

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

KARAPINAR'DA ALTERNATİF GELİR KAYNAKLARININ ARAŞTIRILMASI

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Karapınar'da Alternatif Gelir Kaynaklarının Araştırılması

Hazırlayanlar

Uzmanlar

Dr. Murat GÜMÜŞ

Hande Adanalı BALABAN

İhsan CENGİZ

Kasım-2025

YÜKLENİCİ

"KARAPINAR'DA ALTERNATİF GELİR KAYNAKLARININ ARAŞTIRILMASI PROJESİ" T.C. Mevlana Kalkınma Ajansı tarafından finanse edilmektedir. İçerik ile ilgili tek sorumluluk EUROPA Danışmanlık firmasına aittir.

İÇİNDEKİLER

1. Yönetici Özeti.....	9
2. Karapınar İlçesine Genel Bakış.....	11
2.1. İlçenin Tarihçesi.....	13
2.2. Coğrafi Yapı.....	15
2.3. Nüfus ve Demografi.....	16
2.4. Ekonomi.....	17
2.5. Eğitim Durumu.....	19
2.6. Kültür ve Sosyal Yaşam.....	21
3. İlçenin Doğal Ekonomik Yapısı.....	23
3.1. Tarım Alanları ve Üretim Profili.....	23
3.2. SEGE Perspektifinden Gelişmişlik Düzeyi.....	24
3.3. Gelişmişlik Düzeyinin Yükseltilmesine Yönelik Stratejik Öneriler.....	26
4. İlçenin Demografik Yapısı.....	27
4.1. Eğitim ve İnsan Kaynakları.....	28
4.1.1. Eğitim Altyapısı ve Okullaşma Durumu.....	30
4.1.2. Yükseköğretim Erişimi ve Akademik Gelişim.....	31
4.1.3. Mesleki Eğitim ve İlçe Ekonomisi İlişkisi.....	32
4.1.4. Yerel İşgücü ve İnsan Kaynağı Profili.....	32
4.1.5. Stratejik Öneriler ve Eğitimde Yerel Model Önerisi.....	33
5. Ekonomi.....	34
5.1. Sanayi Faaliyetleri.....	35
5.2. Ticaret ve Hizmet Sektörü.....	36
5.3. Gelir Düzeyi, İstihdam ve Geçim Kaynakları.....	37
5.4. Ekonomik Potansiyel ve Gelişme Alanları.....	37
6. Sağlık.....	39
6.1. Sağlık Tesisleri ve Altyapı Durumu.....	39
6.2. Hizmetlere Erişim ve Toplumsal Sağlık Durumu.....	40
6.3. Sağlık Taramaları ve Koruyucu Hizmetler.....	41
6.4. Sağlıkta Stratejik Öneriler.....	41
7. Tarım ve Hayvancılık.....	43
7.1. Bitkisel Üretim.....	44
7.2. Sebzeler.....	45
7.3. Meyveler.....	46
7.4. Hayvansal Üretim.....	47
7.4.1. Canlı Hayvan Sayıları.....	47
7.4.2. Hayvansal Üretim Miktarları.....	48
7.4.3. Arıcılık Faaliyetleri.....	49
7.4.4. Tavukçuluk.....	50
7.4.5. Kırkılan Hayvan Sayısı.....	51
7.5. Su Kaynakları.....	52
7.6. Bitkisel ve Hayvansal Üretime Yönelik Sorunlar ve Çözüm Önerileri.....	54
7.6.1. Bitkisel Üretimde Sorunlar.....	55
7.6.2. Hayvansal Üretimde Sorunlar.....	55
7.6.3. Çözüm Önerileri.....	56
7.6.4. Önerilen Projeler.....	57
8. Doğal Kaynaklar.....	58

8.1. Yer Altı ve Yüzey Suları	61
8.2. Maden Kaynakları ve Endüstriyel Hammadde Potansiyeli	61
8.3. Yenilenebilir Enerji Potansiyeli.....	63
8.4. Flora, Fauna ve Biyolojik Çeşitlilik	65
9. Turizm.....	66
9.1. İlçenin Tarihi Yapısı	68
9.2. İlçenin Potansiyel Turizm Türleri.....	72
9.2.1. Yeraltı Şehirleri.....	72
9.2.2. Acıgöl (Krater Gölü)	73
9.2.3. Çıralı Gölü	73
9.2.4. Meke Gölü.....	74
9.2.5. Meyil Gölü	75
9.2.6. Sultan II. Selim Külliyesi.....	76
9.2.7. Yaylalar	77
9.2.8. Yöresel Lezzetleri.....	77
9.2.9. Coğrafi İşaretli Ürünler	78
10. Ulaşım	79
10.1. Karayolu Ulaşımı	80
10.2. Toplu Taşıma ve Yolcu Erişimi	80
10.3. Kırsal Mahallelere Ulaşım Durumu.....	81
10.4. Yük Taşımacılığı ve Tarımsal Lojistik	82
10.5. Erişilebilirlik Endeksi	82
11. Diğer Hususlar	85
11.1. Dijital Altyapı ve Erişim	85
11.2. Afet Riski ve İklim Dayanıklılığı.....	86
11.3. Kamu Hizmetlerine Erişim	87
11.4. Sosyal Yardımlar ve Kırılgan Gruplar	88
11.5. Sivil Toplum, Kooperatifler ve Yerel Katılım	88
12. GZFT	90
Güçlü Yönler	90
Zayıf Yönler.....	90
Fırsatlar	91
Tehditler	91
13. Karapınar'ın Gelişmesine Yönelik Proje Önerileri	93
14. Karapınar'da Alternatif Gelir Kaynakları Araştırması Proje Fikirleri	97
14.1. Karapınar Tarımsal Lojistik ve Soğuk Zincir Merkezi	97
14.2. Lisanslı Depoculuk ve Emtia Borsası Entegrasyonu (Hububat).....	99
14.3. Enerji ve Sanayi Yedek Parça Lojistik Hub'ı.....	101
14.4. Kırsal Mikrolojistik Kooperatifi	103
14.5. Karayolu Aktarma Sahası ve Tır Parkı	105
14.6. Güneş Enerjisi Yan Sanayi Kümelenmesi.....	107
14.7. Tarım Makineleri ve Su Verimliliği Ekipmanı İmalatı	109
14.8. Süt Ürünleri İnovasyon ve Paketleme Tesisi.....	111
14.9. Hububat İleri İşleme ve Ambalaj (Un–İrmik–Bakliyat)	113
14.10. Enerji Teknolojileri Test ve Sertifikasyon Laboratuvarı (Toz Erozyonu & PV)	115
14.11. Meke–Obruk Jeoparkı ve Ziyaretçi Merkezi	117
14.12. Karapınar Astrofotoğrafçılık Merkezi	119
14.13. Agro-Turizm Çiftlikleri Ağı ve Deneyim Atölyeleri.....	121

14.14.	Karapınar Gastro İnovasyon ve Yöresel Ürünler Merkezi	123
14.15.	Enerji Turizmi Deneyim Parkı	125
14.16.	AgroPV (Tarlada Güneş) Pilot ve Yaygınlaştırma Programı	127
14.17.	GES O&M (Montaj & Tamir & Bakım) Akademisi ve İstihdam Programı	129
14.18.	Biyogaz + Organomineral Gübre Tesisi (Tarımsal Atık).....	131
14.19.	Güneş-Rüzgâr Ölçüm ve Mikro Şebeke Pilotları	133
14.20.	PV Panel Geri Dönüşüm ve Yeniden Kullanım Tesisi	135
14.21.	Tarımsal Plastik ve Damla Borusu Geri Kazanım Tesisi	137
14.22.	E-Atık Toplama ve Mikro İşleme Tesisi	139
14.23.	“Karapınar TechFarm” AgriTech Kuluçka ve Hibe Programı	141
14.24.	Su Verimliliği IoT Platformu ve Obruk İzleme	143
14.25.	Akıllı Çoban: Hayvancılık IoT ve Veri Analitiği	145
14.26.	Karapınar Ürünleri E-Ticaret ve Dijital Pazar Yeri	147
14.27.	ESCO Tabanlı Enerji Verimliliği Programı (KOBİ & Kamu)	149
14.28.	Biyokömür (Biochar) Üretim ve Entegrasyon Tesisi – Karapınar	151
14.29.	Küçükbaş Yünlerinden Keratin ve Türevi Ürünler Üretim Tesisi – Karapınar	154
14.30.	Karapınar Topraksız Sera ve Hidroponik Sera Merkezi	158
15.	Sonuç ve Değerlendirme	160
15.1.	Genel Bakış ve Raporun Kapsamı	160
15.2.	Karapınar’ın Kalkınma Ekosisteminde Stratejik Konumu	160
15.3.	Ekonomik Yapının Değerlendirilmesi.....	161
15.3.1.	Tarım ve Hayvancılıkta Dönüşüm.....	161
15.3.2.	Yenilenebilir Enerji ve Sanayi Potansiyeli	161
15.4.	Sosyal ve Demografik Dinamiklerin Değerlendirilmesi	162
15.5.	Doğal Kaynaklar ve Çevresel Denge.....	162
15.6.	Turizm ve Kültürel Ekonomi.....	163
15.7.	Altyapı, Dijitalleşme ve Ulaşım	164
15.8.	Stratejik Sonuçlar ve Politika Önerileri	164
15.9.	Uzun Vadeli Vizyon: “Karapınar 2035”	165
15.10.	Genel Sonuç	167
16.	Kaynakça	169

TABLOLAR

Tablo 1, Karapınar İlçesi Eğitim Durumuna Göre Nüfus	29
Tablo 2, Karapınar İlçesi Çalışma Çağındaki Nüfus (15-65 yaş arası) İstatistikleri	29
Tablo 3, Genç Nüfus İstatistikleri ve Bu İstatistiğin Çalışma Çağındaki Nüfusa Oranı	30
Tablo 4, İlçenin Bazı Tarım Ürünleri	35
Tablo 6, 2023 İtibariyle Karapınar Sağlık Altyapısı	40
Tablo 7, Tahıllar ve Bitkisel Üretim ve Üretim Yapılan Alan İstatistikleri, 2024.....	45
Tablo 8, Sebzeçilik İstatistikleri, 2024	46
Tablo 9, Meyvecilik İstatistikleri, 2024	46
Tablo 10, Canlı Hayvan Sayısı, 2024.....	48
Tablo 11, Hayvansal üretim, 2024.....	49
Tablo 12, Arıcılık Faaliyeti Yapan İşletme Sayısı.....	50
Tablo 13, Tavukçuluk Verileri	51
Tablo 14, Kırkılan Hayvan Sayısı	52
Tablo 15, Karapınar'ın Doğal Kaynakları	60
Tablo 16, Karapınar Turizm Envanteri Tablosu.....	69
Tablo 17, Kırsal Mahallelere Ulaşım Durumu.....	81
Tablo 18, Karapınar İlçesi Erişilebilirlik Endeksi.....	83
Tablo 19, Karapınar'ın Stratejik Önemini Belirleyen Dört Temel Eksen.....	160
Tablo 20, Konya İli Yenilenebilir Enerji ve Sanayi Sektörlerinin İstihdam ve Katma Değer Payları (%)	161
Tablo 21, Sosyal ve Demografik Dinamiklerin Değerlendirilmesi.....	162
Tablo 22, Turizm ve Kültürel Ekonomi Değerlendirmesi	163
Tablo 23, Öncelikli Eylem Alanları.....	164

ŞEKİLLER

Şekil 1, Karapınar	11
Şekil 2, Meke Gölü	12
Şekil 3, Karapınar İlçesi	24
Şekil 4, Tarım ve Hayvancılık	43
Şekil 5, Çıralı Gölü (Kurumadan Önce ve Kuruduktan Sonra)	53
Şekil 6, Meke Gölü (Kurumadan Önce ve Kuruduktan Sonra)	53
Şekil 7, Meyil Gölü (Kurumadan Önce ve Kuruduktan Sonra)	53
Şekil 8, Karapınar GES projeleri Kurulu Güç Kapasitesi	64
Şekil 9, Karapınar	67
Şekil 10, Yeraltı Şehirleri	72
Şekil 11, Acıgöl	73
Şekil 12, Çıralı Gölü	74
Şekil 13, Meke Gölü	75
Şekil 14, Meyil Gölü	76
Şekil 15, Sultan Selim Camii ve Külliyesi	77
Şekil 16, Odak Grup Görüntü 1	93
Şekil 17, Odak Grup Görüntü 2	94
Şekil 18, Odak Grup Görüntü 3	94
Şekil 19, Karapınar Tarımsal Lojistik ve Soğuk Zincir Merkezi	98
Şekil 20, Lisanslı Depoculuk ve Emtia Borsası Entegrasyonu (Hububat)	100
Şekil 21, Enerji ve Sanayi Yedek Parça Lojistik Hub'ı	102
Şekil 22, Kırsal Mikrolojistik Kooperatifi	104
Şekil 23, Karayolu Aktarma Sahası ve Tır Parkı	106
Şekil 24, Güneş Enerjisi Yan Sanayi Kümelenmesi	108
Şekil 25, Tarım Makineleri ve Su Verimliliği Ekipmanı İmalatı	110
Şekil 26, Süt Ürünleri İnovasyon ve Paketleme Tesisi	112
Şekil 27, Hububat İleri İşleme ve Ambalaj (Un–İrmik–Bakliyat)	114
Şekil 28, Enerji Teknolojileri Test ve Sertifikasyon Laboratuvarı (Toz Erozyonu & PV)	116
Şekil 29, Meke–Obruk Jeoparkı ve Ziyaretçi Merkezi	118
Şekil 30, Karapınar Astrofotoğrafçılık Merkezi	120
Şekil 31, Agro-Turizm Çiftlikleri Ağı ve Deneyim Atölyeleri	122
Şekil 32, Karapınar Gastro İnovasyon ve Yöresel Ürünler Merkezi	124
Şekil 33, Enerji Turizmi Deneyim Parkı	126
Şekil 34, AgroPV (Tarlada Güneş) Pilot ve Yaygınlaştırma Programı	128
Şekil 35, GES O&M (Montaj & Tamir & Bakım) Akademisi ve İstihdam Programı	130
Şekil 36, Biyogaz + Organomineral Gübre Tesisi (Tarımsal Atık)	132
Şekil 37, Güneş-Rüzgâr Ölçüm ve Mikro Şebeke Pilotları	134
Şekil 38, PV Panel Geri Dönüşüm ve Yeniden Kullanım Tesisi	136

Şekil 39,	Tarımsal Plastik ve Damla Borusu Geri Kazanım Tesisi.....	138
Şekil 40,	E-Atık Toplama ve Mikro İşleme Tesisi	140
Şekil 41,	“Karapınar TechFarm” AgriTech Kuluçka ve Hibe Programı.....	142
Şekil 42,	Su Verimliliği IoT Platformu ve Obruk İzleme	144
Şekil 43,	Akıllı Çoban: Hayvancılık IoT ve Veri Analitiği	146
Şekil 44,	Karapınar Ürünleri E-Ticaret ve Dijital Pazar Yeri	148
Şekil 45,	ESCO Tabanlı Enerji Verimliliği Programı (KOBİ & Kamu).....	150
Şekil 46,	Biyokömür (Biochar) Üretim ve Entegrasyon Tesisi – Karapınar	153
Şekil 47,	Küçükbaş Yünlerinden Keratin ve Türevi Ürünler Üretim Tesisi – Karapınar	157
Şekil 48,	Karapınar Topraksız Sera ve Hidroponik Sera Merkezi.....	159

1. Yönetici Özeti

Bu rapor, Karapınar ilçesinin ekonomik, sosyal, demografik, çevresel ve kültürel yapısını bütüncül bir yaklaşımla analiz etmek; mevcut potansiyelleri ve kırılganlık alanlarını belirleyerek alternatif gelir kaynaklarının geliştirilmesine yönelik stratejik bir çerçeve sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Çalışma, T.C. Mevlana Kalkınma Ajansı tarafından desteklenmiştir.

Karapınar, Konya ilinin doğusunda, 2.623 km² yüzölçümüne sahip olup tarım ve enerji odaklı üretim yapısıyla öne çıkmaktadır. 2024 yılı itibarıyla 51.324 kişilik nüfusu bulunan ilçe, Türkiye'nin en yüksek güneşlenme süresine sahip bölgelerinden biridir. Bu özelliğiyle yenilenebilir enerji yatırımları açısından stratejik bir merkez haline gelmiş; aynı zamanda rüzgâr erozyonu, kuraklık ve obruk oluşumları gibi çevresel tehditlerle mücadele eden özgün bir kalkınma alanı olarak öne çıkmıştır.

İlçe ekonomisi ağırlıklı olarak tarım, hayvancılık ve enerji sektörlerinden oluşmaktadır. Buğday, arpa, mısır, ayçiçeği ve şeker pancarı üretimi bölge ekonomisinin temelini oluşturmakta; son yıllarda devreye giren Karapınar YEKA Güneş Enerjisi Santrali ilçeye yeni istihdam olanakları ve tedarik zinciri fırsatları kazandırmıştır. Modern sulama sistemlerinin yaygınlaşması ve su verimliliği odaklı üretim teknikleri tarımsal sürdürülebilirlik açısından kritik önemdedir. Ticaret, hizmet ve küçük ölçekli sanayi faaliyetleri gelişim sürecinde olup, enerji temelli sanayi kümelenmesi ilçenin ekonomik çeşitliliğini artırmaktadır.

Nüfusun %66'sı çalışma çağındadır ve cinsiyet dağılımı dengelidir. Genç nüfusun eğitim ve istihdam amaçlı göç eğilimleri sürmekle birlikte enerji, tarım ve hizmet sektörlerinde oluşan yeni iş alanları yerinde istihdamı güçlendirmektedir. İlçede okullaşma oranları yüksektir; mesleki ve teknik eğitim programları ile yenilenebilir enerji odaklı yükseköğretim kurumları, beşerî sermayenin gelişimini desteklemektedir. Kadın kooperatifleri, genç girişimcilik girişimleri ve sivil toplum faaliyetleri sosyal katılımı artırmakta, yerel üretim ağlarını güçlendirmektedir.

Doğal kaynaklar açısından Karapınar, volkanik ve karstik yapısıyla Meke Krater Gölü ve obruklarıyla dikkat çekmektedir. Bu coğrafya hem doğa turizmi hem de jeoturizm açısından yüksek potansiyel sunmakta; aynı zamanda çevresel yönetim açısından hassasiyet gerektirmektedir. Yüksek güneş enerjisi kapasitesi, ilçeyi yenilenebilir enerji üretiminde lider konuma taşımıştır. Buna karşın yeraltı su seviyesinin azalması ve toprak erozyonu gibi sorunlar, su yönetimi, karbon azaltımı ve yeşil dönüşüm politikalarının öncelikli hale gelmesini zorunlu kılmaktadır.

Rapor kapsamında, Karapınar ekonomisinin çeşitlenmesini sağlayacak 30'dan fazla proje fikri geliştirilmiştir. Bunlar arasında Karapınar Tarımsal Lojistik ve Soğuk Zincir Merkezi, Süt Ürünleri İnovasyon ve Paketleme Tesisi, GES O&M Akademisi ve Enerji İstihdam Programı, Biyokömür Üretim ve Entegrasyon Tesisi, Karapınar TechFarm AgriTech Kuluçka Merkezi, Meke–Obruk Jeoparkı, AgroPV (Tarlada Güneş) Programı ve Tarımsal Plastik Geri Kazanım Tesisi öne çıkmaktadır. Bu projeler yeşil sanayi, dijital dönüşüm, döngüsel ekonomi, enerji verimliliği ve kırsal kalkınma eksenlerinde kümelenmiş olup, bölgenin 2035 vizyonuna katkı sağlayacak niteliktedir.

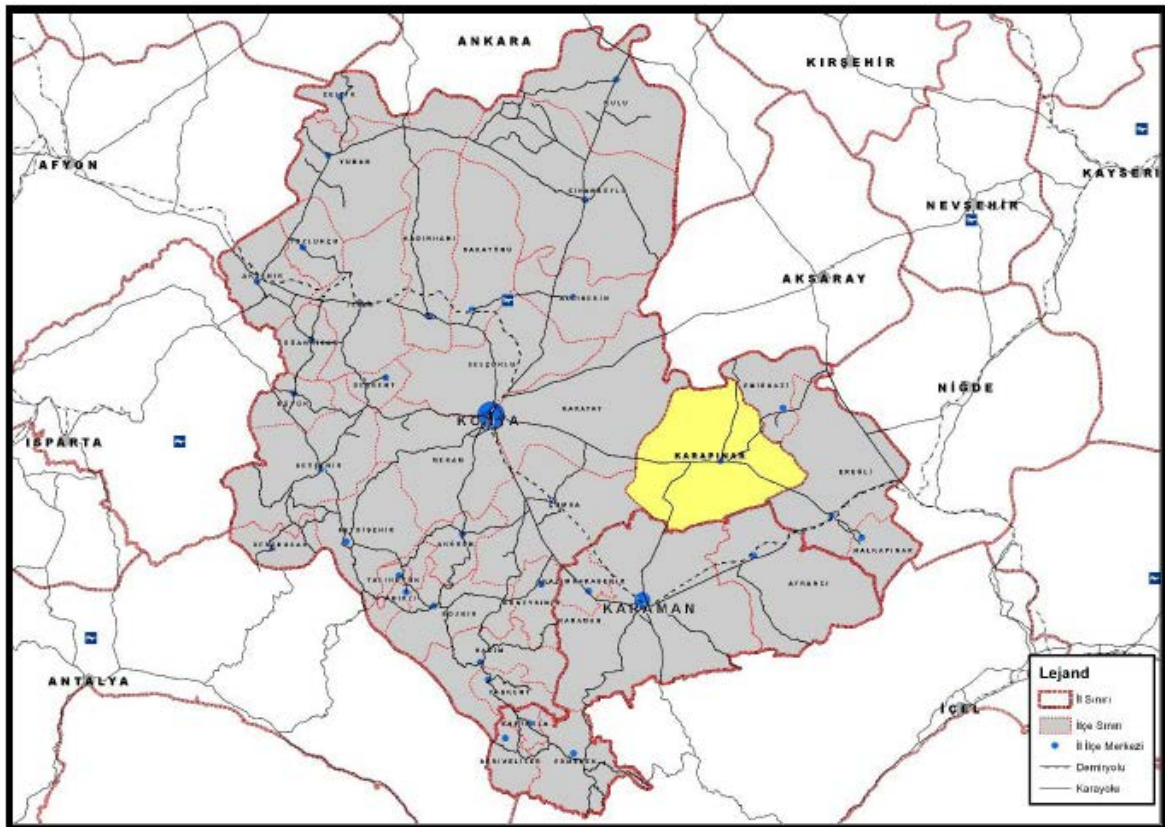
Raporun bulguları, Karapınar'ın kalkınma ekosisteminde bazı temaların temanın daha belirleyici olduğunu göstermektedir: tarım ve hayvancılıkta kaynak verimliliğinin sağlanması, yenilenebilir enerji yatırımlarının sürdürülebilirliği, kırsal turizm ve kültürel mirasın ekonomik değere dönüştürülmesi, dijitalleşme ve yeşil dönüşüm uygulamaları. İlçenin 2035 vizyonu, bölgenin ekonomik, sosyal ve çevresel yapısını dönüştürmeyi hedefleyen “Yeşil Enerji – Akıllı Tarım – Doğa Temelli Ekonomi” yaklaşımı üzerine kurgulanmıştır. Bu vizyon doğrultusunda Karapınar'ın enerji teknolojilerinde test ve bakım üssü, su ve karbon verimliliğine dayalı tarımsal üretim modeli, doğa ve enerji turizminin birleştiği bir cazibe merkezi ve yeşil istihdam odaklı yenilikçilik merkezi haline gelmesi hedeflenmektedir.

2. Karapınar İlçesine Genel Bakış

Karapınar ilçesi, İç Anadolu Bölgesi'nin tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlayan önemli kırsal yerleşimlerinden biridir. Türkiye'nin kırsal kalkınma politikaları açısından, sahip olduğu doğal kaynaklar, iklim özellikleri ve stratejik konumuyla dikkat çeken bir potansiyele sahiptir. İlçenin ekonomik yapısı ağırlıklı olarak tarıma, hayvancılığa ve kırsal emek gücüne dayanmaktadır; sanayi ve hizmet sektörleri ise gelişim sürecindedir. Bununla birlikte Karapınar, sahip olduğu güneş enerjisi potansiyeli ile yenilenebilir enerji yatırımları açısından Türkiye'nin önde gelen merkezlerinden biri haline gelmiştir.

Karapınar, Konya iline bağlı bir ilçe merkezi konumunda olup, şehir merkezine yaklaşık 94 kilometre mesafededir. İlçenin rakımı yaklaşık 981 metredir. Coğrafi konumuna bakıldığında; kuzeyinde Ereğli, güneyinde Karaman ili, doğusunda Aksaray ili, batısında ise Konya merkez yer almaktadır. Toplam yüzölçümü 2.623 kilometrekare olan Karapınar, Meke Krater Gölü ve obruklarıyla jeolojik açıdan dikkat çekici bir yapıya sahiptir. İlçenin doğal ve kültürel özellikleri, hem kırsal kalkınma hem de alternatif gelir kaynaklarının geliştirilmesi açısından önemli bir fırsat sunmaktadır.

Şekil 1, Karapınar

Kaynak: (MEVKA, 2019)

Karapınar ilçesi, Konya ile Aksaray arasında İç Anadolu Bölgesi'nin güneyinde yer almakta olup, sahip olduğu doğal yapısı, geniş arazi varlığı ve jeolojik özellikleri ile dikkat çekmektedir. İlçenin en önemli karakteristik özelliği, Türkiye'de erozyonun en yoğun görüldüğü bölgelerden biri olmasıdır. Karapınar, yıllar içerisinde rüzgâr ve su erozyonunun etkisiyle şekillenmiş geniş düzlükleri, derin obrukları ve volkanik yapılarıyla hem doğal riskler hem de alternatif gelir kaynakları açısından özel bir konuma sahiptir.

Şekil 2, Meke Gölü

İlçenin en bilinen doğal zenginliklerinden biri Meke Krater Gölü'dür. Bu göl, oluşumu itibarıyla bir volkanik maar gölü olup, yalnızca Karapınar'ın değil tüm Türkiye'nin jeolojik simgelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bunun yanı sıra, ilçenin farklı bölgelerinde oluşmuş obruklar, hem yer altı su seviyesinin azalması hem de doğal jeolojik süreçler sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu yapılar, doğa turizmi açısından büyük bir çekim merkezi olma potansiyeli taşımaktadır.

Karapınar'ın geniş düzlüklerinde çoğunlukla bozkır bitki örtüsü hâkimdir. Ancak sulama imkânı sağlanan alanlarda buğday, arpa, şeker pancarı ve ayçiçeği gibi tarımsal ürünler yetiştirilmektedir. İlçede bulunan akarsular genellikle mevsimsel olup yılın yalnızca belirli dönemlerinde akar; bu nedenle tarımsal üretim büyük ölçüde yer altı su kaynaklarına ve modern sulama sistemlerine bağlıdır. Kış ve ilkbahar aylarında yağın yağmur ile eriyen kar sularının oluşturduğu akış, zamanla ovaya yönelmekte ve tarımsal faaliyetlere destek sağlamaktadır.

Bununla birlikte, Karapınar sahip olduğu yüksek güneşlenme süresi sayesinde Türkiye'nin en önemli yenilenebilir enerji merkezlerinden biri haline gelmiştir. İlçede kurulan büyük ölçekli güneş enerji

santralleri, bölge ekonomisine yeni bir sektör kazandırmakta ve alternatif gelir kaynakları yaratmaktadır. Enerji yatırımları, yalnızca istihdam olanaklarını artırmakla kalmayıp aynı zamanda yerel halkın gelir çeşitliliğini destekleyen stratejik bir rol üstlenmektedir.

Erozyon ve obruk oluşumları, bölgenin doğal yapısında risk unsuru olarak öne çıkarken; aynı zamanda kırsal kalkınma projeleri, tarımsal çeşitlendirme, yenilenebilir enerji ve doğa turizmi alanında yeni fırsatlar yaratmaktadır. Karapınar'ın sahip olduğu bu özgün coğrafi özellikler, ilçeyi hem tarım ve enerji yatırımları hem de ekoturizm açısından alternatif gelir kaynaklarının araştırılması için uygun bir örnek alan haline getirmektedir.

2.1. İlçenin Tarihçesi

Karapınar, İç Anadolu'nun merkezinde, Konya Ovası'nın doğu kısmında tarih boyunca doğu-batı ve kuzey-güney eksenli geçiş yollarının kavşağında yer almıştır. Bu konumu, bölgeyi ilk yerleşimlerden itibaren tarım, hayvancılık ve ticaret için elverişli bir durak hâline getirmiştir. İlçenin jeolojik açıdan özgün yapısı—volkanik oluşumlar, maar gölleri ve geniş erozyon sahaları—yalnızca doğal tarihi değil, insan yerleşmelerinin seyrini de belirlemiş; su kaynaklarına yakın düzlüklerde kurulan küçük yerleşmeler yüzyıllar boyunca süreklilik göstermiştir.

Tarihöncesi dönemlerden itibaren iskân izlerine rastlanan Karapınar havzası, Hitit egemenliğiyle birlikte Orta Anadolu'daki siyasi ve ekonomik ağın bir parçası hâline gelmiştir. Hititlerden sonra Frig, Lidya ve Pers hâkimiyetleri görülmüş; özellikle Pers döneminde “Kral Yolu”nun farklı kolları aracılığıyla bölge, tahıl ve hayvansal ürünlerin taşındığı bir güzergâh niteliği kazanmıştır. Hellenistik ve Roma çağlarında tarım koloniyaları ve askeri yollar bölgeden geçerek Konya (Iconium) ve Kapadokya merkezlerine bağlanmış, Bizans döneminde de bu stratejik rol—sınır hattına yakın garnizonlar ve konaklama istasyonlarıyla—devam etmiştir.

Türk-İslam döneminde Anadolu Selçukluları, Karapınar ve çevresinde kervan yollarını emniyete almak üzere han ve zaviyelerle desteklenen bir konaklama ağı kurmuş; Konya'nın başkent olması bölgeyi ticarî ve idarî olarak güçlendirmiştir. Yerleşim dokusu, Oğuz-Türkmen boylarının konar-göçer hareketleriyle çeşitlenmiş; kışlak-yaylak düzeninde küçükbaş hayvancılık ile kuru tarım birlikte yürütülmüştür. Karaman Beyliği devrinde de benzer üretim örüntüsü sürmüştür; hububat, baklagil ve hayvansal ürünler bölgesel pazarların ana girdileri olmuştur.

Osmanlı hâkimiyetiyle birlikte Karapınar, Konya sancağı içinde bir yerleşim birimi olarak tahrir defterlerine girmiş; timar düzeni çerçevesinde köyler ve mezralar örgütlenmiştir. 16. ve 17. yüzyıllarda bölgedeki demografik yapı, yerleşik köylüler ile konar-göçer cemaatlerin birlikte varlığını sürdürdüğü karma bir nitelik taşımıştır. Bu dönemde küçük su yapıları, köprüler, mescitler ve vakıf eserleri yerel üretimi ve sosyal hayatı desteklemiş; panayır ve kış pazarları tahıl, yün ve deri ürünlerinin değişim noktaları olarak öne çıkmıştır.

19. yüzyılın idari düzenlemeleriyle Karapınar'ın kaza/naahiye statüsü güçlenmiş; posta ve menzil hatlarının iyileştirilmesiyle Konya, Aksaray ve Niğde yönlerine uzanan yol bağlantıları daha düzenli kullanılmaya başlanmıştır. Geç Osmanlı ve erken Cumhuriyet yıllarında tarımsal üretim, iklim ve su koşullarının belirleyiciliğinde sürmüştür; buğday-arpa gibi tahıllar ile bağ-bahçe ürünleri yerel ekonominin omurgasını oluşturmuştur.

Cumhuriyet'in ilanı sonrasında Karapınar, modernleşme ve kurumsallaşma sürecine dâhil olmuş; eğitim ve sağlık birimleri açılmış, pazar ve ulaşım altyapısı kademeli olarak geliştirilmiştir. 20. yüzyılın ortalarından itibaren bölgede şiddetli rüzgâr erozyonu ve toprak hareketliliği ciddi bir tehdit olarak ortaya çıkmış; bunun üzerine devlet eliyle kapsamlı erozyonla mücadele, ağaçlandırma ve toprak ıslahı programları uygulanmıştır. Bu çalışmalar, tarımsal arazilerin korunması, yerleşim alanlarının güvenliği ve çevresel dengenin sağlanması açısından kritik bir dönüm noktası olmuş; Karapınar, ülke genelinde çölleşme ile mücadele uygulamalarında örnek gösterilen sahalardan biri hâline gelmiştir.

1980'lerden itibaren sulama tekniklerinin gelişmesi ve tarım makinelerinin yaygınlaşmasıyla üretim deseninde çeşitlenme yaşanmış; tahıl üretiminin yanında yem bitkileri, şeker pancarı ve yağlı tohumlar daha görünür hâle gelmiştir. Yöredeki hayvancılık, meraların ıslahı ve yem bitkilerindeki artışla birlikte daha sürdürülebilir bir yapıya kavuşmuştur. El sanatları ve dokumacılık geleneği—kilim ve düz dokuma örnekleri—yerel kültürel mirasın bir parçası olarak varlığını sürdürmüştür.

21. yüzyıla gelindiğinde Karapınar, yüksek güneşlenme süresi ve geniş arazi varlığı sayesinde yenilenebilir enerji yatırımlarının odak alanlarından biri olarak sıvrılmıştır. Büyük ölçekli güneş enerjisi santralleriyle başlayan dönüşüm, enerji-tarım-sanayi üçgeninde yeni istihdam ve tedarik zinciri halkaları yaratmış; lojistik, bakım-onarım, inşaat ve teknik hizmetler gibi yan faaliyetler ilçenin ekonomik profilini çeşitlendirmiştir. Bu süreç, Karapınar'ın tarih boyunca sahip olduğu “geçiş ve üretim alanı” kimliğini, çağın gerekliliklerine uyumlu bir “enerji ve kırsal kalkınma odağı” kimliğine dönüştürmüştür.

Bugün Karapınar'ın tarihçesi, jeolojik miras (Meke Krater Gölü ve obruklar), tarımsal üretim geleneği, göçer-yerleşik kültürlerin etkileşimi ve modern dönemde çevresel mücadele-yenilenebilir enerji hamlelerinin üst üste eklemlenmesiyle okunabilir. Bu çok katmanlı tarih, ilçeyi yalnızca geçmişin birikimiyle değil, alternatif gelir kaynaklarının geliştirilmesi açısından da güçlü bir referansla donatmaktadır: doğal risklerin yönetimi ve çevresel restorasyon tecrübesi, yenilikçi üretim modelleri ve sürdürülebilir turizm/enerji yatırımları için stratejik bir zemin sunmaktadır.

2.2. Coğrafi Yapı

Karapınar, İç Anadolu Platosu'nun güneydoğusunda, Konya Havzası'nın doğu eşiğinde yer almakta, doğu-batı ve kuzey-güney doğrultulu ulaşım akslarının kavşağında bulunmakta ve bu konumuyla tarih boyunca bölgeyi bir geçiş ve üretim alanı hâline getirmektedir. Yaklaşık 1.000 metre rakıma sahip plato üzerinde gelişen yerleşim dokusu, çevresindeki geniş düzlükler, volkanik yapılar ve karstik çöküntülerle şekillenmekte ve ilçeye özgün bir coğrafi kimlik kazandırmaktadır.

Jeomorfoloji ve Topografya: İlçenin topoğrafyası büyük ölçüde düz ve dalgalı plato yüzeylerinden oluşmakta, bu yüzeyler volkanik koniler, maar çukurları ve kapanımlı küçük havzalarla kesintiye uğramakta ve tarım ile yerleşim alanlarının konumlanışını belirlemektedir. İlçenin simgesel doğal oluşumu olan Meke Krater Gölü, maar tipi volkanizmanın en bilinen örneklerinden birini sergilemekte ve çevresindeki tuf-bazalt yapılarıyla ilçenin jeolojik mirasını ortaya koymaktadır. Karapınar çevresinde yer alan obruklar, yeraltı boşluklarının çökmesiyle oluşmakta ve bölgenin doğal peyzajına özgün bir nitelik kazandırmaktadır.

Jeoloji ve Zemin Özellikleri: İlçenin zemin yapısı neojen-kuaterner yaşlı çökel birimlerden ve bunları yer yer örten bazalt-tuf akıntılarından meydana gelmekte, alüvyal dolgular ovaya doğru kalınlaşmakta ve plato üzerinde rüzgârla taşınmış gevşek kum-toz birikimleri görülmektedir. Bu zeminler rüzgâr erozyonuna karşı hassasiyet taşımakta ve tarımsal faaliyetlerde toprak koruma tedbirlerini zorunlu kılmaktadır.

İklim: Karapınar'da yarı kurak karasal iklim hâkim olmakta, yazlar uzun, sıcak ve kurak geçmekte, kışlar ise soğuk ve don olaylarıyla şekillenmektedir. Yıllık yağış miktarı düşük kalmakta, yağışların önemli kısmı kış ve ilkbahar mevsimlerinde gerçekleşmekte, yaz aylarında ise buharlaşma artarak su yönetimini kritik hâle getirmektedir.

Hidroloji ve Yeraltı Suları: İlçede yüzey akışı mevsimsel dereler aracılığıyla gerçekleşmekte, kalıcı akarsu sayısı sınırlı kalmakta ve tarımsal üretim büyük ölçüde yeraltı sularına dayanmaktadır. Yeraltı suyu çekimlerinin kontrolsüz yapılması obruk oluşum riskini artırmakta, bu nedenle modern sulama yöntemleri kullanmak ve yeraltı suyu yönetimini planlı biçimde yürütmek önem arz etmektedir.

Topraklar ve Arazi Kullanımı: Karapınar toprakları kahverengi step toprakları, alüvyal birikintiler ve tuzlu-alkali karakterli zeminlerden oluşmakta, geniş düzlüklerde kuru tarım yapılmakta ve buğday ile arpa üretimi öne çıkmaktadır. Sulanan alanlarda şeker pancarı, ayçiçeği ve yem bitkileri yetiştirilmekte, obruk çevreleri ve volkanik sahalar mera olarak kullanılmakta ve aromatik bitkiler için alternatif alanlar oluşturmaktadır.

Ekoloji ve Doğal Varlıklar: İlçede bozkır-step bitki örtüsü hâkim olmakta, geven, yavşan ve tuzluluğa dayanıklı bitkiler yaygınlık göstermektedir. Maar gölleri ve obruk çevreleri göçmen kuşlar için konaklama alanı sağlamakta ve ekoturizm açısından önemli fırsatlar sunmaktadır.

Doğal Tehlikeler: Karapınar'ın en önemli doğal riskleri arasında kuraklık, rüzgâr erozyonu, toprak tuzlulaşması ve obruk oluşumları yer almakta, bu nedenle toprak ıslahı, ağaçlandırma ve sürdürülebilir su yönetimi uygulamaları önem taşımaktadır.

Enerji ve Ulaşım: Karapınar'ın geniş plato yüzeyleri ve yüksek güneşlenme süresi, ilçeyi yenilenebilir enerji yatırımları açısından cazip bir merkez hâline getirmekte, özellikle güneş enerjisi santralleri ilçeye stratejik bir değer kazandırmaktadır. İlçenin Konya, Aksaray ve Karaman'a sağladığı ulaşım imkânları enerji ve tarım yatırımlarını desteklemekte ve Karapınar'ı bölgesel ölçekte cazibe merkezi hâline getirmektedir.

Karapınar'ın coğrafi yapısı; yarı kurak iklim özellikleri, volkanik ve karstik jeomorfolojisi, tarımsal üretim imkânları ve yüksek enerji potansiyeliyle öne çıkmakta, bu yapısıyla hem doğal risklerin yönetilmesi hem de alternatif gelir kaynaklarının geliştirilmesi açısından belirleyici bir rol oynamaktadır.

2.3. Nüfus ve Demografi

Karapınar'ın nüfusu 31 Aralık 2024 itibarıyla 51.324 kişiye ulaşmakta, nüfusun 26.118'i erkek, 25.206'sı kadın bireylerden oluşmakta ve cinsiyet dağılımı açısından dengeli bir yapı sergilemektedir. Bu toplam büyüklük, Konya ili genelindeki ADNKS sonuçları içinde orta ölçekli ilçe kategorisinde konumlanmakta ve il bütününde 2024 yılında açıklanan nüfus artışı eğilimiyle uyumlu bir görünüm arz etmektedir.

İlçenin nüfusu 2023'ten 2024'e %0,31 oranında artış göstermekte, bu artış hızı Karapınar'ı durağan-ılımlı büyüme yaşayan ilçeler arasında konumlandırmakta ve son beş yıllık eğilimde kademeli bir istikrar işaret etmektedir. İlçe ölçeğinde yıllara göre mukayeseli tablo, 2020–2024 döneminde küçük dalgalanmalarla birlikte nüfusun 50 bin bandı üzerinde seyrettiğini ortaya koymakta ve demografik projeksiyonlarda temkinli bir artış senaryosunu desteklemektedir.

Yaş yapısı incelendiğinde çocuk nüfusun (0-14) toplam içinde %23,4 pay almakta, çalışma çağındaki nüfusun (15-64) %66,2 ile ana gövdeyi oluşturmakta ve yaşlı nüfusun (65+) %10,4 seviyesinde gerçekleşmekte olduğu görülmektedir (TÜİK, 2025). Bu dağılım, genç ve çalışma çağındaki nüfusun ağırlığını korumakta, yaşlı nüfus oranının ise çift hanelere yaklaşarak sosyal hizmetler ve sağlık planlaması açısından dikkat gerektirmekte olduğunu göstermektedir. Bağımlılık göstergeleri bakımından çocuk bağımlılık oranı ~%35,3, yaşlı bağımlılık oranı ~%15,8 ve toplam bağımlılık oranı ~%51,1 seviyesinde gerçekleşmekte olup, özellikle çocuk bağımlılık oranının yüksek olması bölgenin sürdürülebilir ve yenilenebilir bir demografik yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Bu olumlu eğilim, yerel istihdam, eğitim ve sosyal politika tasarımlarında uzun vadeli dengeyi güçlendiren, geleceği stratejik biçimde planlayan destekleyici tedbirlerin geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Yaş gruplarının iç dağılımı, 10-14 ve 25-29 yaş kümelerinde belirgin yoğunluklar

görülmekte, bu durum bir yandan ortaöğretim ve genç erişkin hizmetlerine olan talebi artırmakta, diğer yandan mesleki eğitim, girişimcilik ve ilk istihdam programlarının önceliklendirilmesini gerektirmektedir. Çalışma çağındaki nüfusun yaygın olması, tarım-hayvancılık, yenilenebilir enerji yatırımları ve kırsal turizm eksenlerinde işgücü arzını desteklemekte ve beceri uyum programlarının etkinleştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Göç dinamikleri açısından Karapınar, Konya kent merkezi ve yakın illere yönelen eğitim ve istihdam amaçlı iç göç akımlarıyla etkileşim içinde bulunmakta, buna karşılık enerji yatırımları, tarımsal çeşitlenme ve tedarik zinciri faaliyetleri gibi yeni iş alanları yerinde istihdamı güçlendirmekte ve net göç dengesini dönemsel olarak dengelemektedir. Bu eğilim, ulaşım bağlantıları ve hizmet erişimi geliştikçe genç nüfusun ilçede kalma motivasyonunu artırmakta ve yerel beşerî sermayenin korunmasına katkı sunmaktadır.

Hane yapısı ve eğitim göstergeleri bağlamında, çekirdek hane tipinin yaygınlaşmakta olduğu, kırsal mahallelerde geniş aile örüntülerinin varlığını sürdürmekte olduğu ve ortaöğretim-mesleki eğitim talebinin genç nüfus yoğunluğu ile paralel artmakta olduğu gözlemlenmektedir. Bu demografik örüntü, okul-sanayi iş birlikleri, tarımsal yayım-danışmanlık ve yeşil beceriler programlarının ölçeklenmesini gerektirmekte ve özellikle kadınların ve gençlerin işgücüne katılımını artırmaya yönelik kapsayıcı politikaların önemini vurgulamaktadır.

Sağlık ve sosyal hizmet planlaması açısından 65+ nüfusun artmakta oluşu, evde bakım, aile hekimliği kapasitesi ve erişilebilir ulaşım gibi başlıklarda güçlendirme ihtiyacı doğurmakta; çocuk nüfusun yüksek seyri ise erken çocukluk eğitimi, okul beslenmesi ve gençlik spor-kültür altyapısı yatırımlarını önceliklendirmektedir. Bu demografik gereksinimler, alternatif gelir kaynakları fizibilitesinde istihdam yaratma etkisi yüksek sektörlerin (tarımsal işleme, lojistik-bakım hizmetleri, doğa turizmi, enerji bakım-işletme) seçimini doğrudan yönlendirmektedir.

Karapınar'ın demografik profili, dengeli cinsiyet dağılımı, çalışma çağındaki nüfus üstünlüğü, çocuk nüfusun güçlü payı ve ılımlı nüfus artış hızı ile istihdam, eğitim ve sosyal hizmet politikalarının birlikte tasarlanmasını gerektirmekte; bu yapı tarım-enerji-turizm üçlüsünde ortaya konacak çeşitlendirilmiş gelir modellerinin sürdürülebilir biçimde ölçeklenmesine elverişli bir zemin sunmaktadır.

2.4. Ekonomi

Karapınar'ın ekonomik yapısı, tarım-hayvancılık, yenilenebilir enerji ve ticaret-hizmet eksenlerinin birlikte şekillendiği çok katmanlı bir üretim düzeni sunmakta, ilçenin coğrafi ve iklimsel özellikleriyle uyumlu bir çeşitlenme dinamiği üretmekte ve son on yılda enerji yatırımlarının yarattığı yeni tedarik zincirleriyle belirgin biçimde dönüşmektedir.

Tarım ve hayvancılık temeli ilçenin istihdam ve gelir yapısında ağırlığını korumakta, kuru tarım koşullarında buğday-arpa ve yem bitkileri öne çıkmakta, sulanabilir alanlarda şeker pancarı ve

ayçiçeği gibi endüstriyel ürünlerle ürün deseni çeşitlenmektedir. Konya ilinin Türkiye bitkisel üretimindeki yüksek payı, ilçe üreticisinin girdi-pazarlama ağlarına erişimini kolaylaştırmakta ve tarımsal işleme sanayisiyle organik bağlar kurmaktadır. İl ölçeğinde buğday, arpa ve şeker pancarında Türkiye içindeki güçlü paylar, Karapınar'ın tarımsal ölçeğini tedarik ve pazarlama açısından avantajlı kılmaktadır.

Su ve toprak yönetimi Karapınar ekonomisinin kırılgan bileşenlerinden birini oluşturmaktadır. Yarı kurak iklim, buharlaşmanın yüksekliği ve yeraltı sularına bağımlı üretim deseni, sulama verimliliğini ve ürün seçimini stratejik hâle getirmekte, yanlış sulama ve aşırı çekim riskleri obruk oluşumları üzerinden tarımsal sürdürülebilirliği etkilemektedir. Havzada su yönetim planlarının sıkı uygulanması, düşük su tüketimli tür ve tekniklerin yaygınlaştırılması ve basınçlı sulama teknolojilerinin ölçeklenmesi ekonomik direnç için belirleyici rol oynamaktadır.

Yenilenebilir enerji Karapınar ekonomisinin son dönemdeki itici gücünü oluşturmaktadır. YEKA sahasında kurulu Kalyon Karapınar GES yaklaşık 1,3–1,35 GW kurulu gücüyle Türkiye'nin tek sahada en büyük güneş yatırımlarından birini temsil etmekte, yılda yaklaşık 3 TWh elektrik üretimiyle ülke elektrifikasyonuna ve bölgesel istihdama anlamlı katkı sunmaktadır. Sahanın 2023 itibarıyla tam kapasiteye ulaşması, inşaat-montaj döneminden işletme-bakım evresine geçişle birlikte İşletme-bakım (O&M), temizlik, izleme, yedek parça-lojistik ve güvenlik gibi yerel hizmet talebini kalıcılaştırmakta ve yan sektörlerde yeni işletme girişlerini teşvik etmektedir.

Enerji ihtisaslaşması ve sanayi alanları yatırım çekiciliğini artırmakta, Karapınar Enerji İhtisas Endüstri Bölgesinin ilan edilmiş geniş alanı ve ek teşvik koşulları enerji yatırımlarının kümelenmesini desteklemektedir. Bölgenin yaklaşık 59,6 milyon m² büyüklüğe sahip bir enerji ihtisas alanı olarak kurgulanması ve yüksek güneşlenme süreleriyle 4.000 MW'a varan güneş enerjisi potansiyelinden söz edilmesi, yatırımcı açısından ölçek ve süreklilik algısını güçlendirmektedir. Ayrıca Karapınar OSB'nin varlığı, jeoteknik esaslara dayalı planlama ihtiyacını da beraberinde getirmekte ve sanayi parsellerinde doğru yer seçimiyle üretim risklerini azaltmayı gerekli kılmaktadır.

Ticaret ve hizmetler tarım ve enerji merkezli üretimin doğal tamamlayıcısı olarak gelişmekte, Karapınar Ticaret Borsası üzerinden hububat başta olmak üzere tarımsal ürünlerin alım-satımı kurumsal bir zeminde yürütülmekte ve üretici-tüccar ilişkileri şeffaflaşmaktadır. Genişleyen enerji ekosistemiyle birlikte lojistik, araç-makine kiralama, güvenlik, temizlik, konaklama ve teknik bakım hizmetleri ölçeklenmekte ve KOBİ tabanında yeni iş modelleri ortaya çıkmaktadır.

Turizm ve yaratıcı ekonomi alanında doğa temelli varlıklar (Meke Krater Gölü, obruklar ve jeolojik peyzaj) ekoturizm ve foto-jeoturizm için niş bir potansiyel sunmakta, yöresel ürünler ve el sanatlarıyla kırsal turizmin bütünleşmesi hâlinde yerel hane gelirlerini çeşitlendirmektedir. Enerji sahalarının ziyaretçi merkezleri ve eğitim turlarıyla ilişkilendirilmesi, "enerji turizmi" başlığında yenilikçi bir çekim alanı oluşturmaktadır.

İşgücü ve beceri yapısı tarım-hayvancılık deneyimi ve artan enerji teknolojileri farkındalığıyla çeşitlenmekte, mesleki eğitim kurumları ve üretici örgütlerinin programları üzerinden elektrik-elektronik, mekanik bakım, saha izleme, temizleme-yıpranma yönetimi ve iş sağlığı-güvenliği gibi modüllerin yerelleştirilmesi rekabet gücünü artırmaktadır. İlçe genç nüfusunun mesleki sertifikasyon ve kısa süreli uygulamalı eğitimlerle enerji ve tarımsal işleme hatlarına yönlendirilmesi, gelir istikrarını güçlendirmektedir.

Risk ve fırsat dengesi açısından kuraklık ve fiyat oynaklığı başlıca tehditleri oluşturmaya devam etmekte, buna karşılık enerji kümelenmesi, tarımsal işleme-değer zinciri yatırımları, kurakçıl/aromatik bitkiler ve hayvansal ürünlerin markalaşması en güçlü fırsatlar olarak öne çıkmaktadır. YEKA programı kapsamında yeni kapasite tahsislerinin Karapınar'ı da içeren illere yönelmesi, orta vadede bakım-işletme ve tedarik alt sektörlerinde yeni firma girişlerini teşvik etmektedir.

Stratejik sonuç olarak Karapınar ekonomisi; tarımın verimlilik artışı ve su verimliliği, enerjide O&M ve tedarik zinciri derinleşmesi, OSB-ihisas bölgesi odaklı üretim ve turizm-yöresel ürün entegrasyonu üzerinden çeşitlenmekte, kamu destekleri ve yerel kurumların koordinasyonu ile ölçeklenebilir, istihdam dostu ve dış şoklara dayanıklı bir yapıya evrilmektedir.

2.5. Eğitim Durumu

Karapınar ilçesinin eğitim yapısı, ilçe merkezinde yoğunlaşan örgün eğitim kurumları ile kırsal mahallelerde yer alan ilk ve ortaöğretim birimlerinin bütünleşmesiyle şekillenmekte ve nüfusun yaş dağılımı ile paralel bir gelişim sergilemektedir. İlçe genelinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise kademeleri faaliyet göstermekte, ayrıca mesleki ve teknik eğitim veren kurumlar ile yükseköğretim düzeyinde hizmet sunan fakülte ve meslek yüksekokulu da yer almakta ve bu yapıyla Karapınar eğitim profili çok katmanlı bir nitelik kazanmaktadır.

Okul öncesi ve temel eğitim düzeyinde ilçede faaliyet gösteren bağımsız anaokulları ve ilkokul bünyesinde açılmış anasınıfları çocuk nüfusun eğitime erken yaşta başlamasını desteklemekte ve özellikle kadınların işgücüne katılımına dolaylı katkı sağlamaktadır. İlçedeki ilkokullar, mahalleler arası dengeli biçimde dağılmakta, taşınmalı eğitim sistemi ile kırsal alanlardaki öğrencilerin erişim sorunları giderilmeye çalışılmaktadır.

Ortaöğretim alanında genel liselerin yanı sıra mesleki ve teknik liseler ilçede önemli bir yer tutmakta, özellikle tarım, hayvancılık, elektrik-elektronik, motorlu araçlar ve inşaat teknolojileri alanlarında eğitim veren bölümler ön plana çıkmakta ve bu yönelim bölgenin ekonomik yapısıyla doğrudan uyum göstermektedir. Meslek liselerinde yürütülen staj ve işletmede beceri eğitimleri, öğrencilerin yerel işletmelerde deneyim kazanmasına imkân vermekte ve mezuniyet sonrası istihdam olasılığını artırmaktadır.

İlçede ayrıca Konya Teknik Üniversitesi'ne bağlı Karapınar Aydoğanlar Uygulamalı Bilimler Fakültesi ve Selçuk Üniversitesi Karapınar Aydoğanlar Meslek Yüksekokulu faaliyet göstermekte, bu kurumlar enerji sistemleri mühendisliği, bilgisayar teknolojileri, işletme yönetimi, tarım makineleri ve veterinerlik hizmetleri gibi bölümler aracılığıyla hem akademik hem de pratik odaklı bir eğitim sunmaktadır. Özellikle enerji sistemleri üzerine açılan programlar, Karapınar'ın sahip olduğu güneş enerjisi potansiyeli ile doğrudan ilişkilendirilmekte ve ilçenin yenilenebilir enerji alanındaki ihtisaslaşma sürecini desteklemektedir.

Yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme kapsamında Karapınar Halk Eğitim Merkezi önemli bir işlev üstlenmekte, özellikle kadınlara, gençlere ve dezavantajlı gruplara yönelik açılan kurslar sayesinde mesleki beceri geliştirme ve istihdam olanaklarını artırma yönünde katkılar sunmaktadır. Bu kurslar arasında el sanatları, giyim üretimi, bilgisayar kullanımı, yabancı dil, arıcılık, tarımsal uygulamalar ve enerji teknolojileri gibi geniş bir yelpazeye yayılan programlar yer almakta ve bireylerin sosyal-kültürel gelişimini de desteklemektedir.

Okullaşma oranları açısından bakıldığında, Karapınar'da okul öncesi kademede okullaşma oranı son yıllarda hızlı artış göstermekle birlikte ilçe genelinde %70 seviyesine yaklaşmakta, ilkökul ve ortaokul kademelerinde %95'in üzerinde seyretmekte, ortaöğretimde ise %90 civarında gerçekleşmektedir. Bu oranlar Türkiye ortalaması ile büyük ölçüde örtüşmekte, kız ve erkek öğrenciler arasında ciddi bir fark bulunmamakta ve özellikle son beş yılda kız çocuklarının okullaşma oranında kayda değer bir yükseliş gözlenmektedir.

Eğitimin kalitesini artırmaya yönelik yatırımlar da son yıllarda artış göstermekte, yeni okul binaları, spor salonları, dijital sınıf donanımları ve akıllı tahta uygulamaları öğrencilerin dijital öğrenme imkânlarını artırmakta, öğretmenlerin de farklılaştırılmış öğretim yöntemlerini uygulamasını kolaylaştırmaktadır.

Karapınar'ın eğitim durumu, güçlü bir örgün eğitim altyapısı, yenilenebilir enerji ile uyumlu yükseköğretim programları, mesleki-teknik liseler aracılığıyla işgücü piyasasına doğrudan katkı sağlayan bir profil sergilemekte, halk eğitim kurslarıyla desteklenen yaşam boyu öğrenme kültürü ilçede toplumsal ve ekonomik gelişmeye yön vermektedir. Eğitim altyapısındaki bu çeşitlilik ve yüksekokullaşma oranları, ilçenin hem mevcut nüfusunun ihtiyaçlarını karşılamakta hem de gelecekteki alternatif gelir kaynakları fizibilitelerinin beşerî sermaye yönünü güçlendirmektedir.

2.6. Kültür ve Sosyal Yaşam

Karapınar ilçesinin kültürel yapısı, İç Anadolu Bölgesi'nin tipik geleneksel özelliklerini yansıtmakta, tarih boyunca farklı uygarlıkların izlerini taşıyarak zenginleşmekte ve günümüzde modern yaşam biçimleriyle harmanlanmaktadır. İlçe, gerek tarım ve hayvancılığa dayalı geleneksel üretim kültürü gerekse son yıllarda artan enerji yatırımlarının getirdiği yeni sosyal dinamiklerle çok katmanlı bir toplumsal yapıya ev sahipliği yapmaktadır.

Geleneksel kültürel yaşam incelendiğinde, Karapınar halkının misafirperverliği, dayanışma kültürü ve kolektif üretim alışkanlıkları öne çıkmaktadır. Düğünler, bayramlar, asker uğurlamaları ve dini günler toplumsal birlikteliği pekiştiren en önemli sosyal etkinlikler arasında yer almakta, halk oyunları, yöresel türküler ve saz eşliğinde söylenen maniler kültürel mirasın kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlamaktadır. Kadınların el emeği ürünleri, halı ve kilim dokumacılığı, örgü ve el işi gelenekleri kültürel yaşamın önemli parçaları arasında bulunmakta, bu faaliyetler aynı zamanda aile ekonomisine katkı sunmaktadır.

Yöresel mutfak kültürü ilçenin sosyal yaşamında güçlü bir yere sahip olmakta, et ve tahıl ürünlerine dayalı yemekler ile hamur işi çeşitleri öne çıkmaktadır. Sac arası, etli ekmek, bulgur pilavı, tarhana çorbası ve tandır kebabı gibi yöresel tatlar, günlük yaşamda ve toplumsal etkinliklerde sofraları süslemekte ve yerel kimliği pekiştirmektedir. Özellikle kırsal kesimde ev yapımı salça, tarhana, peynir ve yoğurt üretimi yaygın olmakta, bu ürünler hem iç tüketimde hem de pazarda değerlendirilmektedir.

Sosyal yaşam bakımından Karapınar, son yıllarda artan nüfus ve yatırımlar sayesinde yeni sosyal mekânlara kavuşmakta, ilçe merkezinde kafeler, restoranlar, spor salonları, kültür merkezleri ve park alanları toplumsal etkileşimi artırmaktadır. Karapınar Belediyesi ve yerel kurumlar tarafından organize edilen kültürel etkinlikler, tiyatro gösterileri, konserler, paneller ve fuarlar ilçenin kültürel yaşamına dinamizm katmakta, gençlerin sosyal katılımını güçlendirmektedir. Ayrıca spor kulüpleri ve amatör takımlar, gençlerin boş zamanlarını değerlendirmesine ve sosyal dayanışmaya katkı sunmaktadır.

Kırsal yaşam kültürü ilçede varlığını sürdürmekte, özellikle köylerde imece geleneği, ortak üretim faaliyetleri ve dayanışma pratikleri hâlâ önemini korumaktadır. Bu kültür, kırsal turizm ve ekoturizm projeleri için önemli bir zenginlik sunmakta, obruklar, Meke Krater Gölü ve doğal peyzajla bütünleşerek ziyaretçiler için özgün bir deneyim alanı oluşturmaktadır.

Kadın ve gençlerin sosyal yaşamdaki rolü son yıllarda önemli ölçüde artmakta, kadın kooperatifleri ve sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleriyle yerel üretim, el sanatları, gastronomi ve turizm alanında aktif katılım sağlanmaktadır. Gençlerin ise spor, dijital kültür, girişimcilik ve sosyal medya aracılığıyla daha görünür hale geldiği, bu durumun yerel toplumsal dinamiklere yenilikçi bir bakış açısı kattığı görülmektedir.

Kültürel miras ve modernleşme dengesi, Karapınar'ın sosyal yaşamını şekillendiren temel faktörlerden biri olarak öne çıkmaktadır. Bir yandan geleneksel değerlerin korunmasına yönelik faaliyetler sürdürülmekte, diğer yandan modern sosyal alanlar, eğitim ve kültür merkezleri aracılığıyla ilçenin sosyo-kültürel kapasitesi genişlemektedir. Bu durum, Karapınar'ı hem köklü gelenekleri yaşatan hem de değişime uyum sağlayan dinamik bir ilçe kimliğine kavuşturmuştur.

Karapınar'ın kültür ve sosyal yaşamı, geleneksel üretim ve dayanışma kültürü, yöresel mutfak zenginliği, modern sosyal mekânların gelişimi, kadın ve gençlerin artan rolü ve doğal-kültürel mirasın turizme entegre edilmesi ile şekillenmekte; bu yapı, ilçenin sosyal dayanışmasını güçlendirmekte ve ekonomik çeşitliliğe doğrudan katkı sağlamaktadır.

3. İlçenin Doğal Ekonomik Yapısı

3.1. Tarım Alanları ve Üretim Profili

Karapınar ilçesi, toplam 262.300 hektarlık yüzölçümünün yaklaşık %51'ini tarımsal faaliyetler için değerlendirmektedir. Bu oran, Türkiye ortalamasının (%31) ve Konya il genelinin (%30) oldukça üzerinde seyretmekte ve ilçeyi tarımsal üretim kapasitesi açısından öne çıkarmaktadır. İlçedeki tarım arazilerinin önemli bir bölümü düz ve engebesiz bir yapıya sahip olmakta, sulama olanaklarının geliştirildiği alanlarda verimliliğin yükseldiği görülmektedir. Bu özellikler, Karapınar'ı Konya Ovası içinde önemli bir tarımsal merkez haline getirmektedir.

İlçede yaygın olarak yetiştirilen ürünler arasında buğday, arpa, mısır, ayçiçeği ve şeker pancarı öne çıkmaktadır. Özellikle şeker pancarı ve mısır üretimi bakımından Karapınar dikkat çeken bir ilçedir. İlçenin geniş tarım alanları ve mekanize tarım uygulamalarına yatkın yapısı, mısır üretiminde yüksek verimlilik sağlamaktadır. Ayrıca son yıllarda yem bitkileri ve ayçiçeği üretiminde artış yaşanmakta, bu durum hem hayvancılık faaliyetlerini desteklemekte hem de tarımsal çeşitliliği artırmaktadır. Bunun yanında kabak, kavun ve karpuz gibi ürünler de ilçede yetiştirilmekte ve yerel pazarlarda önemli bir yere sahip olmaktadır.

Meyvecilik alanında Karapınar'ın gelişim kapasitesi sınırlı olmakla birlikte, küçük ölçekli elma, kayısı, üzüm ve bağcılık faaliyetleri görülmektedir. Ancak ilçenin iklimsel koşulları ve yarı kurak yapısı, meyve üretiminin geniş alanlara yayılmasını sınırlamaktadır. Buna karşılık sebze üretimi, özellikle seracılık faaliyetlerinin gelişmesiyle giderek artmaktadır.

İklimsel özellikler nedeniyle Karapınar'da tarımsal üretim zaman zaman kuraklık, şiddetli rüzgârlar ve mevsimsel dalgalanmalardan olumsuz etkilenmektedir. İlçede özellikle rüzgâr erozyonu ve su kaynaklarının azalması tarımsal üretim açısından kritik bir sorun oluşturmaktadır. Ancak modern sulama tekniklerinin yaygınlaşması, kuraklığa dayanıklı tohum çeşitlerinin tercih edilmesi ve devlet destekleri ile bu olumsuz etkiler önemli ölçüde azaltılabilir.

Karapınar, geniş tarım alanları, yüksek üretim kapasitesi ve stratejik ürün çeşitliliği ile Konya'nın önemli tarımsal merkezlerinden biri konumunda bulunmakta; özellikle mısır, buğday, arpa, ayçiçeği ve şeker pancarı üretiminde bölgesel liderlik göstermektedir.

Karapınar ilçesi, 2.623 km² (262.300 hektar) yüzölçümüyle Konya ilinin toplam alanının yaklaşık %6,5'ini, Türkiye yüzölçümünün ise yaklaşık %0,3'ünü oluşturmaktadır. İlçedeki toplam arazinin büyük bir kısmı tarımsal üretim amacıyla kullanılmakta olup, bu oran hem Türkiye hem de Konya ili ortalamalarının oldukça üzerinde seyretmektedir. Karapınar topraklarının yaklaşık %55'i tarım alanı, %25'i çayır ve mera alanı olarak değerlendirilmektedir. İlçede ormanlık alanların payı ise oldukça düşüktür; bu oran toplam yüzölçümün yalnızca %1'i civarında kalmakta ve Konya geneli için de benzer bir tablo ortaya koymaktadır.

Bu arazi kullanımı yapısı, Karapınar'ın kırsal kalkınma dinamiklerini tarım ve hayvancılığa dayalı kılmakta, buna karşılık orman varlığının düşük olması ilçeyi erozyon ve kuraklık gibi çevresel risklere

karşı daha hassas hale getirmektedir. Tarım alanlarının genişliği, modern sulama teknikleri ve alternatif ürün desenleri açısından önemli bir fırsat yaratırken, meraların varlığı hayvancılığın gelişmesine katkı sunmaktadır.

3.2. SEGE Perspektifinden Gelişmişlik Düzeyi

Karapınar ilçesinin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi, Türkiye’de kalkınma farklılıklarını ölçmek amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanan SEGE (Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi) çalışmaları çerçevesinde değerlendirilmektedir. SEGE, ilçelerin demografi, eğitim, sağlık, istihdam, sanayi, tarım, altyapı, yaşam kalitesi ve finansal göstergeler gibi birçok bileşen üzerinden puanlanmasına dayalı olup, her ilçeyi kendi potansiyeli ve mevcut kalkınma seviyesiyle ilişkilendiren analitik bir yöntem sunmaktadır.

Şekil 3, Karapınar İlçesi

Kaynak: https://gezicini.com/karapinar-gezilecek-yerler/#google_vignette

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından en güncel haliyle 2022’de yayımlanan SEGE-2022 verilerine göre, Türkiye’deki 973 ilçe 6 gelişmişlik kademesinde sınıflandırılmıştır. Karapınar, bu değerlendirmede 4. kademe ilçeler arasında konumlanmakta, 973 ilçe arasında yaklaşık 480. sırada yer almakta ve “orta düzey gelişmişlik” kategorisinde değerlendirilmektedir. Ayrıca Konya il genelindeki ilçe gelişmişlik sıralamasında ise 31 ilçe arasında 12. sırada bulunarak, bölgesel ölçekte istikrarlı bir demografik, tarımsal ve sanayi potansiyeliyle dikkat çekmektedir. Bu tablo, ilçede mevcut altyapının gelecek odaklı planlama, beşerî sermaye geliştirme ve sosyo-ekonomik kapasite artırımıyla güçlendirilebilir bir seviyede olduğunu göstermektedir.

Karapınar'ın SEGE kademesindeki konumu, ilçenin güçlü tarım ve hayvancılık potansiyeline rağmen ekonomik yapısının uzun yıllar boyunca tek sektörlü kaldığını göstermektedir. Bununla birlikte, son yıllarda devreye giren Karapınar YEKA Güneş Enerjisi Santrali gibi büyük ölçekli yatırımlar, ilçeyi yalnızca Konya'nın değil Türkiye'nin de enerji merkezi hâline getirmekte ve SEGE göstergeleri açısından önemli bir sıçrama potansiyeli sunmaktadır.

Demografik yapı incelendiğinde, TÜİK 2024 verilerine göre Karapınar'ın nüfusu 51.324 kişi olup, nüfusun yaklaşık %66'sı çalışma çağındaki (15-64 yaş) bireylerden oluşmaktadır. Yaş bağımlılık oranı %51 seviyesinde seyretmekte, bu durum üretken nüfusun çocuk ve yaşlı nüfus yükünü taşımakta olduğunu göstermektedir. Bu tablo, bir yandan ekonomik kalkınma için risk oluşturmakta, diğer yandan genç iş gücünün bölgeye kazandırılmasıyla fırsata dönüştürülebilmektedir.

Eğitim göstergeleri açısından bakıldığında, Karapınar'da okullaşma oranları Türkiye ortalamasına oldukça yakındır. 2023 yılı itibarıyla lise ve dengi okul mezunlarının oranı yaklaşık %32, yükseköğretim mezunlarının oranı ise %13 civarındadır. İlçede bulunan mesleki ve teknik liseler ile Selçuk Üniversitesi'ne bağlı Karapınar Aydoğanlar Meslek Yüksekokulu ve Konya Teknik Üniversitesi'ne bağlı Karapınar Uygulamalı Bilimler Fakültesi, beşerî sermaye gelişimi açısından ilçeye stratejik bir avantaj kazandırmaktadır.

İstihdam göstergeleri değerlendirildiğinde, Karapınar'da sigortalı çalışan sayısının son yıllarda artış gösterdiği, ancak istihdamın önemli bölümünün hâlen tarım, gıda işleme, inşaat ve düşük teknoloji düzeyli sektörlerde yoğunlaştığı görülmektedir. NACE Rev.2 verilerine göre tarım ve hayvancılık faaliyetleri öne çıkmakta, son yıllarda enerji sektörünün işletme-bakım faaliyetleri de istihdamda giderek artan bir pay almaktadır. Bu gelişme, ilçede teknoloji yoğun sektörlerin payının artırılmasına yönelik fırsatların bulunduğunu göstermektedir.

Altyapı ve ulaşım göstergeleri bakımından Karapınar, Konya il merkezine olan karayolu bağlantısı sayesinde bölgesel erişim avantajına sahiptir. MEVKA tarafından yapılan erişilebilirlik analizlerinde, ilçenin karayolu erişim endeksi ortalamasının üzerinde çıkmakta; ancak toplu taşıma hatlarının sınırlı olması ve lojistik ağların yetersizliği, ilçenin ekonomik faaliyetlerinin ulusal pazarlara entegrasyonunu kısmen sınırlamaktadır.

Doğal kaynaklar ve ekonomik çeşitlilik açısından Karapınar, geniş tarım arazileri, verimli güneşlenme süreleri ve rüzgâr potansiyeliyle öne çıkmaktadır. İlçede tarım ve hayvancılığa dayalı üretim köklü bir gelenek oluşturmakta, son yıllarda ise yenilenebilir enerji yatırımları ekonomik çeşitliliği artırmaktadır. Buna rağmen tarım ve hayvancılık ürünlerinde markalaşma, gıda işleme sanayisinin geliştirilmesi ve kırsal turizm faaliyetlerinin yaygınlaştırılması hâlen öncelikli ihtiyaçlar arasında yer almaktadır.

Karapınar'ın SEGE perspektifindeki konumu, tarımsal üretim kapasitesi ve yenilenebilir enerji yatırımları sayesinde güçlenen bir orta gelişmişlik düzeyini yansıtmaktadır. İlçenin gelişmişlik düzeyini daha üst kademelere taşıyabilmesi için tarımda katma değerli üretim, sanayide çeşitlilik,

genç istihdamının artırılması, lojistik ve dijital altyapının güçlendirilmesi ile sosyal yaşamın zenginleştirilmesi öncelikli politikalar olarak öne çıkmaktadır.

3.3. Gelişmişlik Düzeyinin Yükseltilmesine Yönelik Stratejik Öneriler

Karapınar ilçesinin gelişmişlik düzeyinin yükseltilmesi için şu stratejiler önerilmektedir:

- Kırsal kalkınmaya dayalı özel sektör yatırımlarının teşvik edilmesi: İlçede tarım ve hayvancılığa ek olarak, özellikle yenilenebilir enerji (güneş ve rüzgâr) yatırımları ile tarıma dayalı sanayi yatırımlarının artırılması.
- Genç ve kadın istihdamının desteklenmesi: Kadın kooperatifleri, genç girişimcilik projeleri ve üretici birlikleri aracılığıyla iş gücünü merkeze alan kooperatifleşme modellerinin yaygınlaştırılması.
- Mesleki eğitim programlarının güçlendirilmesi: İlçede açılan meslek liseleri ve yükseköğretim kurumlarıyla uyumlu şekilde, enerji teknolojileri, tarım makineleri, dijital beceriler ve kırsal dijital okuryazarlık alanlarında mesleki eğitim çalışmalarının yaygınlaştırılması.
- Kırsal turizmin geliştirilmesi: Karapınar'ın sahip olduğu Meke Krater Gölü, obruklar ve geniş bozkır peyzajı gibi doğal varlıkların ekoturizm, agro-turizm ve gastronomi turizmi çerçevesinde değerlendirilmesi, bu alanlarda yerel rehberlik ve tanıtım sistemlerinin kurulması.
- Dijital pazarlama ve e-ticaret ağlarının oluşturulması: Karapınar Belediyesi ve yerel kurumların öncülüğünde, yöresel ürünlerin (örneğin tahıl, ayçiçeği, şeker pancarı ve süt ürünleri) kırsal dijital pazarlama ağları üzerinden satışının artırılması.
- Coğrafi işaretleme ve markalaşma: Karapınar'a özgü tarımsal ürünlerde coğrafi işaretleme çalışmaları yapılması ve katma değerli ürün stratejilerinin geliştirilmesi.

4. İlçenin Demografik Yapısı

Karapınar ilçesi, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan ve Konya iline bağlı, orta ölçekli bir ilçedir. Demografik özellikleri itibarıyla, ülke genelindeki kırsal bölgelerde gözlemlenen temel nüfus eğilimlerini yansıtmakta; ancak tarımsal üretim gücü ve son yıllarda gelişen enerji yatırımlarıyla birlikte farklılaşan dinamikler de barındırmaktadır. İlçede nüfusun görece durağan seyretmesi, gençlerin eğitim ve iş imkânları nedeniyle Konya merkezine veya büyükşehirlere göç etmesi ve yaşlı nüfus oranının artması, yapısal eğilimlerin başında gelmektedir. Demografik profil, yalnızca mevcut sosyal yapının anlaşılması açısından değil, aynı zamanda ilçeye özgü kalkınma stratejilerinin belirlenmesi açısından da önem taşımaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2024 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre Karapınar'ın toplam nüfusu 51.324 kişi olarak kayıt altına alınmıştır. Bu rakam, 2022'de 51.164 kişi olan nüfusla kıyaslandığında yaklaşık %0,3'lük bir artış göstermektedir. Uzun vadeli eğilim incelendiğinde, ilçede nüfusun durağan bir seyir izlediği, kentsel merkezlere yönelen göçlerin etkisiyle artış hızının düşük kaldığı görülmektedir. Bu göçün temel nedenleri arasında yükseköğrenim, iş fırsatları, sosyal yaşam beklentileri ve daha yüksek yaşam standartlarına ulaşma arzusu öne çıkmaktadır.

Nüfus yoğunluğu açısından Karapınar, Konya ortalamasının altında bir değere sahiptir. İlçe genelinde kilometrekare başına yaklaşık 19 kişi düşmekte, bu rakam Konya ili genelinde ortalama 60 kişi/km², Türkiye genelinde ise 111 kişi/km² seviyesindedir. Bu veriler, Karapınar'ın seyrek nüfuslanmış bir ilçe olduğunu göstermekte; bu durum kamusal hizmetlerin yaygınlaştırılmasını zorlaştırırken, aynı zamanda tarım, yenilenebilir enerji yatırımları, ekoturizm ve doğa temelli kırsal kalkınma için geniş arazi kullanım potansiyeli sunmaktadır.

Yaş gruplarına göre dağılım incelendiğinde, çalışma çağındaki nüfus (15-64 yaş) ilçede %66,2 seviyesindedir. Bu oran, üretken nüfusun hâlâ güçlü bir potansiyele sahip olduğunu göstermekte, ancak göç olgusu nedeniyle bu potansiyelin yerelde tutulması güçleşmektedir. İlçede 65 yaş ve üzeri bireylerin oranı %10,4 seviyesinde olup, Türkiye ortalamasına (yaklaşık %10) yakın bir tablo sunmaktadır. Yaşlı nüfusun görece yüksekliği, sağlık ve sosyal destek hizmetlerine yönelik ihtiyaçların artmasına yol açmaktadır.

Yaş bağımlılık oranı %51 seviyesinde olup, bu oran 15-64 yaş grubundaki her 100 kişinin, çocuk ve yaşlılardan oluşan 51 kişilik bir bağımlı nüfusu desteklediğini göstermektedir. Türkiye ortalaması (%47,6) ile kıyaslandığında bu oran daha yüksek olup, ilçede üretken nüfusun üzerindeki yükün daha ağır olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, üretken nüfusu ilçede tutacak istihdam projeleri, özellikle genç girişimciliği ve kadın istihdamını destekleyen politikaların önemini artırmaktadır.

Cinsiyet dağılımı açısından Karapınar'da dengeli bir yapı mevcuttur. TÜİK 2023 verilerine göre nüfusun %49,1'i kadın, %50,9'u erkek bireylerden oluşmaktadır. Ancak kadınların iş gücüne katılım

oranı düşüktür. Geleneksel toplumsal roller nedeniyle birçok kadın tarımsal üretim, hayvancılık ve ev içi faaliyetlerde aktif olsa da bu faaliyetlerin çoğu kayıt dışı gerçekleşmekte ve istatistiklere yansımamaktadır. Bu nedenle, Karapınar'da kadınların ekonomik görünürlüğüne artıracak kooperatifleşme modelleri, mesleki eğitim programları ve ev eksenli üretimi katma değere dönüştürecek projelerin hayata geçirilmesi kritik önem taşımaktadır.

Karapınar'da aile yapısı ağırlıklı olarak çekirdek aile modeline dayansa da kırsal mahallelerde çok kuşaklı hane yapısı da varlığını sürdürmektedir. İlçede ortalama hane halkı büyüklüğü 3,7 kişi ile Türkiye ortalamasına yakındır. Yaşlı bireylerin aileleriyle birlikte yaşama eğilimi güçlü olup, sosyal yardım ve bakım hizmetlerinin önemli bir kısmı aileler tarafından karşılanmaktadır. Ancak göç ve aile yapısındaki değişimler nedeniyle yalnız yaşayan yaşlı bireylerin sayısı artmakta, bu durum ilerleyen yıllarda kamu destekli bakım hizmetlerinin önemini artırmaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Karapınar'ın demografik yapısı düşük nüfus yoğunluğu, durağan büyüme hızı, orta düzeyde yaşlı nüfus oranı ve genç göçü ile karakterize olmaktadır. Ancak bu yapı, doğru politikalarla fırsata dönüştürülebilecek bir potansiyel barındırmaktadır. Gençlere cazip eğitim ve istihdam olanaklarının sunulması, kadınların üretimde daha görünür kılınması, yaşlılara yönelik sosyal hizmetlerin güçlendirilmesi ve yerel kalkınma modellerinin devreye alınması, Karapınar'ın sosyo-ekonomik kalkınma hedeflerine ulaşmasını mümkün kılacaktır.

Uzun vadede Karapınar'ın; genç nüfus için cazip fırsatlar sunan, kadınların ekonomik hayatta daha aktif olduğu ve yaşlı bireylerin sosyal destek mekanizmalarıyla güvence altında yaşadığı üretken ve dayanışmacı bir kırsal topluma dönüşmesi mümkündür. Bu dönüşüm, yerel potansiyeli doğru analiz eden ve insan odaklı kalkınma stratejileriyle desteklenen bütüncül politikalarla sürdürülebilir bir başarıya ulaşabilecektir.

4.1. Eğitim ve İnsan Kaynakları

Karapınar ilçesi, kırsal nüfusun sürdürülebilir kalkınma sürecine etkin katılımının sağlanmasında eğitim ve insan kaynaklarının stratejik önemini taşıyan örnek yerleşim birimlerinden biridir. İlçenin gelişmişlik düzeyi orta seviyede bulunmakta, ancak sahip olduğu güçlü tarımsal altyapı, yenilenebilir enerji yatırımları ve genç nüfus potansiyeli sayesinde eğitim ve beşerî sermaye politikalarının geliştirilmesine elverişli bir zemin sunmaktadır.

İlçede insan kaynaklarının güçlendirilmesi, yerel kapasitenin artırılması ve genç nüfusun nitelikli bireyler olarak bölgeye katkı sunabilmesi için kapsamlı ve bütüncül bir eğitim yaklaşımı gerekmektedir. Bu kapsamda eğitim altyapısının güçlendirilmesi, okullaşma oranlarının artırılması, mesleki ve teknik eğitimin yaygınlaştırılması ve yerel iş gücünün özelliklerine uygun beceri kazandırma programlarının uygulanması temel öncelikler arasında yer almaktadır.

Bu çerçevede Karapınar'ın eğitim göstergeleri yalnızca okullaşma düzeyleri ile değil, aynı zamanda mesleki eğitim kapasitesi, dijital okuryazarlık çalışmaları ve üniversite düzeyindeki programların niteliği ile değerlendirilmelidir. Özellikle ilçede bulunan meslek liseleri ile yükseköğretim kurumlarının enerji teknolojileri, tarım makineleri ve işletme gibi alanlarda sunduğu eğitim fırsatları, Karapınar'ın kalkınma vizyonunu desteklemektedir.

İlçenin eğitim kademelerine göre nüfus durumu aşağıdaki gibidir;

Tablo 1, Karapınar İlçesi Eğitim Durumuna Göre Nüfus

Yıl	2020	2021	2022	2023	2024
Bilinmeyen	127	95	96	40	48
Okuma yazma bilmeyen	1029	1015	1018	1039	992
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	4776	4638	4491	4464	4374
İlkokul mezunu	14.847	14.715	14.538	14.434	14.194
İlköğretim mezunu	3900	3756	3717	3713	3699
Ortaokul veya dengi mezunu	9532	9363	9310	9594	9521
Lise veya dengi mezunu	6832	6933	7289	7660	7993
Yüksekokul veya fakülte mezunu	4061	4287	4582	4903	5190
Yüksek lisans mezunu	258	365	391	446	490
Doktora mezunu	27	26	28	29	28

Kaynak: TÜİK,2025

Karapınar ilçesinin çalışma çağındaki nüfusu (15-65 yaş) toplam nüfusuna ait istatistikleri tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2, Karapınar İlçesi Çalışma Çağındaki Nüfus (15-65 yaş arası) İstatistikleri

Yıl	Toplam Nüfus	15-65 Yaş arası Nüfus	Oran
2020	50.304	32.862	65,3
2021	50.055	32.689	65,3
2022	50.323	32.966	65,5
2023	51.166	33.755	65,9
2024	51.324	33.961	66,1

Kaynak: TÜİK 2025

Karapınar'da genç nüfusun çalışma çağındaki nüfusa oranı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3, Genç Nüfus İstatistikleri ve Bu İstatistiğin Çalışma Çağındaki Nüfusa Oranı

Yıl	Çalışma Çağındaki Nüfus (15-65 Yaş Arası)	Genç Nüfus (15-29 Yaş Arası)	Oran
2020	32.862	12.298	30,9
2021	32.689	11.952	39,1
2022	32.966	11.985	41,5
2023	33.755	12.207	42,2
2024	33.961	12.228	40,3

Kaynak: TÜİK 2025

4.1.1.Eğitim Altyapısı ve Okullaşma Durumu

Karapınar ilçesi özelinde eğitim altyapısı; örgün öğretimin tüm kademelerini kapsayan yaygın ve erişilebilir bir yapıda sürdürülmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı verileri ve Karapınar İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü kayıtlarına göre ilçede 3 anaokulu ve 26 ilkokul aktif olarak hizmet vermektedir. Bu geniş ağ; erken çocukluk eğitiminden itibaren öğrenme sürekliliğini desteklemekte, genç nüfusun sürdürülebilir demografik yapıyla uyumlu biçimde nitelikli eğitim almasına imkân tanımakta ve ilçenin beşerî sermaye gelişimi için güçlü bir temel oluşturmaktadır. Ayrıca ilçede Konya Teknik Üniversitesi'ne bağlı Karapınar Aydoğanlar Uygulamalı Bilimler Fakültesi ile Selçuk Üniversitesi Karapınar Aydoğanlar Meslek Yüksekokulu yer almakta ve bu kurumlar enerji teknolojileri, bilgisayar programcılığı, tarım makineleri, işletme ve veterinerlik gibi alanlarda eğitim imkânı sunmaktadır.

Anaokulu düzeyinde okullaşma oranı %70¹ seviyesindedir. Türkiye ortalamasına yakın olan bu oran, erken çocukluk eğitime erişimin kırsal mahallelerde artırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Özellikle kırsal kesimlerde okul öncesi eğitimde fiziki altyapı eksiklikleri ve ailelerin ekonomik koşulları, bu kademede okullaşmanın önünde engel teşkil etmektedir.

İlkokul ve ortaokul düzeyinde okullaşma oranı %95'in üzerindedir. Bu oran, Türkiye ortalamasına paralel seyretmekte olup, ilçede eğitime erişimin güçlü olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte

¹ Karapınar İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, veri yılı: 2024, kapsam: okul türleri ve ilçe örgün okullaşma istatistikleri. SEGE ile dönemler arası metodoloji farkları nedeniyle doğrudan gelişmişlik sıralaması kıyaslamasına dayandırılmamış, ilçe özel verisi olarak değerlendirilmiştir.

özellikle kırsal kesimlerde mevsimlik tarım işçiliği nedeniyle devamsızlık ve okul terk riski görülmeye devam etmektedir.

Lise düzeyinde eğitim, Anadolu Liseleri, İmam Hatip Liseleri ve Mesleki-Teknik Liseler üzerinden yürütülmektedir. Okullaşma oranı %90 seviyesindedir. Ancak bu kademede eğitim daha çok geleneksel alanlarda yoğunlaşmakta, çağın ihtiyaç duyduğu bilişim teknolojileri, enerji sistemleri, sağlık ve turizm gibi alanlarda nitelikli programların çeşitlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. İlçedeki meslek liselerinde tarım teknolojileri, elektrik-elektronik ve motorlu araçlar alanlarında bölümler bulunsu da branş çeşitliliğinin artırılması ve öğretmen sayısının güçlendirilmesi gerekmektedir.

Karapınar'ın eğitim altyapısı, temel eğitim kademelerinde yeterli düzeyde olmakla birlikte, okul öncesi eğitimde erişim sorunları, lise kademesinde ise alan çeşitliliği ve nitelikli insan kaynağı eksikliği göze çarpmaktadır. İlçede üniversite ve meslek yüksekokulunun bulunması, beşerî sermayeyi güçlendiren bir avantaj oluşturmakta, ancak eğitimin tüm kademelerinde dijitalleşme, enerji teknolojileri ve yenilikçi alanlara yönelik yatırımların artırılması gerekmektedir.

4.1.2. Yükseköğretim Erişimi ve Akademik Gelişim

Karapınar ilçesinde yükseköğretim kurumu bulunmakta olup, bu durum ilçedeki gençlerin üniversite eğitimi için çevre illere gitme zorunluluğunu azaltan önemli bir avantaj sunmaktadır. İlçede Selçuk Üniversitesi Karapınar Aydoğanlar Meslek Yüksekokulu ile Konya Teknik Üniversitesi Karapınar Aydoğanlar Uygulamalı Bilimler Fakültesi faaliyet göstermektedir. Bu kurumlar; enerji sistemleri mühendisliği, bilgisayar teknolojileri, tarım makineleri, işletme yönetimi, hayvancılık ve veterinerlik hizmetleri gibi farklı alanlarda eğitim vererek bölgesel kalkınmaya doğrudan katkı sağlamaktadır.

TÜİK 2023 verilerine göre Karapınar'da üniversite mezunu nüfus oranı yaklaşık %13 civarında olup, bu oran Türkiye ortalamasının (%21) altında kalmaktadır. Bu tablo, yükseköğretim kurumlarının ilçede bulunmasına rağmen üniversiteye devam oranlarının artırılması gerektiğini göstermektedir. Özellikle kırsal mahallelerde yaşayan gençlerin yükseköğretime erişiminde ekonomik imkânlar, motivasyon eksiklikleri ve yönlendirme yetersizlikleri temel engeller arasında yer almaktadır.

İlçedeki gençlerin üniversiteye hazırlık süreçleri çoğunlukla okul içi desteklerle yürütülmekte, özel dersane veya kurs imkânları sınırlı kalmaktadır. Rehberlik hizmetlerinin yaygınlaştırılması, çevrim içi eğitim platformlarının kullanımı ve üniversiteye hazırlık programlarının çeşitlendirilmesi bu eksikliklerin giderilmesine katkı sağlayabilecektir.

Karapınar'ın yükseköğretim erişimi, ilçede bulunan üniversite birimleri sayesinde çevre kırsal ilçelere göre daha avantajlı bir durumdayken, üniversiteye devam oranlarının artırılması, gençlerin akademik motivasyonunun güçlendirilmesi ve rehberlik desteklerinin yaygınlaştırılması ilçenin beşerî sermayesini güçlendirmek açısından kritik önemdedir.

4.1.3. Mesleki Eğitim ve İlçe Ekonomisi İlişkisi

Mesleki ve teknik eğitimin kırsal kalkınmada oynayacağı rol, Karapınar gibi tarımsal üretim ve enerji yatırımlarıyla öne çıkan ilçelerde daha da önem kazanmaktadır. İlçede birden fazla Anadolu Lisesi, İmam Hatip Lisesi ve özellikle Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri bulunmakta; bu okullarda elektrik-elektronik, tarım teknolojileri, motorlu araçlar ve inşaat teknolojileri gibi bölümlerde eğitim verilmektedir. Ancak mevcut eğitim alanlarının çeşitliliği, ilçenin güçlü tarımsal yapısı ve enerji sektörünün gerektirdiği nitelikli iş gücüyle tam olarak örtüşmemektedir. Tarım makineleri, sulama sistemleri, gıda işleme ve ambalajlama, hayvan sağlığı teknikleri, enerji sistemleri işletmeciliği ve ekoturizm rehberliği gibi alanlarda mesleki eğitimin güçlendirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca kadınlara ve gençlere yönelik halk eğitim faaliyetleri ilçede yaygın olmakla birlikte, içerik bakımından sınırlı kalmaktadır. Geleneksel el sanatlarının yanı sıra dijital beceriler, kırsal girişimcilik, e-ticaret, enerji teknolojileri ve modern tarım uygulamaları gibi çağdaş temalı kursların açılması gerekmektedir. Bu eksiklik, özellikle kırsal kadınların üretime katılımını ve gençlerin kendi işini kurma kapasitesini sınırlandırmaktadır.

Karapınar'da mesleki eğitim, ilçenin tarımsal ve enerji odaklı kalkınma hedefleriyle doğrudan bağlantılı bir unsur olup; eğitim altyapısının çeşitlendirilmesi, nitelikli iş gücünün artırılması ve gençlerin yerel ekonomik faaliyetlere katılımının sağlanması kalkınmanın sürdürülebilirliği için kritik önem taşımaktadır.

4.1.4. Yerel İşgücü ve İnsan Kaynağı Profili

Karapınar ilçesinde aktif çalışan nüfusun büyük çoğunluğu tarım, hayvancılık, gıda işleme, enerji ve inşaat sektörlerinde yer almaktadır. İlçede kayıtlı istihdam İŞKUR ve SGK verilerine göre son yıllarda artış göstermekte olup, özellikle Karapınar YEKA Güneş Enerjisi Santrali ve tarıma dayalı sanayi işletmelerinin devreye girmesiyle birlikte işgücü talebi çeşitlenmektedir. Buna rağmen çalışanların önemli bir bölümü düşük vasıflı veya alaylı deneyimle iş gören bireylerden oluşmakta, nitelikli eleman ihtiyacı ise karşılanamamaktadır. Özellikle enerji sistemleri teknisyenliği, elektrik-elektronik, kaynakçılık, inşaat ustalığı, tarımsal mekanizasyon ve gıda teknolojileri alanlarında kalifiye işgücüne duyulan ihtiyaç belirgin şekilde ortaya çıkmaktadır.

Kamu kurumlarında görev yapan öğretmen, sağlık ve idari kadroların bir bölümü ilçe dışından gelmekte olup; bu tablo, gelişen şehirlerde sıkça görülen doğal bir beşerî sermaye hareketliliğidir. Karapınar ilçesi içinde yetişen gençlerin önceliği için net bir "kamuda istihdam talebi" çıkarımı yapmak mümkündür görünmemektedir; bu nedenle kamu sektörüne erişim konusu bir dezavantaj değil, bölgenin kariyer çeşitliliğini güçlendirmeye açık bir gelişim alanı olarak ele alınmaktadır. Genç nüfusun dilerse faydalanabileceği YouTube veya Udemy gibi yaygın çevrim içi mecralarda zaten çok sayıda sınav ve mesleki gelişim eğitimi bulunmakta olup, ilçe düzeyindeki stratejik odak; gençlerin kendi tercih ettikleri sektörlerde eğitim, staj, mentorluk ve iş deneyimi imkanlarıyla

desteklenerek beşerî sermayenin yerelde güçlendirilmesi ve istihdam ekosisteminin sürdürülebilir biçimde geliştirilmesidir. Bu çerçevede kamu sektörü dahil tüm kariyer yollarını sınav hazırlığı özelinde değil, fırsat eşitliğini ve nitelik gelişimini güçlendiren genel destek politikaları perspektifiyle ele almak en doğru yaklaşımdır.

Ayrıca ilçede kadınların iş gücüne katılım oranı düşük seviyelerde seyretmekte, kadınlar daha çok kayıt dışı tarımsal üretim, ev eksenli işler ve küçük ölçekli ticaret faaliyetlerinde yer almaktadır. Bu nedenle kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi, mesleki eğitim kurslarının çeşitlendirilmesi ve girişimcilik desteklerinin yaygınlaştırılması, Karapınar'ın insan kaynağı kapasitesini geliştirmek için kritik önemdedir.

Karapınar'ın yerel işgücü profili, ağırlıklı olarak tarım ve enerji temelli sektörlerde yoğunlaşmakta; ancak nitelikli iş gücü açığı, kadınların düşük katılımı ve kamu istihdamına erişimde yaşanan zorluklar yapısal sorunlar olarak öne çıkmaktadır. Bu sorunların giderilmesi, ilçenin ekonomisinin daha da çeşitlenmesine ve sürdürülebilir kalkınmasına doğrudan katkı sağlayacaktır.

4.1.5.Stratejik Öneriler ve Eğitimde Yerel Model Önerisi

Karapınar'da eğitim ve insan kaynağı politikalarının ekonomik stratejileriyle entegre biçimde geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda aşağıdaki öneriler öne çıkmaktadır:

- İlçeye bağlı “Kırsal Mesleki Eğitim ve Girişimcilik Merkezi” kurulması
- Mevcut Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde enerji teknolojileri, tarım teknolojileri ve gıda işleme bölümlerinin çeşitlendirilmesi
- Eğitim kooperatifi modeli ile öğretmen, veli ve yerel işletmelerin iş birliğine dayalı öğrenme yapılarının geliştirilmesi
- Gençler için uzaktan eğitim ve dijital destek merkezlerinin kurulması
- Kadınlara yönelik dijital okuryazarlık, kırsal e-ticaret ve mikro girişimcilik kurslarının artırılması

Karapınar'ın kalkınabilmesi, eğitim ve insan kaynaklarına yapılacak stratejik yatırımlarla doğrudan ilişkilidir. İlçede mevcut altyapının güçlendirilmesi, yerel istihdamın ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikli bireylerin yetiştirilmesi ve özellikle kadınlar ile gençlerin üretken bireyler hâline getirilmesi; ilçede sosyal refahın artmasına, beyin göçünün tersine dönmesine ve yerinde kalkınmanın mümkün olmasına hizmet edecektir.

5. Ekonomi

Karapınar ilçesi, Türkiye'nin kırsal kalkınma haritasında yer alan, tarım ve hayvancılığa dayalı ekonomik yapısını sürdüren, aynı zamanda yenilenebilir enerji yatırımlarıyla öne çıkan önemli bir yerleşim merkezidir. İlçede geniş tarım arazilerinin varlığı, geleneksel üretim biçimleri ve kırsal emeğe dayalı ekonomi temel geçim kaynaklarını oluşturmaktadır. Bununla birlikte son yıllarda devreye giren Karapınar YEKA Güneş Enerjisi Santrali, ilçenin ekonomik yapısını çeşitlendirmekte ve enerji sektörünü ön plana çıkarmaktadır. Tarımsal verimlilik, alternatif enerji kaynakları ve kırsal turizm potansiyeli Karapınar için sürdürülebilir kalkınma açısından önemli fırsatlar sunmaktadır.

Karapınar ekonomisinin ana eksenini tarım oluşturmaktadır. İlçenin toplam yüzölçümünün yaklaşık %51'i (150.000 hektar) tarım alanı olarak kullanılmakta olup bu oran Türkiye ortalamasının oldukça üzerindedir. Tarımsal faaliyetler ağırlıklı tahıllar ve endüstriyel bitkilerde yoğunlaşmakta, özellikle mısır, buğday, arpa ve şeker pancarı üretimi ön plana çıkmaktadır. Ayrıca yem bitkileri, havuç ve ayçiçeği üretimi de ilçenin güçlü tarımsal ürün desenini desteklemektedir.

İlçede öne çıkan ürünler arasında:

- Mısır: Türkiye üretiminin önemli bir kısmı Karapınar ve çevresinde gerçekleştirilmektedir.
- Şeker pancarı ve ayçiçeği: İlçenin sulanabilir alanlarında yoğun şekilde üretilmekte, gıda ve sanayi sektörüne hammadde sağlamaktadır.
- Buğday, arpa ve diğer tahıllar: Klasik İç Anadolu ürünleri olarak geniş ekim alanlarında yetiştirilmektedir.
- Kavun, karpuz ve kabak gibi ürünler: Özellikle yaz aylarında öne çıkan sebze ve meyveler ilçenin pazarlarında önemli bir yer tutmaktadır.

Bunun yanında hayvancılık faaliyetleri de ilçede kırsal ekonominin ayrılmaz bir parçasıdır. Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılığın yanı sıra süt üretimi, besicilik ve yem bitkileri üretimi ilçenin ekonomik yapısına katkı sağlamaktadır.

Karapınar'ın ekonomik yapısı, tarımsal üretim gücü, hayvancılık faaliyetleri ve yenilenebilir enerji yatırımlarının birleşimiyle şekillenmektedir. Bu yapı, ilçeye yalnızca bölgesel değil, ulusal ölçekte de stratejik bir önem kazandırmakta ve gelecekteki ekonomik çeşitlenme potansiyelinin güçlü olduğunu göstermektedir.

Tablo 4, İlçenin Bazı Tarım Ürünleri

Ürün	Yıllık Üretim (Ton)	İl Genelindeki Payı	Notlar
Mısır (Dane)	358.877	%18	İlçede sulanabilir arazilerde en yoğun yetiştirilen ürün; yüksek verimlilik sağlanmaktadır.
Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	166.730	%13	Kuru tarım alanlarında yaygın; Türkiye'nin temel tahıl üretim merkezlerinden biridir.
Şeker Pancarı	1.101.833	%15	Konya Şeker tesisleri için hammadde kaynağı; yüksek verim ve kalite sunmaktadır.
Ayçiçeği (Yağlık+Çerezlik)	15.300	%6	Yağlık ayçiçeği üretimi sulanabilir alanlarda yoğunlaşmakta, tarımsal çeşitliliği desteklemektedir.
Yonca (Yem Bitkisi)	320.000	%23	İlçe, Konya'nın yonca üretiminin yaklaşık %23'ünü karşılamaktadır; hayvancılık için stratejik ürün konumundadır.
Havuç	135.000	%21	Karapınar yetiştirme koşullarına uygun olup ilçede giderek artan üretim alanları bulunmaktadır.
Patates	121.123	%16	İlçede yaygınlaşan üretim kalemlerinden biri olup sulanabilir alanlarda yüksek verim sağlar.

Kaynak: Derlenmiştir.²

Tarımsal üretim, büyük oranda geleneksel yöntemlerle yürütülmekte; modern tarım ekipmanları, dijital tarım uygulamaları ve akıllı sulama sistemlerinin kullanımı sınırlı kalmaktadır. Ayrıca ürünlerin pazara erişimi ve değer zincirine entegrasyonu, düşük kooperatifleşme oranı nedeniyle yetersizdir.

5.1. Sanayi Faaliyetleri

Karapınar ilçesinde sanayi faaliyetleri, tarım ve enerji temelli üretimle bağlantılı olarak gelişmektedir. İlçede Organize Sanayi Bölgesi henüz bulunmamakla birlikte, sanayi faaliyetleri özellikle küçük ve orta ölçekli atölyeler, imalat işletmeleri ve tarıma dayalı sanayi kuruluşları üzerinden yürütülmektedir. 2023 yılı SGK verilerine göre ilçede kayıtlı iş yeri sayısı 136'dır.

² 2024 TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Bu işletmelerin faaliyet alanları arasında şunlar öne çıkmaktadır:

- Tarımsal makineler ve ekipman imalatı ile tamiri
- Gıda sektörü işleme tesisleri
- Enerji sektörü yan sanayisi (GES ekipman montajı, elektrik-elektronik atölyeleri)
- Mobilya ve marangoz atölyeleri
- Beton, tuğla, parke gibi yapı malzemeleri üretimi

Karapınar'ın ekonomik yapısını çeşitlendiren en önemli unsur, yenilenebilir enerji yatırımlarıdır. Türkiye'nin en büyük güneş enerjisi santrali olan Karapınar YEKA GES, ilçeyi enerji üretiminde ulusal ölçekte öne çıkarmış, bu alanda bakım, montaj ve işletme faaliyetleri yürüten küçük ölçekli sanayi işletmelerinin sayısını artırmıştır.

İlçede sanayi istihdamı, toplam kayıtlı iş gücünün yaklaşık %18'ine karşılık gelmekte; bu oran kırsal karakterli ilçelere göre oldukça yüksek bir düzeye işaret etmektedir. Bununla birlikte, lojistik merkez bağlantılarının sınırlı olması ve organize sanayi altyapısının eksikliği, ilçeye gelecek sanayi yatırımlarının önündeki temel engeller arasında yer almaktadır.

5.2. Ticaret ve Hizmet Sektörü

Karapınar ilçesinde ekonomik çeşitlenme tarım ve enerji sektörleriyle bağlantılı olarak gelişmekte, ticaret ise daha çok temel tüketim malları ve yerel üretime dayalı ürünler üzerinden yürütülmektedir. İlçede ticaretin gelişiminde hem tarımsal ürün pazarı hem de güneş enerjisi yatırımlarının yarattığı hizmet talebi etkili olmaktadır.

Esnaf ve Sanatkârlar Odası kayıtlarına göre ilçede:

- 200'ün üzerinde bakkal ve market,
- 50'den fazla kahvehane ve kafe,
- 30'a yakın kırtasiye, züccaciye ve küçük perakende mağazası,
- 20'nin üzerinde tarım bayisi ve yem satış noktası,
- 40'tan fazla lokanta, fast food ve pastane işletmesi,
- 10'a yakın otel, konaklama tesisi ve pansiyon,
- Ayrıca son yıllarda artan sayıda büyük süpermarket zinciri şubesi faaliyet göstermektedir.

Karapınar'ın hizmet sektöründe son yıllarda dikkat çeken gelişme, yenilenebilir enerji yatırımları ve lojistik faaliyetlerin getirdiği yeni iş kollarıdır. Enerji sektöründe faaliyet gösteren işletmeler, teknik servis, bakım-onarım, taşımacılık, yemekhane ve konaklama gibi hizmet alanlarında istihdam ve ticari hareketlilik yaratmaktadır.

Bununla birlikte, ilçede nüfus artış hızının düşük olması ve göç olgusu, talep yetersizliği nedeniyle ticaretin büyümesini sınırlamaktadır. Ancak, yerel ürünlerin işlenerek paketlenmesi, kooperatifler aracılığıyla markalaştırılması ve bölgesel pazarlara sunulması gibi faaliyetler, Karapınar'ın hizmet sektörünün gelişmesine katkı sağlayabilecek önemli fırsatlar arasında yer almaktadır.

5.3. Gelir Düzeyi, İstihdam ve Geçim Kaynakları

Karapınar'da ortalama hane gelir düzeyi, Türkiye kırsal ortalamasına yakın bir seviyede seyretmektedir. TÜİK Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması verilerine göre, Konya ili genelinde ortalama yıllık hane geliri 2023 yılında yaklaşık 180.000 TL olarak hesaplanmıştır. TÜİK tarafından ilçe düzeyinde kişi başına gelir verisi üretilmediğinden, Karapınar için kesin bir istatistik bulunmamaktadır. Ancak Konya il geneli gelir düzeyi, ilçenin ekonomik yapısı (tarım, hayvancılık, enerji üretimi ve ilgili yan sektörler) ve saha görüşmeleri üzerinden yapılan yaklaşık değerlendirmeler, Karapınar'da hane halkı yıllık ortalama gelirinin il ortalamasının bir miktar üzerinde seyrettiğini; kişi başına düşen gelirin ise yalnızca tahmini bir aralık olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir. Bu değerler resmi istatistik niteliği taşımamakta, yalnızca ekonomik yapı analizine dayalı bir öngörü sunmaktadır.

İlçede geçim kaynaklarının dağılımı şu şekildedir:

Karapınar'da özellikle tarım ve hayvancılık geçim kaynaklarının başında gelmekte, ancak son yıllarda yenilenebilir enerji yatırımları (özellikle Karapınar YEKA GES) ilçenin gelir kaynakları içerisinde giderek artan bir pay almaktadır. Emekli nüfus oranının yüksekliği, sosyal transfer gelirlerinin önemini artırırken; genç nüfusun göç eğilimi, üretken sektörlerdeki iş gücü arzını sınırlı kılmaktadır.

5.4. Ekonomik Potansiyel ve Gelişme Alanları

Karapınar ilçesinin günümüzdeki ekonomik yapısı, büyük ölçüde tarım ve hayvancılığa dayalı olmakla birlikte, son yıllarda hızla gelişen yenilenebilir enerji yatırımları sayesinde çeşitlenme göstermektedir. İlçede geleneksel tarımsal üretim yöntemleri sürdürülmekte, küçük ve orta ölçekli esnaf işletmeleri ticarete hâlen temel aktörler olarak rol almaktadır. Bununla birlikte, Karapınar YEKA Güneş Enerjisi Santrali gibi büyük ölçekli yatırımlar, ilçenin ekonomik yapısında dönüşüm başlatmış ve enerji sektörünü öne çıkaran yeni bir kalkınma eksenini oluşturmuştur. Bu yapı, tarımsal üretim kapasitesi ve enerji yatırımlarıyla birlikte, Karapınar'ı **kalkınma** açısından Türkiye'de öne çıkan örneklerden biri haline getirmektedir.

İlçede ekonomik kalkınmayı destekleyecek ve çeşitliliği artıracak öncelikli yatırım ve gelişim alanları aşağıdaki başlıklarda toplanabilir:

- **Tarımsal Ürünlerin İşlenmesi ve Katma Değer Kazandırılması:** Karapınar'da yoğun şekilde üretilen mısır, buğday, arpa, şeker pancarı ve ayçiçeği gibi ürünler çoğunlukla ham olarak pazara sunulmaktadır. Bu ürünlerin un, yem, yağ, nişasta, şeker, paketleme ve konserveleme gibi işleme süreçlerine dâhil edilmesi hem katma değeri yükseltecek hem de üretici gelirlerinde artış sağlayacaktır. Kadın kooperatifleri aracılığıyla yöresel ürünlerin (ör. kavun, karpuz, kabak) markalaştırılması, istihdam yaratıcı bir etki doğurabilir.
- **Kooperatifçilik Temelli Ekonomik Kalkınma:** Tarım, hayvancılık, gıda işleme ve kadın emeği odaklı üretimlerde kooperatif yapılarının geliştirilmesi hem maliyetlerin düşürülmesine hem de pazarlama gücünün artırılmasına imkân sağlayacaktır. Özellikle tarımda ortak makine parkı, yem üretim kooperatifleri ve kadın girişimcilik kooperatifleri ilçenin sosyal dayanışma kültürünü güçlendirebilir.³
- **Ekoturizm ve Tarım Turizmine Dayalı Girişimcilik:** Karapınar'ın sahip olduğu Meke Krater Gölü, obruklar ve geniş bozkır peyzajı, alternatif turizm için önemli fırsatlar sunmaktadır. Doğa yürüyüşleri, tarımsal üretim deneyimleri, yöresel mutfak ve kültürel miras unsurlarıyla desteklenecek ekoturizm ve agro-turizm faaliyetleri, ilçede ekonomik çeşitliliğe katkı sağlayabilir.
- **Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına Yatırım (GES vb.):** Karapınar, Türkiye'nin en büyük güneş enerjisi santraline ev sahipliği yapmaktadır. Yıllık güneşlenme süresi ve geniş bozkır arazileri, ilçeyi enerji üretiminde ulusal ölçekte bir merkez haline getirmiştir. Tarım dışı alanlarda kurulacak yeni GES ve rüzgâr enerjisi projeleri, yerel istihdamı artırabileceği gibi belediyeler ve kooperatiflere de ek gelir kaynağı yaratabilir.
- **E-Ticaret Yoluyla Yerel Ürünlerin Pazarlanması:** Dijitalleşmenin kırsal bölgelerde yaygınlaşmasıyla birlikte, Karapınar'da üretilen tahıllar, yağlı tohumlar ve yöresel ürünlerin çevrimiçi pazar yerleri üzerinden satışı mümkündür. Bu sayede yerel ürünlerin bilinirliği artacak, özellikle gençlerin dijital girişimcilik faaliyetleriyle kırsal ekonomiye katkıları çoğalacaktır.

Karapınar'ın tarımsal verimlilik kapasitesi, güçlü güneş enerjisi potansiyeli, geniş kırsal arazileri ve toplumsal dayanışma kültürü, ekonomik dönüşüm için sağlam bir temel sunmaktadır. İlçede mevcut sanayi altyapısı sınırlı olsa da uygun teşvik mekanizmaları, kamu-özel sektör iş birlikleri ve sosyal girişimcilik modelleri ile Karapınar'ın kalkınma süreci hız kazanabilir.

Karapınar'ın ekonomik geleceği, geleneksel üretim üzerine katma değerli yapılar inşa edilmesi, kırsal girişimciliğin desteklenmesi ve dijital dönüşüm fırsatlarının değerlendirilmesi ile şekillendirilebilir.

³ Bu madde Karapınar kırsalı için yazılmıştır.

6. Sağlık

Sağlık göstergeleri, ilçenin genel gelişmişlik düzeyini doğrudan şekillendiren temel bileşenler arasında yer almakta; kadınların doğum hizmetlerine erişimi, çocukların aşılanma oranları ve yaşlı bireylerin yaşam kalitesini artıran sağlık hizmetleri, sosyal kalkınmanın ayrılmaz bir unsuru olarak önemini korumaktadır.

Karapınar, nüfus büyüklüğü ve hizmet sunum kapasitesi açısından Konya'daki birçok ilçeye göre daha avantajlı bir konumda bulunmaktadır. TÜİK'in Doğum İstatistikleri ve Çocuk Sağlığı Göstergeleri kapsamında Konya il geneli için yayımladığı verilere göre:

- Canlı doğumların tamamına yakını sağlık kuruluşlarında gerçekleşmektedir (Konya İl Oranı: %99+, TÜİK, 2023).
- Bebek ve çocuk ölüm hızları Türkiye ortalamasının altında seyretmektedir (Konya bebek ölüm hızı: 7,2 binde, TÜİK 2023; Türkiye: 9,2 binde).
- Aşılanma oranları ülke ortalamalarıyla paralel yüksek seviyededir (TÜİK Sağlık Araştırması).
- İlçede Devlet Hastanesi, Aile Sağlığı Merkezleri ve özel sağlık hizmeti sağlayıcıları aracılığıyla temel sağlık hizmetleri düzenli olarak sunulmaktadır.
- Bununla birlikte, TÜİK'in Yaş Yapısı göstergelerine göre Konya'da 65 yaş üstü nüfusun payı artış eğilimindedir (2023 oranı: %10,4). Bu eğilim ilçede de benzer bir demografik tabloyu işaret etmekte; artan ileri yaş nüfusunun kronik hastalık yönetimi, sürekli bakım ihtiyacı ve sağlık hizmetlerine erişim konusunda daha fazla destek mekanizmasına ihtiyaç duyabileceği değerlendirilmektedir.

Ayrıca TÜİK Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması verileri, Konya'da dijital hizmetlere erişimin Türkiye ortalamasına yakın olmakla birlikte yaş ilerledikçe sağlıkla ilgili dijital uygulamaları kullanma oranlarının belirgin şekilde düştüğünü göstermektedir. Bu durum, dijital sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması için özel düzenlemeler yapılması gerektiğine işaret etmektedir.

Bu nedenle, tele-sağlık uygulamalarının güçlendirilmesi, yerinde hizmet sunum kapasitesinin artırılması, yaşlı ve kronik hastalara yönelik düzenlemelerin yaygınlaştırılması ve yerel sağlık altyapısının güçlendirilmesi Karapınar'ın kalkınma perspektifinde öncelikli iyileşme alanları olarak öne çıkmaktadır.

6.1. Sağlık Tesisleri ve Altyapı Durumu

2023 yılı itibarıyla Karapınar ilçesinde hizmet veren başlıca sağlık tesisi, Karapınar Devlet Hastanesi'dir. İlçe merkezinde bulunan bu hastane, 100 yatak kapasitesiyle hizmet vermekte olup, dahiliye, çocuk sağlığı ve hastalıkları, kadın doğum, genel cerrahi, diş sağlığı, ortopedi ve acil servis gibi temel branşlarda sağlık hizmeti sunmaktadır.

Bunun dışında ilçede çok sayıda Aile Sağlığı Merkezi (ASM), 1 adet Toplum Sağlığı Merkezi (TSM) ve 112 Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonu bulunmaktadır. İlçede 10'un üzerinde eczane hizmet vermekte olup, sağlık hizmetlerine erişim bakımından Karapınar çevresindeki birçok ilçeye kıyasla daha avantajlı bir konumdadır.

Tablo 5, 2023 İtibariyle Karapınar Sağlık Altyapısı

Sağlık Birimi	Adet	Açıklama
Devlet Hastanesi	1	100 yatak kapasiteli; dahiliye, kadın doğum, çocuk sağlığı, genel cerrahi, ortopedi, acil servis hizmetleri
Aile Sağlığı Merkezi (ASM)	7	İlçe merkezi ve mahallelerde; rutin muayene, aşı, gebe-bebek izlemi hizmetleri
Toplum Sağlığı Merkezi (TSM)	1	Halk sağlığı, bulaşıcı hastalık kontrolü, çevre sağlığı çalışmaları
112 Acil Sağlık Hizmetleri	1	2 ambulans, 10 sağlık personeli ile acil müdahale hizmeti
Eczane	12	İlçe genelinde dağınık şekilde hizmet veren eczaneler

Kaynak: Derlenmiştir.⁴

6.2. Hizmetlere Erişim ve Toplumsal Sağlık Durumu

Karapınar ilçesinde sağlık hizmetlerine erişim, merkezdeki Devlet Hastanesi ve çok sayıda Aile Sağlığı Merkezi aracılığıyla sağlanmakta olup, kırsal mahallelerde yaşayan vatandaşlar için zaman zaman ulaşım ve erişim sıkıntıları yaşanmaktadır. İlçede toplu taşıma imkanlarının kısıtlı olması, özellikle yaşlı ve kronik hastaların sağlık kuruluşlarına ulaşmasını zorlaştırmaktadır.

İlçede yaşlı nüfus oranı yaklaşık %10,4 olup, bu yaş grubundaki bireylerde hipertansiyon, diyabet ve kardiyovasküler hastalıklar yaygın olarak görülmektedir. Düzenli takip ve kontrol gerektiren bu hastalıkların izlenmesinde uzman hekim sayısının sınırlı olması, tanı ve tedavi süreçlerinin gecikmesine ve ilaç kullanımında düzensizliklere yol açabilmektedir.

Kadın sağlığı hizmetleri açısından ilçede kadın doğum uzmanı bulunmakta, ancak sayının yetersizliği nedeniyle gebelik takipleri ve doğum öncesi/sonrası bakım hizmetleri zaman zaman aksamaktadır. Çocuk sağlığı ve aşı hizmetleri ilçedeki Aile Sağlığı Merkezleri tarafından yürütülmekte olup; Apak, Çetmi/Çetni, Kayalı ve Hotamış haricinde ilçe merkezine uzak

⁴ İlçe sağlık verilerinden derlenmiştir.

mahallelerde ikamet eden ailelerin ASM'lere ulaşımında zaman zaman erişim güçlükleri yaşanabilmektedir.

Evde sağlık hizmetleri ilçede yaygınlaştırılmaya çalışılmakta, ancak hâlen ağırlıklı olarak acil ve terminal dönem hastalarına yönelik hizmetlerle sınırlı kalmaktadır. Bu nedenle, mobil sağlık hizmetlerinin artırılması, kırsal mahallelere yönelik gezici sağlık taramaları ve tele-sağlık uygulamalarının yaygınlaştırılması, Karapınar'da sağlık hizmetlerine erişimin güçlendirilmesi açısından öncelikli ihtiyaçlar olarak öne çıkmaktadır.

6.3. Sağlık Taramaları ve Koruyucu Hizmetler

Karapınar'da Toplum Sağlığı Merkezi ve Aile Sağlığı Merkezleri tarafından belirli dönemlerde çeşitli koruyucu sağlık hizmetleri yürütülmektedir. Bu kapsamda:

- Okul çağı çocuklarına yönelik diş sağlığı taramaları ve aşı kampanyaları,
- Gebe bilgilendirme eğitimleri ve anne-çocuk sağlığı takip programları,
- Mevsimsel olarak Covid-19 ve grip aşı kampanyaları,
- Kırsal mahallelerde düzenlenen tansiyon, şeker ölçüm ve kronik hastalık taramaları,

gibi etkinlikler gerçekleştirilmektedir.

Ancak bu hizmetlerin düzenli ve sürekli hale gelmesinde çeşitli sorunlar bulunmaktadır. Çoğu faaliyet proje veya kampanya bazlı yürütülmekte, bu nedenle sürdürülebilir koruyucu sağlık hizmeti sağlanamamaktadır. Özellikle kırsal mahallelerde yaşayan yaşlı nüfus ve kronik hastalık yükü dikkate alındığında, taramaların düzenli periyotlarla yapılması, sağlık verilerinin sistematik olarak kayıt altına alınması ve veri temelli planlama yapılması gerekmektedir.

Karapınar'da koruyucu sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi hem tedavi maliyetlerinin azaltılmasına hem de toplumun yaşam kalitesinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

6.4. Sağlıkta Stratejik Öneriler

Karapınar ilçesinin sağlık altyapısı, kırsal kalkınma perspektifiyle yeniden yapılandırılmalıdır. Aşağıdaki stratejik öneriler bu bağlamda geliştirilebilir:

- Gezici uzman doktor uygulamaları: Haftalık periyotlarla kadın doğum, çocuk sağlığı, göz ve dahiliye gibi branşlarda kırsal mahallelere yönelik tarama ve muayene hizmetleri sağlanması.
- Yerel sağlık eko-sistemi modeli: Aile sağlığı merkezleri ve toplum sağlığı merkezlerinin, kooperatif destekli yaşlı bakım evleriyle bütünleştirilmesi.

- Evde sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması: Özellikle kırsal mahallelerde düzenli takip ve bakım sağlanması.
- Kırsal sağlık destek personeli (sağlık gönüllüsü) eğitimi: Yerelde istihdam yaratılarak kırsal alanlarda sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi.
- Dijital sağlık danışmanlığı: MHRS, e-Nabız, ilaç hatırlatma sistemleri ve tele-sağlık uygulamalarının ilçede yaygınlaştırılabilmesi için, dijital sağlık hizmetlerine erişimin sınırlı olduğu mahallelerde öncelikle internet ve mobil altyapının güçlendirilmesi.

Karapınar ilçesinde sağlık hizmetleri, temel muayene ve acil müdahale düzeyinde yürütülmekte olup; uzman hekim, donanım ve erişim açısından yapısal eksiklikler barındırmaktadır. Yaşlanan nüfus yapısı ve gençlerin göç eğilimi, sağlık hizmetlerinin kapsamını daha kritik hale getirmektedir. Bu bağlamda, sağlık hizmetlerinin merkezleştirilmesi yerine kırsalda güçlendirilmesi ve mobil çözümler geliştirilmesi gerekmektedir.

Kırsal sağlıkta önerilen bu dönüşüm modeli, Karapınar'da yaşayan bireylerin yaşam kalitesini artıracak, sağlıkta eşitsizlikleri azaltacak ve bölgenin sosyal gelişmişliğine katkı sağlayacaktır.

7. Tarım ve Hayvancılık

Karapınar ilçesi, İç Anadolu'nun üretim temelli ekonomik yapısını en güçlü şekilde yansıtan yerleşim birimlerinden biridir. Geniş tarım arazileri, düz arazi yapısı, sulu tarım faaliyetlerinin fazlalığı ve geleneksel bilgi birikimi ile Karapınar, Türkiye'nin en önemli tarımsal üretim merkezlerinden biri haline gelmiştir. Özellikle mısır, buğday, arpa, şeker pancarı ve ayçiçeği üretimi ilçenin ekonomik yapısında belirleyici rol oynamaktadır. Bununla birlikte, tarımsal üretimde modern teknolojilerin kullanımı, markalaşma, kooperatifleşme ve tarıma dayalı sanayi entegrasyonu konusunda hâlâ gelişmeye ihtiyaç duyulmaktadır.

Şekil 4, Tarım ve Hayvancılık

Kaynak: <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/tarim-ve-orman-bakanligi-2023te-yoresel-hayvancilik-isletmelerine-6-2-milyon-lira-destek-verdi/3105826>

Karapınar ilçesinin toplam yüzölçümü yaklaşık 293.916 hektar olup, bunun yaklaşık %51'i (150.000 hektar) tarım arazisi olarak değerlendirilmektedir. İlçedeki toplam arazi varlığının %44,38'i (130.444 hektar) çayır-mera, %0,68'i (2.013 hektar) orman alanı ve %3,9'u (11.459 hektar) diğer alanlar olarak sınıflandırılmıştır. Bu geniş tarımsal varlık, Karapınar'ı yalnızca Konya'nın değil, Türkiye'nin de stratejik tarımsal merkezlerinden biri haline getirmektedir.

İlçedeki tarım arazilerinin büyük bölümünde bitkisel üretim yapılmakta, bunun yaklaşık %90'ı tarla bitkilerine ayrılmaktadır. Mısır üretiminde Türkiye genelinde ilk sıralarda yer alan Karapınar, aynı zamanda şeker pancarı, buğday ve ayçiçeği üretimiyle de ülke ortalamasına önemli katkılar sunmaktadır. Ayrıca kavun, karpuz, kabak gibi ürünler de ilçede tarımsal çeşitliliği artırmaktadır.

Hayvancılık ise Karapınar ekonomisinin ikinci temel ayağını oluşturmaktadır. İlçede hem büyükbaş hem de küçükbaş hayvancılık yapılmakta, özellikle süt üretimi, besicilik ve yem bitkileri üretimi ön plana çıkmaktadır. Geniş mera alanları, hayvancılığın gelişmesi için önemli bir avantaj sağlamaktadır.

Bu veriler, Karapınar ilçesinin tarım ve hayvancılığa dayalı güçlü ekonomik yapısını, geniş tarım alanlarının sunduğu fırsatları ve bölgesel kalkınmadaki stratejik rolünü açıkça ortaya koymaktadır.

7.1. Bitkisel Üretim

Karapınar ilçesinin toplam yüzölçümü 293.916 hektar olup, bunun yaklaşık %51'ine denk gelen 150.000 hektarlık alan tarım amacıyla kullanılmaktadır. Bu oran hem Türkiye hem de Konya ortalamalarının oldukça üzerindedir. İlçedeki tarım arazilerinin büyük bölümü düz, geniş ve sulamaya elverişli olmakla birlikte, mevcut üretim deseninin önemli bir kısmı mısır, yonca ve şeker pancarı gibi yüksek su tüketen ürünlerden oluşmaktadır. Bu durum, bölgedeki yeraltı ve yüzey suyu kaynakları üzerinde baskı oluşturmakta, uzun vadeli tarımsal sürdürülebilirlik açısından dikkat gerektirmektedir. Sulama altyapısının genişletilmesi Karapınar'ın üretim kapasitesini artırsa da, su kullanımının verimlilik esaslı yönetilmesi ve ekolojik yapıya daha uyumlu bitki deseninin geliştirilmesi önem taşımaktadır. Bu nedenle, tarımsal üretim kapasitesinin korunması için bitki deseni planlaması ve ilçenin toprak yapısına uygun sulama teknolojilerinin yaygınlaştırılması gerekmektedir.

İlçede hâkim ürün deseni tahıl, yem bitkileri ve endüstri bitkileri üzerine kuruludur. Mısır, buğday, arpa ve şeker pancarı, Karapınar ekonomisinin temel tarımsal ürünlerini oluşturmaktadır. 2024 yılı TÜİK verilerine göre ilçede:

- Mısır ekiliş alanı 280.000 hektar olup, Konya genelinin %17,6'sını karşılamaktadır.
- Buğday ekiliş alanı 337.500 hektar, hasat edilen alan ise 312.000 hektardır; Konya üretiminin yaklaşık %7,5'ini karşılamaktadır.
- Arpa ekiliş alanı 125.000 hektar olup, %3,6'lık il payı ile önemli bir yere sahiptir.
- Şeker pancarı ekiliş alanı 120.224 hektar, hasat edilen alan 120.039 hektar olup, Konya üretiminin %13,8'ini oluşturmaktadır.
- Yonca (Yeşilot) üretimi de öne çıkmakta, 80.000 hektar ekiliş alanı ile Konya üretiminin %23,5'ini karşılamaktadır.

Son yıllarda silajlık mısır, kavun-karpuz ve kabak üretiminde de artış gözlemlenmekte, bu ürünler ilçenin tarımsal çeşitliliğini güçlendirmektedir. Karapınar'ın tarımsal potansiyeli, yalnızca miktar bazında değil, aynı zamanda ürün çeşitliliği ve yüksek verimlilik kapasitesiyle de dikkat çekmektedir.

Bu veriler, Karapınar'ın Konya Ovası'nın en önemli tarım merkezlerinden biri olduğunu ve Türkiye'nin stratejik gıda güvenliği açısından kritik bir rol üstlendiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 6, Tahıllar ve Bitkisel Üretim ve Üretim Yapılan Alan İstatistikleri, 2024

	Karapınar	Konya	İlçe Payı(%)
Mısır			
Ekilen Alan (Dekar)	280.000	1.589.939	17,6
Hasat Edilen (Dekar)	280.000	1.589.939	17,6
Üretim (Ton)	358.877	2.011.729	18
Yonca (Yeşilot)			
Ekilen Alan (Dekar)	80.000	339.958	23,5
Hasat Edilen (Dekar)	80.000	339.958	23,5
Üretim (Ton)	320.000	1.400.258	23
Buğday, Durum Buğdayı Hariç			
Ekilen Alan (Dekar)	337.500	4.505.485	7,49
Hasat Edilen (Dekar)	312.000	4.013.531	7,77
Üretim (Ton)	166.730	1.294.736	13
Arpa (Diğer)			
Ekilen Alan (Dekar)	125.000	3.431.362	3,64
Hasat Edilen (Dekar)	106.000	2.975.633	3,56
Üretim (Ton)	35.974	852.876	4,2
Şeker Pancarı			
Ekilen Alan (Dekar)	120.224	870.754	13,8
Hasat Edilen (Dekar)	120.039	870.274	13,7
Üretim (Ton)	1.101.833	7.133.384	15

Kaynak: TÜİK,2024

7.2. Sebzeler

İlçede 2024 yılı bitkisel üretim istatistikleri incelendiğinde sebzeler grubunda en fazla ekimi yapılan ürün 4765 dekar ile çerezlik kabaktır. Bunu sırası ile 245 dekarla salçalık domates izlemektedir. İlçede sebze grubunda 2024 yılı itibariyle üretimi en fazla yapılan ürün 620 ton ile çerezlik kabak, Bu ürünü sırasıyla 1250 ton ile salçalık domates izlemektedir.

İlin toplam Kabak (Çerezlik) üretiminin %75 i ilçede yapılmaktadır. Bu nedenle bu ürün ile ilgili saha da daha detaylı çalışmaların yürütülmesi faydalı olacaktır.

Tablo 7, Sebzeçilik İstatistikleri, 2024

	Karapınar	Konya	İlçe Payı(%)
Havuç			
Ekilen Alan (Dekar)	27.000	91.300	29,5
Üretim Miktarı (Ton)	135.000	638.800	21,1
Domates (Salçalık)			
Ekilen Alan (Dekar)	5200	102.630	5,06
Üretim Miktarı (Ton)	52000	735.214	7,07
Kavun			
Ekilen Alan (Dekar)	310	21.297	1,45
Üretim Miktarı (Ton)	930	91.587	1,01
Karpuz			
Ekilen Alan (Dekar)	80	21.402	0,37
Üretim Miktarı (Ton)	400	118.089	0,33
Sarımsak (Kuru)			
Ekilen Alan (Dekar)	150	1956	7,66
Üretim Miktarı (Ton)	480	2049	23,4

Kaynak: TÜİK,2025

7.3. Meyveler

İlçede 2024 yılında en fazla meyvelik alanına sahip ürün diğer elmadır. Ürün toplamda 2400 dekarlık bir alana sahiptir. 160 dekar ile kayısı izlemektedir.

Tablo 8, Meyvecilik İstatistikleri, 2024

	Karapınar	Konya	İlçe Payı(%)
Diğer Elmalar			
Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı (Adet)	623.350	7.772.941	8,01
Meyve Vermeyen Yaşta Ağaç Sayısı (Adet)	507	1.236.768	0,04
Toplu Meyveliklerin Alanı (Dekar)	2400	49.905	4,80
Üretim Miktarı (Ton)	7480	126.173	5,92
Verim (Kg/ Meyve Veren Ağaç)	12	16	
Vişne			
Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı (Adet)	1900	634.277	0,29
Meyve Vermeyen Yaşta Ağaç Sayısı (Adet)	250	34.972	0,71
Toplu Meyveliklerin Alanı (Dekar)	10	20.463	0,04
Üretim Miktarı (Ton)	10	28.090	0,03
Verim (Kg/ Meyve Veren Ağaç)	19	44	

Elma (Starking)			
Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı (Adet)	16.630	1.005.756	1,65
Meyve Vermeyen Yaşta Ağaç Sayısı (Adet)	149	118.877	0,12
Toplu Meyveliklerin Alanı (Dekar)	100	17.826	0,56
Üretim Miktarı (Ton)	183	26.481	0,69
Verim (Kg/ Meyve Veren Ağaç)	11	26	
Kayısı			
Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı (Adet)	5975	150.233	3,97
Meyve Vermeyen Yaşta Ağaç Sayısı (Adet)	1350	35.917	3,75
Toplu Meyveliklerin Alanı (Dekar)	160	1830	8,74
Üretim Miktarı (Ton)	66	3598	1,83
Verim (Kg/ Meyve Veren Ağaç)	11	24	
Kiraz			
Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı (Adet)	4750	1.788.160	0,26
Meyve Vermeyen Yaşta Ağaç Sayısı (Adet)	100	383.705	0,02
Toplu Meyveliklerin Alanı (Dekar)	52	65.860	0,07
Üretim Miktarı (Ton)	71	60.244	0,11
Verim (Kg/ Meyve Veren Ağaç)	15	34	

Kaynak: TÜİK,2025

İlçede 2024 yılı bitkisel üretim istatistikleri incelendiğinde meyveler grubunda en fazla üretimi yapılan diğer elmadır. Toplamda 7480 bin ton diğer elma üretimi yapılmıştır.

7.4. Hayvansal Üretim

İlçede 2024 yılında hayvansal üretim istatistikleri TÜİK resmi istatistik programı kapsamında elde edilen en güncel veriler ile derlenmiştir.

7.4.1.Canlı Hayvan Sayıları

Canlı hayvan sayılarına ait istatistiklere bakıldığında Karapınar ilçesinde en fazla varlığa sahip türün koyun (yerli ve diğerleri) olduğu görülmektedir. 2024 yılı TÜİK verilerine göre ilçede 158.941 adet dişi koyun bulunmakta, bu sayı Konya genelinin yaklaşık %10,7'sine karşılık gelmektedir. Ayrıca 85.533 adet anaç koyun (merinos ve yerli) ile 57.155 adet toklu varlığı da dikkate alındığında, koyunculuk Karapınar hayvancılığının temelini oluşturmaktadır.

Koyunculuğu süt sığırları takip etmekte olup, ilçede 35.685 baş süt ineği ve 9.783 baş düve bulunmaktadır. Bu rakamlarla Karapınar, Konya'daki sığır varlığının %10'una yakınına barındırmaktadır. İlçede ayrıca buzağı ve dana varlığı toplamı da oldukça yüksek olup, bu durum besicilik faaliyetlerinin güçlü bir şekilde devam ettiğini göstermektedir.

Genel olarak Karapınar'da koyunculuk ve süt sığırcılığı en önemli geçim kaynakları arasında yer almakta, özellikle küçükbaş hayvancılık ilçenin hayvansal üretim profilinde öne çıkmaktadır. Hayvan varlığının il genelindeki oranları, Karapınar'ın Konya'nın hayvancılık faaliyetlerinde stratejik bir konuma sahip olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Tablo 9, Canlı Hayvan Sayısı, 2024

	Karapınar	Konya	İlçe Payı(%)
Süt Sığırları, Canlı (Saf Kültür), 2 ve Daha Yukarı Yaşta (İnek)	35.685	319.879	11,1
Süt Sığırları, Canlı (Saf Kültür), 1- 2 Yaş Arası Dişi (Düve)	9783	105.122	9,30
Koyun (Merinos), Canlı, 6 Aydan Küçük (Dişi ve Erkek), Kuzu	2094	23.626	8,86
Koyun (Merinos), Canlı, 6- 12 Ay Arası (Dişi ve Erkek), Toklu	30.766	83.442	36,8
Koyun (Merinos), Canlı, 12- 24 Ay Arası (Dişi ve Erkek), Şişek	10.105	71.236	14,1
Koyun (Merinos), Canlı, 2 ve Daha Yukarı Yaşta (Dişi Koyun)	85.583	278.839	30,6
Koyun (Merinos), Canlı, 2 ve Daha Yukarı Yaşta (Koç)	3434	13.014	26,3
Koyun (Yerli ve Diğerleri), Canlı, 6 Aydan Küçük (Dişi ve Erkek), Kuzu	3890	195.108	1,99
Koyun (Yerli ve Diğerleri), Canlı, 6- 12 Ay Arası (Dişi ve Erkek), Toklu	57.155	378.663	15,1
Koyun (Yerli ve Diğerleri), Canlı, 12- 24 Ay Arası (Dişi ve Erkek), Şişek	18.767	333.886	5,62
Koyun (Yerli ve Diğerleri), Canlı, 2 ve Daha Yukarı Yaşta, Dişi Koyun	158.941	1.481.454	10,7
Koyun (Yerli ve Diğerleri), Canlı, 2 ve Daha Yukarı Yaşta, Koç	6378	72.055	8,85

Kaynak: TÜİK,2025

7.4.2. Hayvansal Üretim Miktarları

Hayvansal üretim istatistiklerine detaylı bakıldığında Karapınar ilçesinde en fazla hayvansal üretim kaleminin yapağı (yerli ve diğerleri) olduğu görülmektedir. 2024 yılı TÜİK verilerine göre ilçede 1.200 tonun üzerinde yapağı (yerli ve merinos toplamı) üretilmiştir. Bu miktar, Karapınar'ın küçükbaş hayvancılıkta sahip olduğu güçlü potansiyeli ortaya koymaktadır.

İlçede ikinci sırada yine merinos yapağı üretimi yer almakta olup, toplam üretimde dikkate değer bir paya sahiptir. Küçükbaş hayvancılığın yaygınlığı, Karapınar'ın hem Konya hem de Türkiye için önemli bir üretim merkezi konumunu pekiştirmektedir.

Bunun yanında, ilçede arıcılık faaliyetleri de yürütülmekte olup, 2024 yılı verilerine göre yüzlerce kovan üzerinden bal ve balmumu üretimi gerçekleştirilmektedir. Ancak bal üretimi miktar olarak sınırlı düzeydedir ve daha çok yerel tüketim ihtiyacına yöneliktir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Karapınar'ın hayvansal üretimi büyük ölçüde küçükbaş hayvancılığa dayalıdır. Yapağı üretimi hem ekonomik değer yaratması hem de tekstil sektöründe kullanılabilirliği açısından stratejik bir öneme sahiptir. İlçede arıcılık, süt ve et üretimiyle desteklendiğinde hayvancılığın kırsal kalkınmaya sağlayacağı katkının artacağı öngörülmektedir.

Tablo 10, Hayvansal üretim, 2024

	Karapınar	Konya	İlçe Payı (%)
Yapağı (Merinos), Hayvancılık ve Ton	395.946	1.410.471	28,07
Yapağı (Yerli Ve Diğerleri), Hayvancılık ve Ton	397.112	3.987.089	9,95
Keçi Kılı, Hayvancılık ve Ton	9344	194.275	4,80
Arılar (Kovan Halinde), Yeni Tip ve Kovan Sayısı	1029	126.863	0,81
Doğal Bal ve Ton	7,13	884.411	0
Balmumu, Arı ve Ton	0,327	53.032	0

Kaynak: TÜİK,2025

7.4.3.Arıcılık Faaliyetleri

Karapınar ilçesinde arıcılık faaliyetleri son yıllarda sınırlı bir artış göstermiştir. TÜİK verilerine göre 2020 yılında ilçede yalnızca 8 işletme arıcılık faaliyeti yürütürken, bu sayı 2022 yılında 16'ya yükselmiş, 2023 ve 2024 yıllarında ise 14 işletme ile devam etmiştir. Bu veriler, Karapınar'da arıcılığın küçük ölçekli işletmeler tarafından yapıldığını, ancak sürdürülebilirlik ve süreklilik açısından dalgalanmalar yaşandığını ortaya koymaktadır.

Konya genelinde arıcılık işletme sayısı 2024 yılında 1.733 olup, Karapınar'ın il içindeki payı %0,80 seviyesindedir. Bu oran, Karapınar'ın Konya arıcılığı içinde görece düşük bir paya sahip olduğunu göstermektedir. İlçede arıcılığın gelişimini sınırlayan başlıca faktörler; kurak iklim koşulları, bitki çeşitliliğinin sınırlı olması ve yaygın modern arıcılık tekniklerinin kullanılmamasıdır.

Buna karşın, Karapınar'ın geniş mera alanları, tarımsal üretimle birlikte gelişebilecek bitkisel çeşitlilik ve kırsal kalkınma projeleriyle desteklenecek arıcılık kooperatifleri sayesinde ilçede arıcılık faaliyetlerinin artırılması mümkündür. Özellikle bal, polen ve propolis üretimi üzerinden markalaşma ve e-ticaret yoluyla pazarlama yapılması, Karapınar kırsal ekonomisine ek gelir sağlayabilecek önemli bir fırsat olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 11, Arıcılık Faaliyeti Yapan İşletme Sayısı

	Yıl	Karapınar	Konya	İlçe/il oranı %
Arıcılık Faaliyeti Yapan İşletme Sayısı	2020	8	1093	0,73
	2021	10	1337	0,74
	2022	16	1481	1,08
	2023	14	1659	0,84
	2024	14	1733	0,80

Kaynak: TÜİK,2025

7.4.4. Tavukçuluk

Karapınar ilçesinde tavukçuluk faaliyetleri, özellikle küçük ölçekli işletmeler üzerinden yürütülmekte olup, hem et tavuğu hem de yumurta tavuğu yetiştiriciliği yapılmaktadır. 2020 yılında ilçede et tavuğu yetiştiriciliği yapılmazken, 2021'den itibaren bu alanda üretim başlamış ve 2024 yılı itibariyle et tavuğu sayısı 5.000 adede ulaşmıştır. Bu rakam, Konya genelindeki et tavuğu varlığının yaklaşık %1,63'üne karşılık gelmektedir.

Yumurta tavuğu sayısı ise 2020 yılında 18.976 adet iken, takip eden yıllarda dalgalı bir seyir izlemiş ve 2024 yılı itibarıyla 17.780 adet olarak kaydedilmiştir. İlçenin Konya genelindeki payı bu alanda %0,24 seviyesinde kalmıştır. Bu veriler, Karapınar'da yumurta tavukçuluğunun et tavukçuluğuna göre daha köklü bir geçmişe sahip olduğunu, ancak ölçek olarak sınırlı kaldığını göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Karapınar'da tavukçuluk faaliyetleri kırsal ekonomiye katkı sağlayan tamamlayıcı bir sektör niteliğinde olup, büyük ölçekli ticari üretimden ziyade yerel tüketim ihtiyacını karşılamaya yöneliktir. Ancak modern kümes altyapılarının kurulması, yem üretimi ile entegrasyonun sağlanması ve kooperatifleşme yoluyla pazarlama kanallarının geliştirilmesi durumunda, tavukçuluk sektörünün ilçede daha yüksek bir katma değer yaratması mümkündür.

Tablo 12, Tavukçuluk Verileri

Et Tavuğu Sayısı	Yıl	Karapınar	Konya	İlçe/il oranı %
	2020	0	318.250	0
	2021	3000	309.050	0,97
	2022	3000	600.980	0,49
	2023	2650	209.200	1,26
	2024	5000	305.000	1,63
Yumurta Tavuğu Sayısı	2020	18.976	10.847.916	0,17
	2021	17.257	9.475.624	0,18
	2022	17.520	8.834.638	0,19
	2023	16.750	10.702.230	0,15
	2024	17.780	7.253.446	0,24

Kaynak: TÜİK,2025

7.4.5.Kırkılan Hayvan Sayısı

Karapınar ilçesi, küçükbaş hayvancılık faaliyetlerinde Konya'nın en önemli merkezlerinden biri konumundadır. 2020-2024 yılları arasındaki TÜİK verileri incelendiğinde, ilçede kırkılan hayvan sayısının büyük çoğunluğunu koyunlar (merinos ve yerli ırklar) oluşturmaktadır.

Merinos koyunları açısından Karapınar, Konya genelinde önemli bir paya sahiptir. 2020 yılında 88.533 baş merinos koyun kırkımı yapılmışken, bu sayı 2022 yılında 130.190 başa ulaşmış, 2024 yılında ise 131.982 baş olarak gerçekleşmiştir. İlçenin Konya genelindeki payı %28 düzeyine çıkarak oldukça yüksek bir seviyeye ulaşmıştır. Bu veriler, Karapınar'ın merinos yetiştiriciliğinde Konya ölçeğinde lider konumda olduğunu göstermektedir.

Yerli ve diğer koyun ırklarında ise kırkım sayıları daha yüksek rakamlarla seyretmiştir. 2020 yılında 264.629 baş koyun kırkımı yapılmışken, 2024 yılı itibarıyla bu rakam 245.131 baş olmuştur. İlçenin Konya genelindeki payı bu kategoride %9,9 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu durum, ilçede yerli koyunculüğün merinosa kıyasla daha dalgalı bir seyir izlediğini ortaya koymaktadır.

Keçi yetiştiriciliği ise ilçede sınırlı bir ölçekte yapılmakta olup, kırkılan keçi sayısı 2020 yılında 16.226 iken 2024 yılında 12.458'e gerilemiştir. İlçenin Konya genelindeki payı %4,8 olarak kaydedilmiştir.

Karapınar'da kırkılan hayvan sayılarının ilçedeki küçükbaş hayvancılığın yoğunluğunu ortaya koyduğu, özellikle merinos koyunculüğün öne çıktığı ve yüksek kalite yapağı üretimi açısından önemli bir potansiyele sahip olduğu görülmektedir. Yerli koyunculuk ve keçi yetiştiriciliği ise varlığını sürdürmekle birlikte daha sınırlı bir gelişim göstermektedir.

Tablo 13, Kırkılan Hayvan Sayısı

Kırkılan Hayvan Sayısı	Yıl	Karapınar	Konya	İlçe/il oranı %
Koyun, Canlı (Merinos)	2020	88.533	319.746	27,6
	2021	82.191	340.301	24,1
	2022	130.190	396.195	32,8
	2023	129.427	454.026	28,5
	2024	131.982	470.157	28,0
Koyun, Canlı (Yerli Ve Diğerleri)	2020	264.629	2.236.864	11,8
	2021	256.619	2.428.717	10,5
	2022	241.241	2.374.785	10,1
	2023	240.356	2.338.543	10,2
	2024	245.131	2.461.166	9,95
Keçi, Canlı (Kıl Keçisi Ve Diğerleri)	2020	16.226	267.768	6,05
	2021	14.440	272.798	5,29
	2022	14.240	261.298	5,44
	2023	13.386	255.566	5,23
	2024	12.458	259.033	4,80

Kaynak: TÜİK,2025

7.5. Su Kaynakları

Karapınar ilçesinde tarımsal üretimin sürdürülebilirliği açısından en kritik doğal kaynak unsuru su varlığıdır. İlçe, yarı kurak iklim kuşağında yer almakta olup yıllık yağış miktarı düşüktür ve yağışların önemli bölümü kış ve ilkbahar aylarında gerçekleşmektedir. Yaz aylarında yüksek buharlaşma nedeniyle yüzey suları hızla kaybolmakta, tarımsal üretim büyük ölçüde yeraltı su kaynaklarına bağımlı şekilde sürdürülmektedir. Bu yapı, Karapınar'da suyun yalnızca tarımsal bir girdi değil, aynı zamanda stratejik bir yaşam ve üretim kaynağı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

İlçede kalıcı akarsu bulunmamakta, tarım faaliyetleri büyük ölçüde yeraltı suyu kuyuları aracılığıyla yürütülmektedir. Ancak son yıllarda artan sulama ihtiyacı, kontrolsüz su çekimleri ve iklim değişikliğine bağlı kuraklık eğilimleri nedeniyle yeraltı su seviyelerinde ciddi düşüşler yaşanmakta, buna bağlı olarak da obruk oluşumları hızla artmaktadır. Bu durum yalnızca tarımsal üretimi değil, aynı zamanda yerleşim alanlarını, ulaşım altyapısını ve doğal mirası da tehdit eder boyuta ulaşmıştır.

Özellikle Çıralı Gölü, Meke Gölü ve Meyil Gölü gibi ilçenin simgesel su varlıkları, son yıllarda su seviyelerinde yaşanan dramatik azalmalarla dikkat çekmektedir. Bu göllerin geçmişteki doluluk

durumları ile günümüzdeki mevcut durumları karşılaştırıldığında, Karapınar'da su kaynaklarının ne ölçüde baskı altında olduğu açıkça görülmektedir.

Şekil 5, Çıralı Gölü (Kurumadan Önce ve Kuruduktan Sonra)

Şekil 6, Meke Gölü (Kurumadan Önce ve Kuruduktan Sonra)

Şekil 7, Meyil Gölü (Kurumadan Önce ve Kuruduktan Sonra)

Bu görsel karşılaştırmalar, Karapınar'da yalnızca tarımsal kuraklığı değil, aynı zamanda ekosistem bütünlüğünün bozulduğunu, yeraltı su rezervlerinin hızla tükendiğini ve iklim kaynaklı risklerin giderek derinleştiğini açık biçimde ortaya koymaktadır. Özellikle Meke Krater Gölü, geçmişte ulusal

ve uluslararası düzeyde tanınan bir sulak alan iken, günümüzde önemli ölçüde kuruma tehlikesi ile karşı karşıyadır. Benzer şekilde Meyil Gölü ve Çıralı Gölü de mevsimsel su kayıplarının ötesine geçen yapısal bir çekilme süreci yaşamaktadır.

Tarımsal üretimde yaygın olarak kullanılan salma sulama yöntemleri, su verimliliği açısından ciddi kayıplara yol açmakta; aşırı su tüketimi hem yeraltı rezervlerini zayıflatmakta hem de toprakta tuzlulaşma ve verim kaybı riskini artırmaktadır. Buna karşılık son yıllarda damla sulama ve basınçlı sulama sistemlerinin kullanımının artmaya başlaması, su kayıplarını azaltma yönünde olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Ancak mevcut dönüşüm hızı, ilçedeki su baskısını azaltmak için henüz yeterli düzeyde değildir.

Karapınar'da su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi açısından;

- Yeraltı suyu çekimlerinin ölçüm, izleme ve kota sistemine bağlanması,
- Düşük su tüketimli ürün desenlerine geçişin teşvik edilmesi,
- Damla ve yağmurlama sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması,
- Tarımsal sulamada dijital su izleme ve akıllı sulama teknolojilerinin kullanılması,
- Obruk risk haritalarının tarımsal planlama süreçlerine entegre edilmesi,

hayati öneme sahiptir.

Karapınar'da su kaynakları, tarımsal üretimin devamlılığı, kırsal yerleşim güvenliği, doğal mirasın korunması ve alternatif gelir kaynaklarının sürdürülebilirliği açısından en kırılgan ve en stratejik başlıklardan biri olarak öne çıkmaktadır. Bu nedenle su yönetimi, ilçenin kalkınma politikalarında yalnızca çevresel bir konu değil, doğrudan ekonomik ve sosyal kalkınmayı belirleyen temel bir politika alanı olarak ele alınmalıdır.

7.6. Bitkisel ve Hayvansal Üretime Yönelik Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Karapınar ilçesi, Konya Ovası'nın tarımsal üretim açısından en stratejik merkezlerinden biri konumundadır. İlçe topraklarının genişliği, geleneksel bilgi birikimi ile birleştiğinde Karapınar'ı hem bitkisel üretim hem de hayvancılık açısından önemli bir cazibe merkezi haline getirmektedir. Ancak bu güçlü potansiyelin yanında, özellikle iklim koşulları, su kaynaklarının yetersizliği, girdi maliyetlerinin artışı ve üretimden pazarlamaya kadar uzanan zincirdeki yapısal eksiklikler, Karapınar'ın kırsal kalkınma hedeflerine ulaşmasını güçleştirmektedir. İlçede üretim faaliyetleri büyük ölçüde geleneksel yöntemlere dayalı olmakla birlikte, son yıllarda yaşanan ekonomik dalgalanmalar ve iklimsel sorunlar çiftçilerin ve yetiştiricilerin üretimden elde ettikleri geliri sınırlamaktadır.

7.6.1.Bitkisel Üretimde Sorunlar

Karapınar, tarım arazilerinin genişliğiyle öne çıkmakta, mısır, buğday, şeker pancarı, arpa ve yonca gibi ürünlerde Konya üretiminde ciddi paylara sahip olmaktadır. 2024 yılı verilerine göre ilçede 280 bin hektar mısır, 337 bin hektar buğday, 125 bin hektar arpa ve 120 bin hektar şeker pancarı ekilişi yapılmıştır. Ayrıca 80 bin hektar yonca üretimi ile ilçenin kaba yem üretimindeki önemi artmaktadır. Buna rağmen, üretimin yoğunlaştığı bu ürünlerin yüksek su tüketimi ve piyasa fiyat dalgalanmalarına duyarlılığı, Karapınar tarımının kırılgan yapısını ortaya koymaktadır.

Karapınar özelinde su kıtlığına ilişkin güncel ve doğrudan bir teknik veri bulunmamakla birlikte, Konya Kapalı Havzası'nda yeraltı su seviyelerinin uzun yıllardır düşüş eğiliminde olması ve havzanın Türkiye'nin en yüksek su stresi yaşayan bölgeleri arasında gösterilmesi nedeniyle, ilçede de benzer bir su kıtlığı riskinin bulunduğu varsayılmaktadır. Yeraltı su seviyesinin düşmesi, obrukların oluşması ve yağış rejimindeki düzensizlik, tarımsal verimliliği doğrudan etkilemektedir. Karapınar'ın Türkiye'de en fazla obruk oluşan bölgelerden biri olması, sulama altyapısının güçlendirilmesi gerekliliğini açıkça ortaya koymaktadır. Tarımsal üretimin %50'den fazlasının sulama ile yürütüldüğü ilçede, basınçlı sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması kaçınılmazdır.

Bir diğer sorun ise girdi maliyetlerindeki artıştır. Mazot, gübre, ilaç ve tohum fiyatlarındaki dalgalanmalar, özellikle küçük ölçekli üreticilerin kâr marjını düşürmekte, bazı üreticilerin üretimden çekilmesine yol açmaktadır. Bu durum, kırsal göçü hızlandıran faktörlerden biridir.

Karapınar'da ürün deseni çeşitli olmakla birlikte, üretimin önemli bir bölümünün mısır, yonca ve şeker pancarı gibi yüksek su tüketen ürünlere dayanması, ekonomik çeşitlilikten ziyade su kaynakları üzerindeki baskıyı artırmaktadır. İlçede ağırlıklı olarak tahıl, şeker pancarı meyve ve sebze üretimi yapılmakta, alternatif yüksek katma değerli ürünlerin üretimi oldukça düşük seviyelerde kalmaktadır. Bu durum piyasa dalgalanmalarında çiftçiye savunmasız bırakmakta, özellikle küresel fiyat artışlarında gelir kayıplarına neden olmaktadır.

Son olarak pazarlama ve depolama altyapısındaki yetersizlikler, çiftçilerin emeğini yeterince değerlendirememesine yol açmaktadır. Ürünlerin çoğu hâlen tüccara doğrudan satılmakta, çiftçilerin pazarlık gücü zayıf kalmaktadır. Lisanslı depoculuk, soğuk hava deposu ve tarımsal ürün işleme tesislerinin yokluğu, ürün kaybını artırmakta ve katma değer yaratılmasını engellemektedir.

7.6.2.Hayvansal Üretimde Sorunlar

Karapınar, küçükbaş hayvancılıkta Konya'nın en önde gelen merkezlerinden biridir. 2024 yılı verilerine göre ilçede 158.941 baş dişi koyun, 85.533 baş anaç koyun, 131.982 baş merinos koyunu ve 12.458 baş keçi bulunmaktadır. Bu veriler, Karapınar'ın özellikle merinos yetiştiriciliğinde Konya genelinde %28'lik pay ile lider konumda olduğunu göstermektedir. Ayrıca ilçede 35.685 baş süt ineği, 9.783 baş düve, toplamda 40 bini aşan büyükbaş varlığı ve 17.780 yumurta tavuğu ile 5.000

et tavuğu da bulunmaktadır. Sınırlı olmakla birlikte arıcılık faaliyetleri de yürütülmekte, 2024 yılı itibarıyla 14 işletme bu alanda faaliyet göstermektedir.

Tüm bu güçlü hayvansal üretim kapasitesine rağmen Karapınar'da hayvancılık bir dizi yapısal sorunla karşı karşıyadır. Bunların başında küçük ölçekli ve dağınık üretim yapısı gelmektedir. İlçede hayvancılık genellikle aile işletmeleri üzerinden yürütülmekte, bu da ölçek ekonomisinden yararlanmayı engellemektedir.

İkinci önemli sorun yem maliyetlerindeki yüksekliktir. İlçede geniş mera alanları bulunmasına rağmen, yem bitkisi üretiminin sınırlı kalması nedeniyle üreticiler karma yeme bağımlı hale gelmektedir. Bu durum, yem fiyatlarındaki artışla birlikte üreticilerin kâr marjını düşürmektedir.

Ayrıca veteriner hizmetlerine erişimde zorluklar da hayvancılığın sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir. İlçede veteriner hekim sayısının yetersizliği, modern sağım sistemleri ve hayvan refahı ekipmanlarının sınırlı olması, verimliliği düşürmektedir.

Son olarak, Karapınar'da hayvansal ürünlerin büyük kısmı işlenmeden satılmaktadır. Et, süt ve yapağı gibi ürünlerin işlenmesi ve markalaştırılması yetersiz kalmakta, bu da üreticilerin gelir düzeyini sınırlamaktadır.

7.6.3.Çözüm Önerileri

Karapınar'ın mevcut sorunlarını aşması ve güçlü tarımsal-hayvansal üretim potansiyelini değerlendirmesi için çok boyutlu bir kırsal kalkınma stratejisi geliştirilmelidir.

- Bitkisel üretimde su kısıtlığına çözüm olarak basınçlı sulama sistemleri yaygınlaştırılmalı, çiftçilere bu alanda finansal ve teknik destek sağlanmalıdır.
- Ürün deseninin çeşitlenmesi için su tüketimi düşük ve yüksek katma değerli ürünler teşvik edilmelidir. Bu kapsamda tıbbi aromatik bitkiler, seracılık faaliyetleri ve organik tarım alternatif üretim modelleri olarak öne çıkabilir.
- Üreticilerin girdi maliyetlerini azaltmak amacıyla toplu alım kooperatifleri kurulmalı, küçük çiftçiler desteklenmelidir.
- Tarımsal ürünlerin değerini artırmak için lisanslı depoculuk, soğuk hava deposu, un ve yem fabrikaları kurulmalıdır.

Hayvansal üretim için ise:

- Küçükbaş hayvancılığı destekleyen entegre mandıra ve yem üretim tesisleri kurulmalıdır.
- Kooperatifleşme yoluyla toplu alım-satım organizasyonları geliştirilerek çiftçilerin pazarlık gücü artırılmalıdır.

- Veterinerlik hizmetlerine erişim güçlendirilmeli, hayvan sağlığı ve refahı eğitimleri yaygınlaştırılmalıdır.
- Hayvansal ürünlerin işlenmesi ve markalaşması için destek programları hayata geçirilmelidir.

7.6.4.Önerilen Projeler

- **Karapınar Tarımsal İnovasyon ve Ar-Ge Merkezi:** İlçede modern tarım teknolojilerinin kullanımını yaygınlaştırmak, akıllı sulama sistemlerini tanıtmak, kuraklığa dayanıklı tohum çeşitlerini geliştirmek ve çiftçilere teknik eğitimler vermek amacıyla kurulmalıdır. Bu merkez aynı zamanda üniversitelerle iş birliği yaparak bölgesel Ar-Ge faaliyetlerini desteklemelidir.
- **Karapınar Küçükbaş Hayvancılık ve Mandıra Projesi:** İlçede küçükbaş hayvancılığın yaygınlığını değerlendirmek amacıyla modern mandıra tesisleri kurulmalı, küçükbaş hayvancılık kooperatifleri güçlendirilmelidir. Bu projeyle birlikte süt ve et üretimi işlenerek katma değer kazanacak, yem üretimi desteklenecek ve üreticilerin gelir seviyesi yükseltilecektir.

Karapınar'ın hem bitkisel hem hayvansal üretim kapasitesi oldukça yüksek olup, mevcut sorunlar doğru planlama, modern teknoloji kullanımı ve kooperatifçilik modelleriyle çözülebilir niteliktedir. İlçede tarımsal üretimden elde edilen gelir, yalnızca yerel halkın geçim kaynağı değil, aynı zamanda Türkiye'nin gıda güvenliği açısından da kritik bir öneme sahiptir. Doğru müdahalelerle Karapınar, yalnızca Konya'nın değil, Türkiye'nin de kırsal kalkınma başarı hikâyelerinden biri haline gelebilir.

8. Doğal Kaynaklar

Karapınar ilçesi, barındırdığı doğal kaynak varlığı ve bu kaynakların büyük ölçüde korunmuş özellikleri sayesinde, sürdürülebilir kırsal kalkınma açısından büyük bir potansiyele sahiptir. İlçenin doğal zenginliği, yalnızca ekonomik üretim faaliyetleri için değil, aynı zamanda çevreye duyarlı kalkınma modelleri geliştirmek, yerel kaynaklara dayalı katma değer yaratmak ve doğal dengeyi korumak için de stratejik önem taşımaktadır. Bugüne kadar bu potansiyel bütüncül bir planlama anlayışıyla tam anlamıyla değerlendirilmemiş olsa da yapılacak doğru analizler ve uygulanacak yenilikçi projeler sayesinde Karapınar hem ekolojik hem de ekonomik fayda üreten bir kalkınma modeli ortaya koyabilecek kapasitededir.

Karapınar'ın en önemli doğal varlığı geniş tarım arazileridir. İlçenin toplam yüzölçümü 293.916 hektar olup, bunun 150.000 hektarı (%51,03) tarım arazisi olarak kullanılmaktadır. Türkiye ortalamasının çok üzerinde olan bu oran, Karapınar'ı Konya Ovası'nın en üretken merkezlerinden biri haline getirmektedir. İlçedeki toprakların büyük bir kısmı düz, geçirgen ve sulamaya elverişli yapısıyla tahıl, baklagil, yem bitkileri ve şeker pancarı gibi stratejik ürünlerde yüksek verimliliğe imkân tanımaktadır.

Ayrıca Karapınar'da yonca ve silajlık mısır gibi yem bitkileri, buğday ve arpa gibi tahıllar ile şeker pancarı gibi sanayi bitkilerinin öne çıkmasının temel nedeni, bu ürünlerin çiftçilere diğer alternatiflere kıyasla daha yüksek gelir sağlamasıdır. Tarım alanlarının verimli kullanımı ise yalnızca bölgesel kalkınma açısından değil, ulusal gıda güvenliği bakımından da kritik önem taşımaktadır.

Karapınar, Türkiye'nin çölleşme riski en yüksek bölgelerinden biri olup rüzgâr erozyonu ilçenin en belirgin çevresel sorunlarından biridir. Toprak yapısının avantajlı olduğu yönündeki değerlendirmeler gerçeği yansıtmamakta; aksine, gevşek yüzey yapısı ve şiddetli rüzgârlar nedeniyle toprak kaybı uzun yıllardır ciddi bir risk oluşturmaktadır. Orman Genel Müdürlüğü ve yerel idareler tarafından yürütülen ağaçlandırma ve erozyon kontrol çalışmaları önemli olmakla birlikte, bölgenin iklimsel koşulları ve toprak yapısı nedeniyle bu çalışmaların istenen seviyede başarıya ulaşması güç olmaktadır. Bu nedenle, Karapınar'ın toprak varlığının korunması için klasik ağaçlandırma yöntemlerinin ötesine geçen, bütüncül ve uzun vadeli arazi yönetimi stratejilerine ihtiyaç bulunmaktadır.

Karapınar'ın en önemli çevresel sorunlarından biri su kaynaklarının sınırlılığıdır. İlçede yeraltı sularına erişim mümkün olmakla birlikte, bu kaynakların bilinçsiz kullanımı su seviyesinin düşmesine ve yer yer obruk oluşumlarına yol açmaktadır. Bu durum, tarımsal üretimin sürdürülebilirliği açısından ciddi riskler barındırmaktadır. Modern basınçlı sulama tekniklerinin (damla, yağmurlama

vb.) yaygınlaştırılması ve su yönetim planlarının oluşturulması, ilçenin tarımsal geleceği için stratejik bir gerekliliktir.

Karapınar, yalnızca tarım ve hayvancılıkla değil, aynı zamanda yer altı zenginlikleriyle de öne çıkmaktadır. İlçede linyit kömürü başta olmak üzere enerji üretimi açısından stratejik öneme sahip maden rezervleri bulunmaktadır. Özellikle Karapınar Termik Santrali projesi için planlanan kömür sahaları, bölgeyi enerji sektörü açısından önemli bir merkez haline getirmektedir. Bunun yanı sıra kireçtaşı ve kalker gibi yapı malzemesi niteliğindeki kaynaklar da inşaat sektöründe değerlendirilebilecek potansiyele sahiptir.

Karapınar, Türkiye'nin en yüksek güneşlenme sürelerine sahip kuşaklarından birinde yer almakta ve bu özelliğiyle güneş enerjisi yatırımları için ülkenin en önemli merkezlerinden biri olarak öne çıkmaktadır. İlçede kurulan Karapınar Güneş Enerjisi Santrali (GES), sadece Türkiye'nin değil Avrupa'nın da en büyük güneş enerji santrallerinden biri konumundadır. Bu dev yatırım, ilçenin enerji üretiminde stratejik önemini artırırken, aynı zamanda Karapınar'ın sürdürülebilir kalkınma vizyonuna hizmet etmektedir.

GES yatırımlarının yanı sıra, tarımsal üretim dışı kalan geniş ve düz arazilerin varlığı, yeni yenilenebilir enerji projeleri için büyük bir fırsat sunmaktadır. Yerel yönetim ve kooperatiflerin sürece dâhil edilmesiyle, güneş enerjisinden elde edilen gelirin doğrudan bölge halkına yansımaları sağlanabilir.

Karapınar'ın bir diğer önemli doğal varlığı Meke Gölü, Acıgöl ve obruk oluşumlarıyla dikkat çeken özgün peyzajıdır. Ancak Meke Gölü'nün son yıllarda neredeyse tamamen kurumuş olması ve diğer doğal alanların da çevresel baskılar altında bulunması, bu mirasların korunması açısından ciddi riskler oluşturmaktadır. Buna rağmen bölge, jeolojik yapısı, obruk oluşumları ve volkanik karakteriyle ekoturizm ve jeoturizm açısından önemli bir potansiyel barındırmaktadır. Bu doğal alanların bilimsel esaslara dayalı koruma-kullanma dengesi gözetilerek rehabilite edilmesi ve kontrollü biçimde turizme kazandırılması, ilçeye ekonomik katkı sağlayabileceği gibi yerel halk için alternatif gelir kaynakları yaratma imkânı sunacaktır.

Karapınar'ın doğal kaynakları; tarımsal verimli araziler, yeraltı su varlıkları, maden rezervleri, yenilenebilir enerji potansiyeli ve doğal peyzaj değerleri ile sürdürülebilir kalkınma açısından stratejik bir zemin sunmaktadır. Ancak bu kaynakların parçalı ve plansız kullanımı, potansiyelin tam olarak değerlendirilememesine yol açmaktadır. Doğru politikalar, yenilikçi projeler ve yerel paydaşların katılımıyla Karapınar, doğal kaynak temelli kalkınmada yalnızca Konya'nın değil, Türkiye'nin de örnek bölgelerinden biri olabilir.

Tablo 14, Karapınar'ın Doğal Kaynakları

	Potansiyel	Mevcut Çalışma
1. Enerji Kaynakları		
1.1. Güneş	Çok yüksek potansiyel, yıllık ortalama güneşlenme süresi 2.900 saat	Karapınar Güneş Enerjisi Santrali (GES) – Türkiye'nin en büyük GES'i (1.350 MW kurulu güç, 2023 itibarıyla faal)
1.2. Biyokütle	Tarımsal atıklar (mısır, buğday, arpa, pancar posası) değerlendirilebilir	Henüz sanayi ölçeğinde biyokütle enerji üretimi yok
2. Biyolojik Çeşitlilik		
2.1. Ormanlar	İlçe yüzölçümünün yalnızca %0,68'i ormanlık alan (2.013 ha)	Küçük ölçekli ağaçlandırma projeleri, rüzgar erozyonunu önleme çalışmaları
2.2. Çayır ve Mera	130.444 ha mera alanı (%44,38) – Konya ve Türkiye ortalamasının üzerinde	Hayvancılığın temel altyapısını oluşturuyor, büyük ölçüde otlatma amaçlı kullanılıyor
3. Toprak		
3.1. Toprak	150.000 ha tarım alanı (%51,03) – Düz, verimli ve mekanizasyona uygun araziler	Tahıl, şeker pancarı, mısır, yonca ve arpa üretiminde yoğun kullanım; sulu tarım ve kuru tarım birlikte yürütülüyor
4. Su Kaynakları		
4.1. Yeraltı Suları	Yeraltı su potansiyeli yüksek ancak aşırı kullanım nedeniyle obruk riski mevcut	Yeraltı suyu kuyuları yaygın, DSI'nin su yönetimi çalışmaları sürüyor
4.2. Yüzey Suları ve Göller	Meke Gölü, Acıgöl ve çeşitli obruk gölleri	Su kaynakları kuruma ve kirlilik tehdidi altında; koruma projeleri sınırlı
5. Mineral Kaynaklar		
5.1. Sanayi Madenleri	Linyit, kalker, kil, kum-çakıl rezervleri mevcut	Karapınar Kömür Sahası (Termik Santral projeleri için ayrılmış), kalker ocakları aktif
5.2. Enerji Madenleri	Linyit rezervleri yüksek (Konya-Karapınar Havzası Türkiye'nin en büyüklerinden biri)	Karapınar Termik Santrali planlamaları, enerji sektörü yatırımları devam ediyor

Kaynak: Derlenmiştir.

8.1. Yer Altı ve Yüzey Suları

Karapınar ilçesinde sürekli akış gösteren doğal akarsular bulunmamakta, yüzey suyu varlığı ise sınırlı kalmaktadır. İlçede yer alan Meke Gölü, Acıgöl ve çeşitli obruk gölleri bölgenin en önemli doğal yüzey suları olmakla birlikte, bu göller iklim değişikliği, aşırı yeraltı suyu kullanımı ve çevresel kirlilik nedeniyle kuruma ve bozulma riski altındadır.

İlçede suyun temel kaynağını yeraltı suları oluşturmaktadır. Tarımsal üretimde yoğun şekilde kullanılan bu sular, özellikle mısır, şeker pancarı, yonca ve silajlık mısır gibi su tüketimi yüksek ürünlerde tercih edilmektedir. Ancak DSİ verilerine göre ilçede binlerce sondaj kuyusu açılmıştır ve bu kuyuların kontrolsüz kullanımı yeraltı su seviyesinde ciddi düşüşlere yol açmaktadır. Bu durum, Karapınar'da son yıllarda sıkça görülen obruk oluşumlarının temel nedenlerinden biri olarak öne çıkmaktadır.

Yeraltı su seviyesindeki azalma, yalnızca tarımsal üretimi değil, aynı zamanda ekolojik dengeyi ve kırsal yaşamın sürdürülebilirliğini de tehdit etmektedir. Su kaynaklarının bilinçsiz ve aşırı kullanımı nedeniyle bölge, Türkiye'nin en kritik su yönetimi alanlarından biri haline gelmiştir.

Suyun sürdürülebilirliği açısından Karapınar'da öncelikli çözüm önerileri şunlardır:

- Modern sulama sistemlerine geçişin yaygınlaştırılması (halen önemli oranda salma sulama yöntemi kullanılmaktadır).
- Su verimliliği eğitimlerinin artırılması ve çiftçilere su tasarrufu sağlayacak teknik destek sağlanması.
- Kuraklığa dayanıklı ürün desenine yönelim, özellikle su tüketimi düşük yem bitkileri ve kuru tarım ürünlerinin teşvik edilmesi.
- Yeraltı suyu yönetim planlarının oluşturulması ve obruk oluşumlarını önlemek için riskli alanlarda kontrollü su kullanımı politikalarının uygulanması.

8.2. Maden Kaynakları ve Endüstriyel Hammadde Potansiyeli

Karapınar ilçesi, linyit, kalker, kil ve kum-çakıl gibi önemli endüstriyel hammadde kaynaklarına sahiptir. Maden Tetkik ve Arama (MTA) ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı verilerine göre ilçede Türkiye'nin en büyük linyit rezervlerinden biri bulunmaktadır. Karapınar Linyit Sahası'nda 1,8 milyar tonun üzerinde linyit rezervi tespit edilmiştir. Bu rezerv, Türkiye'nin enerji arz güvenliği açısından stratejik öneme sahiptir ve bölgede termik santral projelerinin gündeme gelmesinin temel nedenidir.

Bunun yanı sıra, ilçede kalker rezervleri de mevcuttur. Kalker hem çimento üretiminde hem de yapı malzemeleri sektöründe kullanılabilecek nitelikte olup, bölgesel ölçekte inşaat faaliyetlerinin önemli girdilerinden biridir. Ayrıca, kil ve kum-çakıl yatakları da ilçede yaygın olarak bulunmaktadır ve yerel ölçekte hem tuğla-kiremit üretiminde hem de altyapı inşaatlarında kullanılmaktadır.

Bu maden kaynakları, bölgenin ekonomik çeşitliliğini artırma potansiyeli taşısa da mevcut kullanım biçimleri çoğunlukla hammadde çıkarımı ve düşük katma değerli işleme ile sınırlı kalmaktadır. Özellikle linyit rezervleri enerji üretiminde değerlendirilse de çevresel etkiler, iklim değişikliği hedefleri ve sürdürülebilirlik açısından dikkatle yönetilmesi gereken bir alandır.

Karapınar'ın maden kaynaklarından elde edilecek katma değeri artırmak için:

- Madenlerin yerinde işlenmesini sağlayacak sanayi tesislerinin kurulması,
- Çimento, refrakter malzeme ve inşaat sektörlerine yönelik entegrasyon projelerinin geliştirilmesi,
- Çevre dostu ve sürdürülebilir madencilik uygulamalarının yaygınlaştırılması,
- Yerel istihdamı artıracak küçük ve orta ölçekli işletmelerin teşvik edilmesi

öncelikli adımlar arasında yer almaktadır.

Bu çerçevede, Karapınar'ın linyit, kalker ve kil rezervleri, yalnızca bölgesel değil, ulusal ölçekte de enerji ve inşaat sektörünün kritik hammaddeleri arasında yer almakta; doğru stratejilerle değerlendirildiğinde ilçenin kalkınmasına önemli katkılar sağlayabilecek bir potansiyel barındırmaktadır.

8.3. Yenilenebilir Enerji Potansiyeli

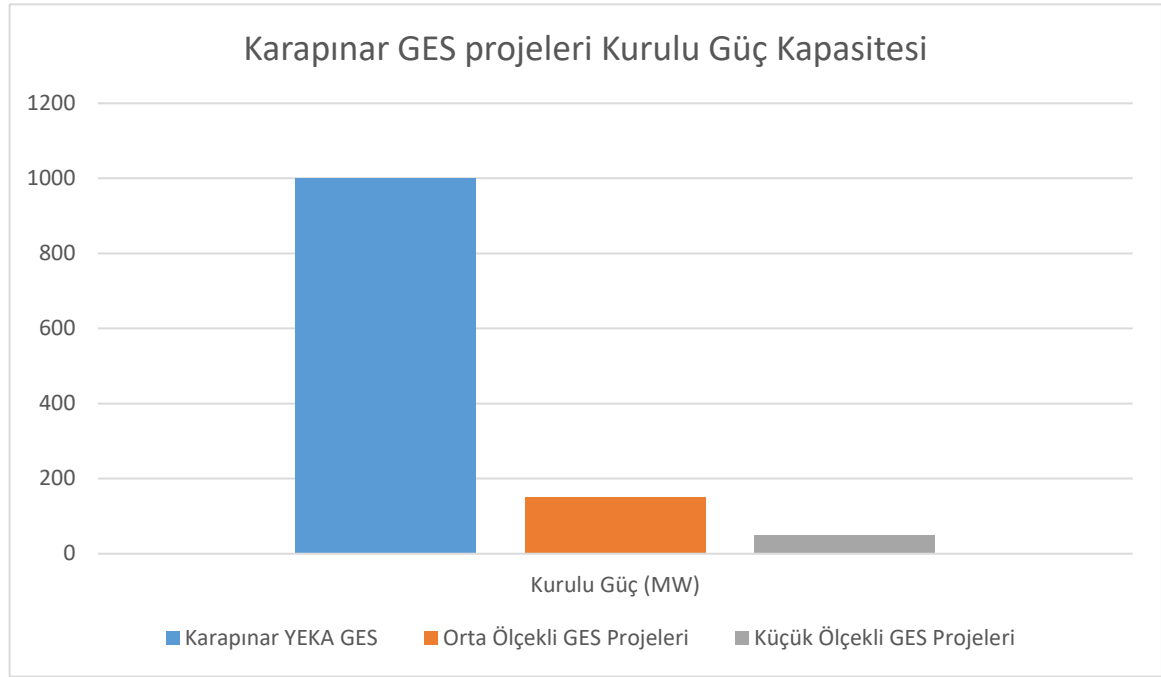
Karapınar ilçesi, sahip olduğu yüksek güneşlenme süresi ve geniş, eğimsiz tarım dışı arazileriyle Türkiye'nin en önemli yenilenebilir enerji merkezlerinden biri olarak öne çıkmaktadır. İlçede yıllık ortalama 3.000 saat civarında güneşlenme süresi bulunmakta olup, bu değer Türkiye ortalamasının oldukça üzerindedir. Ayrıca global radyasyon düzeyi 1.600–1.800 kWh/m²/yıl seviyesinde seyretmekte ve bu durum Karapınar'ı Güneş Enerjisi Santrali (GES) yatırımları açısından cazip bir merkez haline getirmektedir.

Son yıllarda yapılan yatırımlarla Karapınar, yalnızca Konya'nın değil, Türkiye'nin en büyük güneş enerjisi sahasına ev sahipliği yapmaya başlamıştır. Özellikle Karapınar YEKA GES projesi (Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı), 1.000 MW kurulu güç kapasitesiyle ülkemizin en büyük güneş enerjisi yatırımıdır. Bu proje kademeli olarak devreye alınmakta olup, bölgenin hem enerji üretim kapasitesini artırmakta hem de dışa bağımlılığı azaltma yönünde kritik bir rol üstlenmektedir.

2023 yılı itibarıyla Karapınar'da faaliyet gösteren büyük ölçekli YEKA projesinin yanı sıra, farklı özel sektör yatırımlarıyla küçük ve orta ölçekli GES projeleri de devreye girmiştir. Bu projeler, enerji arz güvenliğini desteklediği gibi, yerel istihdam ve bölgesel kalkınma açısından da önemli katkılar sağlamaktadır.

Yenilenebilir Enerji Potansiyelinin Katkıları:

- Elektrik üretiminde dışa bağımlılığın azaltılması,
- Çiftçiler için sulama maliyetlerini düşüren GES destekli tarımsal sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması,
- Belediyeler ve kooperatifler için enerji gelirleriyle kırsal kalkınmaya kaynak yaratılması,
- Karbon salınımlarının azaltılmasıyla çevresel sürdürülebilirliğe katkı sağlanması,
- Yerel halkın enerji projelerinden doğrudan faydalanabileceği kooperatif temelli güneş enerjisi modellerinin geliştirilmesi.

Şekil 8, Karapınar GES projeleri Kurulu Güç Kapasitesi

Kaynak: Derlenmiştir.

Yukarıdaki grafik, Karapınar'daki güneş enerjisi yatırımlarının kurulu güç kapasitesini göstermektedir.

- Karapınar YEKA GES tek başına 1000 MW kurulu güce sahiptir ve Türkiye'nin en büyük güneş enerjisi santralidir.
- İlçede ayrıca orta ölçekli projeler (~150 MW) ve küçük ölçekli projeler (~50 MW) de bulunmaktadır.

Bu tablo, Karapınar'ın yalnızca tarımsal üretimde değil, aynı zamanda yenilenebilir enerji yatırımlarında da stratejik bir merkez olduğunu ortaya koymaktadır.

Karapınar, bu potansiyeliyle yalnızca Konya için değil, Türkiye'nin enerji dönüşümü hedefleri açısından da örnek bir merkez konumundadır. Önümüzdeki dönemde yeni GES yatırımlarının hayata geçirilmesi, ilçeyi ulusal ölçekte yenilenebilir enerji üssü haline getirecektir.

8.4. Flora, Fauna ve Biyolojik Çeşitlilik

Karapınar ilçesi, sahip olduğu geniş bozkır alanları, volkanik kökenli arazileri ve tuz gölüne yakın ekosistemleriyle kendine özgü bir flora ve fauna çeşitliliğine sahiptir. İlçe sınırları içerisinde yaygın olarak görülen step bitki örtüsü, kurak iklime dayanıklı türlerden oluşmakta; geven, yavşan otu, kekik, üzerlik, nane, akçakız ve sığırkuyruğu gibi aromatik ve tıbbi bitkiler doğada kendiliğinden yetişmektedir. Bu bitkiler, hem ilaç ve kozmetik sanayii için hammadde potansiyeli taşımakta hem de kırsal kalkınma kapsamında katma değerli ürünlere dönüştürülebilecek niteliktedir.

Karapınar aynı zamanda endemik türler açısından da dikkat çekmektedir. Özellikle Tuz Gölü ve çevresindeki ekosistem, tuzcul bitki türleri ve nadir kuş çeşitlerine ev sahipliği yapmaktadır. İlçede nesli koruma altında olan flamingolar, angıt, kızıl şahin ve kerkenez gibi kuş türleri düzenli olarak gözlemlenmektedir. Ayrıca step ekosistemine özgü tilki, tavşan ve çeşitli sürüngen türleri de ilçenin faunasını oluşturmaktadır.

Bununla birlikte Karapınar, biyolojik çeşitlilik bakımından yalnızca doğal yaşam açısından değil, aynı zamanda ekoturizm ve agro-turizm faaliyetleri için de önemli fırsatlar sunmaktadır. Doğal bitki örtüsünün, geleneksel hayvancılık ve tarımsal faaliyetlerle birleşmesi, ziyaretçilere doğa temelli deneyimler kazandırmakta; bu da ilçenin turizmde markalaşmasına katkı sağlayabilecek bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

Karapınar'ın Doğal Kaynaklarına Dayalı Stratejik Potansiyeller:

- Doğal aromatik ve tıbbi bitkilerin kültüre alınarak üretiminin yaygınlaştırılması,
- Tarımda doğa dostu ve kuraklığa dayanıklı ürün desenine geçişin teşvik edilmesi,
- Tuz Gölü ve çevresindeki biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik ekoturizm odaklı projelerin geliştirilmesi,
- Maden ve enerji yatırımlarının, doğa temelli üretim ve istihdam modelleriyle entegre edilmesi,
- Kırsal kalkınmayı destekleyen biyolojik çeşitliliğe dayalı girişimcilik modellerinin (ör. bitki işleme tesisleri, doğal ürün markaları) yaygınlaştırılması.

Karapınar'ın sahip olduğu bu doğal zenginlikler, doğru koruma ve değerlendirme politikalarıyla ele alındığında, ilçeyi yalnızca tarımsal üretim merkezi değil aynı zamanda biyolojik çeşitlilik ve doğa turizmi açısından da cazibe merkezi haline getirecektir.

9. Turizm

Karapınar ilçesi, sahip olduğu doğal zenginlikleri, volkanik jeolojik yapısı ve tarihi mirası ile İç Anadolu Bölgesi'nin dikkat çeken alanlarından biridir. İlçenin turizm açısından en bilinen varlıkları arasında Meke Krater Gölü, Acıgöl, Obruk Gölü ve volkan konileri yer almakta; bu doğal oluşumlar yalnızca Türkiye'de değil, dünya çapında da ender rastlanan jeolojik değerler arasında bulunmaktadır. Bu özellikleriyle Karapınar, jeoturizm, ekoturizm ve doğa turizmi için eşsiz fırsatlar sunmaktadır.

İlçe, aynı zamanda Tuz Gölü havzasına yakınlığı nedeniyle de kuş gözlemciliği bakımından önemli bir destinasyondur. Bölgede flamingo, angıt, turna ve çeşitli su kuşları gözlemlenebilmekte; bu da Karapınar'ın özellikle doğa fotoğrafçıları ve kuş gözlemcileri için cazip bir merkez haline gelmesini sağlamaktadır.

Kültürel miras açısından ise Karapınar, Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait camiler, çeşmeler ve han kalıntılarıyla zenginleşmiştir. İlçe merkezi ve çevresinde yer alan bu tarihi yapılar, kırsal kimliği ve geleneksel yaşam biçimiyle birlikte bölgeye özgün bir kültür turizmi potansiyeli kazandırmaktadır. Ayrıca, bölgedeki yerel ürünler, el sanatları ve kırsal üretim kültürü, agroturizm faaliyetlerinin gelişmesi için uygun bir zemin sunmaktadır.

Ancak tüm bu doğal ve kültürel zenginliklere rağmen, Karapınar'daki turizm faaliyetleri henüz planlı ve organize bir yapıya kavuşmamıştır. Turizm altyapısının eksikliği, tanıtım faaliyetlerinin sınırlılığı ve konaklama imkânlarının yetersizliği ilçenin turizm gelirlerinden yeterince faydalanmasını engellemektedir. Bu nedenle, turizm vizyonunun yeniden şekillendirilmesi, doğal ve kültürel değerlerin sürdürülebilirlik anlayışıyla turizme kazandırılması büyük önem taşımaktadır.

Şekil 9, Karapınar

Kaynak: <https://konya.diyaret.gov.tr/karapinar/Sayfalar/contentdetail.aspx?MenuCategory=Kurumsal2&ContentId=muftulugumuz>

Karapınar'ın sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel zenginlikler bir arada değerlendirildiğinde aşağıdaki turizm türleri öne çıkmaktadır:

- a) **Ekoturizm:** Karapınar'ın benzersiz volkanik gölleri (Meke Gölü, Acıgöl, Meyil Gölü, Çıralı Gölü), obrukları, step bitki örtüsü ve biyolojik çeşitliliği ekoturizm için büyük bir potansiyel sunmaktadır. Bu alanlarda doğa yürüyüşleri, fotoğrafçılık, kuş gözlemciliği, kampçılık, çevre dostu bungalov konaklama alanları ve bisiklet rotaları oluşturulabilir.
- b) **Agro-Turizm (Tarımsal Turizm):** İlçede geniş tarım arazileri üzerinde gerçekleştirilen mısır, buğday, şeker pancarı ve yonca üretimi, ziyaretçiler için tarımsal deneyim programlarına dönüştürülebilir. Ayrıca geleneksel bağcılık, kabak çekirdeği işleme ve süt ürünleri üretimi gibi faaliyetler tarım turizmi kapsamında turistlere sunulabilir. Köylerde ziyaretçilerin yerel ürünlerle kahvaltı yapabileceği ve hasat etkinliklerine katılabileceği agro-turizm çiftlikleri kurulabilir.
- c) **Kültür Turizmi:** Sultan II. Selim Külliyesi, Valide Sultan Hamamı ve Han yapısı ile ilçedeki tarihi yeraltı şehirleri Karapınar'ın kültür turizmi açısından değerli varlıklarıdır. Bu yapılar restore edilerek turizme kazandırılabilir. Geleneksel köy mimarisi korunarak "Açık Hava Köy Müzesi" modeli geliştirilebilir ve kültürel miras gelecek kuşaklara aktarılabilir.

- d) **Gastronomi Turizmi:** Karapınar'ın yöresel mutfak kültürü, tarımsal ürün çeşitliliğiyle doğrudan ilişkilidir. Mısır ekmeği, nohutlu pilav, tandır kebabı, kabak çekirdeği, peynir çeşitleri ve tarhana gibi yerel lezzetler gastronomi turizmi kapsamında tanıtılabilir. Ayrıca taş fırın ekmeği yapımı, bulgur kaynatma ve süt ürünleri işleme gibi geleneksel üretim yöntemleri turistlerin deneyimleyebileceği atölye çalışmalarına dönüştürülebilir.

Karapınar Turizminin Gelişimi İçin Stratejik Alanlar:

- **Jeoturizm:** Meke Gölü, Acıgöl ve obrukların tanıtımı ve korunması,
- **Ekoturizm:** Tuz Gölü ve çevresinde kuş gözlem alanlarının düzenlenmesi,
- **Agroturizm:** Yerel tarım ve hayvancılığa dayalı çiftlik turizmi projeleri,
- **Kültür Turizmi:** Selçuklu-Osmanlı eserlerinin restore edilerek turizme kazandırılması,
- **Markalaşma:** Karapınar'ın "Doğal ve Jeolojik Miras Kenti" kimliğiyle ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması.

Karapınar, doğal mirası ile yalnızca bölgesel değil, ulusal ölçekte de turizmde güçlü bir potansiyel taşımakta; yapılacak yatırımlar ve doğru planlamalarla Türkiye'nin önemli jeoturizm ve ekoturizm merkezlerinden biri haline gelebilecektir.

9.1. İlçenin Tarihi Yapısı

Karapınar ilçesi, tarih boyunca İç Anadolu'nun önemli yerleşim merkezlerinden biri olmuş, coğrafi konumu itibarıyla hem ticari hem de askeri bakımdan stratejik bir rol üstlenmiştir. İlçe, Konya–Adana karayolu üzerinde yer alması nedeniyle geçmişten günümüze bir geçiş noktası olma özelliğini korumuştur. Antik dönemlerden itibaren çeşitli uygarlıkların izlerini taşıyan Karapınar, özellikle Roma ve Bizans dönemlerinde çevresindeki obruklar ve su kaynakları sayesinde konaklama ve tarım faaliyetleri için elverişli bir alan olarak kullanılmıştır.

Selçuklular döneminde Karapınar, Konya merkezine yakınlığı ve verimli tarım arazileriyle öne çıkmış, tarımsal üretim ve ticaretin desteklendiği bir kırsal merkez haline gelmiştir. Osmanlı döneminde ise Karapınar hem tarımsal üretimi hem de dini ve kültürel yapılarıyla dikkat çeken bir kasaba olarak gelişimini sürdürmüştür. Arşiv kayıtlarında ilçenin adı "Sultaniye", "Sultani Karapınar" ve "Karapınar Kasabası" olarak geçmekte; bu adlandırmalar ilçenin hem coğrafi hem de idari kimliğini yansıtmaktadır. Özellikle Osmanlı döneminde inşa edilen Sultaniye Külliyesi, camiler, hanlar, çeşmeler ve tarihi su yolları, Karapınar'ın kültürel mirasının günümüze ulaşan en değerli örnekleri arasında yer almaktadır.

Karapınar'ın tarihsel kimliğinde doğal unsurlar da önemli rol oynamıştır. İlçe topraklarında yer alan Meke Krater Gölü, Acıgöl ve obruklar, sadece doğal birer oluşum değil, aynı zamanda yerleşimlerin su temini ve tarımsal faaliyetlerde kritik rol üstlenen kaynaklar olmuştur. Bu yapılar, halk arasında

efsanelere ve sözlü kültür ürünlerine de konu olmuş, ilçenin tarihsel kimliğinin ayrılmaz bir parçasına dönüşmüştür.

Cumhuriyet döneminde Karapınar, Konya'nın ilçelerinden biri olarak idari yapılanmada yerini almış, özellikle 20. yüzyılda bölgenin ekonomik ve sosyal gelişiminde önemli bir merkez haline gelmiştir. İlçe, Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren tarımsal üretime dayalı ekonomisiyle ön plana çıkarken, eğitim ve altyapı yatırımlarıyla da gelişimini sürdürmüştür.

Günümüzde Karapınar hem köklü tarihsel geçmişi hem de barındırdığı doğal ve kültürel miras unsurlarıyla Konya'nın dikkat çeken ilçelerinden biri olmayı sürdürmektedir. İlçenin tarihi yapısı, Roma ve Bizans izlerinden Selçuklu ve Osmanlı eserlerine, Cumhuriyet'in modernleşme politikalarından günümüzdeki kırsal kalkınma çabalarına uzanan çok katmanlı bir gelişim sürecini yansıtmaktadır.

Tablo 15, Karapınar Turizm Envanteri Tablosu

Varlık Adı	Varlık Türü	Varlık Yeri
Sit Alanları		
II. Sultan Selim Külliyesi (Hamam, İmaret, Cami)	Tarihi Sit	Karapınar
Osmancık Kalesi	Tarihi Sit	Karapınar
Adabağ Höyüğü	Arkeolojik Sit	Karapınar
Akali Öreni	Arkeolojik Sit	Karapınar
Akçaşehir Höyüğü	Arkeolojik Sit	Karapınar
Akçaşehir Yaylası Örenyeri	Arkeolojik Sit	Karapınar
Alihsan Tepesi	Arkeolojik Sit	Karapınar
Alitepe Höyüğü (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Antik Kalıntılar (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Antik Mezarlık	Arkeolojik Sit	Karapınar
Apak Yaylası Örenyeri	Arkeolojik Sit	Karapınar
Bağdaylı Yeraltı Şehri (II. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Bucak Yaylası Örenyeri (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Bursal Yaylası Örenyeri	Arkeolojik Sit	Karapınar
Büyük Sırçan Höyüğü	Arkeolojik Sit	Karapınar
Çıralı Örenyeri (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Çimlitepe Höyük (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Çömlekçi Höyüğü	Arkeolojik Sit	Karapınar
Çukur Tepe Höyüğü	Arkeolojik Sit	Karapınar

Dikmentepesi Örenyeri (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Ekinlik Höyük (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Eşektepesi Höyük (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Gedemen Höyük (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Göğezli Tepesi Höyüğü	Arkeolojik Sit	Karapınar
Göynük Höyük (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Gözlük Yaylası Höyüğü	Arkeolojik Sit	Karapınar
Gülören Höyük (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Hacı Mahmut Örenyeri	Arkeolojik Sit	Karapınar
Höyükaylası Nekropol Alanları (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
İldanlı Höyük (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Kaleköy Höyüğü	Arkeolojik Sit	Karapınar
Karaağıl Örenyeri	Arkeolojik Sit	Karapınar
Kayacık Höyük (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Kazan Höyüğü	Arkeolojik Sit	Karapınar
Kazan Höyük (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Kır Höyüğü	Arkeolojik Sit	Karapınar
Kızık Höyük (Çukurca)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Köytepe Örenyeri	Arkeolojik Sit	Karapınar
Kuruhöyük Örenyeri	Arkeolojik Sit	Karapınar
Küçük Sırçan (Kellenin) Höyüğü	Arkeolojik Sit	Karapınar
Melizlik Örenyeri	Arkeolojik Sit	Karapınar
Merdivenli Höyük	Arkeolojik Sit	Karapınar
Samik Kalesi Höyüğü	Arkeolojik Sit	Karapınar
Savran Höyüğü	Arkeolojik Sit	Karapınar
Sazlı Pınar Höyük (Rakka) (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Sırnık Höyük	Arkeolojik Sit	Karapınar
Şabanın Öreni	Arkeolojik Sit	Karapınar
Tilkili Höyük	Arkeolojik Sit	Karapınar
Tilkili İner Ören Yeri	Arkeolojik Sit	Karapınar
Yassı Höyük (1. De. Ark. Sit)	Arkeolojik Sit	Karapınar

Yayla Höyüğü	Arkeolojik Sit	Karapınar
Yazomca Yaylası Höyüğü	Arkeolojik Sit	Karapınar
Yeraltı Şehirleri (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Yeşiltepe Höyüğü (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Karapınar
Acı Göl (Krater Gölü) (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Doğal Sit	Karapınar
Çıralı Gölü (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Doğal Sit	Karapınar
Karapınar Ovası (Sultaniye Sazlığı) (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Doğal Sit	Karapınar
Meke Gölü (Tuz Gölü) (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Doğal Sit	Karapınar
Meyl Gölü (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Doğal Sit	Karapınar
Pınar (Kaynak) Yeri (II. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Doğal Sit	Karapınar
Sekizli ve Averen (Akören) Yaylasında Oluşan Yeni Obruklar (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Doğal Sit	Karapınar
Düden	Doğal Sit	Karapınar
Roma Devri Kaya Mezarı ve Önündeki Antik Mezarlık	Mezarlık	Karapınar
Küçük Kavuklar Mezarlığı	Mezarlık	Karapınar
Ziya Efendi Mezarlığı	Mezarlık	Karapınar
Tarihi Yapılar		
Çetmi Camii	Cami	Karapınar
Sultan İkinci Selim Külliyesinde Camii	Cami	Karapınar
Akçaşehir Merkez Ulu Camii	Cami	Karapınar
Yağmapınar Mescidi	Mescid	Karapınar
Sultan İkinci Selim Külliyesinde Valide Sultan Hamamı	Hamam	Karapınar
Sultan İkinci Selim Külliyesinde Han	Han	Karapınar
Sultan İkinci Selim Külliyesinde İmaret	İmaret	Karapınar
Tarihi İpek ve Baharat Yolu	Kalıntılar	Karapınar
Kazan Höyüğü Köyü Taş Han	Kervansaray	Karapınar
Karaman Köprüsü	Köprü	Karapınar
Ziya Efendi Köprüsü	Köprü	Karapınar
Sultan İkinci Selim Külliyesinde Çeşme	Çeşme	Karapınar
Sultan İkinci Selim Külliyesinde Arasta	Arasta	Karapınar
Tabiat Alanları		
Meyil Yaylası	Yayla	Karapınar
Büyük Çıralı Yaylası	Yayla	Karapınar

Karakuyu Yaylası	Yayla	Karapınar
Meke Gölü Tabiat Anıtı	Tabiat Anıtı	Karapınar

Kaynak: (MEVKA, 2024)

9.2. İlçenin Potansiyel Turizm Türleri

Karapınar ilçesi, sahip olduğu doğal güzellikler, tarihi yapılar ve kültürel miras unsurlarıyla hem yerli hem de yabancı ziyaretçiler için oldukça dikkat çekici bir turizm potansiyeline sahiptir. İlçenin jeolojik yapısı, volkanik oluşumları ve obruk gölleri, Türkiye’de eşine az rastlanır bir doğa zenginliği sunarken; Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinden kalan eserler, bölgenin köklü tarihine ışık tutmaktadır. Karapınar’ın turizm değerleri, doğal sit alanları, tarihi yapılar ve yaylalar ekseninde çeşitlilik göstermektedir.

9.2.1.Yeraltı Şehirleri

Karapınar’ın tarihi geçmişi, M.Ö. 1200–742 yılları arasına tarihlenen Hitit medeniyetine kadar uzanmaktadır. Bu dönemde Tuvana Krallığı’na bağlı olarak inşa edilen yeraltı şehirleri, ilçenin en önemli arkeolojik miraslarından biridir. Bugün birinci derece arkeolojik sit alanı olarak korunan bu yapılar, Karapınar’ın tarih boyunca askeri, dini ve ticari açıdan stratejik bir merkez olduğunu göstermektedir. Yeraltı şehirleri, bölgenin farklı dönemlerde barınma ve savunma ihtiyaçlarına cevap veren önemli kültürel değerler arasında yer almaktadır.

Şekil 10, Yeraltı Şehirleri

Kaynak: <https://konya.diyanet.gov.tr/karapinar/Sayfalar/contentdetail.aspx?MenuCategory=Kurumsal2&ContentId=muftulugumuz>

9.2.2.Acıgöl (Krater Gölü)

Karapınar'ın doğusunda, ilçe merkezine yaklaşık 10 km mesafede bulunan Acıgöl, volkanik bir patlama sonucunda oluşmuş krater göllerinden biridir. Yüzölçümü yaklaşık 1,2 km² olan göl, 300 metreyi aşan derinliğiyle dikkat çekmektedir. Suyu yüksek oranda sülfatlı ve tuzlu olan Acıgöl, bu özelliğiyle farklı ekosistemlere ev sahipliği yapmaktadır. Suyunda bulunan minerallerin bazı deri rahatsızlıklarına iyi geldiği yöre halkı tarafından bilinmektedir. Hem jeolojik özellikleri hem de şifalı yapısıyla Acıgöl, Karapınar'ın önemli doğal turizm değerlerinden biridir.

Şekil 11, Acıgöl

Kaynak: https://www.saraymedya.com/haber/acigol-un-aci-hikayesi_210229/

9.2.3.Çıralı Gölü

İlçenin kuzeybatısında, merkeze 31 km uzaklıkta yer alan Çıralı Gölü, bir obruk gölü olup yaklaşık 17.500 m² yüzölçümüne sahiptir. Tatlı su özelliğiyle öne çıkan göl, balık ve su canlıları açısından oldukça zengindir. Keskin bir şekilde derinleşen yapısıyla dikkat çeken Çıralı Gölü'nün çevresinde geçmiş dönemlerden kalma insan yapımı mağaralar ve yeraltı şehirleri bulunmaktadır. Tarih boyunca farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmış olan bu bölge, hem doğal güzelliği hem de arkeolojik zenginliği ile turizm açısından cazip bir destinasyondur.

Şekil 12, Çıralı Gölü

Kaynak: <https://konya.diyaret.gov.tr/karapinar/Sayfalar/contentdetail.aspx?MenuCategory=Kurumsal2&ContentId=muftulugumuz>

9.2.4.Meke Gölü

Türkiye'nin en bilinen doğal simgelerinden biri olan Meke Gölü, Karapınar'ın güneydoğusunda, merkeze 8 km uzaklıkta yer almaktadır. Çift volkanik patlama sonucunda oluşan göl, ortasında yükselen ve yağışları emme özelliğiyle bilinen Meke Tepesi ile eşsiz bir manzara sunmaktadır. Krater gölü olmasının yanı sıra çevresindeki küçük volkanik tepelerle birlikte tabiat harikası bir görünüme sahip olan Meke Gölü, fotoğrafçılar ve doğa tutkunları için cazibe merkezi konumundadır. Günümüzde birinci derece doğal sit alanı olarak koruma altındadır.

Şekil 13, Meke Gölü

Kaynak: <https://konya.diyanet.gov.tr/karapinar/Sayfalar/contentdetail.aspx?MenuCategory=Kurumsal2&ContentId=muftulugumuz>

9.2.5.Meyil Gölü

Karapınar'ın kuzeybatısında, şehir merkezine 35 km mesafede bulunan Meyil Gölü, bölgedeki obruk göllerinden biridir. Dik yamaçlarla çevrili kalker yapılı göl, doğal oluşumuyla dikkat çeker. Tatlı suya sahip olması sayesinde balık, kurbağa ve su yılanı gibi birçok canlıya yaşam alanı sağlamaktadır. Meyil Gölü hem biyolojik çeşitliliği hem de doğal peyzajıyla ekoturizm açısından önemli bir potansiyele sahiptir.

Şekil 14, Meyil Gölü

Kaynak: <https://konya.diyaret.gov.tr/karapinar/Sayfalar/contentdetail.aspx?MenuCategory=Kurumsal2&ContentId=muftulugumuz>

9.2.6.Sultan II. Selim Külliyesi

Osmanlı döneminin en önemli mimari eserlerinden biri olan Sultan II. Selim Külliyesi, Karapınar'ın tarihi kimliğini yansıtan en önemli yapılardan biridir. Külliye içerisinde yer alan cami, Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu II. Selim döneminde Mimar Sinan tarafından inşa edilmiştir. Çift minareli ve kare planlı yapısıyla dikkat çeken caminin çevresinde han, hamam, medrese, çarşı ve değirmen gibi yapılar da bulunmaktadır.

Valide Sultan Hamamı, II. Selim'in annesi Hürrem Sultan tarafından yaptırılmış olup restore edilerek turizme kazandırılmıştır.

Han (Kervansaray) yapısı ise dönemin ticaret ve konaklama kültürünü yansıtan bölümleriyle, günümüze ulaşan önemli bir miras niteliği taşımaktadır.

Şekil 15, Sultan Selim Camii ve Külliyesi

Kaynak: <https://konya.diyanet.gov.tr/karapinar/Sayfalar/contentdetail.aspx?MenuCategory=Kurumsal2&ContentId=muftulugumuz>

9.2.7. Yaylalar

Karapınar'ın doğal güzelliklerinden olan Meyil Yaylası ve Büyük Çıralı Yaylası, bölgedeki obruklarla bütünleşmiş doğal alanlardır. Özellikle yaz aylarında yöre halkı tarafından yaylacılık faaliyetleri için tercih edilen bu alanlar, doğa turizmi ve kırsal turizm açısından büyük bir potansiyel taşımaktadır.

Karapınar'ın turizm değerleri, jeolojik zenginliklerden tarihi yapılar ve yaylalara kadar geniş bir çeşitlilik sunmaktadır. İlçenin turizm potansiyeli, doğal sit alanlarının korunması, tarihi yapıların restore edilerek turizme açılması ve yayla turizminin desteklenmesiyle daha da güçlendirilebilir. Karapınar, sahip olduğu bu değerlerle hem doğa hem de kültür turizmi açısından ulusal ve uluslararası ölçekte öne çıkabilecek bir destinasyon olma potansiyeline sahiptir.

9.2.8. Yöresel Lezzetleri

Karapınar, İç Anadolu mutfak kültürünün tipik özelliklerini yansıtan ve tarımsal üretimle doğrudan ilişkili zengin bir yemek çeşitliliğine sahiptir. İlçede üretilen mısır, buğday, arpa, şeker pancarı ve kabak çekirdeği gibi ürünler, yöresel mutfakın temelini oluşturmaktadır. Özellikle tahıl ve bakliyat ağırlıklı yemekler günlük sofralarda önemli yer tutarken, et yemekleri ve hamur işleri de Karapınar mutfak kültürünün vazgeçilmez unsurları arasındadır.

Karapınar'ın en bilinen lezzetlerinden biri kabak çekirdeğidir. İlçede yetiştirilen kabak çekirdeği, hem kavrulmuş haliyle atıştırmalık olarak tüketilmekte hem de çeşitli yöresel yemeklerde kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra, nohutlu pilav, tandır kebabı, tarhana çorbası, erişte yemekleri ve bulgur pilavı yörede sıkça yapılan ve günlük sofralarda yer bulan lezzetlerdir.

Hamur işleri açısından ise gözleme, sac böreği, bazlama ve çörek çeşitleri dikkat çekmektedir. Özellikle tandırda pişirilen ekmek, Karapınar mutfağının simgelerindendir. İlçede kış aylarında yapılan keşkek ve özel günlerde hazırlanan düğün pilavı, toplumsal dayanışmayı ve misafirperverliği yansıtan önemli yemeklerdir.

Tatlı kültürü açısından ise hoşmerim, helva, zarda ve unlu tatlı çeşitleri öne çıkmaktadır. Ayrıca üzüm ve pekmezden yapılan tatlılar da Karapınar halkının kış hazırlıklarının bir parçasıdır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Karapınar mutfağı; tarımsal üretimle doğrudan bağlantılı, sade ama besleyici yemekleriyle yöre halkının yaşam biçimini ve kültürel zenginliğini yansıtmaktadır. Bu lezzetlerin gastronomi turizmi kapsamında tanıtılması, ilçenin turizm gelirlerini artıracak potansiyele sahiptir.

9.2.9. Coğrafi İşaretli Ürünler

Karapınar ilçesi, sahip olduğu güçlü tarımsal üretim altyapısı ve köklü geleneksel üretim kültürü sayesinde coğrafi işaretli ürünler açısından önemli bir potansiyele sahiptir. İlçe bünyesinde “Karapınar Tülü Dokuması”, “Karapınar Koyun Yoğurdu” ve “Karapınar Kavurgası” Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından tescillenmiş coğrafi işaretli ürünlerdir. Bu ürünler, ilçenin hem tarımsal hem de kültürel mirasını temsil etmekte; bölgenin üretim kimliğini ve özgünlüğünü ortaya koymaktadır.

Öte yandan “Karapınar Koyun Tereyağı”, “Karapınar Kayısı Yahnisi”, “Karapınar Halısı” ve “Karapınar Ciğerli Tost” için ise coğrafi işaret tescil başvuru süreci devam etmektedir. Bu ürünler, Karapınar'ın hayvancılık, tarıma dayalı gıda üretimi ve geleneksel mutfak kültürünün çeşitliliğini ve zenginliğini yansıtan özgün değerler arasında yer almaktadır. Başvuru süreçlerinin tamamlanmasıyla birlikte ilçenin coğrafi işaretli ürün portföyünün daha da genişlemesi beklenmektedir.

İlçede yaygın olarak yetiştirilen buğday, arpa, mısır ve yonca gibi tarımsal ürünler ile küçükbaş hayvancılık faaliyetleri, başta koyun yoğurdu ve tereyağı olmak üzere coğrafi işaretli ve tescil adayı ürünlerin hammaddesini oluşturarak üretim zincirinin sürekliliğini desteklemektedir. Bu yapı, Karapınar'ın yerel ürün temelli kalkınma modelini güçlendirmekte ve sürdürülebilir kırsal ekonomik gelişime katkı sunmaktadır.

Karapınar, tescillenmiş ve tescil sürecindeki coğrafi işaretli ürünleriyle birlikte gastronomi, el sanatları ve yöresel gıda alanlarında güçlü bir marka değeri oluşturma potansiyeline sahiptir. Bu potansiyelin geliştirilmesi; yerel üreticilerin gelir seviyesinin artırılması, kadın ve genç istihdamının desteklenmesi ve ilçenin turizm cazibesinin yükseltilmesi açısından stratejik önem taşımaktadır.

10. Ulaşım

Karapınar ilçesi, Konya il merkezine yaklaşık 94 km mesafede yer almakta olup, coğrafi konumu itibarıyla İç Anadolu'nun önemli ulaşım aksları üzerinde bulunmaktadır. İlçe, Ankara-Adana devlet yolu (D750) ve Konya-Aksaray bağlantı yolu üzerinde yer alması sayesinde kara yolu ulaşımı açısından stratejik bir avantaja sahiptir. Karapınar, bu özelliği ile hem Konya merkezine hem de bölgesel ticaret yollarına kolay erişim sağlamaktadır.

İlçenin karayolu bağlantıları güçlü olmakla birlikte, özellikle kırsal mahallelerin merkezle bağlantısında yol kalitesi ve toplu taşıma hizmetleri açısından eksiklikler göze çarpmaktadır. Karapınar'da yolcu taşımacılığı ağırlıklı olarak özel minibüsler ve şehir içi dolmuşlarla sağlanmakta, kırsal mahallelerde yaşayan halkın düzenli toplu taşıma hizmetine erişimi sınırlı kalmaktadır.

Demiryolu ulaşımı açısından Karapınar, Konya-Karaman ve Konya-Adana hızlı tren hatlarının kavşak noktalarına yakınlığı ile dikkat çekmektedir. İlçede doğrudan hızlı tren durağı bulunmamakla birlikte, Konya ve Karaman'daki hızlı tren istasyonlarına olan mesafe sayesinde demiryolu altyapısından dolayı yararlanılabilmektedir. Bu durum, ilçenin gelecekte demiryolu taşımacılığına entegre edilmesi için önemli bir fırsat sunmaktadır.

Yük taşımacılığı açısından ise ilçede sanayi üretiminin gelişmesiyle birlikte artan lojistik ihtiyaçların karşılanması için modern lojistik merkezlere ve depolama alanlarına duyulan gereksinim artmaktadır. Tarım ve hayvancılık ürünlerinin büyük miktarlarda Konya, Ankara, Mersin gibi pazarlara ulaştırılmasında kara yolu taşımacılığı temel yöntem olarak kullanılmaktadır. Ancak bu alanda, soğuk zincir taşımacılığı ve ürün depolama altyapısının eksikliği dikkat çekmektedir.

Karapınar'ın ulaşım altyapısının geliştirilmesi, tarım, sanayi, enerji ve turizm yatırımlarının sürdürülebilirliği için kritik bir öneme sahiptir. İlçenin ulaşım sisteminin modernize edilmesi, kırsal mahallelerin erişilebilirliğinin artırılması ve lojistik kapasitesinin güçlendirilmesi; sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınmayı doğrudan destekleyecek temel adımlar arasında görülmektedir.

10.1. Karayolu Ulaşımı

Karapınar ilçesi, Konya il merkezine 94 km mesafede bulunmakta olup, Ankara-Adana Devlet Yolu (D750) üzerinden ulaşılabilir durumdadır. Bu yol, ilçeye giriş-çıkış sağlayan ana arterlerden biri olup, bölgesel taşımacılık açısından stratejik bir konumda yer almaktadır. İlçe, Konya ile Ereğli ve Adana yönlerine uzanan kara yolu bağlantıları sayesinde İç Anadolu'yu Akdeniz'e bağlayan önemli bir güzergâh üzerinde yer almaktadır.

Karapınar'ın sahip olduğu çift yönlü asfalt yollar, ulaşım açısından genel olarak yeterli olmakla birlikte, ilçe merkezinden kırsal mahallelere uzanan bağlantılarda altyapı sorunları göze çarpmaktadır. Özellikle kış aylarında yoğun kar yağışı, buzlanma ve olumsuz hava koşulları nedeniyle bazı köy yollarında ulaşımın aksamaması, tarımsal ürünlerin pazara ulaşımında gecikmelere ve sağlık ile eğitim hizmetlerinde kesintilere yol açabilmektedir.

İlçenin kara yolu ulaşımında öne çıkan bir diğer özellik, tarım ve enerji üretim potansiyeline bağlı olarak yük taşımacılığının yoğunluğudur. Karapınar, özellikle mısır, buğday, şeker pancarı gibi ürünlerin üretim merkezlerinden biri olduğu için, kamyon ve tır trafiği açısından hareketli bir yapıya sahiptir. Ancak bu yoğunluk, zaman zaman yol güvenliği ve trafik düzeni açısından sorunlar doğurmaktadır.

Karapınar'ın bölgesel ticaret ve tarım merkezleri ile olan kara yolu bağlantılarının güçlendirilmesi, kırsal mahallelere yönelik yol bakım ve karla mücadele hizmetlerinin artırılması ve lojistik taşımacılık için özel düzenlemelerin yapılması, ilçenin ulaşım altyapısının geliştirilmesinde öncelikli hedefler arasında yer almaktadır.

10.2. Toplu Taşıma ve Yolcu Erişimi

Karapınar ilçesinde toplu taşıma olanakları, ilçe merkezini Konya şehir merkezi ve Ereğli gibi çevre ilçelere bağlayan otobüs ve minibüs hatları üzerinden sağlanmaktadır. İlçede düzenli çalışan şehirlerarası otobüs terminali bulunmakta olup, Konya ve çevre illere seferler düzenlenmektedir. Ayrıca Konya Büyükşehir Belediyesi'nin toplu ulaşım ağı kapsamında, Karapınar'dan Konya şehir merkezine gün içerisinde düzenli saatlerde otobüs ve minibüs seferleri yapılmaktadır.

İlçe içi ulaşım ise belediye tarafından işletilen toplu taşıma araçları ve özel minibüs hatları hizmet vermektedir. Mahalleler ile ilçe merkezi arasında sefer yapan bu araçlar, öğrenciler, kamu çalışanları, kadınlar ve yaşlılar için ulaşımında temel hizmet sunmaktadır. Ancak kırsal mahallelerin

merkeze olan uzaklığı ve yolcu yoğunluğunun düşük olması sebebiyle bazı bölgelerde toplu taşıma sıklığı yetersiz kalabilmektedir.

Karapınar'ın özellikle tarımsal üretim ve enerji yatırımlarıyla öne çıkan bir merkez olması, iş gücü ve ticari hareketliliği artırmaktadır. Bu nedenle, daha güçlü ve entegre toplu taşıma sistemlerinin kurulması, ilçenin hem ekonomik gelişimine hem de sosyal yaşam kalitesine doğrudan katkı sağlayacaktır. Ayrıca turizm potansiyelini canlandıracak şekilde, ilçedeki doğal ve tarihi alanlara yönelik düzenli otobüs ve tur seferlerinin planlanması da önem arz etmektedir.

10.3. Kırsal Mahallelere Ulaşım Durumu

Karapınar ilçesine bağlı çok sayıda kırsal mahalle bulunmakta olup, bu mahallelerin ulaşım altyapısı çeşitlilik göstermektedir. İlçedeki kırsal yerleşimlerin büyük bölümüne asfalt yollarla ulaşım sağlanabilmekte, ancak bazı mahallelerde stabilize yolların ağırlıkta olması nedeniyle özellikle kış aylarında ulaşım ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Tarımsal üretimin yoğun olduğu bu bölgelerde yollar yalnızca günlük ulaşım için değil, aynı zamanda tarımsal lojistik ve ürün taşımacılığı açısından da kritik önem taşımaktadır.

Tablo 16, Kırsal Mahallelere Ulaşım Durumu

Kırsal Mahalle	Ulaşım Tipi	Durum
Hotamış	Asfalt yol	Ulaşım düzenli
Yeşilyurt	Asfalt + stabilize	Kısmen erişilebilir
İslık	Stabilize yol	Kış aylarında sorunlu
Sazlıpınar	Stabilize yol	Zemin bozuk
Fevzipaşa	Asfalt yol	İyi durumda

Kaynak: Derlenmiştir⁵

Kırsal mahallelerin ilçe merkezine uzaklığı 10–35 km arasında değişmekte olup, bazı mahallelerde toplu taşıma hizmeti yetersiz kalmakta ve servis taşımacılığı tamamen bireysel imkânlarla sağlanmaktadır. Bu durum, kırsal nüfusun kamu hizmetlerine erişimini zorlaştırmakta ve tarımsal ürünlerin pazara ulaştırılmasında maliyetleri artırmaktadır.

Özellikle stabilize yolların yoğun olduğu mahallelerde, yol bakım-onarım çalışmalarının artırılması, asfalt kaplama yatırımlarının hızlandırılması ve tarımsal lojistik koridorlarının oluşturulması ulaşımın sürdürülebilirliği açısından kritik görülmektedir.

⁵ İlçe verilerinden derlenmiştir.

10.4. Yük Taşımacılığı ve Tarımsal Lojistik

Karapınar ilçesinde tarım ve hayvancılık sektörlerinin yoğunluğu nedeniyle lojistik taşımacılık hayati bir önem taşımaktadır. İlçe, Konya Ovası'nın en önemli üretim merkezlerinden biri olmasına rağmen, henüz organize bir nakliye kooperatifi veya ürünlerin toplanıp dağıtılabileceği yükleme/boşaltma alanlarına sahip değildir. Bu nedenle üreticiler genellikle kendi imkânlarıyla ya da bireysel anlaşmalar yoluyla ürünlerini Konya merkezine veya çevre illerdeki pazarlara taşımaktadır.

Tarımsal üretimin ölçeği düşünüldüğünde, Karapınar'da özellikle mısır, buğday, arpa, şeker pancarı ve yonca üretiminde yüksek hacimli nakliye ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Ancak ilçede lojistik altyapısının yetersizliği nedeniyle, ürünlerin büyük kısmı bireysel kamyon ve traktörlerle taşınmakta, bu durum hem maliyetleri artırmakta hem de verimliliği düşürmektedir.

Özellikle sebze-meyve üretimi ve süt ürünleri taşımacılığında soğuk zincir altyapısının olmaması, fire oranlarını artırmakta ve üreticilerin gelir kaybına neden olmaktadır. Bunun yanı sıra modern depo ve lisanslı depoculuk sistemlerinin eksikliği, üreticilerin pazarlık gücünü azaltmakta ve ürünlerin değer zincirinde düşük fiyattan satılmasına yol açmaktadır.

Bu bağlamda Karapınar'da:

- Tarımsal lojistik merkezinin kurulması,
- Soğuk zincir yatırımlarının yapılması,
- Ürünlerin depolanması ve pazarlanması için lisanslı depoculuk sistemlerinin geliştirilmesi,
- Nakliye kooperatifleri aracılığıyla küçük üreticilerin güç birliği yapmasının sağlanması

öncelikli çözüm alanları olarak değerlendirilmektedir.

10.5. Erişilebilirlik Endeksi

2013 yılında MEVKA koordinasyonunda hazırlanan erişilebilirlik analizinde TR52 Bölgesi ilçeleri ölçeğinde yapılan çalışmalara göre, Karapınar ilçesi farklı ulaşım modları üzerinden incelenmiş ve erişilebilirlik düzeyi ortaya konmuştur. Analizde, karayolu, demiryolu ve hava yolu gibi ulaşım seçenekleri değerlendirilmiş, ilçelerin belirli erişim merkezlerine olan uzaklıkları dikkate alınarak endeks ve haritalar oluşturulmuştur.

Karapınar, Konya il merkezine yakınlığı sayesinde karayolu erişilebilirliği açısından güçlü bir konumda yer almakla birlikte, demiryolu ve havaalanı bağlantılarının sınırlı olması nedeniyle bölgesel ölçekte erişilebilirlik endeksi bakımından orta düzeyde bir performans göstermektedir. Özellikle Konya-Karapınar-Ereğli hattı hem tarımsal ürünlerin lojistiği hem de yolcu taşımacılığı için

önemli bir arter olup, ilçenin bölgesel ticaret ağlarına eklemelenmesini sağlamaktadır. Ancak, ilçenin iç mahallelerinden ve kırsal yerleşimlerinden merkeze erişimde altyapı eksiklikleri ve toplu taşıma yetersizlikleri dikkat çekmektedir.

TR52 Bölgesi kapsamındaki karşılaştırmalı analizlerde, Karapınar'ın erişilebilirliği Konya merkez ilçelere kıyasla daha düşük; ancak Ereğli, Emirgazi ve Halkapınar gibi ilçelere kıyasla daha avantajlıdır. Bu durum, Karapınar'ın Konya Ovası'nda stratejik bir geçiş noktası olmasına rağmen, ulaşım modlarının çeşitliliği ve etkinliği artırılmadığı sürece potansiyelini tam anlamıyla kullanamayacağını göstermektedir.

Tablo 17, Karapınar İlçesi Erişilebilirlik Endeksi

Karayolu erişilebilirlik endeksi	Havayolu erişilebilirlik endeksi	Demiryolu erişilebilirlik endeksi	Mersin limanına erişim endeksi	İzmir limanına erişim endeksi	Limanlara erişim	Nüfus merkezlerine erişim endeksi	Bütünleşik erişim endeksi (kara-havadeniz)
46	65	16	53	34	43	39	39

Kaynak: (MEVKA, 2024)

Karapınar ilçesi, ulaşım olanakları bakımından güçlü karayolu bağlantılarına sahip olmasına rağmen, diğer ulaşım modlarının yetersizliği nedeniyle erişilebilirlik endeksinde orta düzeyde bir performans göstermektedir. MEVKA'nın 2024 Erişilebilirlik Endeksi verilerine göre Karapınar'ın karayolu endeksi 46, havayolu endeksi 65, demiryolu endeksi 16, Mersin limanına erişim endeksi 53, İzmir limanına erişim endeksi 34, limanlara genel erişim endeksi 43, nüfus merkezlerine erişim endeksi 39 ve bütünleşik erişim endeksi 39'dur. Bu değerler 31 ilçe arasında yapılan karşılaştırmalı sıralamaya göre değerlendirildiğinde Karapınar, genel erişilebilirlik açısından 11. sırada yer almaktadır. Bu sıralama, ilçenin özellikle karayolu ve havayolu bağlantılarında orta-üst seviyede bir erişim kapasitesine sahip olduğunu; buna karşın demiryolu erişiminin görece daha zayıf kaldığını göstermektedir. .

Karapınar'ın geniş tarım arazilerine sahip olması ve lojistik merkez olma potansiyeli, ulaşım altyapısının geliştirilmesini stratejik bir gereklilik haline getirmektedir. Mevcut durumda karayolu sayesinde ilçe merkezine erişim mümkün olsa da köyler arası bağlantıların zayıf olması, toplu taşıma araçlarının sınırlılığı ve lojistik desteğin yetersizliği hem bireysel ulaşım hem de ekonomik hareketlilik açısından sorunlar doğurmaktadır. Bu durum, özellikle tarım ve hayvancılıkla uğraşan üreticilerin pazarlara erişimini zorlaştırmakta; öğrenciler, kadınlar, yaşlı bireyler gibi kırılgan gruplar için ulaşımında eşitsizlik yaratmaktadır.

Karapınar'da ulaşım altyapısının geliştirilmesi yalnızca bir teknik gereklilik değil; aynı zamanda sosyal kalkınma, ekonomik büyüme ve mekânsal adalet açısından da öncelikli bir konudur. Kış aylarında kırsal yolların kapanması veya bozulması, tarımsal üretim zincirinde kesintilere yol

açabilmekte; acil sağlık hizmetlerine erişim riskli hale gelebilmektedir. Bu bağlamda yolların niteliği, güvenliği ve sürekliliği artırılarak mevsimsel erişim sorunlarının azaltılması gerekmektedir.

Bununla birlikte, toplu taşıma sistemlerinin çeşitlendirilmesi Karapınar'da yaşanabilirliği artıracak unsurların başında gelmektedir. İlçe merkezinden kırsal mahallelere ve Konya gibi büyük merkezlere düzenli seferlerin yetersizliği, toplu taşıma sisteminin sosyoekonomik işlevini zayıflatmaktadır. Bu kapsamda küçük otobüs hatlarının veya talep odaklı ulaşım çözümlerinin geliştirilmesi, toplu taşıma hizmetlerini daha erişilebilir hale getirebilir. Özellikle kadınlar, gençler ve yaşlılar için ekonomik, güvenli ve sürekli ulaşım olanaklarının sağlanması; sosyal yaşama katılım, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişim açısından kritik öneme sahiptir.

Ayrıca, lojistik altyapının güçlendirilmesi Karapınar'ın kırsal ekonomisi için stratejik bir fırsattır. Tarımsal ürünlerin soğuk zincir lojistiği ile pazara ulaştırılması, ürün kayıplarını azaltarak üretici gelirlerini artıracak, yerel ürünlerin değer zincirine katkı sağlayacaktır. İlçede kurulacak küçük ölçekli lojistik merkezleri veya üretici kooperatiflerine ait taşımacılık ağları, üretici ile tüketici arasında doğrudan bağlantılar kurarak maliyetleri düşüreceklerdir.

Öte yandan, turizm açısından bakıldığında Karapınar'ın Meke Gölü, Acıgöl, Çıralı Gölü ve tarihi yapıları gibi cazibe merkezleri bulunmaktadır. Ancak bu alanların turizm açısından değer kazanabilmesi için ulaşım altyapısının da turistik destinasyonlara erişimi kolaylaştıracak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Yol güvenliği, yönlendirme tabelaları, park alanları ve alternatif mobilite çözümleri bu kapsamda öncelikli konular arasındadır.

Karapınar'ın ulaşım vizyonu sadece merkez-köy bağlantılarını geliştirmekten ibaret olmamalı; tarım ve hayvancılığı destekleyen, ticareti kolaylaştıran, sosyal katılımı artıran ve turizm potansiyelini harekete geçiren bütüncül bir yaklaşım ile ele alınmalıdır. Bu doğrultuda yapılacak yatırımlar, ilçenin ekonomik, sosyal ve çevresel hedefleriyle uyumlu şekilde, kapsayıcı, erişilebilir ve sürdürülebilir bir ulaşım modeli oluşturacaktır.

11. Diğer Hususlar

Karapınar için yalnızca ekonomik ve sosyal göstergelerle değil; aynı zamanda altyapısal, yönetsel ve sosyal dayanıklılık boyutlarıyla da ele alınması gereken çok yönlü bir gelişim ihtiyacı barındırmaktadır. İlçenin özgün coğrafi yapısı, geniş tarım arazileri, su kıtlığı sorunları ve iklim değişikliğinin etkileri; Karapınar'ın kalkınma sürecinde dikkat edilmesi gereken stratejik başlıklar arasında yer almaktadır.

"Diğer hususlar" kapsamında değerlendirilen bu unsurlar, Karapınar'ın uzun vadeli planlama vizyonunu, krizlere karşı dayanıklılığını ve dijital çağın gerekliliklerine uyum kapasitesini doğrudan şekillendiren temel bileşenlerdir. Özellikle iklim değişikliği ile bağlantılı kuraklık riskleri, yer altı sularındaki hızlı çekilme, tarımsal üretimi sürdürülebilirlik açısından kırılgan hale getirmektedir. Bu nedenle ilçenin afet riskine karşı dayanıklılığının artırılması, iklim dostu üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması ve su yönetimi politikalarının güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Bunun yanı sıra, dijital altyapının güçlendirilmesi Karapınar'ın hem eğitim hem de sağlık hizmetlerine erişimde fırsat eşitliği sağlaması açısından kritik rol oynamaktadır. Belediyecilik hizmetlerinin dijitalleşmesi, e-devlet uygulamalarının etkin biçimde kullanılması ve kırsal mahallelerde internet erişiminin iyileştirilmesi; sosyal katılımı artırıcı, demokratikleşmeyi destekleyici ve genç nüfusun göç etmesini önleyici etkilere sahiptir.

Ayrıca, sosyal dayanışma mekanizmaları ve sivil toplum yapısının güçlendirilmesi, Karapınar'ın kırılgan gruplarının (kadınlar, yaşlılar, gençler, engelliler) sosyal ve ekonomik yaşama daha aktif katılımını sağlayacaktır. Kamu hizmetlerine erişimin adil ve sürdürülebilir olması, sosyal yardımların etkinleştirilmesi ve yerel kooperatiflerin desteklenmesi de ilçenin sosyal dayanıklılığını artıracaktır.

Karapınar'ın bütüncül gelişmişlik vizyonu; dijital altyapı, afet ve iklim riskine karşı dayanıklılık, kamu hizmetlerine erişim, sosyal yardımlar ve sivil toplumun güçlendirilmesi gibi başlıklarla şekillendirilmelidir. Bu unsurların bir arada değerlendirilmesi, Karapınar'ın uzun vadede sadece ekonomik değil, aynı zamanda sosyal ve çevresel olarak da sürdürülebilir bir kalkınma modeline kavuşmasına olanak sağlayacaktır.

11.1. Dijital Altyapı ve Erişim

Karapınar ilçesinde dijital altyapı gelişimi son yıllarda hız kazanmış olsa da, halen birçok alanda yetersizlikler bulunmaktadır. İlçe merkezinde fiber internet erişimi kısmen sağlanabilmekteyken, kırsal mahallelerin büyük çoğunluğunda bağlantı hâlâ ADSL veya mobil veri üzerinden sağlanmaktadır. Bu durum, özellikle uzaktan eğitim, e-devlet hizmetleri, e-ticaret ve tarımsal dijitalleşme uygulamaları açısından ciddi kısıtlar yaratmaktadır.

Karapınar'ın geniş yüzölçümü ve dağınık kırsal yerleşim yapısı, dijital hizmetlerin eşit şekilde ulaştırılmasını zorlaştırmaktadır. Kırsal bölgelerde yaşayan hanelerde internet erişiminin düşük hızda olması, öğrencilerin eğitim olanaklarından eşit düzeyde yararlanamamasına, çiftçilerin tarımsal destek ve dijital pazarlama platformlarına erişimde güçlük yaşamasına yol açmaktadır.

Ayrıca e-Devlet sistemlerine erişimde yaşlı bireyler için ciddi destek ihtiyacı söz konusudur. İlçede gençler için dijital beceri eğitimleri ve yaşlı nüfus için bilişim okuryazarlığı programlarının eksikliği, dijital uçurumun derinleşmesine neden olmaktadır. Bunun yanı sıra, Karapınar'da aktif bir halk kütüphanesi veya bilişim erişim merkezi bulunmamaktadır. Bu durum, özellikle düşük gelirli haneler için bilgiye erişimde fırsat eşitsizliği yaratmaktadır.

Sonuç olarak, Karapınar'ın dijital altyapısının güçlendirilmesi yalnızca teknik bir mesele değil; aynı zamanda sosyal katılım, eğitimde fırsat eşitliği, kırsal kalkınma ve ekonomik büyüme açısından stratejik bir önceliktir. İlçede fiber altyapının yaygınlaştırılması, kırsal mahallelerde internet hız ve erişim kalitesinin artırılması, gençler için bilişim merkezleri kurulması ve yaşlılar için dijital rehberlik programlarının geliştirilmesi; Karapınar'ın dijitalleşme sürecini hızlandıracak temel adımlar olarak değerlendirilmelidir.

11.2. Afet Riski ve İklim Dayanıklılığı

Karapınar, İç Anadolu'nun önemli yerleşimlerinden biri olup, birinci derece deprem bölgesinde yer almamakla birlikte, Konya havzasının fay hatlarına yakınlığı nedeniyle orta düzeyli sismik risk taşımaktadır. İlçede mevcut yapı stoğunun önemli bir kısmı eski betonarme yapılar ve yığma binalardan oluşmakta, bu da deprem riskine karşı kırılganlığı artırmaktadır. 2023 yılı AFAD İlçe Risk Analizi'ne göre, ilçedeki yapıların önemli bir bölümü hâlâ deprem yönetmeliğine tam anlamıyla uygun değildir.

Bunun yanı sıra, Karapınar yarı kurak iklim özelliklerine sahip olup, son yıllarda yağışların azalması ve sıcaklıkların artması nedeniyle kuraklık riski ciddi boyutlara ulaşmıştır. İlçedeki tarımsal üretim alanları toprak erozyonu, su kıtlığı ve şiddetli rüzgârların yanı sıra, iklim değişikliğine bağlı geç donlar ve ani dolu yağışları gibi afet türleri karşısında da kırılgan bir yapı sergilemektedir. Özellikle geniş tarım alanlarına sahip olan Karapınar için, bu tür iklimsel tehditler hem üretim verimliliğini azaltmakta hem de kırsal ekonominin sürdürülebilirliğini tehlikeye sokmaktadır.

İlçede AFAD'a bağlı bir arama-kurtarma birimi bulunmakla birlikte, eğitimli gönüllü ekip sayısı yetersizdir. Afet bilinci eğitimleri, erken uyarı sistemleri, sivil savunma planları ve iklim adaptasyon stratejileri konusunda eksiklikler göze çarpmaktadır. Karapınar'ın afet dayanıklılığını artırmak için:

- Yapı stoğunun güçlendirilmesi ve riskli binaların dönüştürülmesi,
- Tarımsal kuraklıkla mücadele için basınçlı sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması,

- Çiftçilere yönelik iklim değişikliği uyum eğitimleri ve erken uyarı mekanizmalarının kurulması,
- Gönüllü arama-kurtarma ekiplerinin artırılması ve düzenli tatbikatların yapılması,

gibi stratejilerin hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Karapınar'ın afet riski ve iklim dayanıklılığı konusu yalnızca fiziksel altyapı güçlendirmesi değil, aynı zamanda yerel toplulukların bilinçlendirilmesi ve katılımı ile ele alınmalıdır.

11.3. Kamu Hizmetlerine Erişim

Karapınar ilçesinde kamu hizmetlerinin mekânsal dağılımı, Konya'nın merkez ilçelerine kıyasla daha sınırlı olmakla birlikte, ilçenin nüfus büyüklüğü ve bölgesel konumu dikkate alındığında temel kamu kurumlarının büyük bölümü burada yer almaktadır. İlçede;

- 1 Kaymakamlık,
- 1 Belediye Başkanlığı,
- 1 Nüfus Müdürlüğü,
- 1 Tapu ve Kadastro Müdürlüğü,
- 1 İlçe Jandarma Komutanlığı,
- 1 İlçe Emniyet Müdürlüğü,
- 1 Devlet Hastanesi ve bağlı aile sağlığı merkezleri,
- 1 Milli Eğitim Müdürlüğü,
- 1 Tarım ve Orman İlçe Müdürlüğü

bulunmaktadır. Bu kurumlar, Karapınar halkının temel kamu hizmetlerine erişimini sağlamaktadır. Ancak Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), İŞKUR'un bazı özel birimleri veya noter hizmetleri gibi işlemler için çoğu zaman Konya merkezine gitmek gerekebilmektedir. Bu durum özellikle yaşlılar, kadınlar ve engelli bireyler için ciddi bir erişim sorunu yaratmaktadır.

Karapınar'ın geniş yüzölçümü ve kırsal mahalle sayısının fazla olması, hizmetlerin kırsal alanlara erişiminde ek zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Mobil hizmet birimleri (örneğin e-Devlet aracı, gezici noter veya gezici sağlık hizmetleri) ilçede henüz sistematik olarak uygulanmamaktadır. Oysa bu tür mobil hizmetlerin yaygınlaştırılması, kırsal kesimde yaşayan vatandaşların kamu hizmetlerine eşit erişimini sağlayacak, sosyal ve mekânsal adaleti güçlendirecektir.

Karapınar'da kamu hizmetlerine erişimin güçlendirilmesi için, mobil hizmet uygulamalarının yaygınlaştırılması, dijitalleşmenin artırılması ve kırsal mahallelerde belirli günlerde geçici hizmet noktalarının kurulması önerilmektedir.

11.4. Sosyal Yardımlar ve Kırılgan Gruplar

Karapınar ilçesinde sosyal yardımlara bağımlı hane sayısı, kırsal alanlardan kent merkezine göç, işsizlik ve gelir dağılımındaki dengesizlikler nedeniyle oldukça yüksektir. 2023 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (SYDV) verilerine göre:

- İlçede yaklaşık 2.100 hane düzenli sosyal yardım almaktadır (ilçe nüfusunun yaklaşık %18'i).
- Yardımlardan en fazla yararlanan gruplar arasında yaşlı bireyler, engelliler, çocuk bakım sorumluluğunu tek başına üstlenen kadınlar ve düzenli geliri bulunmayan haneler yer almaktadır.
- İlçede yılda ortalama 50 milyon TL'nin üzerinde sosyal yardım dağıtılmaktadır.

Bu veriler, Karapınar'da sosyal yardımlara olan ihtiyacın halen yüksek olduğunu, özellikle düşük gelirli ve kırılgan grupların yaşamlarını sürdürebilmek için bu yardımlara bağımlı kaldığını ortaya koymaktadır. Gelir eşitsizliği ve yoksulluk oranı, ilçenin kırsal mahallelerinde daha belirgin olup, tarım ve hayvancılık faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin dalgalanması kırılganlığı artırmaktadır.

Bununla birlikte, sosyal yardımların yalnızca geçici bir çözüm sunduğu göz önünde bulundurularak, kırılgan grupların üretime katılımını artıracak sosyal girişimcilik, kadın kooperatifleri ve beceri geliştirme programlarının teşvik edilmesi büyük önem taşımaktadır. Özellikle kadınların el sanatları, gıda işleme, tarımsal üretim ve kooperatifleşme faaliyetleri ile ekonomik hayata katılması, gençlerin ise dijital beceri eğitimleri ve tarımsal yenilikçilik programlarına yönlendirilmesi, sosyal yardımlara bağımlılığın azaltılmasına katkı sağlayacaktır.

Karapınar'ın sosyal kalkınma vizyonu, sosyal yardımların yanı sıra kırılgan grupları güçlendiren, üretim ve istihdam odaklı yaklaşımlar ile desteklenmelidir.

11.5. Sivil Toplum, Kooperatifler ve Yerel Katılım

Karapınar'da sivil toplum faaliyetleri, Konya genelindeki büyük ölçekli sivil örgütlenmelere kıyasla daha sınırlı olmakla birlikte, yerel ölçekte önemli işlevler üstlenmektedir. 2023 verilerine göre ilçede:

- 1 Ziraat Odası,
- 1 Esnaf ve Sanatkarlar Odası,
- 3 Tarımsal Kalkınma Kooperatifi,
- 1 Spor Kulübü Derneği,

- Çeşitli köy ve mahalle düzeyinde faaliyet gösteren sulama birlikleri ve üretici birlikleri

aktif olarak hizmet vermektedir. Ancak Karapınar'da kadın girişimciliğini destekleyen, gençlik odaklı çalışan veya sosyal içerme alanında faaliyet gösteren güçlü bir dernek bulunmamaktadır. Bu eksiklik, karar alma süreçlerinde katılımı sınırlamakta, kalkınma politikalarının daha çok merkezi otoriteye bağımlı bir şekilde ilerlemesine yol açmaktadır. Oysa özellikle kadın kooperatifçiliği ve gençlik derneklerinin güçlendirilmesi, Karapınar'ın kalkınma vizyonuna ivme kazandıracak stratejik bir unsur olacaktır.

İlçeye ilişkin öne çıkan diğer sorunlar şu şekilde tespit edilmiştir:

- **Sosyal altyapı eksiklikleri:** Merkez ve bazı mahallelerde gençlerin ve çocukların sosyalleşebileceği park, spor sahası, kültür merkezi gibi sosyal tesislerin yetersizliği dikkat çekmektedir.
- **Altyapı problemleri:** Özellikle kırsal mahallelerde kanalizasyon sistemi sorunlu olup, içme suyu yetersizlikleri dönemsel olarak yaşanmaktadır. İlçe halkı, uzun süredir gündemde olan yer altı sulama projelerinin hızla tamamlanmasını beklemektedir.
- **Ulaşım sıkıntıları:** Uzak mahallelerin ilçe merkezine erişiminde düzenli toplu taşıma imkanları yetersizdir. Belediye otobüsü sayısının artırılması ve seferlerin düzenli hale getirilmesi büyük bir ihtiyaç olarak öne çıkmaktadır.
- **Güvenlik ihtiyacı:** Köyden mahalleye dönüşen tüm yerleşimlerde güvenliğin sağlanmasına yönelik tedbirlerin artırılması gerektiği dile getirilmektedir.

Karapınar'ın sürdürülebilir kalkınması yalnızca ekonomik göstergelere değil; aynı zamanda altyapı yeterliliği, dijitalleşme, afetlere hazırlık, sosyal kapsayıcılık ve yerel katılım gibi geniş kapsamlı unsurlara bağlıdır. Bu nedenle “diğer hususlar” olarak görülen her bir başlık, aslında ilçenin kalkınma yolculuğunun görünmeyen fakat kritik temellerini oluşturmaktadır. Bu alanlarda yapılacak stratejik müdahaleler, Karapınar'ın sadece bugünkü ihtiyaçlarını karşılamakla kalmayacak, gelecekte daha dirençli, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir kalkınma modeline ulaşmasını sağlayacaktır.

12. GZFT

Karapınar ilçesi, İç Anadolu'nun karakteristik kırsal dokusunu yansıtan, geniş tarım arazileri, zengin hayvancılık potansiyeli, doğal sit alanları ve jeolojik miraslarıyla öne çıkan bir yerleşim birimidir. İlçe, hem doğal hem de kültürel değerleriyle dikkat çekmekte; tarıma dayalı ekonomisiyle bölgesel kalkınmanın önemli aktörlerinden biri olma potansiyelini taşımaktadır. Bununla birlikte, ilçenin sürdürülebilir kalkınma süreci mevcut güçlü yönlerinin stratejik fırsatlara dönüştürülmesine, zayıf yönlerin tehditlere dönüşmeden yönetilmesine ve risklerin etkin şekilde bertaraf edilmesine bağlıdır.

Aşağıda sunulan GZFT analizi, Karapınar'ın kırsal kalkınma perspektifinde değerlendirilmesini sağlayarak stratejik yönelimlere ışık tutmaktadır.

Güçlü Yönler

- Türkiye'nin en önemli tarımsal üretim merkezlerinden biri olması; özellikle buğday, arpa, mısır, şeker pancarı ve yonca üretiminde yüksek verimlilik.
- Geniş ve verimli tarım arazileri bulunması.
- Hayvancılıkta yüksek potansiyel, özellikle küçükbaş (koyun, keçi) varlığının Konya ili genelinde önemli bir paya sahip olması.
- Meke Gölü, Acıgöl, Çıralı Gölü gibi doğal sit alanları ve jeolojik miras niteliğindeki krater gölleriyle yüksek ekoturizm ve jeoturizm potansiyeli.
- Güneş enerjisi potansiyeli bakımından Türkiye'nin en yüksek seviyelerinden birine sahip olması, GES yatırımları için uygun altyapı.
- Konya'ya olan yakınlığı sayesinde lojistik, ticaret ve sanayi bağlantılarında avantajlı konum.
- İlçede köklü tarımsal üretim kültürü ve bilgi birikimi bulunması.

Zayıf Yönler

- Tarımsal sulama altyapısının yetersizliği, yeraltı su seviyesinin düşmesi ve kuraklık riski.
- Hayvansal üretimde işleme tesislerinin sınırlı olması, ürünlerin büyük ölçüde ham olarak satılması.
- Sanayi faaliyetlerinin çok sınırlı kalması, ilçenin ekonomik yapısının tek yönlü olarak tarım ve hayvancılığa bağımlı olması.
- Genç nüfusun göç etmesi nedeniyle nitelikli iş gücü kaybı.
- Sosyal ve kültürel altyapısının yetersizliği; kültür merkezi, spor tesisi ve sosyal yaşam alanlarının eksikliği.
- Toplu taşıma ve kırsal ulaşımında yetersizlik, köyler arası bağlantıların güçsüzlüğü.
- Sağlık ve eğitim hizmetlerinde uzman personel eksikliği, ileri seviye sağlık hizmetlerinin merkez dışına bağımlı olması.

Fırsatlar

- Tarımsal üretimde yüksek katma değerli ürünlere geçiş (organik tarım, tıbbi-aromatik bitkiler, seracılık vb.) için elverişli toprak yapısı.
- Kadın kooperatifleri ve genç girişimciler aracılığıyla kırsal kalkınmanın desteklenmesi.
- Doğal sit alanları ve volkanik göllerin ulusal ve uluslararası tanıtımıyla turizm gelirlerinin artırılması.
- Yenilenebilir enerji yatırımlarına yönelik ulusal ve uluslararası hibe ve teşvik programları.
- Tarımda dijitalleşme ve akıllı sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması sayesinde verimlilik artışı.
- Konya Ovası Projesi (KOP) kapsamında bölgesel desteklerden yararlanma imkânı.
- Kırsal alanlarda ekoturizm, agro-turizm ve gastronomi turizmi ile alternatif istihdam yaratılması.

Tehditler

- Kuraklık ve iklim değişikliği nedeniyle tarımsal üretimde ciddi riskler (su kıtlığı, ürün veriminde azalma).
- Yeraltı su kaynaklarının aşırı kullanımı sonucu obruk oluşumları ve tarımsal sürdürülebilirliğe tehdit.
- Küresel piyasa dalgalanmaları ve yüksek girdi maliyetleri (mazot, gübre, yem, ilaç) nedeniyle üreticinin kârlılığının azalması.
- Genç nüfusun göç etmesiyle kırsal nüfusun yaşlanması ve iş gücü daralması.
- Kuraklık ve artan çevresel baskılar nedeniyle doğal miras alanlarının korunamaması durumunda, ilçenin ekoturizm ve jeoturizm potansiyelinin zayıflaması.
- Tarım ve hayvancılıkta küçük ölçekli ve dağınık üretim yapısı nedeniyle pazarlama gücünün düşük kalması.
- Doğal afet riskleri (kuraklık, don olayları, erozyon vb.) nedeniyle tarımsal üretim zincirinde kırılmalık.

Karapınar ilçesi; sahip olduğu geniş tarım arazileri, zengin doğal kaynak varlığı, yenilenebilir enerji potansiyeli, köklü tarihî geçmişi ve kültürel değerleri ile kalkınma açısından önemli bir gelişim zemini sunmaktadır. İlçenin bu özellikleri, çevreyle uyumlu, sürdürülebilir ve yerel kaynaklara dayalı kalkınma modellerinin hayata geçirilmesi için güçlü bir başlangıç noktası oluşturmaktadır. Ancak bu potansiyelin tam anlamıyla değerlendirilebilmesi için yapısal engellerin aşılması gerekmektedir.

Öncelikle Karapınar'ın demografik yapısı, kalkınma vizyonunu şekillendiren temel unsurlar arasında yer almaktadır. İlçede genç nüfus oranının Konya ortalamasının üzerinde olması ve yaşlı nüfus oranının birçok ilçeye kıyasla daha dengeli seyretmesi, demografik yapının bugün için güçlü olduğunu göstermektedir. Ancak alternatif gelir kaynaklarının çeşitlendirilmemesi durumunda, ilerleyen yıllarda genç nüfusun büyükşehirlere yönelme eğiliminin artması ve buna bağlı olarak işgücü sürekliliğinin zayıflaması potansiyel bir risk olarak değerlendirilmektedir. Bu durum, üretim

kapasitesinin sürdürülebilirliği açısından insan kaynağına dayalı stratejilerin geliştirilmesini gerekli kılmaktadır.

Kurumsal yapıların ve yerel yönetimlerin üretim ve kalkınma süreçlerinde yeterince güçlü olmaması, kamu kurumlarının rolünü sınırlamakta; bu da planlama, finansmana erişim, pazarlama ve üretici örgütlenmesi gibi alanlarda eksikliklere neden olmaktadır. Özellikle lojistik ve sulama altyapısında yaşanan yetersizlikler, üretim verimliliği ve ürün kalitesini doğrudan etkileyerek tarımsal faaliyetlerin sürdürülebilirliğini zorlaştırmaktadır.

Karapınar'ın kalkınma vizyonu; doğal kaynakların korunarak değerlendirilmesi, yenilenebilir enerji yatırımları, tarım ve hayvancılığa dayalı üretimin çeşitlendirilmesi ve katma değerli ürünlere yönelmesi üzerine inşa edilmelidir. İlçenin güçlü yönleri ve sahip olduğu fırsatlar, stratejik politikalarla desteklenerek sosyal kapsayıcılığı ve çevresel sürdürülebilirliği aynı anda hedefleyen bütüncül bir kalkınma anlayışına dönüştürülebilir.

Bu bağlamda yapılacak GZFT (SWOT) analizi, ilçenin güçlü ve zayıf yönlerini sistematik biçimde ortaya koyarak, geleceğe yönelik stratejik kararlara ışık tutmaktadır:

- **Güçlü Yönler:** Geniş tarım arazileri, yüksek güneş enerjisi potansiyeli, jeotermal ve doğal göller, tarımsal üretim tecrübesi, tarihi ve kültürel miras.
- **Zayıf Yönler:** Göç nedeniyle azalan genç nüfus, yetersiz sulama altyapısı, lojistik eksiklikler, kooperatifleşme oranının düşüklüğü, işlenmiş ürün üretiminin sınırlılığı.
- **Fırsatlar:** Yenilenebilir enerji yatırımları (GES, rüzgâr), tarımsal Ar-Ge çalışmaları, turizm (eko-turizm, agro-turizm), lojistik merkezlerin kurulması, kadın ve genç girişimciliğinin desteklenmesi.
- **Tehditler:** İklim değişikliği ve kuraklık riski, tarımda su kıtlığı, piyasa dalgalanmaları, göçün devam etmesi, sosyal eşitsizliklerin derinleşmesi.

Karapınar'ın geleceğe dönük kalkınma yolculuğu; doğal kaynakların verimli yönetimi, insan odaklı kalkınma stratejileri ve katılımcı yönetim anlayışı ile desteklenmelidir. Bu doğrultuda geliştirilecek politikalar, ilçenin yalnızca ekonomik açıdan değil, aynı zamanda sosyal refah ve çevresel sürdürülebilirlik açısından da güçlenmesini sağlayacaktır.

13. Karapınar'ın Gelişmesine Yönelik Proje Önerileri

Karapınar ilçesinin sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınmasını desteklemek amacıyla, saha verilerinin yanı sıra katılımcı planlama anlayışı çerçevesinde bir odak grup toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Odak grup toplantısında ilçenin temel sorun alanları, mevcut potansiyelleri ve gelişme fırsatları birlikte değerlendirilmiş; paydaşların görüş ve önerileri doğrultusunda öncelikli müdahale alanları belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların deneyim ve beklentileri doğrultusunda, ilçenin özgün yapısına uygun stratejik yatırım konuları ortaya konmuştur.

Odak grup toplantısına ait görüntüler aşağıdaki gibidir;

Şekil 16, Odak Grup Görüntü 1

Şekil 17, Odak Grup Görüntü 2

Şekil 18, Odak Grup Görüntü 3

Toplantıdan elde edilen bulgular, önceden yapılmış analizlerle birleştirilmiş ve aşağıda yer alan proje önerileri şekillendirilmiştir. Bu projeler, hem Karapınar'ın sosyo-ekonomik dönüşümünü destekleyecek, hem de bölge planları ve ulusal stratejilerle uyumlu olacak şekilde tasarlanmıştır.

Belirlenen proje önerileri, farklı tematik alanlarda ilçeye çok yönlü katkı sağlamayı hedeflemektedir:

1. Karapınar Tarımsal Lojistik ve Soğuk Zincir Merkezi
2. Lisanslı Depoculuk ve Emtia Borsası Entegrasyonu (Hububat)
3. Enerji ve Sanayi Yedek Parça Lojistik Hub'ı
4. Kırsal Mikrolojistik Kooperatifi
5. Karayolu Aktarma Sahası ve Tır Parkı
6. Güneş Enerjisi Yan Sanayi Kümelenmesi
7. Tarım Makineleri ve Su Verimliliği Ekipmanı İmalatı
8. Süt Ürünleri İnovasyon ve Paketleme Tesis
9. Hububat İleri İşleme ve Ambalaj (Un–İrmik–Bakliyat)
10. Enerji Teknolojileri Test ve Sertifikasyon Laboratuvarı (Toz Erozyonu & PV)
11. Meke–Obruk Jeoparkı ve Ziyaretçi Merkezi
12. Karapınar Astrofotoğrafçılık Merkezi
13. Agro-Turizm Çiftlikleri Ağı ve Deneyim Atölyeleri
14. Karapınar Gastro İnovasyon ve Yöresel Ürünler Merkezi
15. Enerji Turizmi Deneyim Parkı
16. AgroPV (Tarlada Güneş) Pilot ve Yaygınlaştırma Programı
17. GES O&M (Montaj & Tamir & Bakım) Akademisi ve İstihdam Programı
18. Biyogaz + Organomineral Gübre Tesis (Tarımsal Atık)
19. Güneş-Rüzgâr Ölçüm ve Mikro Şebeke Pilotları
20. PV Panel Geri Dönüşüm ve Yeniden Kullanım Tesis
21. Tarımsal Plastik ve Damla Borusu Geri Kazanım Tesis
22. E-Atık Toplama ve Mikro İşleme Tesis
23. “Karapınar TechFarm” AgriTech Kuluçka ve Hibe Programı
24. Su Verimliliği IoT Platformu ve Obruk İzleme
25. Akıllı Çoban: Hayvancılık IoT ve Veri Analitiği
26. Karapınar Ürünleri E-Ticaret ve Dijital Pazar Yeri
27. ESCO Tabanlı Enerji Verimliliği Programı (KOBİ & Kamu)
28. Biyokömür (Biochar) Üretim ve Entegrasyon Tesis – Karapınar
29. Küçükbaş Yünlerinden Keratin ve Türevi Ürünler Üretim Tesis – Karapınar
30. Karapınar Topraksız Sera ve Hidroponik Sera Merkezi

Bu projeler, ilçenin hem geleneksel üretim yapısını koruyan hem de yenilikçi uygulamalara alan açan çok boyutlu bir kalkınma vizyonu çerçevesinde önerilmiştir. Her bir proje, ilgili sektör analizleri, fiziki ve beşerî altyapı olanakları ve yerel talepler dikkate alınarak yapılandırılmıştır.

14. Karapınar'da Alternatif Gelir Kaynakları Araştırması Proje Fikirleri

14.1. Karapınar Tarımsal Lojistik ve Soğuk Zincir Merkezi

Projenin Temel Amacı: Karapınar'da üretilen süt, sebze-meyve ve hububatın kayıpsız, izlenebilir ve hızlı bir şekilde pazara ulaştırılmasını sağlayacak entegre bir lojistik ve soğuk zincir merkezinin kurulması hedeflenmektedir. Bu merkez aracılığıyla üreticilerin gelirlerinin artırılması ve pazara erişimlerinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Projenin Gerekçesi: İlçede üretim dağınık yapıda olup, mevcut soğuk zincir altyapısı sınırlıdır ve izlenebilirlik sistemleri yeterince gelişmemiştir. Bu nedenle hasat sonrası kayıplar yüksek seviyededir. Küçük ölçekli üreticiler lojistikte ölçek ekonomisi oluşturmamış için fiyat kayıplarına uğramaktadır. Ayrıca ulusal perakende kanallarının talep ettiği HACCP/ISO 22000 standartları ile geri izlenebilirlik kriterleri, ancak merkezi bir altyapı ile karşılanabilmektedir.

Hedef Kitle:

- Çiftçiler, üretici birlikleri ve kooperatifler, süt toplama grupları
- Yerel tüccarlar, gıda işleme KOBİ'leri, ulusal perakende zincirleri ve HORECA sektörü
- Gençler ve meslek lisesi öğrencileri (istihdam açısından), tüketiciler (gıda güvenliği açısından)

Proje Bileşenleri:

- 10.000 m² kuru depo ve 2.000 m² soğuk hava odası (şoklama, +4 °C, -18 °C odaları)
- Süt ön soğutma ve kalite laboratuvarı; hububat kurutma/eleme tesisi; tartım ve numune alma sistemleri
- WMS/TMS, RFID/QR tabanlı izlenebilirlik ve rota optimizasyon yazılımı
- ISO 22000/HACCP ve İSG yönetim sistemi; enerji verimliliği için çatı GES altyapısı

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Hazırlık (0–4 ay): İhtiyaç analizi, yer seçimi, zemin etüdü, ruhsat ve ÇED süreçleri
- İnşaat & Altyapı (5–14 ay): Depo ve soğuk odaların yapımı, enerji ve yangın güvenlik sistemlerinin kurulumu
- Ekipman & BT (10–16 ay): Palet raf sistemleri, forkliftler, laboratuvar cihazları, WMS/TMS ve RFID altyapısı
- Operasyon (14–24 ay): Kooperatif sözleşmeleri, rota planlama, kalite prosedürleri, ISO 22000 sertifikasyonu
- Ticarileşme (18–24 ay): Perakende ve HORECA anlaşmaları, navlun ve sigorta paketlerinin devreye alınması

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- Yıllık 15–20 bin ton ürün akışı sağlanacak; fire oranı %8'den %3'e düşürülecek

- Üretici net gelirinde %5–10 artış; iade oranında %30 azalma; teslim süresinde %20 kısalma sağlanacak
- 60 doğrudan, 200'den fazla dolaylı istihdam yaratılacak; SEGE göstergelerinde iyileşme görülecek

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: MEVKA, TKDK-IPARD III (soğuk hava ve işleme desteği), KOSGEB Dijitalleşme, kalkınma bankaları (TSKB/TKYB), belediye (arsa ve ruhsat desteği), Ticaret Borsası, kooperatifler ve özel lojistik firmaları ile iş birliği yapılması planlanmaktadır.

Yaklaşık Bütçe: 77 milyon TL, yani yaklaşık 1.812.000 Dolar⁶ (inşaat 55, soğuk oda 30, ekipman 38, BT 10, lab 8, işletme sermayesi 20, yedek %10=16).

Ekonomik Etki: Projenin 5 yılda 100–150 milyon TL katma değer yaratması beklenmektedir. Geri ödeme süresi 4,5–5,5 yıl arasında olup, kırsal hane gelirinde sürdürülebilir artış sağlanacaktır.

İşletme Modeli: Süt, sebze–meyve ve hububatın toplanması, soğutulması, depolanması, sınıflandırılması ve izlenebilir şekilde pazara ulaştırılması hizmetlerini tek çatı altında sunan bir lojistik ve soğuk zincir işletmesi olarak çalışacaktır. Üreticiler ve kooperatifler bu hizmetlerden kullanım bedeli karşılığında yararlanacak; merkezin gelirleri depolama, soğuk zincir, laboratuvar ve dağıtım hizmetlerinden oluşacaktır. Böylece ürün kayıpları azalırken üretici geliri artacak ve tesis kendi işletme gelirleriyle sürdürülebilir bir finansal modele kavuşacaktır.

Şekil 19, Karapınar Tarımsal Lojistik ve Soğuk Zincir Merkezi

⁶ Güncel kur: 1 USD, 42,51 TRY'dir.

14.2. Lisanslı Depoculuk ve Emtia Borsası Entegrasyonu (Hububat)

Projenin Temel Amacı: Hububat için 10 bin ton kapasiteli lisanslı depo kurulması ve Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) entegrasyonunun sağlanması hedeflenmektedir. Böylece fiyat istikrarı güçlendirilecek, üreticilerin teminatlı finansmana erişimi kolaylaştırılacaktır.

Projenin Gerekçesi: Hasat döneminde arz yoğunluğu nedeniyle hububat fiyatları düşmekte; depolama yetersizliği ve standardizasyon eksikliği üreticileri pazarlık gücü açısından zayıf bir konuma düşürmektedir. ELÜS sistemi sayesinde üreticiler ürünlerini güvence altına alabilecek ve düşük maliyetli kredi olanaklarına erişebileceklerdir.

Hedef Kitle:

- Çiftçiler
- Tüccarlar
- Un ve irmik sanayi
- Bankalar ve katılım finans kuruluşları
- Sigorta şirketleri

Proje Bileşenleri:

- Isı ve nem izleme sistemleriyle donatılmış silo kompleksleri
- Protein, hektolitre ve nem ölçümleri yapabilen akredite laboratuvar
- Otomatik numune alma sistemleri
- ELÜS ve Takasbank entegrasyonu
- Teminat ve sigorta mekanizmaları

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Tasarım ve Ruhsat: Proje tasarımı, ruhsatlandırma ve mevzuata uygunluk çalışmaları
- İnşaat ve Ekipman: Silo ve tesis inşaatı ile gerekli ekipmanların kurulumu
- Laboratuvar Akreditasyonu: Laboratuvarın ulusal ve uluslararası standartlara uygun akredite edilmesi
- ELÜS Entegrasyonu: Takasbank ve ilgili sistemlerle entegrasyonun sağlanması
- Eğitim Faaliyetleri: Çiftçiler ve tüccarlara yönelik bilgilendirme ve eğitim programları
- Operasyon ve Denetim: İşletme tarifelerinin belirlenmesi, operasyonun başlatılması ve düzenli denetimlerin yapılması

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 0,2–0,3 milyar TL ELÜS hacmine ulaşılması
- Finansman maliyetinde 200–300 baz puan düşüş sağlanması
- 35 kişilik doğrudan istihdam yaratılması
- Tarımsal kayıtlılığın ve fiyat istikrarının güçlenmesi

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; TMO, Hazine destekli kredi programları, MEVKA, Ticaret Borsası, bankalar ve sigorta şirketleri ile iş birliği çerçevesinde finanse edilebilir.

Yaklaşık Bütçe: 48 milyon TL, yaklaşık 1.128.000 Dolar⁷ (inşaat-silo 230, lab 12, otomasyon 18, eğitim 3, işletme 20).

Ekonomik Etki: Projenin çiftçi gelirlerinde %3–6 oranında artış sağlaması, 6–7 yıl içerisinde kendini amorti etmesi ve bölgesel referans fiyat oluşumuna katkıda bulunması beklenmektedir.

İşletme Modeli: Lisanslı depo, hububatın güvenli şekilde depolanması, analiz edilmesi ve ELÜS karşılığında finansal piyasalarda işlem görebilmesini sağlayan bir hizmet işletmesi olarak çalışacaktır. Gelir modeli; depolama tarifeleri, laboratuvar hizmetleri, ürün kabul/çıkış ücretleri ve ELÜS işlemlerinden alınan komisyonlara dayanacaktır. Sistem sayesinde üreticiler fiyat dalgalanmalarına karşı korunurken, tesis kendi işletme gelirleriyle sürdürülebilir bir finansal yapıya kavuşacaktır.

Özet: Proje, fiyat dalgalanmalarını azaltarak üreticilerin pazarlık gücünü artıracak, finansmana erişimi kolaylaştıracak ve bölgesel tarımsal piyasaların istikrarını destekleyecektir.

Şekil 20, Lisanslı Depoculuk ve Emtia Borsası Entegrasyonu (Hububat)

⁷ Güncel kur: 1 USD, 42,51 TRY'dir.

14.3. Enerji ve Sanayi Yedek Parça Lojistik Hub'ı

Projenin Temel Amacı: GES (Güneş Enerjisi Santralleri) ve tarım makinelerinde kritik yedek parçalara H+4 saat SLA (Servis Seviyesi Anlaşması) ile erişim sağlayarak duruş sürelerini azaltmak ve üretim kayıplarını önlemek amaçlanmaktadır.

Projenin Gerekçesi: İlçede hem GES portföyü hem de tarım makinesi kullanımı oldukça yüksektir. Kritik yedek parçaların tedarikinde yaşanan gecikmeler, enerji üretiminde ve tarımsal faaliyetlerde ciddi kayıplara neden olmaktadır. Bu durum, bölgesel üretim verimliliğini düşürmekte ve işletmelerin rekabet gücünü zayıflatmaktadır.

Hedef Kitle:

- GES işletmecileri ve O&M (işletme-bakım) firmaları
- Çiftçiler
- Yetkili servisler
- KOBİ'ler

Proje Bileşenleri:

- Bölgesel depo kurulumu
- Kritik parça stok yönetimi (ABC analizi ile)
- Dijital e-katalog oluşturulması
- 7/24 çağrı merkezi ve mobil servis ekipleri
- Tersine lojistik sistemi

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Depo Kurulumu: Kritik parçaların hızlı erişim için bölgesel depoda stoklanması
- Tedarik Sözleşmeleri: Üretici ve distribütörlerle temin anlaşmalarının yapılması
- Stok ve SLA Tasarımı: ABC analizine göre stok politikalarının belirlenmesi, SLA süreçlerinin tasarlanması
- Çağrı Merkezi Kurulumu: 7/24 müşteri destek hattı
- Servis Ekipleri: Mobil bakım ve onarım ekiplerinin oluşturulması
- ERP/WMS Entegrasyonu: Kurumsal kaynak planlama ve depo yönetim sistemlerinin entegrasyonu

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- Yıllık yaklaşık 50 GWh üretim kaybının önlenmesi
- 45 kişilik doğrudan istihdam yaratılması
- Sezon içi arıza kaynaklı duruşların %30 oranında azalması

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları:

- Özel sektör yatırımları
- Enerji şirketleri ve tarım makinesi üreticileriyle çerçeve anlaşmalar
- Meslek liseleri ile staj ve iş gücü iş birlikleri

Yaklaşık Bütçe: 43 milyon TL, yaklaşık 1.011.757 USD⁸ (depo 20, ekipman 18, BT 7, stok başlangıcı 30, işletme 8).

Ekonomik Etki: Proje, enerji ve tarım sektörlerinde üretim verimliliğini artırarak işletmelerin kârlılığını yükseltecek ve vergi tabanına katkı sağlayacaktır. Geri ödeme süresi 3,5–4,5 yıl olarak öngörülmektedir.

İşletme Modeli; GES işletmeleri ve tarım makineleri için kritik yedek parçaları bölgesel depoda hazır tutarak H+4 saat SLA kapsamında hızlı teslimat ve mobil servis hizmeti sunan bir erişilebilirlik ve bakım destek işletmesi olarak çalışacaktır. Gelir modeli; stoklama ve parça satış marjı, SLA hizmet bedelleri, çağrı merkezi ve mobil servis ücretlerinden oluşacaktır. Bu yapı sayesinde duruş süreleri önemli ölçüde azalacak ve tesis kendi hizmet gelirleriyle sürdürülebilir bir operasyon modeli oluşturacaktır.

Özet: Proje, duruş kaynaklı kayıpları azaltarak enerji ve tarım sektörlerinde verimlilik sağlayacak, bölgesel ekonomik kalkınmaya doğrudan katkı sunacaktır.

Şekil 21, Enerji ve Sanayi Yedek Parça Lojistik Hub'ı

⁸ Güncel kur: 1 USD, 42,51 TRY'dir.

14.4. Kırsal Mikrologistik Kooperatifi

Projenin Temel Amacı: Köylerden ürünlerin toplanması ve ilçe içi dağıtımının elektrikli araç filosu ve dijital rota yönetimi ile optimize edilmesi amaçlanmaktadır. Bu sayede küçük üreticilerin pazara erişimi kolaylaştırılacak, lojistik verimlilik artırılacaktır.

Projenin Gerekçesi: Dağınık üretim yapısı ve düşük miktarlı sevkiyatlar, kargo maliyetlerini artırmakta ve teslimat gecikmelerine yol açmaktadır. Bu durum küçük üreticilerde gelir kaybı yaratmaktadır. Elektrikli araçlara dayalı dijital lojistik sistemi hem maliyetleri düşürecek hem de zamanında teslimatı garanti ederek üretici gelirlerini koruyacaktır.

Hedef Kitle:

- Üretici aileler
- Kadın kooperatifleri
- Esnaf ve KOBİ'ler

Proje Bileşenleri:

- 12 adet elektrikli panelvan
- 3 mikro depo
- Akıllı teslimat dolapları
- Rota optimizasyon yazılımı
- Elektronik ödeme sistemi

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Kooperatif Kuruluşu: Küçük üreticilerin örgütlenmesi
- Araç ve Şarj Altyapısı: Elektrikli araç filosu ve şarj istasyonlarının kurulumu
- Rota Tasarımı: Dijital yazılımla verimli lojistik planlaması
- Paketleme Noktaları: Mikro depolar ve teslimat dolaplarının işletmeye alınması
- Eğitim Programları: Üreticiler ve lojistik ekipleri için eğitim faaliyetleri
- Uygulama ve Yaygınlaştırma: Sistemik dağıtımın devreye alınması ve genişletilmesi

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- Lojistik maliyetlerinde %15 düşüş
- 25 kişilik doğrudan istihdam
- Yıllık 150 tCO₂e üzerinde emisyon azaltımı
- Kadın üreticilerin gelirlerinde artış

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: IPARD III, belediye destekleri, özel lojistik ortaklığı, enerji şirketi şarj sponsorluğu.

Yaklaşık Bütçe: 44 milyon TL, yaklaşık 1.034.341 Dolar⁹.

Ekonomik Etki: Projenin 5 yılda 80–120 milyon TL ek satış yaratması ve yaklaşık 4 yıl içinde geri ödemesini tamamlaması beklenmektedir.

İşletme Modeli; Köylerden toplanan ürünleri elektrikli araç filosu ve dijital rota optimizasyonu ile mikro depolara ve ilçe içi alıcılara ulaştıran merkezî bir dağıtım hizmeti sunmaya dayanmaktadır. Gelir modeli, üreticilerden alınan düşük maliyetli taşıma bedelleri, teslimat hizmet ücretleri ve kooperatif bazlı abonelik sistemlerinden oluşacaktır. Bu yapı, hem küçük üreticilerin pazara erişimini güçlendirecek hem de elektrikli filoyla sürdürülebilir, düşük maliyetli bir lojistik ekosistemi oluşturacaktır.

Özet: Proje, küçük üreticileri organize ederek pazara erişimlerini güçlendirmekte; elektrikli araç filosuyla temiz ulaşımı teşvik etmekte ve bölgesel ekonomik kalkınmaya katkı sağlamaktadır.

Şekil 22, Kırsal Mikrolojistik Kooperatifi

⁹ Güncel kur: 1 USD, 42,51 TRY'dir.

14.5. Karayolu Aktarma Sahası ve Tır Parkı

Projenin Temel Amacı: 300 araç kapasiteli güvenli tır parkı ve aktarma sahası kurarak bölgesel taşımacılığı daha verimli ve güvenli hale getirmek amaçlanmaktadır.

Projenin Gerekçesi: Bölgede güvenli park alanı ve destek hizmetlerinin yetersizliği, nakliyeciler için zaman kaybına, hırsızlık ve hasar risklerine yol açmaktadır. Bu durum lojistik maliyetlerini artırmakta ve rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir. Güvenli ve donanımlı bir tır parkı, taşımacılık süreçlerini hem güvenli hem de verimli kılacaktır.

Hedef Kitle:

- Nakliyeciler
- Sanayi KOBİ'leri
- Tarım tüccarları

Proje Bileşenleri:

- Kantar ve tartım altyapısı
- CCTV ve ANPR (plaka tanıma) güvenlik sistemleri
- Duş ve WC üniteleri
- Tamir-bakım atölyesi
- Akaryakıt istasyonu
- Restoran ve market hizmetleri
- Dijital rezervasyon sistemi

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Yer Tahsisi: Proje sahasının belirlenmesi ve tahsisi
- Altyapı Yapımı: Yol, otopark ve teknik altyapının inşası
- Hizmet Birimleri: Sosyal tesisler, bakım-onarım atölyesi ve akaryakıt istasyonunun kurulumu
- Güvenlik ve Rezervasyon: CCTV/ANPR sistemleri ile dijital rezervasyon altyapısının devreye alınması
- İşletme Modeli (PPP): Kamu-özel ortaklığı modeliyle sürdürülebilir işletme yapısının kurulması

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 40 kişilik doğrudan istihdam
- Bekleme sürelerinde %25 azalma
- Kaza ve hasar oranlarında %20 düşüş

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; belediye-özel sektör ortaklıkları, Karayolları Genel Müdürlüğü, akaryakıt firmaları ve bankaların iş birlikleriyle finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 88 milyon TL, yaklaşık 2.068.682 Dolar¹⁰.

Ekonomik Etki: Lojistik maliyetlerinde %2–3 oranında azalma sağlanması, yatırımın 5–6 yıl içerisinde geri ödenmesi ve bölgesel taşımacılık sektörünün rekabet gücünün artması beklenmektedir.

¹⁰ Güncel kur: 1 USD, 42,51 TRY'dir.

İşletme Modeli: Tır parkı; kantar, güvenlik sistemleri, bakım-onarım atölyesi, akaryakıt istasyonu ve sosyal tesisleriyle nakliyecilere tam entegre hizmet sunan, gelirini park ücreti, akaryakıt satışları, bakım hizmetleri ve tesis işletme gelirlerinden elde eden bir altyapı işletmesi olarak çalışacaktır. Kamu-özel iş birliği modeliyle işletilecek tesis, karayolu taşımacılığındaki bekleme ve güvenlik risklerini azaltarak operasyonel verimlilik sağlayacaktır. Böylece tesis, hem kendini finansal olarak sürdürülebilir kılacak hem de bölgesel lojistik sektörünün rekabet gücünü artıracaktır.

Özet: Proje, lojistik verimliliği ve güvenliği artırarak bölgesel ticareti hızlandıracak, nakliyeciler ve KOBİ'ler için önemli bir altyapı yatırımı niteliği taşıyacaktır.

Şekil 23, Karayolu Aktarma Sahası ve Tır Parkı

14.6. Güneş Enerjisi Yan Sanayi Kümelenmesi

Projenin Temel Amacı: Üç yıl içinde 20'den fazla KOBİ'nin katılımıyla metal konstrüksiyon, kablo, pano, temizlik robotu, izleme yazılımı gibi alanlarda bölgesel bir tedarik üssü oluşturmak hedeflenmektedir. Bu sayede yıllık 500+ MW eşdeğer ekipman üretimi sağlanarak yenilenebilir enerji yatırımlarına güçlü bir yerel katkı sunulacaktır.

Projenin Gerekçesi: GES ekosisteminde yan sanayi tedarik sürelerinin uzun olması, yatırım süreçlerinde gecikmelere ve maliyet artışlarına yol açmaktadır. Bölgesel ölçekte yerleşmiş tedarik zincirleri, maliyet avantajı yaratacak ve teslimat sürelerini kısaltarak rekabet gücünü artıracaktır.

Hedef Kitle:

- Kobi'ler,
- Girişimciler,
- Genç Mühendis/Teknisyenler,
- Osb Yönetimi.

Proje Bileşenleri:

- Kümelenme ofisi
- Ortak AR-GE atölyesi (CNC, 3D yazıcı, elektronik ekipman)
- Kalite kontrol laboratuvarı
- Ortak satın alma havuzu
- Ortak satış ve ihracat birimi
- Mentorluk ve danışmanlık hizmetleri

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Üye Kazanımı: KOBİ'lerin kümelenmeye dahil edilmesi
- Atölye ve Laboratuvar Kurulumları: Ortak kullanım alanlarının oluşturulması
- Tedarikçi Geliştirme Programı: KOBİ'lerin kalite ve verimliliklerinin artırılması
- Ortak Alım-Satım: Maliyet avantajı için ortak satın alma ve pazarlama faaliyetleri
- Marka ve Fuar Katılımları: Ortak marka geliştirme ve ulusal/uluslararası fuarlarda tanıtım

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 150 kişilik doğrudan istihdam
- Birim maliyetlerde %8–12 oranında düşüş
- İhracatın başlaması ve bölgesel dış ticaret kapasitesinin artması
- Bilgi yoğun bir sanayi ekosisteminin oluşması

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı kümelenme destekleri, KOSGEB, TÜBİTAK ve özel sermaye fonları tarafından finanse edilebilecektir. Ayrıca üniversitelerle yapılacak iş birlikleri bilgi transferi ve nitelikli insan kaynağı desteği sağlayacaktır.

Yaklaşık Bütçe: 47 milyon TL, yaklaşık 1.105.622 Dolar.

Ekonomik Etki: Projenin 5 yıl içerisinde 0,6–0,9 milyar TL satış hacmine ulaşması ve 3–4 yıl içinde geri ödeme süresini tamamlaması beklenmektedir.

İşletme modeli; KOBİ'lerin ortak AR-GE atölyesi, kalite laboratuvarı, ortak satın alma havuzu ve ortak satış–ihracat birimi üzerinden maliyet avantajı ve kapasite artışı sağlayan işbirlikçi bir üretim ekosistemi oluşturacaktır. Gelir yapısı; üyelik aidatları, ortak hizmet kullanım bedelleri ve ortak satış organizasyonlarından alınan komisyonlara dayanacaktır. Bu yapı sayesinde bölgedeki firmalar daha düşük maliyetle daha hızlı üretim yapacak, yenilenebilir enerji ekipmanlarında yerel tedarik kapasitesi güçlenecektir.

Özet: Proje, enerji yatırımlarını yerel tedarik zinciri ile destekleyerek sanayi çeşitliliğini artıracak, bölgesel ekonomiye sürdürülebilir katkı sağlayacaktır.

Şekil 24, Güneş Enerjisi Yan Sanayi Kümelenmesi

14.7. Tarım Makineleri ve Su Verimliliği Ekipmanı İmalatı

Projenin Temel Amacı: Damla ve yağmurlama sulama, hassas ekim ve minimum toprak işleme ekipmanlarını yerelde üretmek; bu sayede su ve enerji tasarrufu sağlayan yenilikçi çözümler geliştirmek amaçlanmaktadır.

Projenin Gerekçesi: Bölgenin kurak iklim koşulları ve artan su kısıtı, tarımsal üretimde verimliliği tehdit etmektedir. İthal ekipmanların maliyetleri ve servis süreleri yüksek olduğundan, çiftçiler için erişim güçleşmektedir. Bu nedenle, yerli üretim altyapısının geliştirilmesi stratejik bir gereklilik haline gelmiştir.

Hedef Kitle:

- Çiftçiler
- Bayiler
- Kooperatifler
- MENA ve Orta Asya ihracat pazarla

Proje Bileşenleri:

- Üretim hattı kurulumu
- AR-GE ve prototip geliştirme atölyesi
- TSE/CE sertifikasyon süreçleri
- Satış ve servis ağı oluşturulması

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Tasarım ve Prototip: Yerli ekipmanların tasarımı ve prototip geliştirilmesi
- Saha Denemeleri: Ekipmanların farklı tarımsal alanlarda test edilmesi
- Sertifikasyon: TSE/CE standartlarına uygunluk belgelerinin alınması
- Seri Üretim: Ürünlerin geniş çapta üretime alınması
- Bayi ve Servis Ağı: Ulusal çapta satış ve servis kanallarının kurulması
- Finansman Paketleri: Leasing ve hibe destekli satış modellerinin uygulanması

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 80 kişilik doğrudan istihdam yaratılması
- Sahada su tüketiminde %15–25 oranında azalma
- İthal ekipman bağımlılığının azalması

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; KOSGEB, TÜBİTAK 1707/TEYDEB, IPARD makine desteği ve özel sektör yatırımları ile finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 55 milyon TL, yaklaşık 1.294.734 Dolar¹¹.

¹¹ Güncel kur: 1 USD, 42,51 TRY'dir.

Ekonomik Etki: Projenin 5 yıl içerisinde 300–400 milyon TL ciroya ulaşması ve 4–5 yıl içinde geri ödeme süresini tamamlaması beklenmektedir.

İşletme Modeli; Damla sulama, yağmurlama, hassas ekim ve minimum toprak işleme ekipmanlarının yerelde tasarlanıp üretilmesi ve satış–servis ağı üzerinden çiftçilere sunulmasına dayanmaktadır. Gelir yapısı; ekipman satışları, bakım–onarım hizmetleri ve ihracata yönelik siparişlerden oluşacaktır. Bu yapı sayesinde hem ithal ekipman bağımlılığı azalacak hem de su tasarrufu sağlayan teknolojilerin bölge çiftçisine erişimi hızlanacaktır.

Özet: Proje, su verimliliği ve tarımsal üretimde kalıcı artış sağlayacak; aynı zamanda ihracata yönelik ürün portföyü ile bölgesel sanayiye ve tarıma sürdürülebilir katkı sunacaktır.

Şekil 25, Tarım Makineleri ve Su Verimliliği Ekipmanı İmalatı

14.8. Süt Ürünleri İnovasyon ve Paketleme Tesisi

Projenin Temel Amacı: Günlük 20 ton kapasiteli tesiste katma değerli süt ürünleri (laktozsuz süt, protein içecekleri vb.) üretmek ve en az üç farklı marka ile ulusal pazara açılmak hedeflenmektedir.

Projenin Gerekçesi: Çiğ süt fiyatlarındaki oynaklık ve kısa raf ömrü, üretici gelirlerini olumsuz etkilemektedir. Markalı ve uzun raf ömrüne sahip ürünlerin geliştirilmesi hem fiyat primini artıracak hem de üreticilerin daha sürdürülebilir gelir elde etmesine katkı sağlayacaktır.

Hedef Kitle:

- Üretici birlikleri
- Kadın kooperatifleri
- Ulusal perakende zincirleri
- HORECA sektörü (otel, restoran, kafe)

Proje Bileşenleri:

- Proses hattı kurulumu
- Kalite kontrol laboratuvarı
- Ürün AR-GE mutfağı
- Ambalaj tasarımı ve e-ticaret altyapısı
- Soğuk zincir entegrasyonu

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Hat ve Laboratuvar Kurulumu: Üretim hattı ve kalite laboratuvarının devreye alınması
- Reçete Geliştirme: Katma değerli ürünlerin AR-GE çalışmaları
- Marka ve Ambalaj: Ulusal pazarda konumlandırılacak markaların geliştirilmesi, ambalaj tasarımları
- Satış Kanalları: E-ticaret, perakende ve HORECA'ya yönelik satış ağının oluşturulması
- Sözleşmeli Alım: Süt üreticileriyle uzun vadeli alım sözleşmeleri yapılması
- Kalite ve Lojistik: ISO/HACCP standartlarının uygulanması, soğuk zincir yönetimi

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- Üretici gelirlerinde %10 artış
- 70 kişilik doğrudan istihdam
- İade oranının %2'nin altına düşmesi
- 3 yeni markanın lansmanı

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; IPARD III işleme desteği, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası (TKYB) ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) kredileri, özel sermaye ve belediyelerin arsa desteği ile finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 53 milyon TL, yaklaşık 1.246.180 Dolar¹².

Ekonomik Etki: Yıllık 150–180 milyon TL satış hacmi öngörülmekte olup, yatırımın 5–6 yıl içinde geri ödenmesi beklenmektedir.

İşletme Modeli; Çiğ sütü laktozsuz süt, protein içecekleri ve diğer katma değerli ürünlere dönüştüren bir işleme tesisinin üretim, markalaşma ve ulusal dağıtım üzerine kuruludur. Gelir yapısı; yüksek katma değerli ürün satışları, ulusal perakende ve HORECA kanallarına yapılan sözleşmeli teslimatlar ile e-ticaret satışlarından oluşacaktır. Bu yapı sayesinde üreticiler daha istikrarlı fiyatla ürün satabilecek, tesis ise markalı ürünler üzerinden sürdürülebilir ve yüksek marjlı bir gelir modeli oluşturacaktır.

Özet: Proje, çiğ sütü katma değerli ürünlere dönüştürerek fiyat istikrarı sağlayacak, üretici gelirlerini artıracak ve ulusal pazarda güçlü bir rekabet avantajı yaratacaktır.

Şekil 26, Süt Ürünleri İnovasyon ve Paketleme Tesisi

¹² Güncel kur: 1 USD, 42,51 TRY'dir.

14.9. Hububat İleri İşleme ve Ambalaj (Un–İrmik–Bakliyat)

Projenin Temel Amacı: Hububat ve bakliyatı zenginleştirilmiş, paketli ve markalı ürünlere dönüştürerek ulusal pazarda fiyat primi elde etmek hedeflenmektedir.

Projenin Gerekçesi: Düşük katma değerli dökme satışlar, üreticilerin gelir potansiyelini sınırlamaktadır. Fortifikasyon (zenginleştirme) ve markalaşma yoluyla ürünler daha yüksek fiyat primine ulaşacak, böylece üretici ve işletmelerin kârlılığı artırılacaktır.

Hedef Kitle:

- Kooperatifler
- Market zincirleri
- İhracatçılar

Proje Bileşenleri:

- Öğütme, eleme ve karışım hatları
- Fortifikasyon sistemi
- Paketleme hattı
- Kalite kontrol laboratuvarı
- Dağıtım ağıları
- E-ticaret altyapısı

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Hat Kurulumu: Üretim hattının devreye alınması
- Ambalaj ve Marka: Markaların geliştirilmesi ve ambalaj tasarımlarının yapılması
- Kalite ve İzlenebilirlik: Gıda güvenliği ve sertifikasyon sistemlerinin uygulanması
- Zincir Anlaşmaları: Ulusal market zincirleriyle tedarik anlaşmalarının yapılması
- E-ticaret: Online satış kanallarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 60 kişilik doğrudan istihdam
- Ürünlerde %6–10 fiyat primi
- 12 yeni ürün (SKU) lansmanı

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; MEVKA, IPARD destekleri, Eximbank kredileri ve özel sektör yatırımlarıyla finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 50 milyon TL, yaklaşık 1.176.470 Dolar.

Ekonomik Etki: Projenin 5 yıl içinde 300 milyon TL'nin üzerinde satış hacmi oluşturmaları ve 4–5 yıl içinde yatırımın geri dönüşünü sağlaması öngörülmektedir.

İşletme Modeli; Yerel hububat ve bakliyatı fortifikasyon, öğütme ve paketleme hatlarıyla yüksek katma değerli markalı ürünlere dönüştürerek ulusal ve online pazarlarda satışa sunmayı esas almaktadır. Ürünler, ulusal market zincirleri ve e-ticaret kanalları üzerinden tedarik anlaşmalarıyla tüketiciye ulaştırılacak, böylece ölçek ekonomisi ve sürdürülebilir gelir modeli oluşturulacaktır.

Özet: Proje, yerel hububat ve bakliyatı markalı, kaliteli ve zenginleştirilmiş ürünlere dönüştürerek ulusal pazarda rekabet gücünü artıracak ve üretici gelirlerini yükseltecektir.

Şekil 27, Hububat İleri İşleme ve Ambalaj (Un-İrmik-Bakliyat)

14.10. Enerji Teknolojileri Test ve Sertifikasyon Laboratuvarı (Toz Erozyonu & PV)

Projenin Temel Amacı: Bozkır koşullarında PV modül ve komponentleri için akredite testler ile saha performans analizleri sunacak bölgesel bir laboratuvar kurulması hedeflenmektedir.

Projenin Gerekçesi: Rüzgâr ve toz erozyonu, fotovoltaik (PV) sistemlerin performansını düşürmekte; bölgeye özgü koşulları dikkate alan test altyapısı ise bulunmamaktadır. Bu eksiklik, yatırımcıların ve üreticilerin performans kayıplarıyla karşılaşmasına ve uzun vadeli verimlilik sorunlarına yol açmaktadır.

Hedef Kitle:

- GES yatırımcıları
- PV modül ve komponent üreticileri
- Yan sanayi firmaları
- Üniversiteler ve araştırma kurumları

Proje Bileşenleri:

- Toz erozyon tüneli
- İklimlendirme ve UV test odaları
- Açık saha izleme parkuru
- Eğitim ve danışmanlık birimi
- Akreditasyon süreçleri

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Tasarım ve Kurulum: Laboratuvar altyapısının planlanması ve kurulması
- Cihaz Tedariki: Test ve analiz cihazlarının satın alınması
- Saha Parkuru: Açık alanda izleme ve performans ölçüm alanlarının oluşturulması
- Akreditasyon: Ulusal ve uluslararası standartlara uygun akreditasyon süreçlerinin tamamlanması
- Eğitim ve Hizmet Satışları: Üniversiteler, üreticiler ve yatırımcılara yönelik eğitim, danışmanlık ve test hizmetlerinin sunulması

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 15 nitelikli istihdamın sağlanması
- İşletme ve bakım (O&M) performansında artış
- Test ve analiz hizmetlerinin ihracatı

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; TÜBİTAK destekleri, kalkınma ajansı altyapı fonları, özel sektör yatırımları ve üniversite ortaklıklarıyla finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 32 milyon TL, yaklaşık 752.105 Dolar.

Ekonomik Etki: Arıza oranlarının ve performans kayıplarının azaltılması beklenmekte olup, yatırımın 5–6 yıl içerisinde geri ödenmesi öngörülmektedir.

İşletme modeli; PV modül ve komponentleri için akredite testler, toz erozyonu ve iklim dayanım analizleri ile saha performans ölçümlerini ücretli hizmet olarak sunmaya dayanmaktadır. Laboratuvar, GES yatırımcıları, üreticiler ve üniversitelere yönelik test, danışmanlık ve eğitim hizmetlerinden gelir elde ederek sürdürülebilir bir hizmet-ekonomi modeli oluşturacaktır. Akredite sonuçların ulusal ve uluslararası geçerliliği sayesinde laboratuvar, bölgesel bir merkez olarak hizmet ihracatı potansiyeli taşıyacaktır.

Özet: Proje, bölgeye özgü koşullarda enerji teknolojilerinin güvenilirliğini artıracak; yatırımcı, üretici ve araştırmacılar için kritik bir test ve analiz altyapısı sağlayacaktır.

Şekil 28, Enerji Teknolojileri Test ve Sertifikasyon Laboratuvarı (Toz Erozyonu & PV)

14.11. Meke–Obruk Jeoparkı ve Ziyaretçi Merkezi

Projenin Temel Amacı: Meke Krater Gölü ve çevresindeki obrukları merkeze alarak jeoturizmi geliştirmek, yıl boyunca eğitim ve deneyim odaklı ziyaretçiler çekmek hedeflenmektedir.

Projenin Gerekçesi: Bölgedeki nadir jeoformlar (krater gölü ve obruklar) yeterince değerlendirilememekte; altyapı eksiklikleri ve planlı tanıtım yetersizliği nedeniyle sürdürülebilir turizm potansiyeli kullanılamamaktadır. Bu durum, bölgesel turizm gelirlerini sınırlamakta ve yerel kalkınmayı olumsuz etkilemektedir.

Hedef Kitle:

- Yerli ve yabancı turistler
- Okullar ve üniversiteler
- Fotoğraf ve doğa toplulukları

Proje Bileşenleri:

- Ziyaretçi merkezi (sergi alanı ve VR deneyim bölümü)
- Yürüyüş rotaları ve tabelalama
- Rehber eğitim programları
- E-bilet ve ziyaretçi veri sistemi
- Atık yönetimi ve alan koruma protokolleri

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Jeopark Master Planı: Uzun vadeli koruma ve kullanım planının hazırlanması
- Altyapı İnşası: Ziyaretçi merkezi, yürüyüş yolları ve yönlendirme sistemlerinin kurulması
- Personel Eğitimi: Rehberler ve saha personeline yönelik eğitimlerin gerçekleştirilmesi
- Tanıtım ve Ticarileşme: Ulusal/uluslararası tanıtım kampanyaları, iş birlikleri ve gelir modellerinin geliştirilmesi
- İzleme ve Değerlendirme: Ziyaretçi memnuniyeti ve çevresel etki analizlerinin düzenli yapılması

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- Yıllık 150–200 bin ziyaretçi
- 120 kişilik doğrudan istihdam
- Yerel hizmet gelirlerinde belirgin artış (konaklama, yeme-içme, rehberlik, hediyelik eşya vb.)

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; Kültür ve Turizm Bakanlığı, MEVKA, UNDP/GEF küçük hibeleri ve özel işletmecilerin ortak yatırımlarıyla desteklenebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 35 milyon TL, yaklaşık 823.300 Dolar.

Ekonomik Etki: Yıllık 30–45 milyon TL turizm geliri elde edilmesi ve yatırımın 4–5 yıl içinde geri dönüşünün sağlanması öngörülmektedir.

İşletme Modeli; Ziyaretçi merkezi, VR deneyim alanı, yürüyüş rotaları ve rehberlik hizmetlerinden elde edilecek bilet, eğitim ve ürün satış gelirlerine dayanmaktadır. Jeoturizm odağında geliştirilen bu yapı, yıl boyunca okullar, turistler ve doğa toplulukları için sürekli ziyaret akışı oluşturarak bölgedeki işletmelerle birlikte entegre bir turizm ekonomisi yaratacaktır. Dijital biletleme ve veri sistemi sayesinde sürdürülebilir gelir yönetimi ve ziyaretçi trafiğinin etkin takibi sağlanacaktır.

Özet: Proje, doğa ve ekonomi dengesini gözeterek Meke Krater Gölü ve obrukları uluslararası ölçekte bilinen kalıcı bir turizm markasına dönüştürmeyi hedeflemektedir.

Şekil 29, Meke–Obruk Jeoparkı ve Ziyaretçi Merkezi

14.12. Karapınar Astrofotoğrafçılık Merkezi

Projenin Temel Amacı: Karapınar'ın düşük ışık kirliliğine sahip doğal ortamında astrofotoğrafçılık ve astronomi temalı ekoturizm altyapısı kurarak, bölgeyi ulusal ve uluslararası düzeyde “karanlık gökyüzü turizmi” merkezi haline getirmek; bilim, sanat ve doğa temelli turizmi desteklemek.

Projenin Gerekçesi: Karapınar Türkiye'nin en düşük ışık kirliliğine sahip alanlarından biridir. Buna rağmen astrofotoğrafçılık için uygun altyapı (gözlem noktaları, eğitim alanı, yönlendirme sistemi, konaklama) mevcut değildir. Ayrıca gençler ve doğaseverler arasında artan astronomi ilgisi bölgeye sürdürülebilir turizm fırsatı sunmaktadır.

Hedef Kitle: Astrofotoğrafçılar, astronomi kulüpleri, fotoğraf sanatçıları, akademisyenler, doğa turizmi acenteleri, gençlik toplulukları.

Proje Bileşenleri: 2 adet sabit gözlem platformu ve 1 taşınabilir gözlem noktası, Astrofotoğrafçılık eğitim ve atölye Merkezi, Karanlık gökyüzü rotası ve mobil uygulama, Yıllık “Karapınar Astrofotoğraf Festivali”, Işık kirliliği izleme ve farkındalık program

Beklenen Çıktılar ve Etkiler: Yıllık 20–30 bin ziyaretçi, 25 doğrudan istihdam, 1000+ kişiye eğitim ve farkındalık faaliyeti, Bölgenin “karanlık gökyüzü destinasyonu” olarak ulusal tanınırlığı, Işık kirliliğinin azaltılması ve doğa koruma bilincinin artması

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: TÜBİTAK Bilim ve Toplum Programları, AB COSME veya LIFE Programı (doğa ve sürdürülebilir turizm teması), Konya Kalkınma Ajansı (MEVKA), Türkiye Uzay Ajansı, üniversiteler ve turizm acenteleri.

Yaklaşık Bütçe: 24 milyon TL, yaklaşık 564.614 Dolar.

Ekonomik Etki: Yıllık 20–30 milyon TL turizm geliri potansiyeli; 2–3 yılda yatırım geri dönüşü.

İşletme Modeli; Sabit ve taşınabilir gözlem noktaları, astrofotoğrafçılık eğitim merkezi, yıllık festival ve karanlık gökyüzü rotası üzerinden bilet, eğitim, etkinlik ve rehberlik hizmetlerinden gelir yaratmaya dayanmaktadır. Ziyaretçi akışı yıl boyunca eğitim grupları, fotoğrafçılar ve turizm acenteleriyle çeşitlendirilerek sürdürülebilir bir ekoturizm ekonomisi oluşturulacaktır. Dijital uygulama ve rezervasyon sistemi ise deneyim satışlarını, atölye katılımlarını ve destinasyon tanınırlığını sürekli destekleyecektir.

Şekil 30, Karapınar Astrofotoğrafçılık Merkezi

14.13. Agro-Turizm Çiftlikleri Ağı ve Deneyim Atölyeleri

Projenin Temel Amacı: 10 pilot çiftlikte konaklama imkânları ve deneyim atölyeleri kurarak kırsal deneyim ekonomisi yaratmak; her hane için yıllık 150–300 bin TL ek gelir sağlamak amaçlanmaktadır.

Projenin Gerekçesi: Bölgede kırsal yaşam kültürü güçlü olmasına rağmen bu potansiyel yeterince turizme kazandırılmamaktadır. Turizmde çeşitlendirme ve sürdürülebilir gelir modelleri geliştirmek, kırsal alanlarda hem ekonomik hem de sosyal canlılık yaratacaktır.

Hedef Kitle:

- Aileler
- Öğrenciler
- Şehirli turistler
- Kadın girişimciler

Proje Bileşenleri:

- Konaklama ve hijyen standartlarının oluşturulması
- Rezervasyon ve satış platformu kurulumu
- Peynir, ekmek yapımı, hasat gibi deneyim atölyeleri
- Yıllık etkinlik takvimi hazırlanması
- Ortak marka ve turizm paketlerinin geliştirilmesi

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Pilot Seçimi: 10 çiftliğin belirlenmesi
- Renovasyon: Konaklama ve atölye alanlarının iyileştirilmesi
- Eğitim: Çiftçiler ve ailelere yönelik hizmet, hijyen ve turizm eğitimleri
- Platform Kurulumu: Rezervasyon ve tanıtım için dijital altyapının oluşturulması
- Tanıtım: Yerel ve ulusal çapta pazarlama faaliyetleri
- Kalite Denetimleri: Hizmet standartlarının düzenli olarak kontrol edilmesi

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 80 kişilik doğrudan istihdam
- Kırsaldan kente göçte azalma
- Yerel ürün satışlarında artış

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; IPARD turizm destekleri, kadın kooperatifleri ve özel sektör yatırımları ile hayata geçirilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 37 milyon TL, yaklaşık 870.000 dolar.

Ekonomik Etki: Projenin 5 yıl içinde 100 milyon TL'nin üzerinde turizm harcaması yaratması ve 2–3 yıl içerisinde yatırımın geri dönüşünü sağlaması beklenmektedir.

İşletme Modeli; 10 pilot çiftlikte kurulan konaklama birimleri ve deneyim atölyelerinden elde edilecek geceleme, atölye, ürün satışı ve paket tur gelirlerine dayanmaktadır. Ortak marka ve dijital rezervasyon platformu sayesinde çiftlikler yıl boyunca sürekli müşteri akışı sağlayacak, her hanenin sürdürülebilir bir ek gelir modeli oluşturması mümkün olacaktır. Denetim ve kalite standartları ise hizmet sürekliliğini ve müşteri memnuniyetini garanti ederek işletmenin uzun vadeli finansal sürdürülebilirliğini destekleyecektir.

Özet: Proje, kırsal kültürü deneyim turizmine dönüştürerek hanelerin gelirlerini çeşitlendirecek, sürdürülebilir kalkınmaya ve kadın girişimciliğinin güçlenmesine katkı sağlayacaktır.

Şekil 31, Agro-Turizm Çiftlikleri Ağı ve Deneyim Atölyeleri

14.14. Karapınar Gastro İnovasyon ve Yöresel Ürünler Merkezi

Projenin Temel Amacı: Yöresel ürünleri standardize ederek yeni reçeteler geliştirmek; coğrafi işaret süreçleri ve gastronomi etkinlikleri aracılığıyla markalaştırmak hedeflenmektedir.

Projenin Gerekçesi: Yöresel ürünlerin raf ömrü, paketlenme ve marka görünürlüğü eksiklikleri, pazara girişte önemli bir engel oluşturmaktadır. Bu eksiklikler giderildiğinde ürünler ulusal ve uluslararası pazarlarda daha güçlü bir konum elde edebilecektir.

Hedef Kitle:

- Kadın üreticiler
- Şefler
- Restoranlar
- Turistler

Proje Bileşenleri:

- Ürün geliştirme mutfağı
- Duyusal analiz laboratuvarı
- Ambalaj AR-GE çalışmaları
- Coğrafi işaret (GI) başvuruları
- Festival ve gastronomi etkinlikleri
- E-ticaret entegrasyonu

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Merkez Kurulumu: Ürün geliştirme mutfağı ve test altyapısının kurulması
- Ürün Denemeleri: Yeni reçetelerin geliştirilmesi ve test edilmesi
- GI Dosyaları: Coğrafi işaret başvurularının hazırlanması
- Eğitim: Üreticiler ve girişimcilere yönelik eğitim programları
- Festival ve Etkinlikler: Gastronomi festivalleri ve tanıtım organizasyonları
- Pazarlama: E-ticaret ve diğer satış kanallarına entegrasyon

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 25 yeni ürün geliştirilmesi
- 60 kişilik doğrudan istihdam
- 100'den fazla girişimciye eğitim sağlanması
- 5 yıl içinde 150–250 milyon TL ek satış hacmi

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; MEVKA, KOSGEB, İŞKUR destekleri ile özel sektör sponsorları ve aşçılık okullarıyla yapılacak iş birlikleri sayesinde finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 35 milyon TL, yaklaşık 823.300 Dolar.

Ekonomik Etki: Yatırımın 2–3 yıl içinde geri dönüş sağlaması ve yerel marka değerinin önemli ölçüde artması beklenmektedir.

İşletme Modeli; Geliştirilen yeni reçeteler, duysal analiz sonuçları ve ambalaj AR-GE çıktılarıyla standardize edilen yöresel ürünleri markalı, sertifikalı ve yüksek katma değerli gastronomi ürünlerine dönüştürerek satışa sunmayı esas almaktadır. Merkez, ürün geliştirme, coğrafi işaret danışmanlığı, eğitim programları ve festival organizasyonları üzerinden hem hizmet geliri hem de ürün ticarileştirme modeliyle sürdürülebilir bir ekonomi yaratacaktır. E-ticaret entegrasyonu sayesinde ürünler bölgesel sınırları aşarak ulusal ve uluslararası pazarlara erişim sağlayacaktır.

Özet: Proje, yöresel ürünleri yenilikçi yaklaşımlarla geliştirerek gastronomiyi ekonomik değere dönüştüren bir inovasyon çekirdeği işlevi görecektir.

Şekil 32, Karapınar Gastro İnovasyon ve Yöresel Ürünler Merkezi

14.15. Enerji Turizmi Deneyim Parkı

Projenin Temel Amacı: GES sahalarında kurulacak VR/AR deneyim alanları ve STEM atölyeleri aracılığıyla enerji okuryazarlığını turizm ile birleştirmek; yılda 50–80 bin ziyaretçi çekerek bölgesel marka değerini artırmak hedeflenmektedir.

Projenin Gerekçesi: Bölgede bulunan yoğun güneş enerjisi santralleri hem merak turizmi hem de eğitim programları için önemli bir fırsat sunmaktadır. Ancak mevcut durumda bu potansiyeli değerlendirecek altyapı bulunmamaktadır. Proje, enerji teknolojilerinin deneyimlenebilir hale getirilmesi ile turizm ve eğitim gelirlerini çeşitlendirecektir.

Hedef Kitle:

- Okullar ve öğrenciler
- Aileler
- Mühendislik kulüpleri
- Enerji meraklıları ve turistler

Proje Bileşenleri:

- Ziyaretçi merkezi
- VR/AR deneyim odaları
- STEM odaklı atölyeler
- Biletleme ve CRM altyapısı
- Güvenlik ve saha protokolleri

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Tasarım ve Kurulum: Ziyaretçi merkezi, VR/AR odaları ve atölyelerin inşası
- İçerik Geliştirme: Eğitim materyalleri, sanal gerçeklik senaryoları ve atölye programlarının hazırlanması
- Okul Protokolleri: Eğitim kurumları ile ziyaretçi organizasyonlarının planlanması
- Pazarlama: Tanıtım faaliyetleri, sosyal medya ve turizm acenteleri iş birlikleri
- Operasyon: Ziyaretçi yönetimi, güvenlik uygulamaları ve saha operasyonlarının sürdürülmesi

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 20 kişilik doğrudan istihdam
- Eğitim ve turizm gelirlerinin artışı
- Bölgenin “enerji turizmi markası” olarak konumlanması

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; enerji şirketlerinin sponsorlukları, MEVKA destekleri ve özel işletmecilerin iş birlikleri ile finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 48 milyon TL, yaklaşık 1.129.180 Dolar.

Ekonomik Etki: Projenin yıllık 10–15 milyon TL turizm ve eğitim geliri yaratması ve 3–4 yıl içinde yatırımın geri dönüşünü sağlaması beklenmektedir.

İşletme Modeli; VR/AR deneyim alanları, STEM atölyeleri ve ziyaretçi merkezinden elde edilecek bilet, atölye, eğitim paketi ve grup organizasyon gelirlerine dayanmaktadır. Okullar, aileler ve mühendislik kulüpleri için yıl boyunca düzenli ziyaret akışı oluşturularak sürdürülebilir bir turizm–eğitim ekonomisi yaratılacaktır. Dijital biletleme ve CRM altyapısı sayesinde ziyaretçi yönetimi, tekrar ziyaret oranları ve gelir optimizasyonu etkili bir şekilde sağlanacaktır.

Özet: Proje, eğitimi ve turizmi bir araya getirerek ilçenin marka algısını güçlendirecek, enerji temelli deneyim turizmine öncülük edecektir.

Şekil 33, Enerji Turizmi Deneyim Parkı

14.16. AgroPV (Tarlada Güneş) Pilot ve Yaygınlaştırma Programı

Projenin Temel Amacı: 3 MW kapasiteli yükseltilmiş fotovoltaik (PV) sistem altında tarımsal üretim gerçekleştirerek çiftçi gelirine enerji gelirini eklemek ve aynı zamanda su tüketimini azaltmak amaçlanmaktadır.

Projenin Gerekçesi: Bölgede yüksek güneşlenme süresi ve su kıtlığı koşulları, tarımsal gelirin mevsimsellikten dolayı dalgalanmasına neden olmaktadır. Tarımsal üretim ile enerji üretimini bir araya getiren entegre bir model, çiftçilerin gelirini çeşitlendirecek, su verimliliğini artıracak ve kırsal kalkınmaya katkı sağlayacaktır.

Hedef Kitle:

- Çiftçiler ve kooperatifler
- Enerji yatırımcıları
- Sulama birlikleri

Proje Bileşenleri:

- Yükseltilmiş PV konstrüksiyonları
- Ürün deneme parselleri
- Sulama sistemleri entegrasyonu
- Sayaç ve şebeke bağlantıları
- Gelir paylaşımı modeli
- Eğitim ve kapasite geliştirme programları

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Fizibilite ve İzinler: Teknik ve ekonomik analizlerin yapılması, gerekli izinlerin alınması
- EPC Süreci: Mühendislik, tedarik ve inşaat faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi
- Ürün-Sulama Entegrasyonu: Tarımsal deneme parsellerinde sulama sistemlerinin PV altyapısıyla uyumlu hale getirilmesi
- Eğitim: Çiftçilere ve kooperatiflere yönelik uygulamalı eğitim programları
- İzleme ve Yaygınlaştırma: Verimlilik ve gelir etkilerinin ölçülmesi, modelin bölgesel ölçekte yaygınlaştırılması

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- Yıllık yaklaşık 4 GWh elektrik üretimi
- Çiftçi gelirinde %15–25 oranında artış
- 35 kişilik doğrudan istihdam
- Buharlaştırma kaynaklı su kayıplarında %10 azalma

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; YEKA/mini-YEKA mekanizmaları, EBRD ve IFC yeşil kredileri ile Tarım ve Orman Bakanlığı desteklerinden yararlanarak finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 100 milyon TL, yaklaşık 2.351.970 Dolar.

Ekonomik Etki: Projenin 5 yıl içinde 25 MW ölçeğe çıkarılması ve yatırımın 6–7 yıl içerisinde geri dönüş sağlaması öngörülmektedir.

İşletme Modeli; Yükseltilmiş PV sistemlerinden elde edilen elektrik satış gelirinin, tarımsal üretimden elde edilen gelirle birleştirildiği çiftçi–yatırımcı ortak gelir paylaşımı düzenine dayanmaktadır. Üreticiler hem enerji gelirinden pay alarak hem de gölgeleme etkisiyle verimliliği artan ürünlerden ek kazanç sağlayarak sürdürülebilir bir ekonomik yapı oluşturacaktır. Model, izleme ve eğitim programlarıyla desteklenerek bölgesel ölçekte ölçeklenebilir bir iklim-akıllı üretim yaklaşımı hâline getirilecektir.

Özet: Proje, tarım ve enerji gelirini birlikte üreten iklim-akıllı bir model olarak hem çiftçilerin refahını artıracak hem de sürdürülebilir kaynak kullanımına katkı sağlayacaktır.

Şekil 34, AgroPV (Tarlada Güneş) Pilot ve Yaygınlaştırma Programı

14.17. GES O&M (Montaj & Tamir & Bakım) Akademisi ve İstihdam Programı

Projenin Temel Amacı: O&M (işletme ve bakım) alanında sertifikalı teknisyenler yetiştirerek yılda 200 mezun verilmesi ve mezunların %70'inden fazlasının istihdama yerleştirilmesi hedeflenmektedir. Program kapsamında kadınların katılım oranı en az %30 seviyesinde tutulacaktır.

Projenin Gerekçesi: Enerji sektöründe nitelikli personel açığı, O&M süreçlerinde verimliliği düşürmekte ve işletme maliyetlerini artırmaktadır. Öte yandan genç işsizlik oranının yüksekliği, bölgesel kalkınma ve sosyal istikrar açısından önemli bir sorun oluşturmaktadır. Bu proje, her iki soruna da çözüm sunarak beşerî sermayeyi güçlendirecektir.

Hedef Kitle:

- Gençler
- İşsiz bireyler
- Meslek lisesi ve önlisans mezunları

Proje Bileşenleri:

- Güncel ihtiyaçlara uygun eğitim müfredatı
- Zorunlu saha stajı programı
- Akredite sınav ve sertifikasyon merkezi
- İşe yerleştirme ve kariyer destek ofisi
- Burs ve teşvik programları

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Kurulum: Eğitim merkezi altyapısının hazırlanması
- Eğitimci Eğitimi: Uzman eğitimcilerin yetiştirilmesi
- Modül Dersleri: Teorik ve pratik derslerin uygulanması
- Staj Anlaşmaları: Enerji firmalarıyla saha stajı iş birlikleri
- Sertifikasyon: Akredite sınavlarla uluslararası geçerliliğe sahip belgelerin verilmesi
- Yerleştirme: Mezunların sektörde istihdam edilmesi için ofis desteği

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- Hanelerin gelir seviyesinde artış
- O&M hizmetlerinde verimlilik artışı
- Beyin göçünün azalması ve yerel istihdamın güçlenmesi

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; İŞKUR destekleri, MEVKA hibeleri, enerji firmalarının katkıları ve üniversitelerin (MÜSEM vb.) ortaklıkları ile finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 20 milyon TL/yıl, yaklaşık 470.394 Dolar.

Ekonomik Etki: Projenin yıllık yaklaşık 30 milyon TL ekonomik katkı sağlaması ve sosyal geri dönüş süresinin 2 yıl civarında gerçekleşmesi beklenmektedir.

İşletme Modeli; O&M odaklı teorik-pratik eğitimler, akredite sertifikasyon sınavları, saha staj anlaşmaları ve işe yerleştirme hizmetleri üzerinden sürdürülebilir bir eğitim-ekonomi yapısı oluşturmaya dayanmaktadır. Eğitim merkezi, yılda 200 mezun vererek hem kurs ücretleri hem de sektör iş birliklerinden elde edilen hizmet gelirleriyle finansal süreklilik sağlayacaktır. Kadın katılım kotası ve kariyer destek mekanizmaları ise sosyal etkisi güçlü, ölçeklenebilir bir insan kaynağı geliştirme modeli oluşturacaktır.

Özet: Proje, beşerî sermayeyi güçlendirerek enerji sektörünün nitelikli iş gücü ihtiyacını karşılayacak, genç işsizliği azaltacak ve enerji ekosisteminin kalıcılışmasına katkıda bulunacaktır.

Şekil 35, GES O&M (Montaj & Tamir & Bakım) Akademisi ve İstihdam Programı

14.18. Biyogaz + Organomineral Gübre Tesisi (Tarımsal Atık)

Projenin Temel Amacı: Hayvansal ve bitkisel atıklardan elde edilecek 1–2 MW biyogaz kapasitesi ile yılda 5–6 GWh elektrik ve 12.000-ton organomineral gübre üretmek amaçlanmaktadır.

Projenin Gerekçesi: Atık yönetimindeki yetersizlikler ve metan salımı, çevresel risk oluşturmaktadır. Öte yandan, gübre maliyetlerinin yüksekliği üreticilerin kârlılığını azaltmaktadır. Biyogaz yatırımı, döngüsel ekonomi yaklaşımıyla hem atıkları değerlendirerek çevreyi koruyacak hem de çiftçilere enerji ve gübre maliyetlerinde avantaj sağlayacaktır.

Hedef Kitle:

- Çiftçiler
- Besiciler
- Belediyeler

Proje Bileşenleri:

- Besleme ve lojistik altyapısı
- Biyogaz reaktörleri
- Kojenerasyon ünitesi
- Elektrik şebekesi bağlantısı
- Organomineral gübre granül hattı
- Koku kontrol sistemleri
- Karbon sertifikasyonu ve izleme mekanizmaları

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Tedarik Sözleşmeleri: Çiftçiler ve besicilerle atık temini anlaşmaları
- Tesis Kurulumu: Reaktörler, kojenerasyon ve gübre hattının inşası
- Şebeke Bağlantısı: Elektrik üretiminin ulusal şebekeye entegrasyonu
- Ürün Standardı: Organomineral gübre için kalite ve sertifikasyon süreçleri
- Satış ve Dağıtım: Enerji ve gübre gelir modellerinin işletmeye alınması
- MRV ve Karbon Geliri: Emisyon azaltımı takibi ve karbon kredisi elde edilmesi

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 25 kişilik doğrudan istihdam
- Elektrik ve gübre gelirleriyle sürdürülebilir iş modeli
- Sera gazı (GHG) emisyonlarında azalma

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; Tarım ve Orman Bakanlığı, TÜBİTAK destekleri, yeşil finansman mekanizmaları ve kooperatif ortaklıkları ile finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 105 milyon TL, yaklaşık 2.468.640 Dolar.

Ekonomik Etki: Yatırımın 6–8 yıl içerisinde geri dönüş sağlaması beklenmektedir. Ayrıca, bölgesel tarımsal üretimde girdi maliyetlerinin azalmasına katkıda bulunacaktır.

İşletme Modeli; Biyogaz tesisinde üretilen elektrik, ısı ve organomineral gübrenin satışından elde edilecek çoklu gelir akışına dayanmaktadır. Atık tedarik sözleşmeleri ile düzenli besleme sağlanırken, karbon sertifikasyonu sayesinde ek gelir yaratılarak tesisin finansal sürdürülebilirliği güçlendirilecektir. Enerji ve gübre satış modelleri, kooperatifler ve belediyelerle yapılacak uzun vadeli anlaşmalarla ölçeklenebilir bir döngüsel ekonomi yapısı oluşturacaktır.

Özet: Proje, hayvansal ve bitkisel atıkları enerji ve gübreye dönüştürerek tarımsal maliyetleri azaltacak, çevresel riskleri en aza indirecek ve döngüsel ekonomi yaklaşımıyla sürdürülebilir kalkınmaya katkı sunacaktır.

Şekil 36, Biyogaz + Organomineral Gübre Tesisi (Tarımsal Atık)

14.19. Güneş-Rüzgâr Ölçüm ve Mikro Şebeke Pilotları

Projenin Temel Amacı: Sulama birlikleri için 1 MW kapasiteli hibrit mikro şebekeler kurarak enerji maliyetlerini %30–40 oranında azaltmak hedeflenmektedir.

Projenin Gerekçesi: Sulama elektriği maliyetlerinin yüksek olması ve sık yaşanan kesintiler, tarımsal üretimde verimliliği düşürmektedir. Yerinde enerji üretimi sağlayan hibrit mikro şebekeler hem maliyet avantajı yaratacak hem de sulama faaliyetlerinin kesintisiz devam etmesini mümkün kılacaktır.

Hedef Kitle:

- Sulama birlikleri,
- Çiftçiler.

Proje Bileşenleri:

- Güneş ve rüzgâr enerji üretim üniteleri
- Batarya depolama sistemleri
- SCADA (uzaktan izleme ve kontrol sistemi)
- Talep yönetimi altyapısı
- Bakım ve işletme sözleşmeleri

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Ölçüm ve Tasarım: Kaynak potansiyeli ve sistem tasarımı çalışmaları
- EPC (Mühendislik, Tedarik ve İnşaat): Hibrit şebeke kurulumunun gerçekleştirilmesi
- SCADA ve Batarya Entegrasyonu: Sistem performansının güvence altına alınması
- Eğitim: Sulama birlikleri ve teknik personel için kapasite geliştirme faaliyetleri
- İzleme ve Yaygınlaştırma: Pilot uygulamaların takibi ve diğer bölgelere örnek teşkil etmesi

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 10 kişilik doğrudan istihdam
- Kesinti saatlerinde belirgin azalma
- Tarımsal verimlilikte artış

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; Tarım ve Enerji Bakanlığı destekleri, MEVKA, dağıtım şirketleri ile iş birlikleri ve EBRD/GEFF yeşil finansman programlarıyla finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 57 milyon TL, yaklaşık 1.340.381 Dolar.

Ekonomik Etki: Yatırımın 5–6 yıl içerisinde geri dönüş sağlaması ve sulama veriminde kalıcı artış yaratması beklenmektedir.

İşletme Modeli; Sulama birliklerine kurulan hibrit mikro şebekeler üzerinden üretilen temiz enerjinin yerinde tüketimiyle maliyetlerin düşürülmesi ve bakım–işletme hizmetlerinden elde edilen uzun vadeli

gelir akışına dayanmaktadır. Sistem, güneş-rüzgâr üretim üniteleri ile batarya depolamasını SCADA üzerinden optimize ederek kesintisiz sulama ve yüksek enerji verimliliği sağlar. Pilot modellerden elde edilen performans verileriyle uygulamanın diğer birliklere ölçeklenmesi hedeflenerek sürdürülebilir bir enerji-tarım entegrasyon ekosistemi oluşturulacaktır.

Özet: Proje, tarımsal üretimde enerji maliyetlerini azaltan ve kesintisiz sulama sağlayan kalıcı bir çözüm modeli ortaya koyacaktır.

Şekil 37, Güneş-Rüzgâr Ölçüm ve Mikro Şebeke Pilotları

14.20. PV Panel Geri Dönüşüm ve Yeniden Kullanım Tesisi

Projenin Temel Amacı: Ömrünü dolduran veya hatalı PV panellerden yıllık 5.000-ton malzeme geri kazanmak ve bu malzemelerin değerlendirilmesi için ikincil kullanım pazarları oluşturmak amaçlanmaktadır.

Projenin Gerekçesi: Bölgedeki yüksek GES yoğunluğu nedeniyle önümüzdeki yıllarda panel atığı stoğu önemli ölçüde artacaktır. Bu durum, çevresel riskler doğurmakla birlikte döngüsel ekonomi uygulamaları için büyük bir fırsat sunmaktadır. Panel geri dönüşümü, hammadde ikamesi sağlayarak ithalat bağımlılığını azaltacak ve sürdürülebilir sanayi politikalarına katkı verecektir.

Hedef Kitle:

- GES sahipleri
- Belediyeler
- Atık yönetimi firmaları
- Cam ve alüminyum üreticileri

Proje Bileşenleri:

- Otomatik söküm hattı
- Kırma ve ayırma teknolojileri
- Cam, alüminyum ve silikon geri kazanımı
- Kalite doğrulama süreçleri
- İkincil pazar anlaşmaları
- EPR (Geniştirilmiş Üretici Sorumluluğu) uygulamaları

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Tesis ve Hat Kurulumu: Geri dönüşüm altyapısının oluşturulması
- İzin ve Akreditasyon: Çevre izinleri ve kalite akreditasyon süreçlerinin tamamlanması
- Tedarik Anlaşmaları: GES sahipleri ve atık yönetimi firmalarıyla iş birlikleri
- Ürün Sertifikasyonu: Geri kazanılan malzemelerin ulusal ve uluslararası standartlara uygun sertifikasyonu
- Satış ve Pazarlama: İkincil hammadde pazarına giriş ve uzun vadeli anlaşmalar

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 30 kişilik doğrudan istihdam
- İthal hammadde ikamesi
- Çevresel fayda ve atık yönetiminde sürdürülebilirlik

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı destekleri, EBRD Green Cities programı ve özel sermaye yatırımlarıyla finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 95 milyon TL, yaklaşık 2.235.500 Dolar.

Ekonomik Etki: Yatırımın 5–6 yıl içerisinde geri dönüş sağlaması ve yerli hammadde arzının güçlenmesi beklenmektedir.

İşletme Modeli; Ömrünü tamamlamış veya hatalı PV panellerin toplanması, sökülmesi ve cam–alüminyum–silikon gibi değerli bileşenlerin ayrıştırılarak ikincil hammadde pazarlarına satılmasına dayanmaktadır. Uzun vadeli tedarik sözleşmeleri ve EPR (Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu) mekanizmaları sayesinde sürdürülebilir bir atık besleme zinciri oluşturularak tesisin kesintisiz üretim kapasitesi güvence altına alınacaktır. Sertifikalı geri kazanılmış malzemeler, yerli sanayide ithal hammadde ikamesi sağlayarak hem ekonomik hem de çevresel açıdan yüksek katma değer yaratacaktır.

Özet: Proje, enerji dönüşümünün doğurduğu atık sorununu ekonomik fırsata çevirerek hem çevresel sürdürülebilirlik hem de sanayi için stratejik hammadde arzı sağlayacaktır.

Şekil 38, PV Panel Geri Dönüşüm ve Yeniden Kullanım Tesisi

14.21. Tarımsal Plastik ve Damla Borusu Geri Kazanım Tesisi

Projenin Temel Amacı: Tarımsal plastik atıkları yıllık 8–12 bin ton kapasiteyle granül hammaddeye dönüştürmek ve böylece hem çevresel yükü azaltmak hem de sanayiye düşük maliyetli girdi sağlamak amaçlanmaktadır.

Projenin Gerekçesi: Tarımsal plastik atıklar, çevresel kirliliğe ve ekosistem bozulmalarına yol açmaktadır. Bu atıkların geri dönüştürülerek granül hammaddeye dönüştürülmesi hem tarımsal atık yönetimini iyileştirecek hem de plastik sanayinin hammadde maliyetlerini düşürecektir. Böylece döngüsel ekonomi uygulamaları güçlenecektir.

Hedef Kitle:

- Çiftçiler
- Kooperatifler
- Plastik sanayi üreticileri

Proje Bileşenleri:

- Tarımsal atıkların düzenli toplanmasına yönelik sözleşmeler
- Yıkama ve ayıklama hattı
- Granül üretim hattı
- Kalite kontrol laboratuvarı
- Satış ve dağıtım ağı

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Saha Toplama Altyapısı: Çiftçiler ve kooperatiflerle iş birliği içinde toplama sisteminin kurulması
- Tesis Kurulumu: Yıkama, ayıklama ve granül üretim hatlarının devreye alınması
- Kalite ve Lojistik: Ürün standartlarının sağlanması ve lojistik altyapısının oluşturulması
- Pazarlama: Granül hammaddenin sanayiye arzı ve satış kanallarının geliştirilmesi

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 10 kişilik doğrudan istihdam
- Plastik hammadde maliyetlerinde düşüş
- Çevresel sürdürülebilirliğe katkı

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; IPARD programı, KOSGEB destekleri ve özel sektör yatırımları ile finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 42 milyon TL, yaklaşık 988.240 Dolar.

Ekonomik Etki: Yatırımın 3–4 yıl içinde geri dönüş sağlaması ve tarım-sanayi entegrasyonunu güçlendirmesi beklenmektedir.

İşletme Modeli; Tarımsal plastik atıkların çiftçiler ve kooperatiflerden düzenli olarak toplanması, yıkanması, ayrıştırılması ve granül hammaddeye dönüştürülerek plastik sanayine satışına dayanmaktadır. Uzun vadeli tedarik anlaşmaları ve sanayi iş birlikleri, tesisin sürekli hammadde akışı ve istikrarlı gelir modeli oluşturmasını sağlayacaktır. Ürün kalite standartlarının garanti altına alınmasıyla, granül hammadde ulusal pazarda rekabetçi bir alternatif haline gelerek hem ekonomik hem de çevresel sürdürülebilirliği güçlendirecektir.

Özet: Proje, tarımsal plastik atıkları katma değerli granül hammaddeye dönüştürerek döngüsel ekonomiyi destekleyecek hem çevresel fayda hem de ekonomik kazanım sağlayacaktır.

Şekil 39, Tarımsal Plastik ve Damla Borusu Geri Kazanım Tesisi

14.22. E-Atık Toplama ve Mikro İşleme Tesisi

Projenin Temel Amacı: İlçe ve çevresinde yıllık 1.500–2.000-ton e-atığın toplanması, ayrıştırılması ve lisanslı tesislere gönderilmesi; ayrıca güvenli veri imha hizmeti sunulması hedeflenmektedir.

Projenin Gerekçesi: Dijitalleşmenin hızlanmasıyla birlikte e-atık miktarı artmaktadır. Bu atıklar kayıt dışı yönetildiğinde ciddi çevresel riskler doğurmakta, aynı zamanda veri güvenliği açısından da tehdit oluşturmaktadır. Lisanslı ve kontrollü bir e-atık yönetim sistemi, çevresel sürdürülebilirlik ve bilgi güvenliği için kritik önemdedir.

Hedef Kitle:

- Haneler
- Okullar
- KOBİ'ler
- Kamu kurumları

Proje Bileşenleri:

- Lisanslı depo ve toplama altyapısı
- E-atık toplama kutuları
- Mobil toplama ekipleri
- Veri imha ve raporlama sistemi
- Eğitim ve farkındalık kampanyaları

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Lisans ve Tesis Kurulumu: Yasal gerekliliklerin tamamlanması ve depo altyapısının oluşturulması
- Belediye Protokolleri: Yerel yönetimlerle iş birlikleri ve koordinasyon
- Toplama Ağı: Kutuların yerleştirilmesi ve mobil ekiplerin devreye alınması
- Ayrıştırma: E-atıkların türlerine göre ayrıştırılması ve geçici depolanması
- Sevk: Atıkların lisanslı geri dönüşüm tesislerine gönderilmesi
- Eğitim: Okullar, kurumlar ve halk için bilinçlendirme kampanyaları

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 20 kişilik doğrudan istihdam
- Hurda ve ikincil hammadde gelirleri
- Çevresel fayda ve veri güvenliğinin güçlendirilmesi

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; belediyeler, Türkiye Çevre Ajansı ve özel firmaların katkılarıyla finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 25 milyon TL, yaklaşık 588.000 Dolar.

Ekonomik Etki: Yatırımın 2–3 yıl içerisinde geri dönüş sağlaması ve yeşil istihdamın artırılması beklenmektedir.

İşletme Modeli; Haneler, okullar, KOBİ'ler ve kamu kurumlarından toplanan e-atıkların ayrıştırılarak lisanslı geri dönüşüm tesislerine sevki ve güvenli veri imha hizmetlerinden elde edilen gelir üzerine kuruludur. Düzenli toplama ağı ve belediye iş birlikleri sayesinde sürekli atık akışı sağlanarak sürdürülebilir bir operasyon yapısı oluşturulacaktır. Hurda satış gelirleri ile hizmet gelirlerinin birleşimi, tesisin finansal sürdürülebilirliğini güçlendiren döngüsel bir kentsel madencilik ekonomisi yaratacaktır.

Özet: Proje, kentsel madencilik yaklaşımıyla e-atıkları çevresel risk olmaktan çıkararak ekonomik değere dönüştürecek; çevreyi korurken aynı zamanda yeni bir hizmet sektörü yaratacaktır.

Şekil 40, E-Atık Toplama ve Mikro İşleme Tesisi

14.23. “Karapınar TechFarm” AgriTech Kuluçka ve Hibe Programı

Projenin Temel Amacı: Kuru tarım, su verimliliği, hayvancılık ve enerji kesişiminde üç yıl içerisinde 30 start-up yetiştirmek; her birine 250–750 bin TL arasında mikro hibe ve kapsamlı mentorluk desteği sağlayarak ticarileşme süreçlerini hızlandırmak hedeflenmektedir.

Projenin Gerekçesi: Bölgedeki genç nüfus, su kıtlığı, iklim değişikliği ve enerji verimliliği gibi yerel problem kümeleri, yenilikçi çözümler için güçlü bir test alanı oluşturmaktadır. Bu potansiyelin girişimcilik ekosistemine yönlendirilmesi hem bölgesel kalkınmayı hem de teknoloji tabanlı girişimlerin gelişimini destekleyecektir.

Hedef Kitle:

- Genç girişimciler
- Kadın girişimciler
- Üniversite öğrencileri
- Mentorler ve yatırımcılar

Proje Bileşenleri:

- Ön kuluçka programları
- Mentorluk desteği
- Demo ve pilot alanları
- Yatırımcı günleri ve fon eşleştirme
- Fikri mülkiyet ve tescil desteği

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Çağrılar: Girişimciler için başvuru çağrılarının yapılması
- Değerlendirme: İş fikirlerinin seçimi ve değerlendirilmesi
- Hibe ve Mentorluk: Mikro hibeler ve uzman mentor desteği
- Saha Pilotları: Geliştirilen çözümlerin sahada test edilmesi
- Yatırımcı Eşleşmeleri: Girişimcilerin yatırımcılarla buluşturulması
- Mezun Programı: Başarılı girişimlerin ekosistem içerisinde sürdürülebilirliğinin sağlanması

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 150 nitelikli istihdam
- 10'dan fazla ürün/hizmetin ticarileşmesi
- En az 6 girişimin yatırım çekmesi

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; MEVKA, TÜBİTAK BiGG, KOSGEB Ar-Ge destekleri, özel yatırım fonları ve üniversite iş birlikleri ile finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 33 milyon TL, yaklaşık 776.900 Dolar (hibe 20, operasyon 8, mentorluk 3, demo 2).

Ekonomik Etki: Projenin 5 yıl içinde 300–500 milyon TL değer yaratması ve yaklaşık 3 yıl içerisinde yatırımın geri dönüşünü sağlaması beklenmektedir.

İşletme Modeli; Girişimlere sağlanan mikro hibeler, mentorluk programları, pilot uygulamalar ve yatırımcı eşleştirmeleri üzerinden değer yaratan, sürdürülebilir bir kuluçka–hızlandırma yapısına dayanmaktadır. Program, başarılı start-up'ların ticarileşme ve yatırım alma süreçlerinden doğrudan/ dolaylı gelir modelleri oluşturarak kendi finansal devamlılığını güçlendirecektir. Bölgesel sorunlara yönelik teknoloji tabanlı çözümler üretildiği için hem girişimlerin hem de ekosistemin ölçeklenebilirliği uzun vadeli ekonomik değeri garanti altına alacaktır.

Özet: Proje, bölgesel sorunları teknoloji tabanlı girişimlere dönüştüren bir çekirdek ekosistem oluşturarak hem girişimcilik kapasitesini artıracak hem de bölgeyi yenilikçi çözümler için cazibe merkezi haline getirecektir.

Şekil 41, “Karapınar TechFarm” AgriTech Kuluçka ve Hibe Programı

14.24. Su Verimliliği IoT Platformu ve Obruk İzleme

Projenin Temel Amacı: 500 sensör ve LoRaWAN ağı kullanarak kuyu seviyeleri ve toprak nemini izlemek, obruk riskini takip etmek ve sulamada %15–25 oranında su tasarrufu sağlamak hedeflenmektedir.

Projenin Gerekçesi: Yeraltı suyu kritik seviyelere yaklaşmakta, bölgede obruk riski giderek artmaktadır. Mevcut durumda veri temelli karar desteği eksik olduğu için sulama yönetimi etkin yapılamamaktadır. Bu proje, erken uyarı ve akıllı sulama karar mekanizmalarıyla hem suyun hem de enerji kaynaklarının verimli kullanılmasını sağlayacaktır.

Hedef Kitle:

- Çiftçiler
- Sulama birlikleri
- Belediyeler
- Akademik kurumlar

Proje Bileşenleri:

- Sensör ağları (kuyu seviyesi ve toprak nemi)
- LoRaWAN/4.5G kapsama altyapısı
- Bulut tabanlı platform ve mobil uygulama
- Eğitim programları
- Açık veri protokolü ve paylaşımlı kullanım

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Sensör Yerleşimi: Kritik noktalarda sensörlerin kurulması
- Ağ ve Platform Kurulumu: LoRaWAN/4.5G altyapısı ve bulut platformunun devreye alınması
- Kullanıcı Eğitimi: Çiftçiler, birlikler ve belediye personeline yönelik eğitimler
- Veri Paylaşımı: Açık veri protokolü ile şeffaf bilgi akışının sağlanması
- Erken Uyarı Panoları: Riskli bölgelerde saha bazlı bilgilendirme sistemlerinin kurulması

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 20 kişilik doğrudan istihdam
- Su ve enerji maliyetlerinde azalma
- Riskli alanlarda erken uyarı mekanizmalarının devreye girmesi

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: TÜBİTAK, MEVKA, Tarım ve Orman Bakanlığı destekleri, IoT firmaları ve üniversite iş birlikleri ile finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 23 milyon TL, yaklaşık 541.000 Dolar.

Ekonomik Etki: Yatırımın 2–3 yıl içerisinde geri dönüş sağlaması beklenmekte; ayrıca verim artışı ve kayıpların azaltılmasıyla bölgesel ekonomiye önemli katkılar sağlanacaktır.

İşletme Modeli; Sensör ağı, LoRaWAN altyapısı ve bulut tabanlı analiz platformu üzerinden abonelik modeli, cihaz satışları ve bakım–destek hizmetleri aracılığıyla sürdürülebilir gelir akışı oluşturmaya dayanmaktadır. Çiftçiler ve sulama birlikleri, su–enerji tasarrufu sağlayan veri temelli karar destek sistemleri sayesinde hem maliyetlerini düşürecek hem de sistem kullanımını uzun vadeli olarak benimseyecektir. Açık veri protokolü ve kurumlar arası iş birlikleri ise modelin bölgesel ölçekte ölçeklenmesini ve yeni gelir kanallarının oluşmasını destekleyecektir.

Özet: Proje, veriye dayalı sulama yönetimi ile su kaynaklarının korunmasına katkı sağlayacak, obruk riskine karşı erken uyarı sistemleri geliştirerek iklim uyumunu hızlandıracaktır.

Şekil 42, Su Verimliliği IoT Platformu ve Obruk İzleme

14.25. Akıllı Çoban: Hayvancılık IoT ve Veri Analitiği

Projenin Temel Amacı: Sürü sağlığı, konum, yem tüketimi ve üreme takibini dijital sistemlerle gerçekleştirerek kayıpları %20 oranında azaltmak; süt ve et verimini %5–10 artırmak amaçlanmaktadır.

Projenin Gerekçesi: Hayvan hastalıkları ve etkin izleme eksikliği, küçük ve orta ölçekli işletmelerde verim düşüklüğüne neden olmaktadır. Bu işletmelerin teknolojiye erişiminde yaşadığı zorluklar, hayvancılıkta verimliliği sınırlamaktadır. Dijital çözümler sayesinde hem kayıpların önüne geçmek hem de işletmelerin rekabet gücünü artırmak mümkündür.

Hedef Kitle:

- Küçük ve orta ölçekli hayvancılık işletmeleri
- Veteriner hekimler
- Yem tedarikçileri

Proje Bileşenleri:

- Giyilebilir sensörler
- Kulak küpeleri
- Ağ geçitleri
- Veri toplama ve analiz platformu
- Veteriner entegrasyon sistemleri
- Leasing ve kooperatif bazlı finansman paketleri

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Pilot Kurulum: İlk denemelerin yapılması ve sistem testleri
- Eğitim: Çiftçiler ve veterinerlere yönelik dijital sistem eğitimleri
- Veri Analizi ve Uyarı Sistemleri: Sağlık ve üretim parametrelerine dayalı erken uyarı mekanizmalarının kurulması
- Ölçekleme: Başarılı uygulamaların yaygınlaştırılması
- Finansman Modelleri: Leasing ve kooperatif destekli finansman mekanizmalarının geliştirilmesi

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 25 kişilik doğrudan istihdam
- Hane gelirlerinde artış
- Hayvan refahı ve verimlilikte yükselme

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Proje; KOSGEB, TÜBİTAK destekleri, kooperatif iş birlikleri ve fintech çözümleri ile finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 22 milyon TL, yaklaşık 517.200 Dolar.

Ekonomik Etki: Yatırımın 2–3 yıl içerisinde geri dönüş sağlaması, ölçek ekonomisi ve verimlilik kazançlarıyla bölgesel hayvancılığın güçlenmesi beklenmektedir.

İşletme Modeli; Giyilebilir sensörler, kulak küpeleri ve veri analiz platformunun abonelik, cihaz satışları ve bakım–destek hizmetleri üzerinden gelir yaratmasına dayanmaktadır. Küçük ve orta ölçekli işletmeler, leasing ve kooperatif temelli finansman modelleri sayesinde dijital çözümlere erişerek verimlilik artışını sürdürülebilir hale getirecektir. Veteriner entegrasyon sistemi ise hizmet çeşitliliğini artırarak hem işletmelere hem de veteriner profesyonellere yönelik yeni gelir kanalları oluşturacaktır.

Özet: Proje, dijital hayvancılık uygulamaları sayesinde kayıpları azaltacak, verimliliği artıracak ve sürdürülebilir bir gelir modeli sağlayarak sektörün dönüşümüne katkı sunacaktır.

Şekil 43, Akıllı Çoban: Hayvancılık IoT ve Veri Analitiği

14.26. Karapınar Ürünleri E-Ticaret ve Dijital Pazar Yeri

Projenin Temel Amacı: Yöresel ürünlerin Türkiye genelinde çevrimiçi satışını sağlayarak üreticilerin pazara erişimini artırmak; 2 yıl içinde 50'den fazla markanın sisteme dâhil edilmesi ve 20 milyon TL satış hacmine ulaşmak amaçlanmaktadır.

Projenin Gerekçesi: Yerel üreticiler markalaşma ve görünürlük konusunda yetersiz kalmakta, lojistik maliyetleri yüksek seviyelerde seyretmekte ve dijital satış kanalları yeterince kullanılmamaktadır. Bu proje, üreticilerin dijitalleşme yoluyla daha geniş pazarlara erişmesini sağlayarak hem gelir artışını hem de rekabet gücünü destekleyecektir.

Hedef Kitle:

- Kooperatifler
- KOBİ'ler
- Genç girişimciler
- Son kullanıcılar

Proje Bileşenleri:

- Pazar yeri yazılımı ve dijital altyapı
- Üretici onboarding (kayıt ve destek süreci)
- Kargo ve lojistik anlaşmaları
- Dijital pazarlama kampanyaları
- Ödeme ve teslimat entegrasyonu
- İade ve şikâyet yönetim sistemi

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Yazılım ve Altyapı: Çevrimiçi pazar yeri platformunun kurulması
- Üretici Eğitimi: Dijital satış, lojistik ve marka yönetimi alanlarında eğitim programları
- Kampanyalar: Marka bilinirliğini artırmaya yönelik pazarlama faaliyetleri
- Lojistik Anlaşmaları: Kargo maliyetlerinin düşürülmesi için özel anlaşmalar
- Performans İzleme: Satış ve kullanıcı deneyiminin düzenli olarak ölçülmesi

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 25 kişilik doğrudan istihdam
- Yöresel markaların bilinirliğinin artması
- Üreticiler için satış kanallarının çeşitlenmesi

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: KOSGEB Dijitalleşme desteği, MEVKA hibeleri ve melek yatırımcıların katkılarıyla finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 10 milyon TL, yaklaşık 235.197 Dolar.

Ekonomik Etki: Yatırımın 1,5–2,5 yıl içinde geri dönüş sağlaması, yerel katma değer artması ve üreticilerin pazarlık gücünün yükselmesi beklenmektedir.

İşletme Modeli; Yöresel üreticilerin ürünlerini çevrimiçi pazar yeri üzerinden satışa sunmasını sağlayarak komisyon, lojistik entegrasyonu ve dijital reklam gelirleri üzerinden sürdürülebilir bir gelir akışı oluşturmayı esas almaktadır. Üreticiler için onboarding, eğitim ve marka geliştirme desteği verilerek platformdaki satış hacmi artırılacak ve çoklu marka yapısıyla ölçek ekonomisi yaratılacaktır. Dijital pazarlama ve uygun lojistik anlaşmaları sayesinde platform, ulusal çapta rekabetçi bir satış ekosistemine dönüşecektir.

Özet: Proje, dijitalleşme yoluyla yöresel ürünlerin pazara erişimini güçlendirerek üreticilerin gelirini artıracak, rekabet avantajı sağlayacak ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunacaktır.

Şekil 44, Karapınar Ürünleri E-Ticaret ve Dijital Pazar Yeri

14.27. ESCO Tabanlı Enerji Verimliliği Programı (KOBİ & Kamu)

Projenin Temel Amacı: Üç yıl içinde 40 tesiste performans garantili enerji verimliliği yatırımları gerçekleştirilerek enerji tüketimini %20–30 oranında azaltmak amaçlanmaktadır.

Projenin Gerekçesi: Enerji maliyetlerinin yüksekliği, işletmelerin rekabet gücünü zayıflatmaktadır. Teknik ve finansal kapasite eksiklikleri nedeniyle enerji verimliliği yatırımları çoğu zaman ertelenmektedir. ESCO (Energy Service Company) modeli, yatırım risklerini özel sektöre devrederek bu engelleri ortadan kaldırmakta ve sürdürülebilir bir çözüm sunmaktadır.

Hedef Kitle:

- KOBİ'ler
- Belediyeler ve kamu binaları
- Okullar ve hastaneler

Proje Bileşenleri:

- Enerji etütleri
- Hızlı kazanım sağlayan yatırımlar (LED dönüşümü, yüksek verimli motorlar, yalıtım vb.)
- Performans sözleşmeleri
- Ölç ve Doğrula (IPMVP) sistemi
- Yeşil finansman araçları

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Portföy Taraması: Uygun tesislerin belirlenmesi
- Etüt ve Sözleşmeler: Enerji analizlerinin yapılması ve performans garantili sözleşmelerin imzalanması
- Uygulama: Verimlilik yatırımlarının gerçekleştirilmesi
- M&V (Measurement & Verification): Tasarrufların uluslararası standartlara göre ölçülmesi ve doğrulanması
- Tasarrufun Paylaşımı: Elde edilen kazanımların sözleşmeye uygun şekilde paylaşılması
- Ölçekleme: Başarılı uygulamaların yaygınlaştırılması

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 35 kişilik doğrudan istihdam
- İşletme maliyetlerinde düşüş
- Enerji tüketimi ve emisyonlarda azalma
- İşletmelerin rekabet gücünde artış

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Dünya Bankası ve GEFF programları, kalkınma bankaları, özel ESCO şirketleri ve belediye ortaklıkları ile finanse edilebilecektir.

Yaklaşık Bütçe: 25 milyon TL, yaklaşık 588.000 Dolar (portföy).

Ekonomik Etki: Tasarruf kaynaklı nakit akışı sayesinde yatırımın 4 yıldan kısa sürede geri dönüş sağlaması beklenmektedir.

İşletme Modeli; ESCO yaklaşımıyla tesislerde enerji verimliliği yatırımlarının hiçbir başlangıç maliyeti olmadan uygulanması ve elde edilen tasarrufların sözleşme süresi boyunca paylaşılması esasına dayanmaktadır. Performans garantisi ve M&V (ölç-doğrula) sistemi sayesinde tasarruflar güvence altına alınarak sürdürülebilir bir nakit akışı oluşturulur. Bu yapı, ölçeklenebilir portföy modeli ile her yıl daha fazla tesiste uygulanarak uzun vadeli, kendi kendini finanse eden bir enerji verimliliği ekosistemi yaratır.”

Özet: Proje, enerji verimliliği yatırımlarını performans garantisiyle hayata geçirerek tasarrufu finansmana dönüştüren, ölçeklenebilir ve kalıcı bir model ortaya koyacaktır.

Şekil 45, ESCO Tabanlı Enerji Verimliliği Programı (KOBİ & Kamu)

14.28. Biyokömür (Biochar) Üretim ve Entegrasyon Tesisi – Karapınar

Projenin Temel Amacı: Karapınar ve çevresindeki tarımsal artıklar (buğday, mısır, ayçiçeği sapları, budama atıkları vb.) ile orman ve peyzaj bakımı kaynaklı biyokütlenin düşük emisyonlu piroliz yöntemleriyle biyokömüre (biochar) dönüştürülmesi amaçlanmaktadır. Üretilen biochar; tarım toprağına, komposta ve filtrasyon uygulamalarına entegre edilerek toprak verimliliğini, su tutma kapasitesini ve karbon yutak etkisini artıracaktır. Piroliz sürecinde ortaya çıkan ısı ve gaz yan ürünleri tesisin enerji öz yeterliliği için kullanılacak; kurutma ve elektrik üretiminde değerlendirilerek karbon giderim sertifikaları üzerinden ek gelir yaratılacaktır.

Projenin Gerekçesi: Karapınar'da hububat ağırlıklı üretimden kaynaklanan yüksek miktardaki tarımsal artık çoğunlukla açıkta yakma veya çürütme yoluyla bertaraf edilmekte, bu da hava kirliliğine ve sera gazı emisyonlarına neden olmaktadır. Bölgenin kurak-yarı kurak iklim koşulları ve su kıtlığı, toprakta organik madde miktarı ile su tutma kapasitesini artıracak kalıcı çözümlere olan ihtiyacı artırmaktadır. Biochar, kararlı karbon yapısı sayesinde uzun süreli karbon depolama, gübre ve su girdilerinde maliyet avantajı ve sürdürülebilir tarımsal üretim için yenilikçi bir çözüm sunmaktadır. Ayrıca piroliz sürecinden elde edilen ısı ve gaz, kurutma ve proses enerjisinde kullanılarak tesisin işletme maliyetleri ve karbon ayak izi düşürülecektir.

Hedef Kitle:

- Birincil: Karapınar'daki çiftçiler, kooperatifler, sulama birlikleri, büyük ölçekli tarım işletmeleri, kompost üreticileri
- İkincil: Peyzaj ve orman bakımı ekipleri, atık yönetimi firmaları, hayvancılık işletmeleri (altlık/kompost), inşaat ve filtrasyon sektörü, belediyeler
- Dolaylı: Yerel makine-imalat KOBİ'leri, lojistik firmaları, genç girişimciler (biochar tabanlı ürünler), araştırma kurumları

Proje Bileşenleri:

- Besleme & Ön İşlem: Hammadde haritalama (50 km yarıçap), sözleşmeli tedarik, öğütme-kırma, elek, düşük sıcaklık kurutma (atık ısı kullanımı)
- Piroliz Ünitesi: Sürekli tip auger/reaktör (450–650 °C), oksijensiz ortam; kapasite: 5.000 ton/yıl kuru hammadde → 1.400–1.650 ton/yıl biochar
- Enerji Entegrasyonu: Piroliz gaz/yağ geri kazanımı, kurutma ve ORC/CHP ile elektrik üretimi, emisyon arıtımı (siklon, SCR/aktif karbon)
- Ürün İşleme: Öğütme, granül/briquelette üretimi, kompost-biochar karışım hattı, torbalama ve bigbag paketleme
- Kalite & Sertifikasyon: Laboratuvar testleri (pH, kül, uçucu madde, sabit karbon, ağır metal), EBC sertifikasyonu, MRV altyapısı, QR kodlu izlenebilirlik
- Uygulama & Yaygınlaştırma: Pilot tarla denemeleri (kuru tarım ve sulama alanları), hayvansal altlık, filtrasyon uygulamaları; çiftçi eğitimleri ve demonstrasyon parselleri

- Karbon Kredisi & Pazar: Gönüllü karbon piyasaları için sertifika başvuruları, metodoloji ve doğrulama danışmanlığı, uzun vadeli alım anlaşmaları

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Aşama 0 (0–6 ay): Fizibilite çalışmaları, izinler, hammadde analizi, pazar araştırması
- Aşama 1 (6–12 ay): Mühendislik ve tedarik; reaktör ve ekipman ihaleleri, laboratuvar kurulumu
- Aşama 2 (12–18 ay): Kurulum, hat montajı, DCS/SCADA; performans testleri ve ön denetimler
- Aşama 3 (18–24 ay): Pilot uygulamalar, demonstrasyon parselleri, su tutma ve verim analizleri
- Aşama 4 (24. ay+): Ticarileşme ve ölçekleme; satış kanalları, karbon kredisi tescili, ürün çeşitlendirme

Beklenen Çıktılar ve Etkiler (KPI'lar):

- Üretim: 1.400–1.650 ton/yıl biochar, 3.500–4.000 MWh ısı eşdeğeri
- Tarım: Toprak su tutma kapasitesinde %10–20 artış, mineral gübre kullanımında %5–10 azalma, verimde %5–12 iyileşme
- Çevresel: Yıllık ≥ 7.000 tCO₂e karbon giderimi, metan oluşumunun ve açıkta yakmanın önlenmesi
- Ekonomik/Sosyal: 45–60 doğrudan, 120+ dolaylı istihdam; çiftçi girdi maliyetlerinde azalma; hava kalitesinde iyileşme
- İzleme & Doğrulama: MRV raporları, kalite sertifikaları, karbon projeleri doğrulama belgeleri
- Risk Yönetimi: Hammadde sürekliliği için çoklu tedarik, pazar adaptasyonu için demonstrasyon, emisyon kontrolü için ileri arıtım ve düzenli izleme, finansman için karbon kredisi ön-satış modelleri

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkanları:

- Programlar: MEVKA, Tarım ve Orman Bakanlığı, KOSGEB, TÜBİTAK, IPARD III, çevresel fonlar ve yeşil kredi hatları (EBRD, IFC, GEFF)
- Paydaşlar: Belediyeler, kooperatifler, üniversiteler, özel sektör (gübre bayileri, filtrasyon firmaları), karbon piyasası danışmanları

Yaklaşık Bütçe:

- Toplam 70–92,5 milyon TL, yaklaşık 1.645.000- 2.175.500 Dolar
- Mühendislik ve inşaat: 17,5–22,5 milyon TL
- Piroliz reaktörü ve yardımcı hatlar: 27,5–35 milyon TL
- Ön işlem hatları: 9–12,5 milyon TL
- Emisyon arıtımı ve güvenlik sistemleri: 4–6 milyon TL
- Laboratuvar ve kalite altyapısı: 3–4 milyon TL
- SCADA/BT ve izlenebilirlik: 2–3 milyon TL

- İşletme sermayesi ve lojistik: 7–9,5 milyon TL

Ekonomik Etki: Ekonomik etki bakımından tesisin iş modeli çok yönlü gelir akışları üzerine kuruludur. Biochar satışlarından yıllık 15–22,5 milyon TL, karbon giderim sertifikalarından yaklaşık 5,25–12,75 milyon TL, enerji/ısı ikamesi ve kurutma hizmetlerinden 1,5–3 milyon TL ve atık kabul-işleme hizmetlerinden 1–2 milyon TL gelir elde edilmesi beklenmektedir. Bu durumda toplam yıllık gelir 22,5–40 milyon TL aralığında oluşmaktadır. Geri ödeme süresi 4–6 yıl aralığında kalmakta, karbon kredi fiyatları ve hammadde lojistiğine duyarlı olmaya devam etmektedir. Projenin bölgesel çarpan etkisi ise yaklaşık 1,4× olarak korunmakta, lojistik, bakım, sarf malzemeleri ve çiftçi verim artışı sayesinde tarımsal kayıpların ve dışa bağımlı girdilerin azalmasına katkı sağlamaktadır.

İşletme Modeli; Tarımsal ve ormancılık kaynaklı biyokütlenin piroliz yoluyla biochar, ısı ve karbon kredisine dönüştürülmesiyle çoklu gelir akışları oluşturan döngüsel ekonomi temelli bir yapıya dayanmaktadır. Biochar satışları, karbon giderim sertifikaları, atık kabul-işleme hizmetleri ve enerji/kurutma gelirleri tesisin finansal sürdürülebilirliğini sağlayarak operasyonu kendi kendini finanse eden bir modele dönüştürür. Bölgedeki tarım işletmeleriyle yapısal tedarik anlaşmaları ve izlenebilirlik altyapısı sayesinde hammadde sürekliliği ve ölçeklenebilir bir pazar yapısı garanti altına alınır.

Özet: Proje, atığı değere ve kararlı karbon depolama kapasitesine dönüştürür; tarımsal verimlilik ve iklim dayanıklılığını güçlendirirken, karbon piyasaları ve enerji entegrasyonu sayesinde çoklu gelir yaratır. Karapınar'ın kurak-yarı kurak koşullarında su tutma ve toprak organik maddesi artışı ile sürdürülebilir üretime stratejik katkı sağlar.

Şekil 46, Biyokömür (Biochar) Üretim ve Entegrasyon Tesisi – Karapınar

14.29. Küçükbaş Yünlerinden Keratin ve Türevi Ürünler Üretim Tesisi – Karapınar

Projenin Temel Amacı: Karapınar ve çevresinde küçükbaş hayvancılıktan çıkan düşük veya değersiz sınıf yünleri endüstriyel ölçekte değerlendirerek keratin, keratin hidrolizat/peptit, lanolin ve yan ürünlerden katma değerli kozmetik, kişisel bakım, tarım ve teknik uygulama ürünleri üretmek hedeflenmektedir. Bu sayede atık yünlerin açıkta yakılması veya çöpe gitmesi önlenecek, döngüsel ekonomi yaratılacak ve kadın kooperatifleri ile KOBİ'ler aracılığıyla sürdürülebilir bir tedarik-satış zinciri kurulacaktır.

Projenin Gerekçesi:

- Küçükbaş varlığına rağmen bölgede kırım sonrası çıkan nitelsiz ve karışık yün çoğunlukla ekonomik değer bulamamakta ve atık olarak değerlendirilmekte.
- Yün, keratin açısından zengin bir hammaddedir. Uygun kimyasal/enzimatik işlemlerle yüksek saflıkta keratin ve hidrolizat elde edilerek kozmetik, saç bakım, yara örtüsü taşıyıcıları, biyoplastik katkı, tekstil apre ve tarımda yavaş salınımlı azot kaynağı gibi ürünlerde kullanılabilir.
- Yıkama (scouring) sırasında elde edilen yün yağı (lanolin), rafine edilerek ek gelir kaynağı yaratır.
- Proje, atık yönetimi, kadın istihdamı, yerel sanayi çeşitliliği ve ihracat potansiyeli açısından bölgesel kalkınmaya katkı sağlayacaktır.

Hedef Kitle:

- Birincil: Küçükbaş yetiştiricileri, kırım ekipleri, kadın kooperatifleri, komisyoncular
- İkincil: Kozmetik/kişisel bakım üreticileri, dermatolojik ürün KOBİ'leri, tekstil yardımcı kimyasal üreticileri, tarım girdisi bayileri
- Dolaylı: Lojistik ve atık yönetim firmaları, meslek liseleri/üniversiteler (staj ve Ar-Ge), e-ihracat platformları

Proje Bileşenleri:

- Hammadde & Ön İşlem: Yün sınıflandırma, yıkama-yağ giderme, kurutma; lanolin kazanımı ve rafineri, QR kod ile izlenebilirlik
- Çözünebilir Keratin Üretimi: Düşük toksisiteli indirgeme (tiyol/sülfid), üre/tiyüre destekli proses veya enzimatik hidroliz; derin ötektik çözücüler/iyonik sıvılar ile çözündürme; membran filtrasyon (UF/NF) ile fraksiyonlama
- Ürün Geliştirme Hatları:
 - *Kozmetik/Kişisel Bakım:* Keratin peptidi (≥ 85 protein), sıvı ve toz formda; saç bakım ürün katkıları, ISO 22716 GMP altyapısı
 - *Tıbbi/Teknik:* Yara örtüsü taşıyıcıları/filmler, tekstil apre ve bağlayıcılar
 - *Tarım:* Keratin hidrolizatlı yavaş salınımlı azot granülleri, kompost katkıları

- Atıksu & Emisyon Yönetimi: Yıkama suyu arıtımı (yağ tutucu, DAF, biyolojik arıtma); koku kontrolü, çamurdan kompost/enerji geri kazanımı
- Kalite & Uygunluk: Mikrobiyoloji, ağır metal, serbest formaldehit testleri; REACH, ISO 9001, ISO 22716; Halal/Kosher opsiyonları

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

- Aşama 0 – Hazırlık (0–4 ay): Hammadde haritalama, tedarik sözleşmeleri, pazar analizi, yer seçimi, ÇED/ruhsat
- Aşama 1 – Mühendislik (4–8 ay): Proses tasarımı (PFD/P&ID), solvent/enzim seçimi, ATEX ve iş güvenliği planları
- Aşama 2 – Kurulum (8–16 ay): Yıkama-lanolin hattı, reaktörler, filtrasyon-membran sistemleri, vakum kurutma/spreydryer, ETP, SCADA/ERP
- Aşama 3 – Validasyon (16–20 ay): Deneme üretimleri, stabilite testleri, müşteri onayları, GMP denetimi
- Aşama 4 – Ticarileşme (20. ay+): Distribütör anlaşmaları, e-ihracat, marka/ambalaj geliştirme, Ar-Ge ile ürün çeşitlendirme

Beklenen Çıktılar ve Etkiler: Beklenen çıktılar ve etkiler kapsamında, yıllık kapasite 1.000-ton ham yün olup bunun 400–450 tonu temiz yüne dönüşecektir. Keratin ve peptit üretimi 137,5–187,5 ton/yıl, lanolin 40–60 ton/yıl, teknik ve tarımsal ürünler ise 75–125 ton/yıl seviyesinde olacaktır. Ekonomik olarak, 1. yıl sonunda kapasite kullanım oranı %15, 3. yılda ise %21,25'e ulaşacaktır. Kozmetik sınıf keratin peptiti için ortalama satış fiyatı 37,5–75 TL/kg bandında öngörülmekte olup, toplam yıllık ciro 30–62,5 milyon TL aralığında gerçekleşecektir. Sosyal etkiler açısından 11–17,5 doğrudan istihdam sağlanacak, bunun en az %35'i kadınlardan oluşacak; kırkım ve toplama zincirinde ise 25'ten fazla mevsimsel istihdam yaratılacaktır. Çevresel kazanımlar arasında açıkta yakma ve çöp sahasına giden yün miktarının azalması, yağlı yıkama sularında KOİ yükünün düşmesi ve lanolinin rafine edilmesi sayesinde tehlikeli atık oluşumunun önlenmesi yer almaktadır. İzleme ve doğrulama kapsamında parti bazlı protein profili (SDS-PAGE), peptit dağılımı (GPC), mikrobiyoloji, ağır metal analizleri ve atıksu parametreleri (KOİ, AKM) takip edilecek, tedarikçi uyum denetimleri yapılacaktır. Hammadde sürekliliği için bölgesel ağ ve prim sistemleri kurulacak, proses kimyasal güvenliği ATEX standartlarına göre sağlanacak ve kapalı devre solvent geri kazanımı uygulanacaktır. Pazar riskleri için ön satış sözleşmeleri ve OEM fason üretim anlaşmaları yapılacaktır.

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkanları: Finansman potansiyeli açısından MEVKA imalat ve yeşil dönüşüm destekleri, KOSGEB ürün geliştirme ve dijitalleşme programları, TÜBİTAK'ın enzimatik ve yeşil çözücü Ar-Ge çağrıları, IPARD III kırsal değer zinciri tedbirleri ve TKYB/TSKB yeşil kredi hatları kullanılabilecektir. İl ve ilçe tarım müdürlükleri, kooperatifler, kozmetik-dermakozmetik KOBİ'leri, üniversiteler (formülasyon ve klinik testler), lojistik ve e-ihracat platformları proje paydaşları arasında yer alacaktır.

Yaklaşık Bütçe:

- 40–57,5 milyon TL, yaklaşık 940.800 – 1.352.300 Dolar
 - Bina & altyapı: 7,5–10 milyon TL
 - Yıkama & lanolin hattı: 5–7 milyon TL
 - Keratin reaktörleri & ısı geri kazanımı: 13,75–18,75 milyon TL
 - Filtrasyon & kurutma: 7–10 milyon TL
 - Atıksu arıtma tesisi: 4,5–6,25 milyon TL
 - Laboratuvar & kalite altyapısı: 1,5–2,25 milyon TL
 - SCADA/ERP: 1–1,5 milyon TL
 - İlk işletme sermayesi: 5–7,5 milyon TL

Ekonomik Etki

- Keratin ve peptit satışları: 20,5–56,25 milyon TL/yıl
- Lanolin: 4–12 milyon TL/yıl
- Teknik ve tarımsal ürünler: 2,5–6,25 milyon TL/yıl
- Toplam gelir: 27,5–67,5 milyon TL/yıl
- Geri ödeme süresi: 4–6 yıl
- İthal ikamesi, ihracat potansiyeli, döviz girdisi ve SEGE göstergelerinde iyileşme

Toplam yıllık gelir 27,5–67,5 milyon TL bandında olup, geri ödeme süresi 4–6 yıl arasında kalmaktadır. Proje, ithal ikamesi ve ihracat yoluyla döviz girdisi sağlayacak, kadın kooperatiflerinde kırkım, toplama ve sınıflama gelirlerini artıracak, yerel kimya ve kozmetik yan sanayinde sipariş artışına katkıda bulunacak ve SEGE göstergelerinde sanayi çeşitlenmesi ile istihdamı destekleyecektir.

İşletme Modeli; Düşük değerli yünlerin endüstriyel proseslerle keratin, keratin peptidi, lanolin ve tarımsal/teknik ürünlere dönüştürülmesi ve bu ürünlerin çoklu pazarlarda (kozmetik, dermakozmetik, tarım, teknik tekstil) satışından elde edilen gelir akışlarına dayanmaktadır. Tesis, hammadde tedarikini kadın kooperatifleri ve kırkım ağlarıyla güvence altına alırken, yüksek saflıkta keratin ve lanolin gibi ürünlerde ihracat ve OEM üretim anlaşmalarıyla ölçeklenebilir, sürdürülebilir bir ticari yapı oluşturacaktır. Kapalı devre proses, kalite sertifikasyonları ve izlenebilirlik altyapısı sayesinde tesis hem çevresel riskleri azaltan hem de yüksek katma değer üreten rekabetçi bir döngüsel ekonomi modeli sunacaktır.

Özet: Atıl/ düşük değerli yünü yüksek katma değerli keratin bileşenlerine dönüştüren tesis; kozmetik-teknik-tarım gibi çoklu pazarlara satış yapar, atığı kaynağa çevirir ve Karapınar'da ihracata dönük yeni bir sektör oluşturur.

Şekil 47, Küçükbaş Yünlerinden Keratin ve Türevi Ürünler Üretim Tesisi – Karapınar

14.30. Karapınar Topraksız Sera ve Hidroponik Sera Merkezi

Projenin Temel Amacı: İklim değişikliğine dayanıklı, su verimliliği yüksek üretim modelleri geliştirmek amacıyla Karapınar'da yenilikçi topraksız tarım ve hidroponik sera teknolojileri merkezi kurmak; çiftçilere, girişimcilere ve gençlere modern üretim ve istihdam olanakları sağlamaktır.

Projenin Gerekçesi: Karapınar, kurak ve tuzlu toprak yapısı nedeniyle klasik tarımsal üretimde sınırlılıklar yaşamaktadır. Buna karşın bölge yüksek güneşlenme süresi, ulaşım avantajı ve geniş arazileriyle yenilikçi tarım teknolojileri için uygundur. Topraksız ve hidroponik sistemler sayesinde %80'e varan su tasarrufu, yıl boyu üretim ve yüksek verim elde edilebilmektedir. Bu proje, gıda güvenliği, istihdam ve yeşil dönüşüm hedefleriyle uyumludur.

Hedef Kitle: Genç çiftçiler, kadın üreticiler, tarım kooperatifleri, ziraat öğrencileri, tarımsal girişimciler, teknoloji sağlayıcı firmalardır.

Proje Bileşenleri:

- 2 hektarlık modern topraksız sera kompleksi (hidroponik, NFT ve dikey tarım modülleri)
- Eğitim, Ar-Ge ve uygulama merkezi
- Yenilenebilir enerji destekli (güneş panelli) su ve iklim kontrol sistemi
- Dijital izleme ve otomasyon altyapısı
- Yıllık "Karapınar Yeşil Tarım ve Teknoloji Forumu"
- Üretici eğitim programları ve sertifikasyon modülü

Proje Aşamaları ve Faaliyetler:

1. Planlama ve proje tasarımı: teknik fizibilite, zemin ve su analizleri
2. Altyapı inşası: sera yapımı, su geri kazanım ve enerji sistemlerinin kurulumu
3. Eğitim ve kapasite geliştirme: 200 çiftçiye topraksız tarım eğitimi, 50 genç girişimciye uygulamalı staj
4. Pilot üretim: domates, marul, çilek ve fesleğen gibi yüksek katma değerli ürünlerde deneme üretimleri
5. Tanıtım ve yaygınlaştırma: dijital platform, fuar katılımı, bilgi paylaşım etkinlikleri
6. İzleme ve değerlendirme: üretim verimliliği, su/enerji kullanımı, ekonomik etki analizi

Beklenen Çıktılar ve Etkiler:

- 2 hektar kapalı alanlı hidroponik üretim kapasitesi
- 250 doğrudan, 500 dolaylı istihdam
- Yıllık 600-ton ürün üretimi
- %80 su tasarrufu, %30 enerji verimliliği
- 200 üreticiye eğitim ve sertifikasyon

- Bölgenin “akıllı tarım” merkezi haline gelmesi

Finansman Potansiyeli ve İş Birliği İmkânları: Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (IPARD), AB Yeşil Mutabakat Programları, TÜBİTAK 1509/1511, Konya Kalkınma Ajansı (MEVKA), UNDP GEF Küçük Destek Programı, özel sektör yatırımcıları ve kooperatif ortaklıkları.

Yaklaşık Bütçe: 45 milyon TL, yaklaşık 1.058.400 Dolar.

Ekonomik Etki: Yıllık 40–50 milyon TL üretim değeri, 3 yılda yatırım geri dönüşü, bölgesel gıda arz güvenliğine katkı.

İşletme Modeli; Modern hidroponik sera tesisinde yıl boyu yüksek verimli üretim yapılması, üretilen ürünlerin ulusal market zincirleri ve ihracat kanallarına satılması ile eğitim–sertifikasyon programlarından elde edilen gelirlerin bir araya geldiği hibrit bir yapıya dayanmaktadır. Dijital izleme ve otomasyon sayesinde su ve enerji maliyetleri düşürülerek işletmenin kârlılığı artırılırken, Ar-Ge ve uygulama merkezi aracılığıyla teknoloji sağlayıcılar ve girişimcilerle iş birlikleri üzerinden ek gelir modelleri oluşturulacaktır. Bölgesel kooperatifler ve genç girişimcilerle yapılan anlaşmalar ise sürdürülebilir tedarik, ölçeklenebilir pazar yapısı ve uzun vadeli işletme sürekliliğini destekleyecektir.

Özet: Karapınar Topraksız Sera ve Hidroponik Sera Merkezi, su kıtlığına karşı yenilikçi tarım teknolojileri geliştirerek sürdürülebilir üretimi destekler. Proje, yeşil dönüşüm hedefleriyle uyumlu, yüksek verimli ve çevre dostu bir üretim modeli sunar; bölge ekonomisine kalıcı katkı sağlar.

Şekil 48, Karapınar Topraksız Sera ve Hidroponik Sera Merkezi

15. Sonuç ve Değerlendirme

15.1. Genel Bakış ve Raporun Kapsamı

Bu fizibilite raporu, Karapınar ilçesinin mevcut sosyo-ekonomik yapısını, doğal kaynak potansiyelini, üretim kapasitesini, beşerî sermayesini ve geleceğe yönelik gelişim fırsatlarını bütüncül bir çerçevede ele almaktadır.

Çalışma boyunca; tarım, hayvancılık, enerji, sanayi, turizm, ulaşım, sosyal altyapı ve çevresel sürdürülebilirlik alanlarında veri temelli analizler yapılmış; ilçenin alternatif gelir kaynaklarını güçlendirebilecek stratejik yönelimler belirlenmiştir.

Karapınar, Türkiye'nin yenilenebilir enerji, akıllı tarım ve kırsal kalkınma üçgeninde stratejik bir konuma sahip ilçelerinden biridir. Konya Ovası'nın doğu eşiğinde yer alan, 2.623 km²'lik yüzölçümüyle geniş bir üretim sahasına sahip olan Karapınar; aynı zamanda erozyon, kuraklık ve obruk oluşumlarıyla karakterize edilen bir çevresel risk alanında konumlanmaktadır.

Ancak bu riskler, doğru yönetildiğinde yeşil dönüşüm, doğa temelli ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma açısından önemli fırsatlar yaratmaktadır.

15.2. Karapınar'ın Kalkınma Ekosisteminde Stratejik Konumu

Karapınar'ın stratejik önemini belirleyen dört temel eksen bulunmaktadır:

Tablo 18, Karapınar'ın Stratejik Önemini Belirleyen Dört Temel Eksen

Eksen	Açıklama	Stratejik Etkisi
Tarımsal Üretim	262.300 hektarlık alanın %55'i tarım arazisi; başlıca ürünler: buğday, arpa, mısır, ayçiçeği, şeker pancarı.	Kırsal istihdamın %48'i tarımda; gelir kaynaklarının ana omurgası.
Yenilenebilir Enerji	1,3 GW kurulu güce sahip Kalyon GES sahası ve ilave GES yatırımları.	Türkiye'nin en büyük güneş enerjisi üretim merkezi.
Doğa ve Jeoturizm	Meke Gölü, obruk alanları, krater gölleri, yaylalar, Sultan Selim Külliyesi.	Ekoturizm ve foto-jeoturizm için benzersiz çekim potansiyeli.
Eğitim ve Beşerî Sermaye	MYO ve Fakülte düzeyinde enerji sistemleri, tarım makineleri, dijital teknolojiler.	Genç nüfusun yenilikçi sektörlere kazandırılması.

Bu dört eksen, ilçenin hem geleneksel üretim gücünü hem de yeni nesil kalkınma modellerine geçiş kapasitesini tanımlamaktadır.

15.3. Ekonomik Yapının Değerlendirilmesi

Karapınar ekonomisi, tarım-hayvancılık temelli üretim ile enerji sektörü arasında çeşitlenmiş bir geçiş yapısına sahiptir. Tarımsal üretim verimliliği modern sulama, tohum ıslahı ve mekanizasyon sayesinde artarken, yenilenebilir enerji yatırımları ilçeye yeni bir ekonomik kimlik kazandırmıştır.

15.3.1. Tarım ve Hayvancılıkta Dönüşüm

- İlçede kuru tarım hâkimdir; ancak sulama alanları genişletilmekte, basınçlı sistemlerle verimlilik artışı sağlanmaktadır.
- 2024 itibarıyla şeker pancarı üretimi 210.000 ton, buğday üretimi 145.000 ton, mısır üretimi 125.000 ton seviyesindedir.
- Hayvansal üretim alanında 48.000 büyükbaş, 82.000 küçükbaş, 150.000 kanatlı hayvan bulunmaktadır.
- Arıcılık ve süt üretimi, katma değeri yüksek alt sektörlerdir.
- Kadın kooperatiflerinin tarımsal işleme (süt ürünleri, unlu mamuller, kurutma ve paketleme) alanında faaliyet göstermesi, kırsal kadın istihdamını artırmaktadır.

15.3.2. Yenilenebilir Enerji ve Sanayi Potansiyeli

Karapınar, Türkiye'nin yenilenebilir enerji politikası çerçevesinde stratejik bir konuma sahiptir. Kalyon Karapınar GES, 1 350 MWp kurulu güç ve yılda ~1.7–3 TWh aralığında elektrik üretimiyle ülke enerji arzına katkıda bulunmaktadır. Güneş paneli üretim fabrikası, montaj, bakım, izleme ve lojistik gibi faaliyetlerle birlikte büyük bir iş alanı yaratmış; santral ve yan sanayi kapsamında önemli istihdam ve yatırım potansiyeli doğmuştur.

Tablo 19, Konya İli Yenilenebilir Enerji ve Sanayi Sektörlerinin İstihdam ve Katma Değer Payları (%)

Sektör	İstihdam Payı (%)	Katma Değer Payı (%)
Tarım ve Hayvancılık	48	32
Enerji ve Sanayi	22	41
Hizmet ve Ticaret	20	19
Turizm ve Kültürel Ekonomi	10	8

¹³ Hesaplama TÜİK 2023 İl Düzeyi GSYH ve İstihdam Verileri Esas Alınarak Yapılmıştır

Bu tablo, Karapınar ekonomisinin enerji merkezli çeşitlenme sürecine girdiğini açıkça göstermektedir.

¹³ Katma Değer Payı (%) sektörel GSYH'nin toplam GSYH içindeki payı esas alınarak hesaplanmıştır.

Katma Değer Payı (%) = Sektörel GSYH / Toplam GSYH × 100

15.4. Sosyal ve Demografik Dinamiklerin Değerlendirilmesi

Karapınar'ın nüfusu 2024 itibarıyla 51.324 kişidir. Nüfusun %66,2'si çalışma çağında, %23,4'ü çocuk, %10,4'ü yaşlı bireylerden oluşmaktadır. Bu yapı, genç işgücü potansiyelinin güçlü, yaşlı bağımlılık oranının yönetilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir. Eğitim altyapısı ve mesleki programlar sayesinde ilçe, yeşil beceriler ve dijital dönüşüm alanlarında hızlı adaptasyon kabiliyetine sahiptir.

Kadın istihdam oranı resmi verilere göre %24 civarında olsa da, tarım ve ev eksenli üretimde kayıt dışı kadın emeği yüksektir. Bu nedenle kooperatifleşme ve sosyal girişimcilik modelleri, Karapınar'ın kalkınma vizyonunda merkezi bir rol oynamalıdır.

Tablo 20, Sosyal ve Demografik Dinamiklerin Değerlendirilmesi

Beşerî Sermaye Göstergesi	Karapınar Değeri	Türkiye Ortalaması
Okullaşma Oranı (Ortaöğretim)	%93	%91 ¹⁴
Kadın İşgücüne Katılım	%24	%36 ¹⁵
Üniversite Mezunu Oranı	%13	%19 ¹⁶
Genç Nüfus (15-29)	%21	%19 ¹⁷

Bu göstergeler, eğitim düzeyinin ülke ortalamasına yakın, ancak kadın istihdamının geliştirilmeye açık olduğunu ortaya koymaktadır.

15.5. Doğal Kaynaklar ve Çevresel Denge

Karapınar'ın doğal varlıkları, bölgenin ekonomik geleceğinde hem koruma hem de üretim dengesini zorunlu kılmaktadır.

İlçede obruk oluşumları, kuraklık riski ve toprak erozyonu temel ekolojik sorunlar arasında yer alırken, bu durum aynı zamanda çevre dostu üretim teknolojilerine yönelimi teşvik etmektedir.

- Rüzgâr erozyonunu önleyici yeşil kuşak projeleri,

¹⁴ MEB Resmî İstatistikleri (2023) – İl/İlçe Okullaşma Oranları

¹⁵ TÜİK İşgücü İstatistikleri (2023) – İl/İlçe Bazlı İşgücü Göstergeleri

¹⁶ TÜİK Eğitim Durumu İstatistikleri (2023) – Bölgesel Eğitim Düzeyi Dağılımı

¹⁷ TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS, 2024)

- Yeraltı su izleme ve obruk erken uyarı sistemleri,
- Hidroponik ve kapalı devre sulama sistemleri,
- Karbon yutak alanı olarak güneş sahası çevreleri

gibi uygulamalar, ilçede çevresel dengeyi koruyan kalkınma modellerinin yaygınlaşmasını desteklemektedir.

15.6. Turizm ve Kültürel Ekonomi

Karapınar; jeolojik miras, tarihi eserler, yayla yaşamı, gastronomi kültürü ve doğa turizmi unsurlarını bir arada barındıran nadir yerleşimlerden biridir. Meke Krater Gölü, Sultan Selim Külliyesi, Meyil ve Acıgöl gibi doğal alanlar ilçeyi “jeoturizm koridoru” haline getirme potansiyeline sahiptir.

Fizibilite kapsamında yapılan analizlerde; ekoturizm rotaları, köy konaklamaları, enerji santrali ziyaretçi merkezleri ve yöresel ürün pazarlarının bölge ekonomisine yıllık 120 milyon TL'ye kadar katkı sağlayabileceği öngörülmektedir.

Tablo 21, Turizm ve Kültürel Ekonomi Değerlendirmesi¹⁸

Turizm Türü	Potansiyel Ziyaretçi Sayısı (Yıllık)	Ekonomik Katkı (TL)
Ekoturizm & Doğa Yürüyüşleri	45.000	35 milyon
Enerji Turizmi (GES ziyaretleri)	25.000	20 milyon
Yayla ve Kültürel Turizm	18.000	15 milyon
Gastronomi ve El Sanatları	10.000	10 milyon

¹⁸ Bu tabloda yer alan ziyaretçi potansiyeli ve ekonomik katkı değerleri;

- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın “İl ve İlçe Bazlı Turizm İstatistikleri” (2022–2023),
- Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı,
- Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) tematik turizm raporları (Ekoturizm, Kırsal Turizm, Kültür Turizmi),
- Konya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü verileri,
- Benzer ölçekli kırsal destinasyonların (Ihlara, Kapadokya kıyısı, Beyşehir, Eğirdir vb.) ortalama ziyaretçi/kişi başı harcama verileri

kullanılarak türetilmiş varsayımsal tahminlerdir.

Ekonomik katkı hesabında kişi başı ortalama harcama 300–800 TL bandı, etkinlik türüne göre çarpan etkisi 1,4–1,8 aralığı referans alınmıştır.

Bu nedenle değerler, modelleme amaçlı öngörüler olup kesin resmî istatistik değildir.

Bu çeşitlenme, Karapınar'ın tek sektörlü yapıdan çok sektörlü gelir modeline geçişini desteklemektedir.

15.7. Altyapı, Dijitalleşme ve Ulaşım

Karapınar'ın coğrafi konumu, Konya-Aksaray-Karaman üçgeninin tam merkezinde yer alması nedeniyle lojistik avantaj sağlamaktadır. Ancak kırsal mahallelere erişim ve toplu taşıma olanaklarının sınırlı oluşu, tarımsal ve turistik faaliyetlerin ölçeklenmesini yavaşlatmaktadır. Bu nedenle;

- Karapınar OSB – GES – Merkez bağlantı yollarının güçlendirilmesi,
- Kırsal üretim merkezlerine mobil lojistik üsleri kurulması,
- Dijital altyapının güçlendirilerek e-ticaret ağlarının yaygınlaştırılması

bölgesel entegrasyonun artırılmasını sağlayacaktır.

Ayrıca, dijital dönüşüm altyapısının geliştirilmesiyle birlikte Karapınar Dijital Girişimcilik Merkezi veya "TechFarm" tipi bir kuluçka yapısının kurulması önerilmektedir.

15.8. Stratejik Sonuçlar ve Politika Önerileri

Karapınar için geliştirilen stratejik çerçeve, sürdürülebilir kalkınma hedefleri ve yeşil dönüşüm ilkeleriyle tam uyum içindedir. Aşağıdaki tablo, raporun genel analizlerinden çıkarılan öncelikli eylem alanlarını özetlemektedir:

Tablo 22, Öncelikli Eylem Alanları

Alan	Öncelikli Strateji	Beklenen Etki ¹⁹
Tarım ve Gıda	Akıllı sulama, hidroponik sera, kooperatifleşme	Gıda arz güvenliği, gelir artışı
Enerji	YEKA kapasitesinin artırılması, O&M kümelenmesi	İstihdam +500 kişi, karbon nötr üretim
Turizm	Jeoturizm ve agro-turizm rotaları	100.000 ziyaretçi / yıl

¹⁹ Beklenen etki rakamları; TR52 Bölge Planı (2024–2028), TÜİK NACE Rev.2 sektör verileri, ETKB O&M istihdam katsayıları, Kültür ve Turizm Bakanlığı ziyaretçi gelir çarpanları ve MEVKA geçmiş dönem teknik destek projelerinin ortalama performans göstergeleri esas alınarak modelleme yoluyla hesaplanmıştır. Değerler sektörün mevcut yapısı ve büyüme potansiyeline göre oluşturulmuş öngörülerdir.

Kadın İstihdamı	Kooperatifler ve el sanatları markalaşması	Kırsalda yaşayan kadınların gelirinde %40 artış
Eğitim	Enerji, çevre ve dijital beceri odaklı meslek programları	Genç işsizlik oranında %15 azalma
Dijitalleşme	Tarım veri ağı ve e-ticaret platformu	Ürün pazarlama maliyetinde %25 azalma
Çevre Yönetimi	Erozyon kontrolü, obruk izleme sistemleri	Arazi kaybında azalma, ekolojik denge

15.9. Uzun Vadeli Vizyon: “Karapınar 2035”

Karapınar'ın 2035 vizyonu, bölgenin ekonomik, sosyal ve çevresel yapısını dönüştürmeyi hedefleyen “Yeşil Enerji – Akıllı Tarım – Doğa Temelli Ekonomi” yaklaşımına dayanmaktadır. Bu vizyon, ilçenin doğal kaynaklarını koruyarak üretim yapan, enerji fazlası ihraç eden, çevreye duyarlı ve yenilikçi üretim biçimlerini benimseyen bir kalkınma modelini esas almaktadır. Aynı zamanda, bölgenin tarihsel kimliğini oluşturan tarım kültürü, dayanışma temelli üretim yapısı ve güçlü toplumsal bağlarını çağın gerekleriyle buluşturarak kırsal refahın kalıcı şekilde yükseltilmesini amaçlamaktadır.

Karapınar 2035, yalnızca ekonomik bir dönüşüm senaryosu değil; çevresel sürdürülebilirliği, toplumsal katılımı ve kadın-genç istihdamını iç içe harmanlayan bir kalkınma felsefesi olarak tanımlanmaktadır. Bu vizyonun temelinde, ilçenin sahip olduğu güneş enerjisi potansiyeli, tarımsal üretim gücü, doğal miras alanları ve insan kaynağı kapasitesi bulunmaktadır. Her biri kendi içinde güçlü birer değer olan bu unsurların bir araya getirilmesiyle, Karapınar'ın Türkiye'nin yeşil dönüşüm öncülerinden biri haline gelmesi hedeflenmektedir. Vizyon, “yerelde üreten, yeşil enerjiyle büyüyen, doğayla uyumlu kalkınan” bir Karapınar tasavvur eder.

Vizyonun Ana Bileşenleri:

- Türkiye'nin İlk Yeşil OSB – GES Destekli Tarımsal Üretim Koridoru:** Karapınar'ın en büyük stratejik avantajı, Türkiye'nin yenilenebilir enerji üretiminde öne çıkan merkezlerinden biri olmasıdır. Bu kapasite, yalnızca enerji arz güvenliği açısından değil, su kıtlığı yaşayan bölgelerde iklim uyumlu üretimin desteklenmesi açısından da kritik bir değer taşır. 2035 vizyonunda önerilen “Yeşil OSB – İklim Uyumlu Üretim Koridoru”, Karapınar Organize Sanayi Bölgesi ile enerji ihtisas alanları arasında düşük su tüketimli, verimlilik odaklı ve yeşil üretimi önceleyen entegre bir yapı oluşturmayı hedeflemektedir. Bu modelde, su tasarrufu sağlayan basınç kontrollü sulama sistemleri, yenilenebilir enerji ile çalışan ancak su tüketimini artırmayan endüstriyel süreçler, atık ısı ve gri su geri kazanımı, iklim kontrollü düşük su tüketimli seralar, enerji-etkin lojistik ve depolama altyapıları yer alacaktır. Böylece bölgedeki sınırlı su kaynaklarına ek yük

oluşturmadan, karbon ayak izi düşük, su verimliliği yüksek bir üretim ekosistemi kurulabilecektir. Bu yaklaşım, Karapınar'ın hem karbon nötr üretim yapan hem de su kaynaklarını korumayı önceleyen örnek bir kırsal sanayi-ekonomi modeli olarak konumlanmasını sağlayacak; istihdam yaratırken bölgenin doğal kaynak dengesini destekleyecektir.

2. **Karapınar Akıllı Tarım ve Hidroponik Sera Merkezi:** İlçenin yarı kurak iklim koşulları, geleneksel tarım uygulamalarını sınırlandırmakta; bu durum su verimliliğini esas alan yenilikçi çözümlere yönelimi zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, 2035 vizyonunun ikinci bileşeni olan “Karapınar Akıllı Tarım ve Hidroponik Sera Merkezi”, kuraklığa dayanıklı üretim ve dijital tarım teknolojilerini bir araya getiren örnek bir uygulama alanı olacaktır. Merkez, sensör tabanlı izleme sistemleri, IoT (Nesnelerin İnterneti) tabanlı sulama teknolojileri ve yenilenebilir enerjiyle çalışan kapalı devre üretim hatlarıyla donatılacaktır. Amaç, daha az suyla, daha yüksek verimle, çevre dostu üretim yapabilmektir. Bu merkez aynı zamanda çiftçilere eğitim, Ar-Ge desteği ve teknik danışmanlık sağlayacak; böylece Karapınar yalnızca üretim yapan değil, tarımsal bilgi üreten bir bölgeye dönüşecektir. Hidroponik sistemler aracılığıyla yıllık üretim kapasitesinin 600 ton seviyesine ulaşması ve 200 üreticinin eğitim alarak sertifikalandırılması hedeflenmektedir. Bu yapı, gelecekte Türkiye'nin “Akıllı Tarım Akademisi” işlevi görebilecek bir altyapıya dönüşebilecektir.
3. **Enerji Turizmi ve Jeolojik Miras Rotası:** Karapınar'ın doğası, yalnızca üretim için değil; sürdürülebilir turizm açısından da eşsiz bir potansiyel taşımaktadır. Meke Krater Gölü, Acıgöl, Meyil Gölü, obruklar ve volkanik formasyonlar, bölgenin jeolojik mirasını uluslararası ölçekte tanınabilir kılmaktadır. Bu nedenle 2035 vizyonunda, “Enerji Turizmi ve Jeolojik Miras Rotası” başlığı altında hem yenilenebilir enerji yatırımlarının hem de doğal zenginliklerin bütüncül bir turizm konseptiyle sunulması planlanmaktadır. GES sahalarının ziyaretçi merkezine dönüştürülmesi, jeolojik alanlarda rehberli turlar, doğa fotoğrafçılığı rotaları, tematik müzeler ve interaktif eğitim merkezleriyle desteklenen bu rota, ilçeyi “yeşil enerji ve doğa turizminin birleştiği” bir cazibe noktası haline getirecektir. Bu yaklaşım, Karapınar halkı için yeni gelir kaynakları yaratırken aynı zamanda doğal varlıkların korunmasını teşvik edecek bir “sürdürülebilir turizm döngüsü” kuracaktır. Uzun vadede bu model, Karapınar'ı UNESCO Jeopark ağına dahil edilebilecek potansiyel bölgelerden biri haline getirebilir.
4. **Kadın Kooperatifleri Birliği ve Yöresel Üretim Ağları:** Karapınar'ın sosyal kalkınmasında en kritik bileşenlerden biri kadınların üretim süreçlerine katılımıdır. İlçede faaliyet gösteren kadın kooperatifleri, halihazırda gıda işleme, el sanatları, yöresel ürün üretimi ve gastronomi alanlarında aktif rol oynamaktadır. 2035 vizyonunda bu dağınık yapı, “Kadın Kooperatifleri Birliği” çatısı altında kurumsallaştırılacak; üretim, markalaşma, dijital pazarlama ve lojistik süreçleri tek bir çatıdan yönetilecektir. Birlik aracılığıyla, yerel kadın üreticiler e-ticaret platformlarına entegre olacak, Karapınar markası altında ürünlerini bölgesel ve ulusal pazarlara sunabilecektir. Ayrıca, kooperatif

üyeleri için finansal okuryazarlık, sürdürülebilir üretim, tasarım, paketleme ve marka yönetimi eğitimleri düzenlenecek; kadın emeği, yerel ekonominin görünür bir değeri haline gelecektir. Bu model, yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda sosyal bir dönüşüm sağlayarak kadınların karar alma mekanizmalarına katılımını da güçlendirecektir.

5. **Dijital Karapınar Platformu:** Akıllı Kırsal Entegrasyon: Karapınar'ın geleceğinde dijitalleşme, üretim kadar önemli bir dönüşüm alanıdır. Dijital Karapınar Platformu, üretici ve tüketiciyi doğrudan buluşturan, veriye dayalı karar mekanizmalarını destekleyen ve kırsal ekonomiyi dijital çağa entegre eden bir altyapı olarak tasarlanacaktır. Platform; tarımsal verilerin, enerji tüketim bilgilerinin, üretim istatistiklerinin ve e-ticaret işlemlerinin tek bir sistem üzerinden yönetilmesini sağlayacaktır. Üreticiler bu sistem aracılığıyla ürünlerini pazarlayabilecek, fiyat trendlerini izleyebilecek, kooperatiflerle ortak stok yönetimi yapabilecek ve finansal destek programlarına çevrim içi başvuruda bulunabilecektir. Ayrıca platform; Karapınar Belediyesi, MEVKA, KOSGEB ve üniversitelerin veri paylaşım altyapılarıyla entegre çalışarak, ilçenin dijital dönüşümünü hızlandıracaktır. Uzun vadede bu sistem, Karapınar'ın "akıllı kırsal bölge" statüsüne ulaşmasının en önemli bileşenlerinden biri olacaktır.

Karapınar 2035 Vizyonu; tarımsal üretimden enerjiye, turizmden dijitalleşmeye kadar tüm alanlarda dönüşümü merkezine alan bir kalkınma planıdır. Vizyon, ilçenin yalnızca doğal kaynaklarını kullanmakla kalmayıp, bu kaynakları yeniden üreten ve sürdürülebilir biçimde yöneten bir model önerir.

Yeşil OSB projeleriyle sanayi; hidroponik tarımla üretim, enerji turizmiyle tanıtım; kadın kooperatifleriyle sosyal eşitlik, dijital platformla yönetim arasında kurulan bütüncül bağ, Karapınar'ı 2035 yılına kadar Türkiye'nin yeşil dönüşüm vitrinine dönüştürülmesi hedeflenmektedir.

15.10. Genel Sonuç

Bu çalışma, Karapınar'ın yalnızca bir tarım ilçesi olmadığını; aynı zamanda enerji, turizm, teknoloji ve doğa temelli kalkınma ekseninde çok boyutlu bir dönüşüm potansiyeline sahip olduğunu ortaya koymuştur. İlçenin ekonomik yapısının merkezinde tarım ve hayvancılık yer almakla birlikte, son yıllarda yapılan yenilenebilir enerji yatırımları, akıllı tarım uygulamaları ve turizm projeleri sayesinde Karapınar, Konya Bölgesi'nin yeşil dönüşüm odaklı kalkınma sürecinde öncü bir merkez haline gelme yolundadır.

Karapınar'ın stratejik konumu, sahip olduğu doğal kaynak çeşitliliği ve yenilenebilir enerji kapasitesi, ilçeye yalnızca üretim açısından değil; aynı zamanda çevresel ve teknolojik yenilenme yönünden de önemli bir üstünlük kazandırmaktadır. Türkiye'nin en büyük GES (Güneş Enerjisi Santrali) yatırımı olan Kalyon YEKA sahasının burada bulunması, bölgeyi "yeşil enerji üssü" konumuna taşımış; bu durum hem istihdam hem de bilgi birikimi açısından ilçenin ekonomik kimliğini yeniden şekillendirmiştir. Tarımsal üretim alanında ise, su kaynaklarının verimli kullanımı, topraksız tarım ve hidroponik sistemlerin geliştirilmesi, Karapınar'ı akıllı tarım teknolojilerinin uygulama sahası haline getirmiştir.

Bu dönüşüm süreci, yalnızca ekonomik göstergelerde değil, sosyal ve kültürel yapıda da kendini göstermektedir. İlçedeki kadın kooperatifleri, yerel üreticiler, genç girişimciler ve sivil toplum oluşumları, katılımcı bir kalkınma modelinin temellerini oluşturmaktadır. Özellikle kadın üreticilerin kooperatifleşme yoluyla üretim zincirine aktif şekilde katılması hem yerel ekonominin dayanıklılığını artırmakta hem de toplumsal cinsiyet eşitliği açısından güçlü bir örnek teşkil etmektedir. Bu yapı, aynı zamanda kalkınmanın yalnızca ekonomik değil, insani ve toplumsal boyutlarını da kapsamayı gerektiğini göstermektedir.

Karapınar'ın geleceği, doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimiyle doğrudan ilişkilidir. İlçede yaşanan obruk oluşumları, yeraltı su seviyesinin düşmesi ve kuraklık gibi çevresel riskler, doğayla uyumlu üretim modellerinin zorunluluğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle, Karapınar'ın kalkınma vizyonu, çevreye duyarlı, karbon salımını azaltan, yenilenebilir enerjiyle desteklenen bir üretim sistemine geçişi hedeflemelidir. Bu doğrultuda geliştirilecek projeler, ilçeyi yalnızca ekonomik anlamda büyüten değil, aynı zamanda ekolojik dengeyi koruyan ve çevresel farkındalığı artıran uygulamalar olmalıdır.

Yerel yönetimlerin, kalkınma ajanslarının, üniversitelerin ve özel sektörün iş birliğiyle oluşturulacak bu çok aktörlü yapı, Karapınar'ın kalkınma yolculuğunu hızlandıracak ve ilçeyi Konya Bölge Planı'nın yeşil dönüşüm önceliklerinin somut bir uygulama sahası haline getirecektir. Özellikle MEVKA, KOSGEB ve TÜBİTAK gibi kurumlarla yapılacak iş birlikleri; enerji verimliliği, dijitalleşme, tarımsal Ar-Ge ve kadın istihdamı alanlarında kalıcı sonuçlar doğuracaktır. Böylece Karapınar, yalnızca bölgesel değil, ulusal düzeyde de sürdürülebilir kalkınma modeli olarak anılabilecektir.

Sonuç olarak; Karapınar'ın geleceği, doğal kaynaklarını koruyarak ekonomik büyüme sağlaması, toplumsal kapsayıcılığı artırması ve teknolojiyi üretim süreçlerine entegre edebilmesiyle şekillenecektir. İlçe, Türkiye'nin yeşil mutabakat hedeflerine uygun biçimde enerji üretiminde kendi kendine yeten, su kaynaklarını verimli kullanan, karbon salımını azaltan, çevreyle uyumlu bir üretim modeline geçişin örnek sahası olma potansiyeline sahiptir.

Bu rapor, Karapınar'ın geleceğini yalnızca ekonomik büyüme üzerinden değil; aynı zamanda ekolojik, sosyal ve kültürel sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde tanımlamaktadır. Dolayısıyla bu çalışma, bölgenin kalkınma sürecinde uygulanabilir politika önerileri ve stratejik yönelimler sunmakta; Karapınar'ın 2035 vizyonuna giden yolda, ekonomik refah ile çevresel duyarlılığı birleştiren bütüncül bir yol haritası niteliği taşımaktadır.

Bu bağlamda, Karapınar; yeşil enerji üretimiyle ülke ekonomisine, akıllı tarım uygulamalarıyla gıda güvenliğine, turizm potansiyeliyle bölgesel istihdama ve kooperatifleşme kültürüyle toplumsal dayanışmaya katkı sağlayacak çok yönlü bir kalkınma merkezi haline gelecektir. Uzun vadede hedef, "doğayla barışık üretim yapan, dijitalleşmeyle güçlenen, sosyal açıdan kapsayıcı bir Karapınar ekonomisi" inşa etmektir. Bu vizyon doğrultusunda yürütülecek her politika, Karapınar'ın yalnızca bugünü için değil; gelecek nesiller için de yaşanabilir bir ekosistem yaratmasına hizmet edecektir.

16. Kaynakça

- Akoğlu, Z. (2021, 11 18). *Sürdürülebilir Bir Turizm Türü: Ekoturizm*. www.kaem.tü.edu.tr: <http://www.kaem.itu.edu.tr/docs/librariesprovider124/default-document-library/ekoturizm.pdf?sfvrsn=0> adresinden alındı
- Arpacı, Ö., & Orta, C. (2011). *Karaman İlinin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Turizm Açısından Kullanılabilirliği*. Karaman İlinin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Turizm Açısından Kullanılabilirliği: <https://www.jocress.com/dergi/karaman-ilinin-alternatif-turizm-potansiyeli-ve-turizm-acisindan-kullanilabilirligi20221024104303.pdf> adresinden alındı
- Aydın, M. (2024). *Sürdürülebilir Gastronomi Turizmine Kavramsal Bakış: Eko-Gastronomik Bir Araştırma*.
- Aykaç, N. Ö. (2024). *Sürdürülebilirlik Bağlamında Turizm: Karaman Örneği*. Sürdürülebilirlik Bağlamında Turizm: Karaman Örneği: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/culture/issue/87842/1533511> adresinden alındı
- AYKAÇ, N. Ö. (2024). *Sürdürülebilirlik Bağlamında Turizm: Karaman Örneği*. Sürdürülebilirlik Bağlamında Turizm: Karaman Örneği: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4146331> adresinden alındı
- BAKA. (2021). *Burdur İli Böğrüdilik Yaylası Konaklama Tesisi Yatırımı Ön Fizibilite Raporu*. Burdur İli Böğrüdilik Yaylası Konaklama Tesisi Yatırımı Ön Fizibilite Raporu: <https://www.yatirimadestek.gov.tr/pdf/assets/upload/fizibilite/burdur-ili-bogrudelik-yaylasi-konaklama-tesisi-on-fizibilite-raporu.pdf> adresinden alındı
- BAKA. (2023). *Ekoturizm İhtisas Komisyonu Raporu*. Ekoturizm İhtisas Komisyonu Raporu: <https://baka.gov.tr/assets/upload/dosyalar/tr61-bolgesi-ekoturizm-ih-tisas-komisyonu-raporu.pdf> adresinden alındı
- BARLAS İMAR PLANLAMA MÜŞAVİRLİK LTD.ŞTİ. (2015). *KOP Bölgesi Turizm Master Planı*. KOP Bölgesi Turizm Master Planı: https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/19-kop_kop_bolgesi_turizm_master_plani.pdf adresinden alındı
- ÇELİK, R. T. (2023). *MİRAS VE KÜLTÜREL TURİZM BAĞLAMINDA KENT: KARAMAN ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME*. MİRAS VE KÜLTÜREL TURİZM BAĞLAMINDA KENT: KARAMAN ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME: <https://gcris.ktun.edu.tr/bitstream/20.500.13091/4552/1/802628.pdf> adresinden alındı
- ÇİĞDEMLİ, D. A. (2021). *Ekoturizmi Anlamak*. Ekoturizmi Anlamak: https://www.academia.edu/66164612/Eko_gastronomi adresinden alındı
- Çinar, Z. (2023). *Karaman İlinin Gastronomi Turizmi Potansiyelinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi*. Karaman İlinin Gastronomi Turizmi Potansiyelinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi: https://www.researchgate.net/publication/372646780_Karaman_Il原因_Gastronomi_Turizmi_Potansiyelinin_SWOT_Analizi_ile_Degerlendirilmesi adresinden alındı
- DAKA. (2019). *Şehir Şehir Türkiye*. Şehir Şehir Türkiye: <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/sehir-sehir-turkiye-tr.pdf> adresinden alındı
- DOĞAKA. (2019). *Yavşan Yaylası Tabiat Parkı Fizibilite Raporu*. Yavşan Yaylası Tabiat Parkı Fizibilite Raporu: <https://www.dogaka.gov.tr/assets/upload/dosyalar/yavsan-yaylasi-tabiati-parki-fizibilite-raporu.pdf> adresinden alındı
- Eskin, B., Tuncer, M., & Demirçivi, B. M. (2017). *Alternatif Turizm Çeşidi Olarak Ekolojik Turizm: Hasan Dağı Örneği*. Aksarayiib: <http://aksarayiibd.aksaray.edu.tr/en/download/article-file/421111> adresinden alındı

- Euronews. (2021). *Dünya Turizm Örgütü: 2020 küresel turizm tarihinin en kötü yılı, zarar 1,3 trilyon dolar*. 11 11, 2021 tarihinde <https://tr.euronews.com/2021/01/29/dunya-turizm-orgutu-2020-kuresel-turizm-tarihinin-en-kotu-y-l-zarar-1-3-trilyon-dolar> adresinden alındı
- Fırat Kalkınma Ajansı. (2021). *Malatya İli Entegre Kumaş Üretim Tesisi Ön Fizibilite Raporu*. <https://www.yatirimadestek.gov.tr/pdf/assets/upload/fizibilite/malatya-ili-entegre-kumas-uretimi-on-fizibilite-raporu2021.pdf#page=21&zoom=100,90,188> adresinden alındı
- GEKA. (2020). *Aydın, Denizli ve Muğla İllerinde Ekoturizm Tesisi Yatırımına Yönelik Ön Fizibilite Raporu*. Aydın, Denizli ve Muğla İllerinde Ekoturizm Tesisi Yatırımına Yönelik Ön Fizibilite Raporu: <https://www.yatirimadestek.gov.tr/pdf/assets/upload/fizibilite/aydin-denizli-ve-mugla-illeri-ekoturizm-on-fizibilite-raporu2020.pdf> adresinden alındı
- GMKA. (2020). *Gökçeada Ekoturizm ve Gastro-Turizm Yatırımları Projesi Fizibilite Raporu*. Gökçeada Ekoturizm ve Gastro-Turizm Yatırımları Projesi Fizibilite Raporu: http://gokceada.gov.tr/kurumlar/gokceada.gov.tr/duyurular/2020/eylul/Gokceada-Ekoturizm-ve-Gastro_Turizm-Yatirimlari-Projesi-Fizibilite-Raporu.pdf adresinden alındı
- Güler, O., Şimşek, N., & Özata, E. (2024). *Türkiye'yi Ziyaret Eden Polonyalı Turistlerin Unutulmaz Gastronomi Turizmi Deneyimleri*. Türkiye'yi Ziyaret Eden Polonyalı Turistlerin Unutulmaz Gastronomi Turizmi Deneyimleri: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4424077> adresinden alındı
- Gün, S., & Kılıç, G. (2022). *Eko Gastronomi ve Sürdürülebilir Gastronomi*.
- Güney Ege Kalkınma Ajansı. (2020). *Eko-Turizm*. [www.geka.gov.tr: https://geka.gov.tr/uploads/current_publications_v/5ef9c4a676e57-geka-sayi-23cr.pdf](https://geka.gov.tr/uploads/current_publications_v/5ef9c4a676e57-geka-sayi-23cr.pdf) adresinden alındı
- Gürsoy, Y. (2015). Giresun'da Yürüyüş Turizminin Çeşitlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*.
- Karacadağ Kalkınma Ajansı. (2021). *Suruç Arap Atı Çiftliğinin Gezi Rotalarına Eklenerek Turizme Kazandırılması Projesi Fizibilite Raporu*. Suruç Arap Atı Çiftliğinin Gezi Rotalarına Eklenerek Turizme Kazandırılması Projesi Fizibilite Raporu: https://www.karacadag.gov.tr/Dokuman/Dosya/EN3R11FH_suruc_arap_ati_ciftligi_fizibilite_raporu.pdf adresinden alındı
- Karaman Valiliği. (2013). *“TR52-12-DFD-02 KARAMAN İLİ TURİZM YATIRIM REHBERİ VE HARİTASI” PROJESİ*. “TR52-12-DFD-02 KARAMAN İLİ TURİZM YATIRIM REHBERİ VE HARİTASI” PROJESİ: <https://www.karamandayatirim.gov.tr/assets/upload/dosyalar/karaman-ili-turizm-rehberi-haritasi.pdf> adresinden alındı
- KARAMAN'IN SAHİP OLDUĞU KÜLTÜREL MİRASIN TURİZM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.** (2018). KARAMAN'IN SAHİP OLDUĞU KÜLTÜREL MİRASIN TURİZM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: https://www.academia.edu/95648761/KARAMANIN_SAH%C4%B0P_OLDU%C4%9EU_K%C3%9CLT%C3%9CREL_M%C4%B0RASIN_TUR%C4%B0ZM_A%C3%87ISINDAN_DE%C4%9EERLEND%C4%B0R%C4%B0LMES%C4%B0_EVALUATION_OF_CULTURAL_HERITAGE_OF_KARAMAN_FOR_TOURISM_POTENTIAL adresinden alındı
- Konya Büyükşehir Belediyesi. (2020). *I. Uluslararası Aşçı Dede Ateşbâz-ı Veli Sempozyumu*. I. Uluslararası Aşçı Dede Ateşbâz-ı Veli Sempozyumu: <https://abdurrahmandinc.com/wp-content/uploads/2022/10/31.pdf> adresinden alındı
- KUTER, N., & ÜNAL, H. (2009). Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizmin Çevresel, Ekonomik ve Sosyokültürel Etkileri. *Kastamonu Üni. Orman Fakültesi Dergisi*, 146-156 .

Küçükkömürler, S., Boran Şirvan, N., & Ceyhun Sezgin, A. (2018). *Dünya'da ve Türkiye'de Gastronomi Turizmi. Dünya'da ve Türkiye'de Gastronomi Turizmi*: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/618312> adresinden alındı

MEVKA. (2011). *KARAMAN BÖLGESİ TURİZM SEKTÖRÜ ALANSAL VARLIK, ULUSLARARASI REKABETÇİLİK VE MAKRO DÜZEY KÜMELENME ÇALIŞMASI*. KARAMAN BÖLGESİ TURİZM SEKTÖRÜ ALANSAL VARLIK, ULUSLARARASI REKABETÇİLİK VE MAKRO DÜZEY KÜMELENME ÇALIŞMASI : <https://www.mevka.org.tr/assets/upload/dosyalar/DsyBOR8ZG1030201922204PM.pdf> adresinden alındı

MEVKA. (2012). *KARAMAN İL KIRSAL BÖLGELERDEKİ SPOR TURİZM ALANLARININ BELİRLENMESİ PROJESİ ARAŞTIRMA ve TESPİT RAPORU*. KARAMAN İL KIRSAL BÖLGELERDEKİ SPOR TURİZM ALANLARININ BELİRLENMESİ PROJESİ ARAŞTIRMA ve TESPİT RAPORU: <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/dsydur6bn7202017104647am.pdf> adresinden alındı

MEVKA. (2013). *MEVKA TR52 Bölgesel Erişebilirlik Analizi*. <https://www.mevka.org.tr/assets/upload/dosyalar/DsyQMk6eo43201834232PM.pdf> adresinden alındı

MEVKA. (2016). *Karaman İl'inde Kongre Turizminin Lojistiği, Bölgedeki Potansiyeli ve Turizme Katkısının Araştırılması*. Karaman İl'inde Kongre Turizminin Lojistiği, Bölgedeki Potansiyeli ve Turizme Katkısının Araştırılması: <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/dsy3jpvdl1028201995928am.pdf> adresinden alındı

MEVKA. (2019). *Karapınar İlçe Raporu*. MEVKA: <https://www.mevka.org.tr/assets/upload/dosyalar/karapinar-ilce-raporu.pdf> adresinden alındı

MEVKA. (2019). *Neden Karaman? Neden Karaman?*: <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/why-neden-karaman-2019.pdf> adresinden alındı

MEVKA. (2020). *Karaman İli Sanayi ve Ekonomi Analizi*. Karaman İli Sanayi ve Ekonomi Analizi: <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/karaman-ili-sanayi-ve-ekonomi-analizi.pdf> adresinden alındı

MEVKA. (2024). *Kazımkarabekir İlçe Raporu*. Kazımkarabekir İlçe Raporu : <https://www.mevka.org.tr/assets/upload/dosyalar/kazimkarabekir-ilce-raporu-2024.pdf> adresinden alındı

Mevlana Kalkınma Ajansı. (2012). *Konya Turizmin Çeşitlendirilmesine Yönelik Eko Turizm Eylem Planı*. <https://www.mevka.org.tr/Yukleme/Uploads/DsyZSx02v1028201995027AM.pdf> adresinden alındı

Mevlana Kalkınma Ajansı. (2022). *Destekler*. <https://www.mevka.org.tr/Page.asp?Dil=0&pid=2886>: <https://www.mevka.org.tr/Page.asp?Dil=0&pid=2886> adresinden alındı

Mevlana Kalkınma Ajansı. (tarih yok). *Kültür ve Turizm*. 11 11, 2021 tarihinde <http://www.konyadayatirim.gov.tr/konya.asp?SayfalD=6> adresinden alındı

Orman Genel Müdürlüğü. (2021, 11 18). *Resmi İstatistik Portalı*. rip.tarimorman.gov.tr: <https://rip.tarimorman.gov.tr/> adresinden alındı

Özçelik, F. R. (2020). *Konya'daki Göller ve Akarsular*. <https://www.ourboox.com/books/konyadaki-goller-ve-akarsular/>: <https://www.ourboox.com/books/konyadaki-goller-ve-akarsular/> adresinden alındı

- Özdemir, G., & Dülger Altınar, D. (2019). *GASTRONOMİ KAVRAMLARI VE GASTRONOMİ TURİZMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME*. GASTRONOMİ KAVRAMLARI VE GASTRONOMİ TURİZMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/748113> adresinden alındı
- Özden, P. D. (2019, 9). *Kültür Rotalarının ve Türkiye'de Kırsal Kalkınma Aracı Olarak Kullanılabilme Olanakları*. [www.researchgate.net: https://www.researchgate.net/publication/337857838_KULTUR_ROTALARININ_VE_TURKIYE'DE_KIRSAL_KALKINMA_ARACI_OLARAK_KULLANILABILME_OLANAKLARI](https://www.researchgate.net/publication/337857838_KULTUR_ROTALARININ_VE_TURKIYE'DE_KIRSAL_KALKINMA_ARACI_OLARAK_KULLANILABILME_OLANAKLARI) adresinden alındı
- SABANCI, M., & SARIŞIK, M. (2021). *GASTRONOMİ TURİZMİ POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK NİTEL BİR ÇALIŞMA: MANİSA ÖRNEĞİ*. GASTRONOMİ TURİZMİ POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK NİTEL BİR ÇALIŞMA: MANİSA ÖRNEĞİ: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1941316> adresinden alındı
- Saçılık, M. Y. (2017). *Kültür Turizmi ve Etkileri Konusunda Turizm Öğrencilerinin Algılarının Belirlenmesi*. *Turizm Akademik Dergisi*, 4(02), 108.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı . (2024). *Turizm İstatistikleri*. Turizm İstatistikleri: <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-9851/turizm-istatistikleri.html> adresinden alındı
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2021). *KOP Bölge Kalkınma Programı (2021-2023)*. KOP Bölge Kalkınma Programı (2021-2023): <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/kop-bolge-kalkinma-programi-2021-2023.pdf> adresinden alındı
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2022). *KOP Bölgesi Sosyo Ekonomik Göstergeler Raporu 2022*. KOP Bölgesi Sosyo Ekonomik Göstergeler Raporu 2022: <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/kop-bolgesi-sosyo-ekonomik-gostergeler-raporu-2022-.pdf> adresinden alındı
- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2023). <https://ticaret.gov.tr/data/5b87000813b8761450e18d7b/Tekstil%20ve%20Haz%C4%B1r%20Giyim%20Yan%20Sanayii%20Sekt%C3%B6r%20Raporu%202022.pdf>. TEKSTİL ve HAZIR GİYİM YAN SANAYİ SEKTÖR RAPORU: <https://ticaret.gov.tr/data/5b87000813b8761450e18d7b/Tekstil%20ve%20Haz%C4%B1r%20Giyim%20Yan%20Sanayii%20Sekt%C3%B6r%20Raporu%202022.pdf> adresinden alındı
- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2023). https://ticaret.gov.tr/data/5b8a43345c7495406a226eec/2023_Avustralya%20Haz%C4%B1r%20Giyim%20ve%20Tekstil%20Sekt%C3%B6r%20Raporu.pdf. AVUSTRALYA HAZIR GİYİM VE TEKSTİL SEKTÖRÜ: https://ticaret.gov.tr/data/5b8a43345c7495406a226eec/2023_Avustralya%20Haz%C4%B1r%20Giyim%20ve%20Tekstil%20Sekt%C3%B6r%20Raporu.pdf adresinden alındı
- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2024). <https://ticaret.gov.tr/data/5e18288613b8761dccc355ce/Ekonomik%20G%C3%B6r%C3%BCm%202023%20Aral%C4%B1k.pdf>. Ekonomik Görünüm: <https://ticaret.gov.tr/data/5e18288613b8761dccc355ce/Ekonomik%20G%C3%B6r%C3%BCm%202023%20Aral%C4%B1k.pdf> adresinden alındı
- Tapur, T. (2009). *Konya İlinde Kültür ve İnanç Turizmi*. 11 12, 2021 tarihinde <https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/konya-İnde-kltr-ve-nan-turizm-the-cultural-and-belief-tourism-in-vicinity-of-konya.pdf> adresinden alındı
- The International Ecotourism Society. (2021). *Ecotourism and Sustainableity*. <https://ecotourism.org/> adresinden alındı

Ticaret Bakanlığı. (2024). *Halı Sektör Raporu*. Ankara.

TOBB. (2024). *Açılan-Kapanan İşletmeler*. tobb.org.tr: <https://www.tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Sayfalar/KurulanKapananSirketistatistikleri.php> adresinden alındı

Turgut, F. (2020). *Spor Turizmi*. Spor Turizmi: <https://books.akademisyen.net/index.php/akya/catalog/download/2109/2120/47752?inline=1> adresinden alındı

Tutcu, D. A. (2021). Ekoturizm ve Türkiye'nin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi. *Atlas Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*.

TÜİK. (2021). *Kültürel Miras*, 2020. 11 11, 2021 tarihinde <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Kulturel-Miras-2020-37203> adresinden alındı

TÜİK. (2022, 6 13). *Sınıflama Sunucusu*. <https://biruni.tuik.gov.tr/DIESS/ChangeLocaleAction.do?dil=tr>: <https://biruni.tuik.gov.tr/DIESS/ChangeLocaleAction.do?dil=tr> adresinden alındı

TÜİK. (2023, 11 18). *Merkezi Dağıtım Sistemi-Turizm İstatistikleri*. biruni.tuik.gov.tr: <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=74&locale=tr> adresinden alındı

TÜİK. (2025). *İstatistikler*. <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=tarim-111&dil=1>: <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=tarim-111&dil=1> adresinden alındı

TÜRSAB. (2023). *2022 Yıl Sonu Değerlendirmesi*. Dünya Turizm İstatistikleri: <https://www.tursab.org.tr/dunya-turizm-istatistikleri> adresinden alındı

TÜRSAB. (2024). *İngiltere Turizm Pazar Raporu*. İngiltere Turizm Pazar Raporu: <https://www.tursab.org.tr/fuar-raporlari/yurt-disi-fuarlar> adresinden alındı

TÜRSAB. (tarih yok). *Turizmin Ekonomideki Yeri*. 11 12, 2021 tarihinde <https://www.tursab.org.tr/turkiye-turizm-degerlendirmesi/turizmin-ekonomideki-yeri> adresinden alındı

UCA, A. (2012). *Karaman'da Kırsal Turizmin Örneği: Sertavul*. Karaman'da Kırsal Turizmin Örneği: Sertavul: <https://dergi.kmu.edu.tr/userfiles/file/aralik2012/71-75.pdf> adresinden alındı

UNWTO. (2023). *2023 Turizm istatistikleri*. 2023 Turizm istatistikleri: <https://www.unwto.org/tourism-data/global-and-regional-tourism-performance> adresinden alındı

VII. ULUSAL III. ULUSLARARASI DOĞU AKDENİZ TURİZM SEMPOZYUMU. (2018). *Alternatif Turizm Türü Olarak Yamaç Paraşütü Potansiyeli: Hatay Örneği*. İskenderun.

Webius Digital Agency. (2021). *2020 Turizm Geliri: Türkiye Ve Rakipleri*. 11 11, 2021 tarihinde <https://webiusdigital.com/news/2020-turizm-geliri-turkiye-ve-rakiplerinde-durum-ne/> adresinden alındı

YAVUZASLANOĞLU, E., & YAVUZ, M. (2012). *Karaman'ın Tarım Turizmi Yönünden Potansiyeli*. Karaman'ın Tarım Turizmi Yönünden Potansiyeli: <https://dergi.kmu.edu.tr/userfiles/file/haziran2012/31-33.pdf> adresinden alındı

Yılmaz, A., Bayazıt, Ş., & Kuleli, T. (2020). *Türkiye'de Turizm Amaçlı Su Sporları Düzenlemelerinin Tarihsel Gelişimi ve Etkileri*. Türkiye'de Turizm Amaçlı Su Sporları Düzenlemelerinin Tarihsel Gelişimi ve Etkileri: https://www.researchgate.net/publication/339657124_Turkiye_de_Turizm_Amacli_Su_Sporlari_Duzenlemelerinin_Tarihsel_Gelisimi_ve_Etkileri adresinden alındı

Yücel, C. (2021, 11 18). *Turizmde Yükselen Değer: Ekoturizm*. TURSAB: http://www.tursab.org.tr/dosya/1023/02nieko_1023_1889046.pdf adresinden alındı

Kaynakça

- Akoğlu, Z. (2021, 11 18). *Sürdürülebilir Bir Turizm Türü: Ekoturizm*. www.kaem.tü.edu.tr: <http://www.kaem.itu.edu.tr/docs/librariesprovider124/default-document-library/ekoturizm.pdf?sfvrsn=0> adresinden alındı
- Arpacı, Ö., & Orta, C. (2011). *Karaman İlinin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Turizm Açısından Kullanılabilirliği*. Karaman İlinin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Turizm Açısından Kullanılabilirliği: <https://www.jocress.com/dergi/karaman-ilinin-alternatif-turizm-potansiyeli-ve-turizm-acisindan-kullanilabilirligi20221024104303.pdf> adresinden alındı
- Aydın, M. (2024). *Sürdürülebilir Gastronomi Turizmine Kavramsal Bakış: Eko-Gastronomik Bir Araştırma*.
- Aykaç, N. Ö. (2024). *Sürdürülebilirlik Bağlamında Turizm: Karaman Örneği*. Sürdürülebilirlik Bağlamında Turizm: Karaman Örneği: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/culture/issue/87842/1533511> adresinden alındı
- AYKAÇ, N. Ö. (2024). *Sürdürülebilirlik Bağlamında Turizm: Karaman Örneği*. Sürdürülebilirlik Bağlamında Turizm: Karaman Örneği: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4146331> adresinden alındı
- BAKA. (2021). *Burdur İli Böğrüdilik Yaylası Konaklama Tesisi Yatırımı Ön Fizibilite Raporu*. Burdur İli Böğrüdilik Yaylası Konaklama Tesisi Yatırımı Ön Fizibilite Raporu: <https://www.yatirimadestek.gov.tr/pdf/assets/upload/fizibilite/burdur-ili-bogrudedik-yaylasi-konaklama-tesisi-on-fizibilite-raporu.pdf> adresinden alındı
- BAKA. (2023). *Ekoturizm İhtisas Komisyonu Raporu*. Ekoturizm İhtisas Komisyonu Raporu: <https://baka.gov.tr/assets/upload/dosyalar/tr61-bolgesi-ekoturizm-ihstias-komisyonu-raporu.pdf> adresinden alındı
- BARLAS İMAR PLANLAMA MÜŞAVİRLİK LTD.ŞTİ. (2015). *KOP Bölgesi Turizm Master Planı*. KOP Bölgesi Turizm Master Planı: https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/19-kop_kop_bolgesi_turizm_master_plani.pdf adresinden alındı
- ÇELİK, R. T. (2023). *MİRAS VE KÜLTÜREL TURİZM BAĞLAMINDA KENT: KARAMAN ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME*. MİRAS VE KÜLTÜREL TURİZM BAĞLAMINDA KENT: KARAMAN ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME: <https://gcris.ktun.edu.tr/bitstream/20.500.13091/4552/1/802628.pdf> adresinden alındı
- Çetin, K. (2019). *KAZIMKARABEKİR İLÇESİ KASABA TAŞ EVLERİ, KARAMAN*. KAZIMKARABEKİR İLÇESİ KASABA TAŞ EVLERİ, KARAMAN: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/47889/605288> adresinden alındı
- ÇİĞDEMLİ, D. A. (2021). *Ekoturizmi Anlamak*. Ekoturizmi Anlamak: https://www.academia.edu/66164612/Eko_gastronomi adresinden alındı
- Çinar, Z. (2023). *Karaman İlinin Gastronomi Turizmi Potansiyelinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi*. Karaman İlinin Gastronomi Turizmi Potansiyelinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi: https://www.researchgate.net/publication/372646780_Karaman_Il原因_Gastronomi_Turizmi_Potansiyelinin_SWOT_Analizi_ile_Değerlendirilmesi adresinden alındı
- DAKA. (2019). *Şehir Şehir Türkiye*. Şehir Şehir Türkiye: <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/sehir-sehir-turkiye-tr.pdf> adresinden alındı

- DOĞAKA. (2019). *Yavşan Yaylası Tabiat Parkı Fizibilite Raporu*. Yavşan Yaylası Tabiat Parkı Fizibilite Raporu: <https://www.dogaka.gov.tr/assets/upload/dosyalar/yavsan-yaylasi-tabiat-parki-fizibilite-raporu.pdf> adresinden alındı
- Eskin, B., Tuncer, M., & Demirçivi, B. M. (2017). *Alternatif Turizm Çeşidi Olarak Ekolojik Turizm: Hasan Dağı Örneği*. Aksarayibid: <http://aksarayibid.aksaray.edu.tr/en/download/article-file/421111> adresinden alındı
- Euronews. (2021). *Dünya Turizm Örgütü: 2020 küresel turizm tarihinin en kötü yılı, zarar 1,3 trilyon dolar*. 11 11, 2021 tarihinde <https://tr.euronews.com/2021/01/29/dunya-turizm-orgutu-2020-kuresel-turizm-tarihinin-en-kotu-y-l-zarar-1-3-trilyon-dolar> adresinden alındı
- Fırat Kalkınma Ajansı. (2021). *Malatya İli Entegre Kumaş Üretim Tesisi Ön Fizibilite Raporu*. <https://www.yatirimadestek.gov.tr/pdf/assets/upload/fizibilite/malatya-ili-entegre-kumas-uretimi-on-fizibilite-raporu2021.pdf#page=21&zoom=100,90,188> adresinden alındı
- GEKA. (2020). *Aydın, Denizli ve Muğla İllerinde Ekoturizm Tesisi Yatırımına Yönelik Ön Fizibilite Raporu*. Aydın, Denizli ve Muğla İllerinde Ekoturizm Tesisi Yatırımına Yönelik Ön Fizibilite Raporu: <https://www.yatirimadestek.gov.tr/pdf/assets/upload/fizibilite/aydin-denizli-ve-mugla-illeri-ekoturizm-on-fizibilite-raporu2020.pdf> adresinden alındı
- GMKA. (2020). *Gökçeada Ekoturizm ve Gastro-Turizm Yatırımları Projesi Fizibilite Raporu*. Gökçeada Ekoturizm ve Gastro-Turizm Yatırımları Projesi Fizibilite Raporu: http://gokceada.gov.tr/kurumlar/gokceada.gov.tr/duyurular/2020/eylul/Gokceada-Ekoturizm-ve-Gastro_Turizm-Yatirimlari-Projesi-Fizibilite-Raporu.pdf adresinden alındı
- Güler, O., Şimşek, N., & Özata, E. (2024). *Türkiye'yi Ziyaret Eden Polonyalı Turistlerin Unutulmaz Gastronomi Turizmi Deneyimleri*. Türkiye'yi Ziyaret Eden Polonyalı Turistlerin Unutulmaz Gastronomi Turizmi Deneyimleri: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4424077> adresinden alındı
- Gün, S., & Kılıç, G. (2022). *Eko Gastronomi ve Sürdürülebilir Gastronomi*.
- Güney Ege Kalkınma Ajansı. (2020). *Eko-Turizm*. [www.geka.gov.tr: https://geka.gov.tr/uploads/current_publications_v/5ef9c4a676e57-geka-sayi-23cr.pdf](https://geka.gov.tr/uploads/current_publications_v/5ef9c4a676e57-geka-sayi-23cr.pdf) adresinden alındı
- Gürsoy, Y. (2015). Giresun'da Yürüyüş Turizminin Çeşitlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*.
- haritahaber.com. (2025). *Kazımkarabekir Ekoturizm Projesiyle Yerel Kalkınmaya Destek*. Kazımkarabekir Ekoturizm Projesiyle Yerel Kalkınmaya Destek: https://www.haritahaber.com/haber/kazimkarabekir-ekoturizm-projesiyle-yerel-kalkinmaya-destek_4215/ adresinden alındı
- Karacadağ Kalkınma Ajansı. (2021). *Suruç Arap Atı Çiftliğinin Gezi Rotalarına Eklenerek Turizme Kazandırılması Projesi Fizibilite Raporu*. Suruç Arap Atı Çiftliğinin Gezi Rotalarına Eklenerek Turizme Kazandırılması Projesi Fizibilite Raporu: https://www.karacadag.gov.tr/Dokuman/Dosya/EN3R11FH_suruc_arap_ati_ciftligi_fizibilite_raporu.pdf adresinden alındı
- Karaman Valiliği. (2013). *“TR52-12-DFD-02 KARAMAN İLİ TURİZM YATIRIM REHBERİ VE HARİTASI” PROJESİ*. “TR52-12-DFD-02 KARAMAN İLİ TURİZM YATIRIM REHBERİ VE HARİTASI” PROJESİ: <https://www.karamandayatirim.gov.tr/assets/upload/dosyalar/karaman-ili-turizm-rehberi-haritasi.pdf> adresinden alındı
- KARAMAN'IN SAHİP OLDUĞU KÜLTÜREL MİRASIN TURİZM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ*. (2018). KARAMAN'IN SAHİP OLDUĞU KÜLTÜREL MİRASIN TURİZM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ:

- https://www.academia.edu/95648761/KARAMANIN_SAH%C4%B0P_OLDU%C4%9EU_K%C3%9CLT%C3%9CREL_M%C4%B0RASIN_TUR%C4%B0ZM_A%C3%87ISINDAN_DE%C4%9EERLEND%C4%B0R%C4%B0LMES%C4%B0_EVALUATION_OF_CULTURAL_HERITAGE_OF_KARAMAN_FOR_TOURISM_POTENTIAL adresinden alındı
- Kazımkarabekir Belediyesi. (2025). *Kazımkarabekir*. Kazımkarabekir : <https://www.kazimkarabekir.bel.tr/iletisim/bize-ulasin> adresinden alındı
- Konya Büyükşehir Belediyesi. (2020). *I. Uluslararası Aşçı Dede Ateşbâz-ı Veli Sempozyumu*. I. Uluslararası Aşçı Dede Ateşbâz-ı Veli Sempozyumu: <https://abdurrahmandinc.com/wp-content/uploads/2022/10/31.pdf> adresinden alındı
- KUTER, N., & ÜNAL, H. (2009). Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizmin Çevresel, Ekonomik ve Sosyokültürel Etkileri. *Kastamonu Üni. Orman Fakültesi Dergisi*, 146-156 .
- Küçükkömürler, S., Boran Şirvan, N., & Ceyhun Sezgin, A. (2018). *Dünya'da ve Türkiye'de Gastronomi Turizmi*. Dünya'da ve Türkiye'de Gastronomi Turizmi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/618312> adresinden alındı
- MEVKA. (2011). *KARAMAN BÖLGESİ TURİZM SEKTÖRÜ ALANSAL VARLIK, ULUSLARARASI REKABETÇİLİK VE MAKRO DÜZEY KÜMELENME ÇALIŞMASI*. KARAMAN BÖLGESİ TURİZM SEKTÖRÜ ALANSAL VARLIK, ULUSLARARASI REKABETÇİLİK VE MAKRO DÜZEY KÜMELENME ÇALIŞMASI : <https://www.mevka.org.tr/assets/upload/dosyalar/DsyBOR8ZG1030201922204PM.pdf> adresinden alındı
- MEVKA. (2012). *KARAMAN İL KIRSAL BÖLGELERDEKİ SPOR TURİZM ALANLARININ BELİRLENMESİ PROJESİ ARAŞTIRMA ve TESPİT RAPORU*. KARAMAN İL KIRSAL BÖLGELERDEKİ SPOR TURİZM ALANLARININ BELİRLENMESİ PROJESİ ARAŞTIRMA ve TESPİT RAPORU: <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/dsydur6bn7202017104647am.pdf> adresinden alındı
- MEVKA. (2016). *Karaman İl'inde Kongre Turizminin Lojistiği, Bölgedeki Potansiyeli ve Turizme Katkısının Araştırılması*. Karaman İl'inde Kongre Turizminin Lojistiği, Bölgedeki Potansiyeli ve Turizme Katkısının Araştırılması: <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/dsy3jpvdl1028201995928am.pdf> adresinden alındı
- MEVKA. (2019). *Karapınar İlçe Raporu*. MEVKA: <https://www.mevka.org.tr/assets/upload/dosyalar/karapinar-ilce-raporu.pdf> adresinden alındı
- MEVKA. (2019). *Kazımkarabekir İlçe Raporu*. Kazımkarabekir İlçe Raporu: <https://www.mevka.org.tr/assets/upload/dosyalar/kazimkarabekir-ilce-raporu.pdf> adresinden alındı
- MEVKA. (2019). *Neden Karaman? Neden Karaman?* <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/why-neden-karaman-2019.pdf> adresinden alındı
- MEVKA. (2019). *Yalıhüyük İlçe Raporu*. <https://www.mevka.org.tr/assets/upload/dosyalar/yalihuyuk-ilce-raporu.pdf> adresinden alındı
- MEVKA. (2020). *Karaman İli Sanayi ve Ekonomi Analizi*. Karaman İli Sanayi ve Ekonomi Analizi: <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/karaman-ili-sanayi-ve-ekonomi-analizi.pdf> adresinden alındı
- MEVKA. (2021). *Kazımkarabekir*. Kazımkarabekir: <https://www.karamandayatirim.gov.tr/assets/upload/dosyalar/kazimkarabekir.pdf> adresinden alındı

- Mevlana Kalkınma Ajansı. (2012). *Konya Turizmin Çeşitlendirilmesine Yönelik Eko Turizm Eylem Planı*. <https://www.mevka.org.tr/Yukleme/Uploads/DsyZSx02v1028201995027AM.pdf> adresinden alındı
- Mevlana Kalkınma Ajansı. (2022). *Destekler*. <https://www.mevka.org.tr/Page.asp?Dil=0&pid=2886>: <https://www.mevka.org.tr/Page.asp?Dil=0&pid=2886> adresinden alındı
- Mevlana Kalkınma Ajansı. (tarih yok). *Kültür ve Turizm*. 11 11, 2021 tarihinde <http://www.konyadayatirim.gov.tr/konya.asp?SayfalD=6> adresinden alındı
- Orman Genel Müdürlüğü. (2021, 11 18). *Resmi İstatistik Portalı*. rip.tarimorman.gov.tr: <https://rip.tarimorman.gov.tr/> adresinden alındı
- Özçelik, F. R. (2020). *Konya'daki Göller ve Akarsular*. <https://www.ourboox.com/books/konyadaki-goller-ve-akarsular/>: <https://www.ourboox.com/books/konyadaki-goller-ve-akarsular/> adresinden alındı
- Özdemir, G., & Dülger Altınır, D. (2019). *GASTRONOMİ KAVRAMLARI VE GASTRONOMİ TURİZMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME*. *GASTRONOMİ KAVRAMLARI VE GASTRONOMİ TURİZMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME*: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/748113> adresinden alındı
- Özden, P. D. (2019, 9). *Kültür Rotalarının ve Türkiye'de Kırsal Kalkınma Aracı Olarak Kullanılabilme Olanakları*. www.researchgate.net: https://www.researchgate.net/publication/337857838_KULTUR_ROTALARININ_VE_TURKIY_E'DE_KIRSAL_KALKINMA_ARACI_OLARAK_KULLANILABILME_OLANAKLARI adresinden alındı
- SABANCI, M., & SARIŞIK, M. (2021). *GASTRONOMİ TURİZMİ POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK NİTEL BİR ÇALIŞMA: MANİSA ÖRNEĞİ*. *GASTRONOMİ TURİZMİ POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK NİTEL BİR ÇALIŞMA: MANİSA ÖRNEĞİ*: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1941316> adresinden alındı
- Saçılık, M. Y. (2017). *Kültür Turizmi ve Etkileri Konusunda Turizm Öğrencilerinin Algılarının Belirlenmesi*. *Turizm Akademik Dergisi*, 4(02), 108.
- T.C. Kazımkarabekir Kaymakamlığı. (2025). *Kazımkarabekir Tarihi*. Kazımkarabekir Tarihi: <http://www.kazimkarabekir.gov.tr/tarihi> adresinden alındı
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı . (2024). *Turizm İstatistikleri*. Turizm İstatistikleri: <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-9851/turizm-istatistikleri.html> adresinden alındı
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2021). *KOP Bölge Kalkınma Programı (2021-2023)*. KOP Bölge Kalkınma Programı (2021-2023): <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/kop-bolge-kalkinma-programi-2021-2023.pdf> adresinden alındı
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2022). *KOP Bölgesi Sosyo Ekonomik Göstergeler Raporu 2022*. KOP Bölgesi Sosyo Ekonomik Göstergeler Raporu 2022: <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/kop-bolgesi-sosyo-ekonomik-gostergeler-raporu-2022-.pdf> adresinden alındı
- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2023). <https://ticaret.gov.tr/data/5b87000813b8761450e18d7b/Tekstil%20ve%20Haz%C4%B1r%20Giyim%20Yan%20Sanayii%20Sekt%C3%B6r%20Raporu%202022.pdf>. TEKSTİL ve HAZIR GİYİM YAN SANAYİ SEKTÖR RAPORU: <https://ticaret.gov.tr/data/5b87000813b8761450e18d7b/Tekstil%20ve%20Haz%C4%B1r%20Giyim%20Yan%20Sanayii%20Sekt%C3%B6r%20Raporu%202022.pdf> adresinden alındı

- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2023). https://ticaret.gov.tr/data/5b8a43345c7495406a226eec/2023_Avustralya%20Haz%C4%B1r%20Giyim%20ve%20Tekstil%20Sekt%C3%B6r%20Raporu.pdf. AVUSTRALYA HAZIR GIYİM VE TEKSTİL SEKTÖRÜ: https://ticaret.gov.tr/data/5b8a43345c7495406a226eec/2023_Avustralya%20Haz%C4%B1r%20Giyim%20ve%20Tekstil%20Sekt%C3%B6r%20Raporu.pdf adresinden alındı
- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2024). <https://ticaret.gov.tr/data/5e18288613b8761dccc355ce/Ekonomik%20G%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCm%202023%20Aral%C4%B1k.pdf>. Ekonomik Görünüm: <https://ticaret.gov.tr/data/5e18288613b8761dccc355ce/Ekonomik%20G%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCm%202023%20Aral%C4%B1k.pdf> adresinden alındı
- T.C.KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI. (2020). KARAMAN İLİ, KAZIMKARABEKİR İLÇESİ,KÜLTÜR VARLIKLARI LİSTESİ. KARAMAN İLİ, KAZIMKARABEKİR İLÇESİ,KÜLTÜR VARLIKLARI LİSTESİ: <https://korumakurullari.ktb.gov.tr/Eklenti/104047,31082020-tarih-ve-6992-sayili-karar--karaman-ili-kazimk-.pdf?0> adresinden alındı
- Tapur, T. (2009). *Konya İlinde Kültür ve İnanç Turizmi*. 11 12, 2021 tarihinde <https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/konya-İnde-kltr-ve-nan-turzm-the-cultural-and-belief-tourism-in-vicinity-of-konya.pdf> adresinden alındı
- The International Ecotourism Society. (2021). *Ecotourism and Sustainableity*. <https://ecotourism.org/> adresinden alındı
- Ticaret Bakanlığı. (2024). *Halı Sektör Raporu*. Ankara.
- TOBB. (2024). *Açılan-Kapanan İşletmeler*. [tobb.org.tr: https://www.tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Sayfalar/KurulanKapananSirketistatistikleri.php](https://www.tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Sayfalar/KurulanKapananSirketistatistikleri.php) adresinden alındı
- Turgut, F. (2020). *Spor Turizmi*. Spor Turizmi: <https://books.akademisyen.net/index.php/akya/catalog/download/2109/2120/47752?inline=1> adresinden alındı
- Tutcu, D. A. (2021). Ekoturizm ve Türkiye'nin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi. *Atlas Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*.
- TÜİK. (2021). *Kültürel Miras*, 2020. 11 11, 2021 tarihinde <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Kulturel-Miras-2020-37203> adresinden alındı
- TÜİK. (2022, 6 13). *Sınıflama Sunucusu*. <https://biruni.tuik.gov.tr/DIESS/ChangeLocaleAction.do?dil=tr:https://biruni.tuik.gov.tr/DIESS/ChangeLocaleAction.do?dil=tr> adresinden alındı
- TÜİK. (2023, 11 18). *Merkezi Dağıtım Sistemi-Turizm İstatistikleri*. biruni.tuik.gov.tr:https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=74&locale=tr adresinden alındı
- TÜİK. (2025). *İstatistikler*. <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=tarim-111&dil=1:https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=tarim-111&dil=1> adresinden alındı
- TÜRSAB. (2023). *2022 Yıl Sonu Değerlendirmesi*. Dünya Turizm İstatistikleri: <https://www.tursab.org.tr/dunya-turizm-istatistikleri> adresinden alındı
- TÜRSAB. (2024). *İngiltere Turizm Pazar Raporu*. İngiltere Turizm Pazar Raporu: <https://www.tursab.org.tr/fuar-raporlari/yurt-disi-fuarlar> adresinden alındı
- TÜRSAB. (tarih yok). *Turizmin Ekonomideki Yeri*. 11 12, 2021 tarihinde <https://www.tursab.org.tr/turkiye-turizm-degerlendirmesi/turizmin-ekonomideki-yeri> adresinden alındı

- UCA, A. (2012). *Karaman'da Kırsal Turizmin Örneği: Sertavul*. Karaman'da Kırsal Turizmin Örneği: Sertavul: <https://dergi.kmu.edu.tr/userfiles/file/aralik2012/71-75.pdf> adresinden alındı
- UNWTO. (2023). *2023 Turizm istatistikleri*. 2023 Turizm istatistikleri: <https://www.unwto.org/tourism-data/global-and-regional-tourism-performance> adresinden alındı
- VII. ULUSAL III. ULUSLARARASI DOĞU AKDENİZ TURİZM SEMPOZYUMU. (2018). *Alternatif Turizm Türü Olarak Yamaç Paraşütü Potansiyeli: Hatay Örneği*. İskenderun.
- Webius Digital Agency. (2021). *2020 Turizm Geliri: Türkiye Ve Rakipleri*. 11 11, 2021 tarihinde <https://webiusdigital.com/news/2020-turizm-geliri-turkiye-ve-rakiplerinde-durum-ne/> adresinden alındı
- YAVUZASLANOĞLU, E., & YAVUZ, M. (2012). *Karaman' ın Tarım Turizmi Yönünden Potansiyeli. Karaman' ın Tarım Turizmi Yönünden Potansiyeli*: <https://dergi.kmu.edu.tr/userfiles/file/haziran2012/31-33.pdf> adresinden alındı
- Yılmaz, A., Bayazıt, Ş., & Kuleli, T. (2020). *Türkiye'de Turizm Amaçlı Su Sporları Düzenlemelerinin Tarihsel Gelişimi ve Etkileri*. Türkiye'de Turizm Amaçlı Su Sporları Düzenlemelerinin Tarihsel Gelişimi ve Etkileri: https://www.researchgate.net/publication/339657124_Turkiye_de_Turizm_Amacli_Su_Sporlari_Duzenlemelerinin_Tarihsel_Gelisimi_ve_Etkileri adresinden alındı
- Yücel, C. (2021, 11 18). *Turizmde Yükselen Değer: Ekoturizm*. TURSAB: http://www.tursab.org.tr/dosya/1023/02nieko_1023_1889046.pdf adresinden alındı

Konevi Mahallesi, Ferit Paşa Cd. No:18 Kat 5, 42040 Meram/Konya

Telefon: +(90) 332 236 32 90 - Faks: +(90) 332 236 46 91

E-Posta: bilgi@mevka.org.tr | www.mevka.org.tr